

Regeringens proposition

2010/11:115

Bättre regler för elektroniska kommunikationer

Prop.
2010/11:115

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 mars 2011

Fredrik Reinfeldt

Anna-Karin Hatt
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag till genomförande av två direktiv på området för elektronisk kommunikation.

Tillstånd att använda radiosändare ska som huvudregel vara teknik- och tjänsteneutrala. Tillståndsvillkor som innebär en begränsning av vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster eller tekniker som får användas, får endast uppställas i vissa fall.

Det införs ett nytt förfarande vid samråd och beslut om att någon har betydande inflytande på en marknad. Förnyade marknadsanalyser ska som huvudregel göras minst vart tredje år.

En skyldighet att se till att slutanvändare kan nå varandra får även avse skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster. Bestämmelserna om offentliggörande av referenserjudanden görs teknikneutrala. Det införs en möjlighet att besluta om gemensamt utnyttjande av ledningar i ett allmänt kommunikationsnät i byggnader. Skyldigheten kan åläggas en operatör eller någon annan som äger ledningar som operatören råder över. Utnyttjandet ska ske mot marknadsmässig ersättning. Möjligheterna att besluta en skyldighet om funktionell separation utökas genom att bestämmelserna görs teknikneutrala. Härutöver sker vissa justeringar av bestämmelserna om tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer.

Bestämmelserna om vad som utgör samhällsomfattande tjänster utvidgas något. Kraven på vad avtal om tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska innehålla skärps.

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda konsumenter att ingå avtal med en längsta giltighetstid om

12 månader. Den längsta tillåtna inledande bindningstiden i konsumentavtal begränsas till 24 månader. Bestämmelserna om insyn och offentliggörande av information skärps. Företag ska kunna förpliktas att informera abonnenter om de tjänster som tillhandahålls. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska vid behov kunna meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät. Det skapas bättre förutsättningar för användare att ha kontroll över sina utgifter, bl.a. genom en skärpning av kraven på tillhandahållande av specificerade räkningar och avgiftsfri spärr av vissa nummer eller typer av utgående samtal eller sms med förhöjd taxa.

Överlämnande av nummer vid byte av tjänsteleverantör ska ske så snart som möjligt. Den mottagande tjänsteleverantören ska tillhandahålla tjänsten senast en arbetsdag efter det att överlämnande har skett. Det införs en ersättningsskyldighet vid dröjsmål med överlämnande av nummer eller dess efterföljande aktivering.

Konsumentombudsmannen ges möjlighet att besluta att användares tillträde till ett nummer eller en tjänst ska hindras om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller saknar väsentlig information.

Vid nödsamtal ska alla som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster avgiftsfritt tillhandahålla lokaliseringssuppgifter.

Ökad hänsyn ska tas till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster och av att kunna dra nytta av utbudet av företag och tjänster. Kraven på tillhandahållande av tillträde till nummer och tjänster skärps. Möjligheten att meddela särskilda skyldigheter om att tillhandahålla ett minimiutbud av hyrda förbindelser upphävs.

Det förtydligas vilka typer av åtgärder som den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska vidta när det gäller driftsäkerhet och integritet.

Vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot vissa av marknadsföringslagens regler om reklamidentifiering och om lämnande av väsentlig information.

Tillsynsprocessen effektiviseras, bl.a. genom att tillsynsmyndigheten redan i samband med en underrättelse om en överträdelse får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske omedelbart eller inom viss tid. Tvistlösningsförfarandets omfång utvidgas något. Skyldigheten för den som bedriver verksamhet enligt lagen att lämna information till tillsynsmyndigheten skärps.

I propositionen föreslås vidare att tillsynsmyndigheten ska ha möjlighet att utöva tillsyn över alla skyldigheter som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen.

Det föreslås slutligen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare, att utfärda bevis om godkända avlagda prov och att tilldela anropssignaler.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2011.

1	Förslag till riksdagsbeslut	6
2	Förslag till lagtext	7
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation	7
2.2	Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)	42
3	Ärendet och dess beredning	43
4	Gällande rätt	44
4.1	Yttrandefrihetsgrundlagen	44
4.2	Lagen om elektronisk kommunikation	46
4.3	Marknadsföringslagen	53
5	Användning av radiosändare	55
5.1	Tillstånd att använda radiosändare	55
5.1.1	Teknik- och tjänsteneutralitet	55
5.1.2	Undantag från teknik- och tjänsteneutralitet	57
5.1.3	Samråd om icke teknik- och tjänsteneutrala villkor	60
5.2	Kunskapsprov avseende amatörradioanvändning	61
6	Förfaranden vid samråd och beslut om betydande marknadsinflytande m.m.	65
6.1	SMP-besluten	65
6.2	Samråd enligt artikel 7 i ramdirektivet	66
6.3	Samråd enligt artikel 7a i ramdirektivet	67
6.4	SMP-analyser	69
7	Tillträde och andra skyldigheter	71
7.1	Förpliktelse om kompatibla tjänster	71
7.2	Referenserbjudanden	73
7.3	Gemensamt utnyttjande av ledningar i byggnader m.m.	75
7.4	Funktionell separation	84
7.5	Tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer	90
7.6	Nätets funktion och tekniska säkerhet	92
8	Tjänster till slutanvändare m.m.	93
8.1	Tillgång till samhällsomfattande tjänster	93
8.2	Särskilda rättigheter för abonnenter	94
8.2.1	Avtalsinnehåll	94
8.2.2	Avtalstid och bindningstid	96
8.2.3	Offentliggörande av information	98
8.2.4	Tjänstekvalitet	99
8.3	Användares kontroll över sina utgifter	101

8.4	Byte av tjänsteleverantör.....	105
8.4.1	Överlämnande av nummer.....	105
8.4.2	Påföljd vid försening eller missbruk.....	107
8.4.3	Villkor och förfaranden vid uppsägning av avtal.....	109
8.5	Blockering av nummer och tjänster.....	112
8.6	Nödsamtal och lokaliseringssuppgifter.....	118
8.7	Slutanvändare med funktionsnedsättning.....	119
8.8	Tillträde till nummer och tjänster.....	122
8.9	Det europeiska nummerutrymmet.....	122
8.10	Anmälan av ändrade ägarförhållanden.....	123
8.11	Hyrda förbindelser.....	124
9	Driftsäkerhet och integritet.....	124
9.1	Begrepp i e-dataskyddsdirektivet och berörda tjänster.....	124
9.2	Nät och tjänsters driftsäkerhet.....	125
9.3	Integritet.....	129
9.4	Lagring och hämtning av information, cookies m.m.	133
10	Obeställd reklam.....	137
11	Tillsyn.....	139
11.1	Tillsynsprocessen.....	139
11.2	Tvistlösning.....	141
11.3	Informationsskyldighet.....	142
12	Internationell roaming.....	144
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	145
14	Konsekvenser.....	147
15	Författningskommentar.....	156
15.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation.....	156
15.2	Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).....	195
Bilaga 1	Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG av den 25 november 2009.....	197
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG av den 25 november 2009.....	230
Bilaga 3	Sammanfattning av promemorian Bättre regler för elektroniska kommunikationer (Ds 2010:19).....	256
Bilaga 4	Promemorians lagförslag (Ds 2010:19).....	259
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna.....	290
Bilaga 6	Deltagare vid Näringsdepartementets remissmöte med fastighetsägarorganisationer den 24 november 2010.....	291
Bilaga 7	Det kompletterande lagförslaget.....	292
Bilaga 8	Lagrådsremissens lagförslag.....	293

Bilaga 9 Lagrådets yttrande.....	330	Prop. 2010/11:115
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 2011.	338	
Rättsdatablad.....	339	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2010/11:115

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,
2. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation²

dels att 3 kap. 9 och 10 §§ och 5 kap. 12 och 14 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 10 § ska utgå,

dels att nuvarande 5 kap. 6 a § ska betecknas 5 kap. 6 b §,

dels att 1 kap. 7 §, 3 kap. 4, 11 och 17 §§, 4 kap. 3, 5, 8–10, 12 a och 14 §§, 5 kap. 1, 2, 4, 6 b, 7, 7 a, 9–11 och 15–19 §§, 6 kap. 1, 3, 18 och 22 §§, 7 kap. 3 a–5, 8, 10, 10 a, 13 och 13 a §§ samt 8 kap. 1, 6, 8, 10–13, 16, 20 och 23 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas sjutton nya paragrafer, 3 kap. 12 c §, 4 kap. 13 a §, 5 kap. 3 a, 6 a, 6 c–6 e, 7 c, 15 a och 17 a §§, 6 kap. 4 a och 4 b §§, 7 kap. 9 a och 13 b §§ och 8 kap. 1 a, 11 a och 12 a §§, samt närmast före 3 kap. 12 c § och 7 kap. 9 a § nya rubriker av följande lydelse.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 21, Celex 32002L0020), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136), samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37, Celex 32002L0058), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).

² Senaste lydelse av

3 kap. 9 § 2010:497

3 kap. 10 § 2010:720

rubriken närmast före 3 kap. 10 § 2010:497

5 kap. 14 § 2006:26.

1 kap.
7 §³

I lagen avses med

abonnent: den som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster,

abonnentupplysning: förvärvsmässig verksamhet för upplysning om abonnentuppgifter till allmänheten eller för förmedling av abonnentuppgifter för sådant ändamål,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *och som stödjer informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter*,

allmänt telefonnät: elektroniskt kommunikationsnät som används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga telefonitjänster och som möjliggör överföring av tal, telefaxmeddelanden, datakommunikation och andra former av kommunikation mellan nätanslutningspunkter,

användare: den som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

elektronisk kommunikationstjänst: tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigerering samt andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigerering samt *passiva nätdelar* och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

lokaliseringssuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät och som visar den geografiska positionen för

lokaliseringssuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät *eller av en elektronisk kommunikationstjänst*

³ Senaste lydelse 2008:473.

terminalutrustningen för en användare, och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare,

nätanslutningspunkt: fysisk punkt vid vilken en abonnent ansluts till ett allmänt kommunikationsnät,

nödsamtal: samtal till samhällets alarmeringstjänst via ett nummer inom fastställd nummerplan för telefoni,

operatör: den som innehar eller på annat sätt råder över ett allmänt kommunikationsnät eller tillhörande installation,

radioanläggning: anordning som möjliggör radiokommunikation eller bestämning av position, hastighet eller andra kännetecken hos ett föremål genom sändning av radiovågor (radiosändare) eller mottagning av radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: överföring, utsändning eller mottagning av tecken, signaler, skrift, bilder, ljud eller meddelanden av varje slag med hjälp av radiovågor,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

samtal: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägs-kommunikation *i vad som för användaren uppfattas som realtid*, *samtal*: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägs-kommunikation,

samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av allmänna kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

skadlig störning: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigationsstjänst eller någon annan säkerhetstjänst, eller som på annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationsstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

slutanvändare: användare som inte tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikations-tjänster,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan, *inklusive nödsamtal*,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som *inte utgör men* har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör *eller stöder* den tjänsten eller tillhandahållande av tjänster via det nätet,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör, *stödjer eller kan stödja* den tjänsten, eller tillhandahållande av tjänster via det nätet *eller tjänsten*,

vertikalt integrerad operatör: en operatör som tillhandahåller tjänster till företag som den konkurrerar med på marknader i efterföljande handelsled.

Prop. 2010/11:115

3 kap.

4 §⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Därvid får det föreskrivas villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som anges i 11 § 1–7 och 9 samt 11 a § 1, 2 och 4.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Därvid får det föreskrivas villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som anges i 11 § *första stycket* 1–7 och 9 samt 11 a § 1, 2 och 4. *Villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas får meddelas endast i de fall som anges i 11 § andra och tredje styckena.*

Undantag enligt första stycket får tidsbegränsas, varvid 12 § andra stycket har motsvarande tillämpning.

11 §⁵

Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,
3. täckning och utbyggnad inom landet,
4. det geografiska område som tillståndet avser,
5. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,
6. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
7. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,
8. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt
9. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

⁴ Senaste lydelse 2010:497.

⁵ Senaste lydelse 2010:497.

Villkor enligt första stycket som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas, får meddelas endast om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,
2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,
3. skydda människors liv eller hälsa,
4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet, eller
5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag.

Villkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får tillhandahållas, får meddelas endast om det krävs för att säkerställa verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa, eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till ett allmänt intresse.

Användning av amatörradiosändare

12 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna prov och utfärda bevis om att föreskrivna kompetenskrav för användning av amatörradiosändare är uppfyllda samt att tilldela anropssignaler för sådan användning.

Ett beslut om överlämnande enligt första stycket får återkallas, om anordnaren eller utfärdaren anordnar prov, utfärdar bevis eller tilldelar anropssignaler i

17 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *skall* kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *som ger möjlighet till internationella samtal, ska* kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883. *De taxor som tillämpas för sådana samtal ska vara likartade med dem som tillämpas för samtal till och från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

4 kap.

3 §

Den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

En förpliktelse enligt första stycket får även avse skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster.

5 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om

1. redovisning,
2. tekniska specifikationer,
3. nätegenskaper,
4. villkor för tillhandahållande och användning,
5. prissättning, eller
6. andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

4. villkor för tillhandahållande och användning, *inbegripet villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster,*

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *skall* innehålla besked om vilka uppgifter som *skall* tillhandahållas, hur detaljerade dessa *skall* vara samt på vilket sätt de *skall* offentliggöras.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *ska* innehålla besked om vilka uppgifter som *ska* tillhandahållas, hur detaljerade dessa *ska* vara samt på vilket sätt de *ska* offentliggöras.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *skall* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Ett beslut enligt första eller tredje stycket får förenas med vite.

8 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *skall*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer,

2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,

3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,

4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,

5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,

6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,

7. erbjuda tillträde till driftstöds-system eller liknande program-system som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster, *eller*

8. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *ska* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *ska*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer, *inbegripet sådant tillträde som krävs för att möjliggöra val och förval av operatör samt erbjudanden om återförsäljning av abonnemang,*

2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,

3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,

4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,

5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,

6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,

7. erbjuda tillträde till driftstöds-system eller liknande program-system som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,

8. *erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stödjer eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,*

9. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

Beslut enligt första stycket får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nätdrift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifika

tioner får dock endast gälla sådana standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

9 §

En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till ett allmänt *telefonnät* mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och *abonnentens fasta* nätanslutningspunkt *skall, om nätet där består av en parkabel av metall,* förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet *skall* innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv). Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till ett allmänt *kommunikationsnät* mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och *en fast* nätanslutningspunkt *ska* förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet *ska* innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), *ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG*⁶. Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

10 §

Vid tillämpning av 8 § *skall* särskilt beaktas

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande installationer, med hänsyn tagen till marknadsutvecklingen samt art och typ av samtrafik och andra former av tillträde,

2. den tillgängliga kapaciteten,

3. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till nät eller tillhörande installationer,

4. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,

5. berörda immateriella rättigheter,

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *och*

7. *nätets funktion och tekniska säkerhet.*

Vid tillämpning av 8 § *ska* särskilt beaktas

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande installationer, med hänsyn tagen till marknadsutvecklingen samt art och typ av samtrafik och andra former av tillträde,

2. den tillgängliga kapaciteten,

3. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till nät eller tillhörande installationer,

4. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,

5. berörda immateriella rättigheter, *och*

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

⁶ EUT L 337, 18.12.2009, s. 37 (Celex 32009L0140).

Om det finns synnerliga skäl får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § ålagts en skyldighet om tillträde till ett sådant nät som avses i 9 §, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som avser förvaltning, drift och tillhandahållande av nät och tillhörande installationer som omfattas av beslutet om tillträdesskyldighet. Avskiljandet ska särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

Om operatören ålagts en skyldighet att tillhandahålla dubbelriktad höghastighetsöverföring för att inom ett geografiskt område nå fler än en slutanvändare från en anslutningspunkt, får operatören, om slutanvändaren nås i ett sådant nät som avses i 9 §, även förpliktas att avskilja ytterligare verksamheter som behövs för tillhandahållande enligt skyldighetsbeslutet.

Om det finns synnerliga skäl för det får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § första stycket första meningen ålagts en skyldighet att lämna tillträde, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om skyldigheten. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

13 a §

En operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt kommunikationsnät som operatören råder över, får efter ansökan av annan förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla gemensamt utnyttjande av ledningarna i en byggnad eller fram till första utlopps- eller förgreningsstället.

En skyldighet enligt första stycket får åläggas endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

⁷ Senaste lydelse 2008:473.

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § 5 förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § *första stycket 5 eller 13 a §* förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

1. är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller

2. krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnering eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *skall* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnering eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *ska* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

5 kap.

1 §

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *skall* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *det allmänna telefonnätet till* en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe *åt var och en som begär det,*

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster *till* en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe *åt var och en som efterfrågar denna tjänst,*

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *ska* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *ett allmänt kommunikationsnät i* en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe,

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster *i* en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe *åt var och en som efterfrågar denna tjänst,*

⁸ Senaste lydelse 2006:586.

3. i en abonnentförteckning, som *skall* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla *funktionshindre* tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose *funktionshindrades* behov av särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster *skall* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

3. i en abonnentförteckning, som *ska* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater *eller andra ställen med allmän tillgång till taltelefoni* i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla *personer med funktionsnedsättning* tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose *de* behov som *personer med funktionsnedsättning* har av särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster *ska* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

2 §

Den som enligt 1 § *skall* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *skall* vara utformad så att *slutanvändare kan utföra och ta emot lokala, nationella och internationella samtal, telefax och datakommunikation* med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.

Regeringen får meddela föreskrifter om datahastighet enligt andra stycket.

Den som enligt 1 § *ska* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *ska* vara utformad så att *den stöder röst- och telefaxkommunikation samt datakommunikation* med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.

4 §⁹

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst får *i tillämpliga fall* åläggas skyldighet att

1. tillämpa gemensamma taxor för hela landet eller tillämpa ett visst högsta pris,
2. göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* och för användning av *allmänna* telefonitjänster, samt
3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden.

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att

2. göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* och för användning av *allmänt tillgängliga* telefonitjänster,
3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden, *och*

4. på *en abonnents begäran* upplysa om *alternativa taxor som ger en lägre kostnad*.

Taxor som avses i första stycket 1 ska göras allmänt tillgängliga.

6 a §

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst och som avser att avhända sig en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet, ska i god tid före åtgärden underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt.

6 b §¹⁰

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *skall se till* att verksamheten uppfyller rimliga krav på *god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid*. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten *skall* fullgöras och om undantag från *skyldigheterna*.

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa* att verksamheten uppfyller rimliga krav på *driftsäkerhet*. *De åtgärder som vidtas ska vara ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott*. Regeringen eller den myndighet som

⁹ Senaste lydelse 2008:484.

¹⁰ Senaste lydelse 2005:240.

regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten *ska* fullgöras och om undantag från *skyldigheten*. Prop. 2010/11:115

6 c §

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning.

Tillsynsmyndigheten får, om det ligger i allmänhetens intresse, förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

6 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät, om det behövs för att förebygga förhindrad eller långsam trafik i nätet eller försämring av kvaliteten på allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

6 e §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att

1. få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och

2. kunna dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras.

7 §¹¹

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,

2. i den mån det är tekniskt genomförbart, tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringssuppgifter,

3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och ickediskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefontät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad,

5. se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den

2. avgiftsfritt lämna lokaliseringssuppgifter till den som tar emot nödsamtal,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användningen av ett allmänt kommunikationsnät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad, och

5. se till att slutanvändare kan nå samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella

¹¹ Senaste lydelse 2009:546.

uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, och

skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden.

6. i verksamheten ta hänsyn till funktionshindrades behov av särskilda tjänster.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras, om undantag från skyldigheterna och, i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras,

2. undantag från skyldigheterna,

3. i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna, och

4. i fråga om första stycket 2, de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av uppgifterna.

7 a §¹²

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal *eller sms-meddelanden med förhöjd taxa.*

En abonnent ska i samband med att avtal träffas om tillhandahållande av en allmänt tillgänglig telefonitjänst informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra spärrningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. Den som har förpliktats att tillhandahålla en tjänst enligt 1 § första stycket 2 får inte undantas från skyldigheten.

7 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska erbjuda abonnenter möjlighet att på annat sätt än som anges i 7 §

¹² Senaste lydelse 2008:484.

9 §

Den som tillhandahåller *allmänt tillgängliga telefonitjänster* skall se till att *telefonnätet* medger att en abonnent kan behålla sitt *telefonnummer* vid byte av tjänsteverantör. Om abonnenten begär det, *skall telefonnummer* som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne *skall* tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *telefonitjänst* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Första stycket gäller inte överlämnande av *telefonnummer* mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Den som tillhandahåller *elektroniska kommunikationstjänster* ska se till att en abonnent *med nummer ur en nationell nummerplan* kan behålla sitt *nummer* vid byte av tjänsteverantör. Om abonnenten begär det, *ska nummer* som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne *ska* tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *elektroniska kommunikationstjänster* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Första stycket gäller inte överlämnande av *nummer* mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

Överlämnande av nummer ska ske så snart som möjligt. Den mottagande tjänsteverantören ska tillhandahålla tjänsten senast en arbetsdag efter det att överlämnandet har skett.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *ska* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

10 §

Ersättning för att överlämna *telefonnummer* enligt 9 § får grundas endast på driftskostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett *telefonnummer* har endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafikost-

Ersättning för att överlämna *nummer* enligt 9 § får grundas endast på driftskostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett *nummer* har endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafikostnader för

nader för ett meddelande till *telefonnumret*. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått avtal med om förmedling av meddelandet.

Den som överlämnar *telefonnummer* har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

ett meddelande till *numret*. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått avtal med om förmedling av meddelandet.

Den som överlämnar *nummer* har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

11 §

Den som överlämnar ett *telefonnummer* enligt 9 § *skall* till den som tillsynsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigeringsavtal till *telefonnumret*. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om *telefonnummer* och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga *telefonitjänster* får inte lämnas utan samtycke från personen.

Myndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter som avses i första stycket och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *telefonitjänster*, i den mån denne behöver uppgifterna för dirigeringsavtal, och andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören *skall* i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *telefonitjänster* tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skälig med hänsyn till kostnaderna.

Bestämmelserna i denna lag gäller i tillämpliga delar för den databasverksamhet som avses i andra stycket.

15 §

Ett avtal mellan en *slutavvärdare* och den som tillhandahåller elektroniska kommunika-

Den som överlämnar ett *nummer* enligt 9 § *ska* till den som tillsynsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigeringsavtal till *numret*. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om *nummer* och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster* får inte lämnas utan samtycke från personen.

Myndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter som avses i första stycket och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster*, i den mån denne behöver uppgifterna för dirigeringsavtal, och *till* andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören *ska* i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster* tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skälig med hänsyn till kostnaderna.

Ett avtal mellan en *konsument* och den som tillhandahåller ett *allmänt kommunikationsnät* eller *all-*

tionstjänster eller anslutning till ett allmänt telefonnät skall innehålla uppgifter om

1. leverantörens namn och adress,
2. de tjänster som tillhandahålls,

3. den kvalitetsnivå som erbjuds,
4. leveranstiden,

5. de *underhållstjänster* som erbjuds,

6. detaljerade priser och taxor,
7. hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,

8. avtalets löptid,
9. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,
10. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,

11. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och

12. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.

mänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska innehålla *tydliga, heltäckande och lättillgängliga* uppgifter om

3. *tillgången till nödsamtal och tillhandahållandet av lokaliseringsuppgifter,*

4. *villkor som begränsar tillgången till eller användningen av andra tjänster och tillämpningar än som avses i 3,*

5. den *lägsta* kvalitetsnivå som erbjuds,

6. leveranstiden,

7. *de åtgärder som vidtagits för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika överbelastning av nätet och hur åtgärderna kan påverka tjänsternas kvalitet,*

8. de *underhålls- och kundstöd*tjänster som erbjuds,

9. *begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning,*

10. *abonnentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning,*

11. detaljerade priser och taxor,

12. *hur betalning kan ske och prisskillnaden mellan olika betalningssätt samt* hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,

13. avtalets löptid,

14. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,

15. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,

16. *vilka åtgärder som kan komma att vidtas vid säkerhetsbrister,*

17. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och

18. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.

Första stycket ska också gälla för andra slutanvändare som begär det.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om innehållet i avtalet.

15 a §

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda slutanvändare att ingå avtal med en längsta giltighetstid om 12 månader. Ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster får inte ha en längre inledande bindningstid än 24 månader.

Första stycket andra meningen ska också gälla för andra slutanvändare som begär det.

16 §

Om den som tillhandahåller abonnenter elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet *skall* abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *skall* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Om den som tillhandahåller abonnenter *ett elektroniskt kommunikationsnät eller* elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet *ska* abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *ska* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om underrättelsens utformning.

17 §

Den som tillhandahåller *en allmänt tillgänglig telefonitjänst skall* hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillgång till och användning av *telefonitjänsten* allmänt tillgänglig.

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, ska* hålla tydlig, jämförbar, adekvat och aktuell information om gällande priser, taxor och allmänna villkor

för tillgång till och användning av
nätet eller tjänsten allmänt till-
gänglig. Prop. 2010/11:115

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar
föreskrifter om sådan information.

17 a §

*Den som tillhandahåller ett all-
mänt kommunikationsnät eller en
allmänt tillgänglig elektronisk
kommunikationstjänst får för-
pliktas att tillhandahålla abonnen-
ter information om*

*1. tillämpliga taxor för nummer
eller tjänster som omfattas av
särskild prissättning,*

*2. ändringar när det gäller
abbonneters tillgång till nödsam-
tal eller lokaliseringssuppgifter,*

*3. åtgärder som begränsar till-
gången till eller användningen av
tjänster och tillämpningar,*

*4. åtgärder som vidtagits för att
mäta och styra trafiken i syfte att
undvika överbelastning av nätet
och hur åtgärderna kan påverka
tjänsternas kvalitet, och*

*5. abonnentens valmöjligheter
när det gäller att föra in sina
personuppgifter i en abonnent-
förteckning.*

*Ett beslut om en förpliktelse
enligt första stycket 1 får förenas
med krav på att information om en
viss typ av tjänst ska tillhanda-
hållas omedelbart innan ett samtal
kopplas.*

*Den som tillhandahåller ett all-
mänt kommunikationsnät eller en
allmänt tillgänglig elektronisk
kommunikationstjänst får för-
pliktas att regelbundet tillhan-
dahålla abonnenter med funk-
tionsnedsättning detaljerad infor-
mation om produkter och tjänster
som är riktade till dem.*

18 §

Den som tillhandahåller allmänt
tillgängliga elektroniska kommu-
nikationstjänster får förpliktas att

Den som tillhandahåller ett all-
mänt kommunikationsnät eller
allmänt tillgängliga elektroniska

för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet.

kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet *och om vilka åtgärder som vidtagits för att ge slutanvändare med funktionsnedsättning tillträde till tjänsterna i likvärdig utsträckning som andra slutanvändare.*

19 §

Om en abonnent inte betalar för en telefonitjänst *till en fast nätan slutningspunkt* får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skälig tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en abonnent vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten *skall* i sådant fall genast underrätta abonnenten om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge abonnenten möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Gäller utebliven eller upprepad för sen betalning en viss tjänst *skall* avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och abonnenten inte tidigare har fått en betalningsupplmaning eller har vilselett tjänsteleverantören.

Om en abonnent inte betalar för *tillhandahållandet av ett allmänt kommunikationsnät eller för en allmänt tillgänglig* telefonitjänst får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skälig tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en abonnent vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten *ska* i sådant fall genast underrätta abonnenten om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge abonnenten möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Gäller utebliven eller upprepad för sen betalning en viss tjänst *ska* avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och abonnenten inte tidigare har fått en betalningsupplmaning eller har vilselett tjänsteleverantören.

6 kap.

1 §

I detta kapitel avses med

elektroniskt meddelande: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät om denna information inte kan sättas

integritetsincident: en händelse som leder till oavsiktlig eller otillåten utplåning, förlust eller ändring, eller otillåtet avslöjande av eller otillåten åtkomst till uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

trafikuppgift: uppgift som behandlas i syfte att befordra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande.

Begreppen *behandling, personuppgiftsansvarig* och *samtycke* har i kapitlet samma innebörd som i personuppgiftslagen (1998:204).

3 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *skall* vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att *behandlade* uppgifter skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *skall* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *skall* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsintrång*.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *ska* vidta lämpliga *tekniska och organisatoriska* åtgärder för att säkerställa att uppgifter *som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten* skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *ska* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *ska* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsincidenter*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyddsåtgärder enligt första stycket.

4 a §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska utan onödigt dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om integritetsincidenter. Om incidenten kan antas inverka negativt på de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör, eller om

tillsynsmyndigheten begär det, ska även dessa underrättas utan onödigt dröjsmål.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

4 b §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska löpande föra en förteckning över integritetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en sådan förteckning.

18 §

Elektroniska kommunikationsnät får användas för att lagra eller få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren av den personuppgiftsansvarige får information om ändamålet med behandlingen och ges tillfälle att hindra sådan behandling. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att utföra eller underlätta att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till den. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Lydelse enligt SFS 2010:1973

Föreslagen lydelse

22 §

Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och därvid har fått del av eller tillgång till uppgift som avses i 20 § första stycket ska på begäran lämna

1. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till en myndighet som i ett särskilt fall behöver en sådan uppgift för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932), om myndigheten finner att det kan antas att den som

söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl,

2. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och som gäller misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och det enligt myndighetens bedömning kan föranleda annan påföljd än böter,

3. uppgift som avses i 20 § första stycket 3 och som gäller misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet, om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

4. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Kronofogdemyndigheten om myndigheten behöver uppgiften i exekutiv verksamhet och myndigheten finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,

5. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Skatteverket, om verket finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende som avser kontroll av skatt eller avgift eller rätt folkbokföringsort enligt folkbokföringslagen (1991:481),

6. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till polismyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med underrättelse, efterforskning eller identifiering vid olyckor eller dödsfall eller för att myndigheten ska kunna fullgöra en uppgift som avses i 12 § polislagen (1984:387),

7. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till polismyndighet eller åklagarmyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i ett särskilt fall för att myndigheten ska kunna fullgöra underrättelseskyldighet enligt 33 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, och

8. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och 3 till regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler.

Ersättning för att lämna ut uppgifter enligt första stycket 8 ska vara skälig med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

Ersättning för att lämna ut *andra* uppgifter enligt första stycket 8 *än lokaliseringssuppgifter* ska vara skälig med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.
3 a §¹³

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG finns regler om pris-

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de skyldigheter som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om

¹³ Senaste lydelse 2007:1375.

nivåer och informationsplikt vid tillhandahållande av roaming-tjänster för rösttelefoni mellan medlemsstaterna.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de i förordningen angivna reglerna ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i gemenskapen¹⁴ ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

4 §

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, skall myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig. *I underrättelsen skall myndigheten ange att den kan komma att meddela ett föreläggande eller förbud enligt 5 §, om inte rättelse sker inom skälig tid. Skälig tid får inte understiga en månad, annat än vid upprepade fall av överträdelse, om inte den som underrättas samtycker till en kortare tidsfrist.*

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, ska myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig *inom skälig tid.*

5 §

Om en underrättelse enligt 4 § inte leder till rättelse får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse skall ske.

Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse av en överträdelse som avses i 4 § ska ske omedelbart eller inom skälig tid.

Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten, *efter utgången av den tid som angetts i underrättelsen enligt 4 §,*

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att

¹⁴ EUT L 167, 29.6.2009, s. 12 (Celex 32009R0544).

den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis *skall* upphöra med verksamheten, om inte överträdel-
sen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Om en radiosändare använts i mindre omfattning än vad tillståndsvillkoren medger får dock ett sådant tillstånd inte återkallas om särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Förelägganden och förbud enligt första och andra *stycket* får förenas med vite.

Förelägganden och förbud enligt första och andra *styckena* får förenas med vite.

8 §

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, *eller andra användare av radiofrekvenser*, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

1. meddela ett föreläggande att genast efterleva lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,

2. återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *skall* upphöra.

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *ska* upphöra.

Giltighetstiden för ett beslut enligt första stycket får vara högst tre månader. Om rättelse inte vidtas får giltighetstiden förlängas med ytterligare högst tre månader.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt första stycket får förenas med vite.

Tillträde till nummer och tjänster

9 a §

Konsumentombudsmannen får förplikta den som tillhandahåller

ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att hindra användares tillträde till ett nummer eller till en tjänst via ett nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen.

Beslutet får förenas med skyldighet att hålla inne betalning avseende numret eller tjänsten tills ärendet har avgjorts slutligt. Om beslutet står fast ska innehållna medel snarast återbetalas.

Beslut får inte meddelas utan att den som har vidtagit marknadsföringsåtgärden har fått tillfälle att yttra sig. I brådskande fall får dock beslut omedelbart meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

10 §¹⁵

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster, *eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde*, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, eller

2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

¹⁵ Senaste lydelse 2010:497.

Tillsynsmyndigheten får förelägga en part att tillhandahålla myndigheten de uppgifter och handlingar som behövs för att pröva en tvist enligt 10 § och som avser

1. allmänna skyldigheter som gäller enligt denna lag,
2. villkor som meddelats med stöd av lagen, eller
3. särskilda skyldigheter som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 §.

Föreläggandet får förenas med vite. Vid prövning av en ansökan om utdömmande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

13 §

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en *myndighet* i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *skall* tillsynsmyndigheten vid handläggning av ärendet samråda med den utländska myndigheten.

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en *eller flera tillsynsmyndigheter* i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *ska* tillsynsmyndigheten *samordna sina insatser med den eller de utländska myndigheterna*.

I ett ärende som avses i första stycket får tillsynsmyndigheten begära att organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation ska yttra sig om vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten. När tillsynsmyndigheten har begärt ett sådant yttrande, får ärendet inte avgöras förrän yttrandet har lämnats. I brådskande fall får dock beslut meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

Tillsynsmyndigheten ska i sitt beslut beakta innehållet i yttrandet.

13 a §¹⁷

Om ett företag som enligt 8 kap. 7 § *skall* anses ha ett betydande inflytande på en viss marknad uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot en skyldighet som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 § *eller*

Om ett företag som enligt 8 kap. 7 § *ska* anses ha ett betydande inflytande på en viss marknad uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot en skyldighet som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 §, *ska*

¹⁶ Senaste lydelse 2007:881.

¹⁷ Senaste lydelse 2007:881.

14 § eller som följer av 5 kap. 12 §, skall företaget ersätta den skada som därigenom uppkommer. Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att vidta en åtgärd som är nödvändig för att efterkomma en sådan skyldighet.

företaget ersätta den skada som därigenom uppkommer. Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att vidta en åtgärd som är nödvändig för att efterkomma en sådan skyldighet.

Rätten till sådan ersättning faller bort, om talan inte väcks inom tio år från det att skadan uppkom.

13 b §

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska ersätta en abonnent skada som uppkommer genom dröjsmål med överlämnande av nummer enligt 5 kap. 9 § eller med tillhandahållande av en tjänst när sådant överlämnande har skett.

Första stycket gäller inte om den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om överlämnande av nummer eller vid överlämnandet när det gäller dröjsmål med tillhandahållande av en tjänst, och vars följer denne inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. Beror dröjsmålet på någon som tjänstleverantören har anlitat för att helt eller delvis fullgöra överlämnandet eller tillhandahållandet, är den som tillhandahåller tjänsten fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första meningen.

Första stycket gäller inte heller i fråga om andra slutanvändare än konsumenter, om det av avtalet följer att slutanvändaren har rätt till skälig ersättning på grund av dröjsmålet.

Abonnten har alltid rätt till ersättning för skada som uppkommit genom missbruk när det gäller överlämnande av nummer.

8 kap.**1 §¹⁸**

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19, 23 och 24 §§,
2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till gagn för konsumenterna enligt 5 kap.,
3. klart definierade statistiska ändamål,
4. marknadsanalys enligt 5 och 6 §§, *eller*
5. beslut om skyldigheter enligt 4 och 5 kap.

4. marknadsanalys enligt 5 och 6 §§,

5. beslut om skyldigheter enligt 4 och 5 kap.,

6. att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser,

7. att utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter, och

8. att upprätta en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet i fråga om sådan egendom eller annat som kan utnyttjas gemensamt enligt 4 kap. 14 §.

En operatör som enligt 7 § har betydande inflytande på en marknad i grossistledet är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de marknader i slutkundsledet som är förknippade med den marknaden.

Uppgifter som avses i första stycket 2–5 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

Uppgifter som avses i första stycket 3–7 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

1 a §

Om en vertikalt integrerad operatör som enligt 8 kap. 7 § har ett betydande inflytande på en viss marknad avser att utan förpliktelse enligt 4 kap. 12 a § avskilja en

¹⁸ Senaste lydelse 2010:497.

betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören i förväg och i god tid underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt, eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen.

6 §¹⁹

Den myndighet som regeringen bestämmer ska fortlöpande analysera de relevanta marknader som har fastställts enligt 5 §. Därvid ska Europeiska kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden beaktas. För varje marknad ska det fastställas om det råder effektiv konkurrens.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska företag med betydande inflytande på den marknaden identifieras och beslut meddelas om skyldigheter enligt 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 och 14 §§.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska skyldigheter som har beslutats med stöd av 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 och 14 §§ upphävas. Tidpunkten för upphävande av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

För gränsöverskridande marknader som fastställts enligt beslut av Europeiska kommissionen ska åtgärder enligt första–tredje styckena beslutas efter samråd med behöriga myndigheter i berörda länder.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska företag med betydande inflytande på den marknaden identifieras och beslut meddelas om skyldigheter enligt 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 §.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska skyldigheter som har beslutats med stöd av 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 § upphävas. Tidpunkten för upphävande av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

8 §

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 14 § eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *skall* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skäligen tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 13 a eller 14 §§ eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *ska* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skäligen tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra

¹⁹ Senaste lydelse 2010:497.

10 §²⁰

När en myndighet avser att enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation eller meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt 5 § fastställd marknad, ska den upprätta ett förslag till åtgärd och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid.

En myndighet ska upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid när den avser att

1. enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation,

2. meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt 5 § fastställd marknad, eller

3. meddela tillståndsvillkor som innebär sådana begränsningar som anges i 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket.

Första stycket gäller inte en tvist som har hänskjutits till prövning enligt 7 kap. 10 §.

11 §²¹

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut tillställas behöriga myndigheter i övriga stater och Europeiska kommissionen.

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut överlämnas till behöriga myndigheter i övriga stater, organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation och Europeiska kommissionen.

Underrättelse till kommissionen enligt första stycket ska även lämnas om en myndighet i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som beslutats enligt denna lag.

11 a §

Om ett förslag till beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket ska överlämnas för samråd enligt 11 § första stycket, ska förslaget upp-

²⁰ Senaste lydelse 2010:497.

²¹ Senaste lydelse 2010:497.

rättas och överlämnas inom tre år från det senaste beslutet rörande marknaden i fråga eller inom den längre tid om högst ytterligare tre år som Europeiska kommissionen dessförinnan har godkänt.

Om en ny rekommendation som avses i 5 § har antagits och rekommendationen rör en marknad som inte tidigare har analyserats, ska förslaget till beslut i stället upprättas och överlämnas inom två år från offentliggörandet av rekommendationen.

Om förslag till beslut inte kan överlämnas inom den tid som anges i första eller andra stycket och orsaken till detta är att marknadsanalysen enligt 5 § inte har slutförts, ska bistånd med slutförandet begäras från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation. Förslaget ska då överlämnas inom sex månader därefter.

12 §²²

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att *underrättelse* har skett. *Infaller den tidpunkt som bestämts enligt 10 § senare får beslutet meddelas tidigast då.*

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att *överlämnandet* har skett.

Ett beslut får dock meddelas tidigast två månader efter utgången av den tid som anges i första stycket, om Europeiska kommissionen inom den tiden meddelat myndigheten att den överväger att inte godta ett förslag till beslut som

1. innebär att en marknad som ska fastställas enligt 5 § avviker från kommissionens rekommendation, eller

2. avser identifiering av företag enligt 6 § andra stycket.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där, får beslut inte meddelas.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där, får beslut inte meddelas. *Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 10 § om det nya*

²² Senaste lydelse 2010:497.

förslaget inledas inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.

12 a §

Om ett förslag till beslut om skyldigheter enligt 4 kap. 3 eller 5–12 §§ eller 5 kap. 13 § har överlämnats för samråd enligt 11 § första stycket och Europeiska kommissionen har meddelat att den har invändningar mot åtgärderna i förslaget ska samverkan ske med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation i syfte att fastställa vilka åtgärder som är mest effektiva och lämpliga.

I sådant fall får beslut meddelas tidigast fyra månader och senast fem månader efter utgången av den tid som anges i 12 § första stycket. Om det krävs för att ett förnyat samrådsförfarande enligt 10–12 §§ ska kunna genomföras får tidsfristen förlängas ytterligare.

13 §²³

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter och Europeiska kommissionen utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter, Europeiska kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Ett beslut om en åtgärd enligt första stycket får inte förlängas utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§.

²³ Senaste lydelse 2010:497.

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *föreskriva* om skyldighet att särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster för den som

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *besluta* om skyldighet att särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster för den som

1. bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 §, och
2. har särskild eller exklusiv rätt att tillhandahålla andra tjänster än enligt denna lag.

20 §

Ett beslut enligt 6 § andra stycket som avser identifiering av företag med betydande inflytande på *andra marknader än den som anges i 5 kap. 12 §* får överklagas endast i samband med att beslut att införa, upphäva eller ändra en skyldighet som anges i 6 § överklagas.

Ett beslut enligt 6 § andra stycket som avser identifiering av företag med betydande inflytande på *en marknad* får överklagas endast i samband med att beslut att införa, upphäva eller ändra en skyldighet som anges i 6 § överklagas.

Ett beslut enligt 3 kap. 7 § att begränsa antalet tillstånd får överklagas endast i samband med att beslut i fråga om tillstånd att använda radiosändare överklagas.

23 §²⁴

Mål i förvaltningsrätt och kamrarrätt som avser överprövning av följande beslut *skall* handläggas skyndsamt:

Mål i förvaltningsrätt och kamrarrätt som avser överprövning av följande beslut *ska* handläggas skyndsamt:

1. beslut om särskilda skyldigheter med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 *eller 14 §*,

1. beslut om särskilda skyldigheter med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 §,

2. beslut i ett tillsynsärende enligt 7 kap. 5 §, om tillsynen avsett efterlevnaden av ett beslut som anges i 1,

3. beslut vid prövning av en tvist enligt 7 kap. 10 §, om tvisten grundar sig på ett beslut som avses i 1, och

4. beslut om identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad enligt 6 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

2. Tillståndsvillkor som beslutats enligt 3 kap. 11 § första stycket före den 1 juli 2011 och som inte skulle få beslutas enligt de nya bestämmelserna i 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket, upphör att gälla den 25 maj 2016.

²⁴ Senaste lydelse 2009:839.

2.2 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen
(2008:486)

Prop. 2010/11:115

Härigenom föreskrivs¹ att det i marknadsföringslagen (2008:486) ska införas en ny paragraf, 20 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 a §

Vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot 9 § eller 10 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37, Celex 32002L0058), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).

Den 25 november 2009 antog Europaparlamentet och rådet dels direktiv 2009/140/EG om ändring av direktiv 2002/21/EG om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, direktiv 2002/19/EG om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter och direktiv 2002/20/EG om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, dels direktiv 2009/136/EG om ändring av direktiv 2002/22/EG om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster, direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation och förordning (EG) nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen. Direktiven finns som *bilaga 1* och *2*.

Den 18 juni 2009 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EG) nr 544/2009 om ändring i förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG.

Post- och telestyrelsen har i en skrivelse den 7 december 2005 (dnr N2005/10002/ITP) föreslagit att det ska införas bestämmelser som ger stöd för att förrätta prov för kunskapsbevis för amatörradioanvändning samt att utfärda, förnya eller återkalla certifikat.

Inom Näringsdepartementet har departementspromemorian Bättre regler för elektroniska kommunikationer (Ds 2010:19) tagits fram. I promemorian lämnas förslag med anledning av ändringsdirektiven, de nya krav som ställs på medlemsstaterna enligt den ändrade EU-förordningen och PTS skrivelse. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 3*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 4*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Promemorians förslag i den del som gäller gemensamt utnyttjande av ledningar i byggnader m.m. (avsnitt 7.3) har behandlats vid ett remissmöte den 24 november 2010. En förteckning över deltagarna vid remissmötet finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena och synpunkterna som inkom efter remissmötet, liksom en sammanställning av dessa, finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr N2010/615/ITP).

En komplettering har gjorts av promemorians förslag när det gäller blockering av nummer och tjänster (avsnitt 8.5). Det kompletterande lagförslaget finns i *bilaga 7*. Förslaget har beretts med Post- och telestyrelsen, Konsumentverket/KO, Stiftelsen Etiska rådet för betaltele-tjänster, Konsumenternas tele-, TV- och Internetbyrå, TeliaSonera AB och Telenor Sverige AB. Synpunkter har även inkommit från Tele2 Sverige AB och Hi3G Access AB. De inkomna synpunkterna finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr N2010/615/ITP). Vidare har regeringens förslag i fråga om påföljd vid försening eller missbruk i samband med överlämnande av nummer vid byte av tjänsteleverantör (avsnitt 8.4.2) beretts under hand med Företagarna, som tillstyrkt förslaget.

Regeringen beslutade den 10 februari 2011 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 8*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 9*. Regeringen har i huvudsak följt Lagrådets förslag, se avsnitt 9.3 samt författningskommentaren. Härutöver har vissa redaktionella justeringar gjorts av lagtexten.

4 Gällande rätt

4.1 Yttrandefrihetsgrundlagen

Inledning

Av 2 kap. 1 § regeringsformen följer att var och en gentemot det allmänna är tillförsäkrad yttrandefrihet och informationsfrihet. Med detta förstås frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor liksom att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden. Dessa friheter ges ett särskilt skydd i tryckfrihetsförordningen (TF) och yttrandefrihetsgrundlagen (YGL).

TF reglerar rätten att yttra sig och sprida information genom framför allt tryckta skrifter. YGL reglerar samma rätt avseende vissa andra medier, såsom ljudradio, tv och liknande överföringar.

Sedan den 1 januari 1995 gäller den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) som lag i Sverige med ändringar och tillägg som har gjorts genom ändrings- och tilläggsprotokoll. Enligt 2 kap. 19 § regeringsformen får lag eller annan föreskrift inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av konventionen.

I artikel 10 i Europakonventionen ges skydd åt yttrandefriheten. Enligt artikeln ska var och en ha rätt till yttrandefrihet. Denna rätt innefattar åsiktsfrihet samt frihet att ta emot och sprida uppgifter och tankar utan offentlig myndighets inblandning och oberoende av territoriella gränser. Utövandet av yttrandefriheten får enligt bestämmelsen underkastas sådana formföreskrifter, villkor, inskränkningar eller straffpåföljder som är föreskrivna i lag och som är nödvändiga i ett demokratiskt samhälle med hänsyn till vissa angivna ändamål.

Närmare om yttrandefrihetsgrundlagen

YGL är tillämplig bl.a. på radio- och tv-sändningar samt på vissa andra överföringar av ljud, bild och text som sker med hjälp av elektromagnetiska vågor. I lagtexten används uttrycket radioprogram som sammanfattande beteckning på de olika typer av överföringar som nu avses. Gemensamt för dem alla är att överföringen sker med hjälp av elektromagnetiska vågor.

Gemensamt för de sändningar som enligt huvudregeln om radioprogram omfattas av YGL är att de startas av sändaren och inte på

beställning av mottagaren (1 kap. 6 § YGL). YGL gäller dock även vissa överföringar som startas av mottagaren. Enligt den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § är YGL även tillämplig när redaktioner för periodiska skrifter och radioprogram, nyhetsbyråer och företag för yrkesmässig framställning av tryckta och därmed enligt TF jämställda skrifter eller tekniska upptagningar på särskild begäran tillhandahåller allmänheten upplysningar direkt ur en databas vars innehåll kan ändras endast av den som driver verksamheten. Grundlagsskyddet enligt databasregeln gäller även exempelvis s.k. print on demand, som innebär framställning på kundens begäran av enstaka exemplar av skrifter, bilder och upptagningar genom överföring av information ur en databas. Från och med den 1 januari 2011 gäller databasregeln även när informationen ur databasen tillhandahålls allmänheten genom offentlig uppspelning, exempelvis s.k. digital bio. Därutöver kan även andra aktörer än massmedieföretag få ett frivilligt grundlagsskydd för motsvarande verksamheter. Fysiska och juridiska personer som yttrar sig via Internet kan på frivillig väg omfattas av grundlagsbestämmelserna om de utser en ansvarig utgivare och beviljas utgivningsbevis efter ansökan till Myndigheten för radio och tv.

YGL bygger, i likhet med TF, på vissa grundläggande principer, bl.a. förbud mot censur och liknande åtgärder och etableringsfrihet.

Förbudet mot censur enligt 1 kap. 3 § YGL innebär att krav inte får uppställas på att det som är avsett att framföras i ett radioprogram eller en teknisk upptagning först måste granskas av en myndighet eller något annat allmänt organ. Förbudet mot hindrande åtgärder innebär att det inte heller är tillåtet för myndigheter och andra allmänna organ att utan stöd i YGL på grund av innehållet i ett radioprogram eller en teknisk upptagning förbjuda eller hindra dess offentliggörande eller spridning bland allmänheten. Undantag görs dock för rörliga bilder i filmer som ska visas offentligt. Det allmänna får inte heller utan stöd i YGL, på grund av innehållet i en framställning, förbjuda eller hindra innehav eller användning av sådana tekniska hjälpmedel som behövs för att kunna ta emot radioprogram eller för att kunna uppfatta innehållet i tekniska upptagningar. Detsamma gäller förbud mot anläggande av trådnät för sändning av radioprogram.

Etableringsfriheten enligt 3 kap. 1 § YGL innebär att det är tillåtet för var och en att sända radioprogram genom tråd. Något krav på tillstånd för sändning får alltså inte ställas. Rätten att sända genom tråd får bara begränsas i den omfattning som framgår av 3 kap. 1 § andra stycket YGL. Med sändning genom tråd avses, till skillnad från sändning genom etern, sändning genom en särskilt anordnad ledare. Telefonnätet för fast telefoni och kabel-tv-nätet är exempel på trådnät.

Det får i lag meddelas föreskrifter om skyldighet för nätinnehavare att ge utrymme för vissa program i den utsträckning det behövs med hänsyn till allmänhetens intresse av tillgång till allsidig upplysning. Denna vidare sändningsplikt innebär en skyldighet för nätinnehavaren att tillåta utrymme i nätet för vissa sändningar som sker med tillstånd av regeringen, t.ex. Sveriges Television AB:s sändningar, eller från lokala kabelsändarföretag.

Dessutom tillåts lagstiftning om skyldighet för nätinnehavare att ge utrymme för överföringar i den utsträckning det behövs med hänsyn till intresset av konkurrens beträffande sådana överföringar i nätet eller

allmänhetens intresse av tillgång till sådana överföringar. Överföringarna kan avse både privat innehåll och sådant massmedialt innehåll som regleras i YGL. Bestämmelsen möjliggör föreskrifter i vanlig lag om tillträde till och samtrafik mellan kommunikationsnät.

Vidare är det från och med den 1 januari 2011 tillåtet att i lag meddela föreskrifter om skyldighet för den som sänder program i television att utforma sändningarna på ett sådant sätt att programmen genom textning, teckenspråkstolkning, syntolkning, uppläst text eller liknande teknik blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Övriga inskränkningar som får göras i etableringsfriheten kan i detta sammanhang utelämnas.

Full etableringsfrihet finns enligt 3 kap. 2 § YGL inte på området för sändning av radioprogram med hjälp av radiovågor. Skälet till detta är att bristen på frekvensutrymme inte tillåter fri etablering utan snarare kräver en reglering med tillståndsförfarande för att kunna utnyttja det begränsade frekvensutrymmet. Det finns dock en bestämmelse där det anges att det allmänna ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrande- och informationsfrihet. Bestämmelsen uttrycker en principiell målsättning för såväl normgivning som beslut i enskilda fall, t.ex. vid tillståndsgivning (3 kap. 2 § YGL). Av 3 kap. 3 § YGL följer att föreskrifterna i 2 kap. 21–23 §§ regeringsformen om begränsningar av grundläggande fri- och rättigheter ska gälla även när det görs begränsningar i rätten att sända radioprogram enligt 3 kap. 1 och 2 §§ YGL.

4.2 Lagen om elektronisk kommunikation

Allmänna bestämmelser m.m.

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) trädde i kraft den 25 juli 2003. Genom lagen genomfördes i huvudsak den EG-rättsliga regleringen på området för elektronisk kommunikation.

I 1 kap. 1 § anges att lagens syfte är att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet. Syftet ska uppnås främst genom att konkurrensen och den internationella harmoniseringen främjas. Samhällsomfattande tjänster ska dock alltid finnas tillgängliga på för alla likvärdiga villkor i hela landet till överkomliga priser. Vid lagens tillämpning ska särskilt beaktas elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet.

Åtgärder som vidtas med stöd av lagen får enligt 1 kap. 2 § inte vara mer ingripande än som framstår som rimligt och de ska vara proportionella med hänsyn till lagens syfte och de övriga intressen som lagen ska skydda.

Av 1 kap. 4 § framgår att lagen gäller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster med tillhörande installationer och tjänster samt annan radioanvändning. Lagen är inte tillämplig på innehåll som överförs i elektroniska kommunikationsnät med hjälp av elektroniska

kommunikationstjänster. Bestämmelserna i lagen ersätter inte föreskrifter om prövning enligt annan lag, vilket framgår av 1 kap. 5 §. Prop. 2010/11:115

Vid all tillämpning av lagen bör hållas i minnet att det av allmänna rättsgrundsatser följer att i den mån det uppstår en konflikt mellan bestämmelserna i LEK och bestämmelser i grundlag, bl.a. reglerna i YGL, så har de senare företräde (jfr 11 kap. 14 § respektive 12 kap. 10 § regeringsformen).

Anmälan

Allmänna kommunikationsnät av sådant slag som vanligen tillhandahålls mot ersättning eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får enligt 2 kap. 1 § endast tillhandahållas efter anmälan till den myndighet som regeringen bestämmer (tillsynsmyndigheten). För verksamhet som enbart består i att överföra signaler via tråd för utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket YGL behöver dock inte någon anmälan göras, vilket framgår av 2 kap. 2 §.

Den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig ska enligt 2 kap. 3 § tillämpa sådana standarder som Europeiska kommissionen angivit som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Rätt att använda radiofrekvenser och nummer

Radiosändare

Av 3 kap. 1 § framgår att det krävs tillstånd för att här i landet eller på ett svenskt fartyg eller luftfartyg utomlands få använda en radiosändare. Om användningen av frekvensutrymme samt villkoren och förfarandet för beviljande av tillstånd att använda radiosändare har harmoniserats ska enligt 3 kap. 2 § den som har beviljats sådant tillstånd anses ha tillstånd enligt lagen. Kravet på tillstånd gäller inte för Polisen, Försvarmakten, Försvarets radioanstalt och Försvarets materielverk, se 3 kap. 3 §. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 3 kap. 4 § meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikten.

I 3 kap. 6 § anges förutsättningarna för att bevilja tillstånd att använda radiosändare. Tillstånd ska meddelas om de angivna förutsättningarna är uppfyllda. Till dessa förutsättningar hör bl.a. radiofrekvenserna inte kommer att användas på ett sådant sätt att risk för otillåten skadlig störning inte uppkommer och att radioanvändningen utgör en effektiv användning av frekvensutrymmet samt inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen.

Antalet tillstånd som beviljas inom ett frekvensutrymme får enligt 3 kap. 7 § begränsas, om det är nödvändigt för att garantera en effektiv användning av radiofrekvenser. Om antalet tillstånd har begränsats ska enligt 3 kap. 8 § tillståndsprövningen som huvudregel ske efter allmän inbjudan till ansökan. Prövning ska ske efter ett jämförande urvalsförfarande, efter ett anbudsförfarande där det pris sökanden är villig att

betala för tillståndet ska vara utslagsgivande eller efter en kombination av dessa förfaranden. Prop. 2010/11:115

Tillstånd att använda radiosändare ska enligt 3 kap. 9 § avse en viss radioanvändning. Av 3 kap. 10 § följer dock att tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket yttrandefrihetsgrundlagen kan förenas med rätt att använda radiosändare för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet.

Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor, som bl.a. kan avse det frekvensutrymme som tillståndet avser, vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser och täckning och utbyggnad inom landet, se 3 kap. 11 och 11 a §§.

Tillstånd beviljas för en bestämd tid. Vad som sker när tillståndstiden löper ut framgår av 3 kap. 12–12 b §§. Tillstånd att använda en viss radiosändare ska som huvudregel förlängas med samma tid som tillståndet senast gällt, dock längst med fem år vid varje tillfälle. Tillståndsmyndigheten kan under vissa angivna förutsättningar besluta att inte förlänga giltighetstiden eller att medge förlängning med en kortare tid eller på ändrade villkor. Giltighetstiden för tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme kan inte förlängas.

Om det uppkommer otillåten skadlig störning, ska tillståndshavaren enligt 3 kap. 13 § omedelbart se till att störningen upphör eller minskar.

Tillstånd eller del av tillstånd att använda radiosändare får i vissa fall som anges i 3 kap. 23 och 24 §§ överlåtas eller hyras ut efter medgivande från den myndighet som meddelat tillståndet.

Nummer

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får enligt 3 kap. 15 § fastställa nationella nummerplaner för elektronisk kommunikation och meddela föreskrifter om planerna och deras användning. Den som bedriver verksamhet som är anmälningspliktig eller tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i samtrafik med den som bedriver sådan verksamhet, ska enligt 3 kap. 16 § följa fastställda nummerplaner.

Av 3 kap. 17 § framgår att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883.

Nummer ur en nationell nummerplan får användas endast efter tillstånd. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om principerna för tilldelning av nummer. Den som har tilldelats en nummerserie får inte diskriminera andra som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster i fråga om vilka nummer som ger tillträde till tjänster i näten. (3 kap. 19 och 20 §§).

Tillstånd att använda nummer får enligt 3 kap. 21 § förenas med villkor om bl.a. vilket slags tjänst numret ska utnyttjas för.

Tillstånd att använda nummer får i de fall som anges i 3 kap. 23 § överlåtas efter medgivande från den myndighet som meddelat tillstånd.

En operatör av ett allmänt kommunikationsnät är enligt 4 kap. 1 § skyldig att förhandla om samtrafik – dvs. fysisk och logisk sammankoppling av allmänna kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten – med den som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Av 4 kap. 3 § framgår att den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

En operatör som har ett betydande inflytande på en viss marknad kan åläggas en eller flera av de skyldigheter som anges i 4 kap. 5–12 §§. Sådana skyldigheter kan bl.a. innebära att uppfylla rimliga krav på tillträde, att offentliggöra referenserjudanden, att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet eller särredovisa och rapportera specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik och andra former av tillträde. Förpliktelserna ska syfta till att skapa effektiv konkurrens.

Operatörer med betydande inflytande får också åläggas att organisatoriskt separera förvaltning, drift och tillhandahållande av nät, s.k. funktionell separation. En operatör kan frivilligt åta sig en sådan förpliktelse. Åtagandet är då att likställa med en skyldighet.

Operatörer med betydande inflytande får även i andra fall än som anges direkt i lagen enligt 4 kap. 4 § åläggas en skyldighet om tillträde, om det finns synnerliga skäl för det och åtgärden godkänns av Europeiska kommissionen.

En förpliktelse som avser tillträde till ett allmänt telefonnät mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och abonnentens fasta nätanslutningspunkt ska, om nätet där består av en parkabel av metall, förenas med skyldighet att offentliggöra ett referenserjudande.

Efter ansökan av en annan operatör får enligt 4 kap. 14 § även andra operatörer än de som har betydande inflytande på en viss marknad i vissa fall förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat.

Tjänster till slutanvändare m.m.

Samhällsomfattande tjänster

Lagen innehåller bestämmelser om vilka tjänster som ska finnas tillgängliga för alla, s.k. samhällsomfattande tjänster. I 5 kap. 1 § anges att om det behövs för att samhällsomfattande tjänster ska finnas tillgängliga får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till det allmänna telefonnätet eller på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det,

2. göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i en abonnentförteckning,

3. tillhandahålla en upplysningstjänst avseende telefonabonnemang,
4. tillhandahålla telefonautomater, eller
5. tillhandahålla funktionshindrede tillgång till tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster tillförsäkras i sista hand genom upphandling av staten, om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

Den som ska tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst får enligt 5 kap. 2 § åläggas skyldighet att nå särskilda prestandamål. En anslutning till det allmänna telefonnätet ska vara utformad så att slutanvändare kan utföra och ta emot lokala, nationella och internationella samtal, telefax och datakommunikation med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.

Den som ska tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst kan med stöd av 5 kap. 4 § åläggas en skyldighet att tillämpa gemensamma taxor för hela landet eller tillämpa ett visst högsta pris och göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna telefonnätet och för användning av allmänna telefonitjänster samt tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna telefonnätet genom betalningar som är fördelade över tiden.

Allmänna skyldigheter

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska enligt 5 kap. 6 a § se till att verksamheten uppfyller rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid.

Av 5 kap. 7 § framgår att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst har ett antal allmänna skyldigheter. Exempelvis ska nödsamtal förmedlas avgiftsfritt för användaren och i den mån det är tekniskt genomförbart ska den som mottar nödsamtal tillhandahållas lokaliseringssuppgifter. Vidare ska hänsyn tas till funktionshindrede behov av särskilda tjänster.

Det finns i 5 kap. 7–7 b §§ bestämmelser som syftar till att ge abonnenter möjlighet att kontrollera sina telefonkostnader och skydda sig mot obehöriga eller andra oönskade uppringningar.

I 5 kap. 9 och 10 §§ finns bestämmelser som innebär att den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster ska se till att telefonnätet medger att en abonnent kan behålla sitt telefonnummer vid byte av tjänsteleverantör (nummerportabilitet), utom i vissa särskilt angivna fall. Ersättningen mellan operatörer för överlämnade av telefonnummer får bara grundas på driftskostnaden.

Särskilda skyldigheter för företag med betydande inflytande på marknaden

Den som har ett betydande inflytande på marknaden för tillhandahållande av anslutning till och användning av allmänna telefonnät till fast nätanslutningspunkt ska enligt 5 kap. 12 § ge sina abonnenter tillgång till tjänster som erbjuds av andra som tillhandahåller allmänt tillgängliga

telefonitjänster och som operatören bedriver samtrafik med genom ett förval av operatör för enstaka samtal (genom ett prefix) och ett förval med möjlighet för abonnenten att välja bort förvalet vid enstaka samtal.

Av 5 kap. 13 § framgår vidare att den som har betydande inflytande på en marknad kan åläggas att tillämpa ett visst högsta eller lägsta pris eller vidta andra åtgärder för att tillgodose slutanvändarnas intresse och för att främja en effektiv konkurrens.

Om det inte råder effektiv konkurrens på marknaden för tillhandahållandet av hela eller delar av det minimiutbud av hyrda förbindelser som fastställts i en förteckning över standarder i Europeiska unionens officiella tidning, får den som har ett betydande inflytande på den marknaden i hela eller delar av landet med stöd av 5 kap. 14 § förpliktas att på vissa villkor tillhandahålla ett minimiutbud av sådana förbindelser.

Särskilda rättigheter för abonnenter m.m.

Ett avtal mellan en slutanvändare och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster eller anslutning till ett allmänt telefnät ska enligt 5 kap. 15 § innehålla uppgifter om bl.a. priser och taxor, villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten samt uppsägning av avtalet.

Om den som tillhandahåller abonnenter elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet ska abonnenten enligt 5 kap. 16 § underrättas om ändringen. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen ska abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Det finns vidare i 5 kap. 17 § bestämmelser om att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillgång till och användning av telefonitjänsten allmänt tillgänglig. Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får också enligt 5 kap. 18 § förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet.

Integritetsskydd

När det gäller behandling av personuppgifter vid tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster samt vid abonnentupplysning följer det av 6 kap. 2 § att personuppgiftslagen (1998:204) gäller, om inte annat följer av LEK.

I 6 kap. 3 § anges att det ska finnas ett grundskydd för behandling av uppgifter genom att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att behandlade uppgifter skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna ska vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för integritetsintrång.

Om det trots den allmänna skyldigheten finns särskilda risker som tillhandahållaren inte är skyldig att avhjälpa ska abonnenterna enligt 6 kap. 4 § informeras om detta och om hur samt till vilken kostnad risken kan avhjälpas.

I 6 kap. 5 och 6 §§ finns bestämmelser om behandling av trafikuppgifter. Bestämmelser om behandling av lokaliseringssuppgifter som inte är trafikuppgifter finns i 6 kap. 9 §.

Av 6 kap. 11 § framgår att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst är skyldig att tillhandahålla en abonnent som begär det en ospecificerad räkning. I 6 kap. 12 och 13 §§ finns bestämmelser om nummerpresentation.

Bestämmelser om abonnentförteckningar finns i 6 kap. 15 och 16 §§. En abonnent som är en fysisk person ska kostnadsfritt få information om ändamålen med en allmänt tillgänglig abonnentförteckning eller en förteckning ur vilken uppgifter kan erhållas genom abonnentupplysning, innan personuppgifter om abonnenten tas in i den och om de sökfunktioner som finns. Abonnenten ska ha möjlighet att utan kostnad kontrollera uppgifterna och få felaktiga uppgifter rättade samt få uppgifter borttagna ur förteckningen så snart det är möjligt.

I 6 kap. finns även bestämmelser om förbud mot avlyssning, hemlig teleavlyssning och tystnadsplikt m.m.

Tillsyn m.m.

Tillsynsmyndigheten har enligt 7 kap. 1 § tillsyn över efterlevnaden av lagen och de beslut om skyldigheter eller villkor samt de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Med stöd av 7 kap. 2 § har tillsynsmyndigheten rätt att för tillsynen få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen, dock inte bostäder, där det bedrivs verksamhet som omfattas av lagen.

Tillsynsmyndigheten får med stöd av 7 kap. 3 § förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av betalning av avgift, efterlevnaden av de allmänna skyldigheter som gäller enligt lagen och efterlevnaden av villkor och skyldigheter som meddelats med stöd av denna.

I 7 kap. 4–9 §§ finns ytterligare bestämmelser om förelägganden, förbud, återkallelse av tillstånd och ändring av tillståndsvillkor eller frekvenstilldelning m.m.

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster och tvisten har samband med skyldigheter som följer av lagen eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, får en part enligt 7 kap. 10 § hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten. Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Om tillsynsmyndigheten bedömer att det är lämpligare att den frågeställning som tvisten aktualiserat avgörs genom en åtgärd inom ramen för den

allmänna tillsynen får den enligt 7 kap. 10 b § besluta att inte ta upp tvisten för avgörande.

Tillsynsmyndigheten kan också med stöd av 7 kap. 11 § i stället för att ta upp en tvist till prövning eller vidta en åtgärd inom ramen för den allmänna tillsynen, hänskjuta tvisten för medling.

I 7 kap. 13 a § finns bestämmelser om skadeståndsskyldighet för ett företag med betydande inflytande som inte följer beslut om särskilda skyldigheter.

Prövning av ärenden m.m.

Med stöd av 8 kap. 1 § kan myndigheter kräva att den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen på begäran tillhandahåller upplysningar och handlingar som behövs för i bestämmelsen uppräknade ändamål, bl.a. marknadsanalyser eller beslut om skyldigheter.

I 8 kap. 2 och 3 §§ finns bestämmelser om särskilda handläggnings-tider för ärenden om tillstånd att använda radiosändare eller nummer.

Bestämmelser om hur tillsynsmyndigheten ska gå till väga vid marknadsanalyser och när myndigheten fastställer vilka företag som har betydande inflytande på en marknad finns i 8 kap. 5–7 §§. Därvid ska Europeiska kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden beaktas.

En myndighet ska ge berörda parter möjlighet att inom en skälig tidsfrist yttra sig över ett förslag till beslut om en åtgärd, om åtgärden har betydande inverkan på en fastställd marknad. I särskilt angivna fall ska förslaget till beslut även göras tillgängligt för Europeiska kommissionen och de nationella regleringsmyndigheterna i andra medlemsstater. Närmare bestämmelser om när samråd ska ske och på vilket sätt samrådet ska genomföras finns i 8 kap. 8–14 a §§.

I 8 kap. 19–22 §§ finns bestämmelser om överklagande av myndighets beslut enligt lagen eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Besluten får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten, vars avgöranden i sin tur inte får överklagas.

I 8 kap. 23–28 §§ finns särskilda bestämmelser om handläggning i domstol och om domstolarnas sammansättning m.m. i vissa mål enligt lagen. Till dess mål hör bl.a. beslut om skyldighet att uppfylla rimliga krav på tillträde, att offentliggöra referenserbjudanden, att tillämpa icke-diskriminerande villkor i sin verksamhet eller att särredovisa och rapportera specificerad verksamhet med anknytning till samtrafik och andra former av tillträde eller beslut om identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad.

4.3 Marknadsföringslagen

Marknadsföringslagen (2008:486) innehåller den grundläggande regleringen av reklam och annan marknadsföring i svensk rätt. Marknadsföringslagen har generell räckvidd och är tillämplig på alla former av kommersiell marknadsföring av alla slags varor, tjänster och andra

nyttigheter. Lagen gäller även för alla former av medier, inklusive tv, radio och Internet. Svensk marknadsföringslagstiftning är tillämplig på marknadsföring som har effekt på eller, med andra ord, helt eller delvis riktar sig mot den svenska marknaden, även om marknadsföringen härrör från utlandet.

Marknadsföringslagen har enligt 1 § till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig gentemot konsumenter och näringsidkare. Lagen bygger på en vitessanktionerad allmän generalklausul som föreskriver att marknadsföring ska stämma överens med god marknadsföringssed (5 §). Begreppet god marknadsföringssed definieras i lagen som god affärssed eller andra vedertagna normer som syftar till att skydda konsumenter och näringsidkare vid marknadsföring. Marknadsföring som strider mot lag är normalt sett alltid otillbörlig. I kravet på god marknadsföringssed ligger också ett allmänt krav på vederhäftighet.

Därutöver finns specifika förbud mot aggressiv respektive vilseledande marknadsföring (7–11 §§). Dessa förbud kompletteras med ett antal regler rörande specifika marknadsföringsåtgärder (12–17 §§). I lagen hänvisas också till en s.k. svart lista med ett trettiotal förbjudna åtgärder.

Obeställd reklam får användas vid marknadsföring under de förutsättningar som anges i 19–21 §§. Med obeställd reklam avses reklam eller annan marknadsföring som förs vidare till mottagaren, exempelvis via telefon, e-post eller telefax, utan att denne varit aktiv för att få reklamen eller utan att genom sitt tidigare uppträdande anses ha visat intresse för att få reklamen.

En näringsidkare vars marknadsföring är otillbörlig får enligt 23 § förbjudas att fortsätta med denna eller en liknande åtgärd. Om näringsidkaren låter bli att lämna information av väsentlig betydelse för konsumenter får denne åläggas att lämna sådan information (24 §). Ett sådant förbud eller åläggande får förenas med vite.

En näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vissa bestämmelser i lagen, bl.a. förbuden mot aggressiv och vilseledande marknadsföring, kravet på reklamidentifiering samt katalogreglerna i 12–17 §§, kan åläggas att betala en marknadsstörningsavgift. Näringsidkaren kan också bli skyldig att betala skadestånd till konsumenter och näringsidkare som lider ekonomisk skada med anledning av otillbörlig marknadsföring (37 §).

Talan om förbud eller åläggande väcks vid Marknadsdomstolen. Tale rätt har Konsumentombudsmannen, en näringsidkare som berörs av marknadsföringen och en sammanslutning av konsumenter, näringsidkare eller löntagare. Talan om marknadsstörningsavgift förs i Stockholms tingsrätt. Talan om utdömande av vite väcks vid den tingsrätt som enligt forumreglerna i 10 kap. rättegångsbalken är behörig domstol. Skadeståndskrav prövas vid antingen Stockholms tingsrätt eller den domstol som är behörig enligt rättegångsbalken. Tingsrätternas domar och beslut enligt marknadsföringslagen överklagas hos Marknadsdomstolen, vars avgöranden inte får överklagas.

5.1 Tillstånd att använda radiosändare

5.1.1 Teknik- och tjänsteneutralitet

Regeringens förslag: Kravet på att ett tillstånd att använda radiosändare ska avse en viss radioanvändning tas bort. Även möjligheten att förena ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio med rätt att använda radiosändaren för annan användning, motsvarande högst tjugo procent av den digitala kapaciteten i frekvensutrymmet, tas bort.

Regeringens bedömning: Tillstånd att använda radiosändare bör som huvudregel vara teknik- och tjänsteneutrala.

Promemorians förslag och bedömning: Överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändning.

Skälen för regeringens förslag och bedömning*En huvudregel om teknik- och tjänsteneutralitet*

I artikel 9.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektivet) slås det fast att principen ska vara att alla former av teknik som används för elektroniska kommunikationstjänster ska kunna användas i de frekvensband som förklarats vara tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster, i enlighet med de nationella frekvensplaner som upprättats i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Skälet till detta är att utpekandet av en särskild teknik som regel innebär en inlåsning och begränsning som hindrar en effektiv radiofrekvensanvändning och utvecklingen av tjänster inom sektorn som helhet. Användare av radiofrekvenser ska i hög grad själva bestämma formerna för sin användning utifrån den tekniska utvecklingen och marknadssituationen. Därmed flyttas tyngdpunkten från staten till användarna av radiofrekvenser, dvs. ofta till tillhandahållaren av trådlösa tjänster.

Det kan dock finnas skäl till undantag från denna huvudprincip om teknikneutralitet. Enligt direktivet får det fastställas proportionella och icke-diskriminerande begränsningar när det är nödvändigt för att undvika skadlig störning, skydda folkhälsan, säkerställa tjänsternas tekniska kvalitet, säkerställa maximalt gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser, garantera en effektiv radiospektrumanvändning eller säkerställa ett mål av allmänt intresse.

I artikel 9.4 i ramdirektivet anges principen om tjänsteneutralitet. Den innebär att alla typer av elektroniska kommunikationstjänster ska kunna tillhandahållas i de frekvensband som förklarats vara tillgängliga för elektroniska kommunikationstjänster i enlighet med de nationella frekvensplaner som upprättas i enlighet med gemenskapslagstiftningen.

Anledningen till det är att man i stor utsträckning, i likhet med vad som gäller för användningen av olika tekniker, vill överlåta till marknadens efterfrågan att avgöra vilka tjänster som ska tillhandahållas. En hög grad av teknik- och tjänsteneutrala inslag i tillstånd skapar en mer flexibel marknadssituation, underlättar handel med tillstånd samt innebär ett minimum av administrativa kostnader.

Att införa teknik- och tjänsteneutralitet som huvudregel är även en naturlig följd av den konvergens som äger rum. Det krävs inte längre ett speciellt nät eller en viss teknik för att leverera en viss typ av tjänster. Snarare är det så att det blir mindre och mindre skillnad mellan olika tekniska plattformar när det gäller vilka tjänster som stöds. Trenden går också mot allt mer komplexa terminaler. Redan i dag innehåller de flesta terminaler ett flertal radioaccesstekniker såsom GSM, UMTS, Bluetooth, RLAN och snart också LTE. Dessutom anpassas terminalerna till ett antal olika frekvensband för respektive radioaccessteknik. Trenden går också alltmer mot s.k. Software Defined Radio, dvs. terminaler som mjukvarumässigt anpassar sig till de radiostandarder och frekvensband som är tillgängliga och mest lämpliga för stunden. Den tekniska utvecklingen är en av anledningarna till att en mer liberal och flexibel frekvensanvändning fått genomslag.

När det är nödvändigt får det dock införas proportionella och icke-diskriminerande begränsningar. Det anges uttryckligen i direktivet att detta inbegriper åtgärder för att följa det internationella radioreglementet. Dessutom anges att undantag från huvudregeln om tjänsteneutralitet kan anges för att säkerställa att mål av allmänt intresse uppfylls. Som exempel på mål av allmänt intresse anges i direktivet säkerhet för människors liv, främjande av social, regional eller geografisk sammanhållning, undvikande av ineffektivt utnyttjande av radiofrekvenser eller främjande av kulturell och språklig mångfald och mediemångfald, exempelvis genom tillhandahållande av ljudradio- och tv-tjänster.

Slutligen anges i direktivsbestämmelsen att förbud mot all annan användning än en viss elektronisk kommunikationstjänst i ett specifikt frekvensband, får införas endast när det är motiverat för att skydda människors liv. Medlemsstaterna får i undantagsfall också införa sådana förbud i syfte att uppfylla andra mål av allmänt intresse.

Om tillstånd att använda radiosändare fördelas teknik- och tjänsteneutralt kommer marknadens efterfrågan ytterst att styra hur frekvenserna används. Tillståndshavarna kan då anpassa sina teknikval och sitt tjänstutbud efter vad som ger dem störst kommersiellt utbyte, vilket torde spegla det som användarna av tjänster efterfrågar. Detta borgar för att radiofrekvenser används effektivt. Det blir också en mer hållbar ordning över tid. Det finns därför goda skäl att så långt som möjligt sträva efter en ordning där tillstånd enligt LEK i största möjliga utsträckning fördelas enligt dessa principer.

Krav på radioanvändning

I 3 kap. 9 § LEK anges att tillstånd att använda radiosändare ska avse en viss radioanvändning. Det är alltså endast den angivna användningen som får förekomma. Bestämmelsen gäller såväl tillstånd att använda

radiosändare inom ett visst frekvensutrymme som tillstånd att använda en viss radiosändare. I förarbetena till bestämmelsen angavs att det är av avgörande betydelse för tillståndsprövningen att veta under vilka förutsättningar som radioanvändningen är avsedd att ske, bl.a. för att undvika störningar på tjänster i närliggande radiofrekvenser (prop. 2002/03:110 s. 144).

Även om sådana uppgifter kan behöva lämnas i ett ärende om tillstånd att använda radiosändare är det inte nödvändigt att ange i tillståndet vilken radioanvändning som detta avser. De nya huvudprinciperna om teknik- och tjänsteneutralitet innebär att det inte längre är vare sig lämpligt eller nödvändigt att ha ett generellt krav på att ett tillstånd ska avse en viss radioanvändning. Det är tillräckligt att de åtgärder som behövs för att t.ex. skydda annan användning meddelas i tillståndsvillkor enligt 3 kap. 11 och 11 a §§ LEK. Bestämmelsen om att tillstånd att använda radiosändare ska avse en viss radioanvändning bör därför upphävas. I de fall tillstånd måste förenas med krav på en viss radioanvändning, så kan detta ske genom tillståndsvillkor. Denna fråga behandlas vidare i nästa avsnitt.

Av 3 kap. 10 § LEK framgår att ett tillstånd som avser digital utsändning till allmänheten av program i ljudradio eller annat som anges i 1 kap. 1 § tredje stycket YGL får förenas med rätt att använda radiosändaren för annan användning motsvarande högst 20 procent av kapaciteten i det aktuella frekvensutrymme. Eftersom tillstånd att använda radiosändare som huvudregel inte längre ska vara knutna till en viss radioanvändning finns det inte heller något behov av denna bestämmelse. Skulle avsteg från huvudregeln behövas i syfte att tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållande av radio- och tv-tjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag, kan i stället icke tjänsteneutrala tillståndsvillkor meddelas.

5.1.2 Undantag från teknik- och tjänsteneutralitet

Regeringens förslag: Tillståndsvillkor som innebär en begränsning av vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster eller tekniker som får användas, får endast uppställas om det krävs för att undvika skadlig störning, säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande, skydda människors liv eller hälsa, tillgodose det allmännas intresse av att vissa slag av elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet eller tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag.

Tillståndsvillkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får tillhandahållas får meddelas bara om det krävs för att skydda verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa eller om det finns synnerliga skäl.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Myndigheten för radio och tv, Teracom AB, Boxer TV-Access AB och Sveriges Television AB tillstyrker förslaget så-

vitt avser undantag för radio- och tv-sändningar. *Post- och telestyrelsen (PTS)* anser att undantag bör kunna göras i fler fall. *Sveriges advokatsamfund* anser att förslaget är otydligt. *Com Hem AB* anser att det bör införas en möjlighet att vid tillståndsgivningen ta hänsyn till risken för störningar på konsumentprodukter som tar emot trådbundna tv-utsändningar. *Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam)* anser att de möjligheter som finns att avsätta frekvensutrymme för att skapa bättre förutsättningar för personer med funktionsnedsättning bör utnyttjas. *Hi3G Access AB* påpekar att det måste säkerställas att undantagen inte tillämpas så att förutsättningarna för en effektiv konkurrens försämraras. *Försvarets radioanstalt* anser att dess underrättelseinhämtning bör vara att bedöma som ett synnerligt skäl för tillståndsvillkor.

Skälen för regeringens förslag

Undantag från teknik- och tjänsteneutralitet får bara ske i vissa angivna syften

Principerna om tjänste- och teknikneutralitet kan inte få fullt genomslag. Det är av olika skäl nödvändigt att göra vissa avsteg från dessa principer bl.a. för de fall tekniska realiteter förhindrar eller försvårar en fullständig tillämpning av principerna. Det kan också vara motiverat med hänsyn till den vikt som elektroniska kommunikationer har för yttrande- och informationsfriheten. Sådana undantag bör formuleras i form av tillståndsvillkor.

För det första bör undantag kunna göras för att undvika skadlig störning. Det innebär att användningen inom ramen för ett tillstånd bör kunna regleras för att minska risken för störning till nackdel för andra användare av radiofrekvenser i intilliggande frekvensband. Enligt vår mening tillgodoser denna möjlighet de farhågor som *Com Hem AB* har framfört om risken för att användning av mobiltelefoner eller mobila bredbandstjänster medför störningar på konsumentprodukter som tar emot trådbundna tv-utsändningar på ett sätt som skulle kunna innebära en inskränkning av yttrandefriheten. Vi vill också tillägga att sådana hänsyn ska tas redan vid tillståndsgivningen, enligt bl.a. 3 kap. 6 § första stycket 5 LEK. Vid tillståndsprövningen ska tillståndsmyndigheten ta hänsyn till såväl risken för att det uppkommer otillåten skadlig störning som att radioanvändningen inte kommer att hindra sådan radiokommunikation som är särskilt viktig med hänsyn till den fria åsiktsbildningen. Därutöver gäller enligt 1 kap. 1 § tredje stycket att elektroniska kommunikationers betydelse för yttrandefrihet och informationsfrihet ska beaktas särskilt vid lagens tillämpning. Om det ändå uppkommer otillåten skadlig störning ska tillståndshavaren enligt 3 kap. 13 § LEK omedelbart se till att störningen upphör eller i möjligaste mån minskar.

För det andra bör undantag kunna göras för att säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande. Det bör vara möjligt att införa tillståndsvillkor som innebär att radiofrekvensutrymmet används effektivt för det fall detta kan motiveras genom ett särskilt slag av användning. Sådana villkor är betydelsefulla mot bakgrund av att radiofrekvenser är en knapp naturresurs. Det är därför angeläget att hinder för en effektiv användning avlägsnas. Härigenom skapas möjlighet till en så omfattande frekvens-

användning som möjligt, där så många som möjligt bereds plats i systemet. Det kan t.ex. ske genom villkor som möjliggör eller underlättar samexistens mellan olika användningar i ett frekvensband eller intilliggande frekvensband. Ett effektivt frekvensutnyttjande kan också utgöra grunden för att se till att ett frekvensutrymme inte fragmenteras, dvs. styckas upp i alldeles för små enheter, vilket i värsta fall kan leda till att frekvensutrymme blir obrukbart. Det är också viktigt att kunna säkerställa ett maximalt gemensamt utnyttjande av radiofrekvenser. Det har betydelse när flera tillståndshavare måste dela på frekvenser inom samma geografiska område. Vid delad användning av radiofrekvenser finns således behov av att kunna uppställa krav på en viss typ av tjänst.

För det tredje bör undantag kunna göras för att skydda människors liv eller hälsa. Sådana villkor kan t.ex. röra att anpassa effektnivåer i syfte att i förekommande fall skydda allmänheten från exponering av elektromagnetiska fält. Det kan också vara fråga om att införa särskilda slag av tjänster för att främja liv och hälsa, såsom införandet av olika typer av alarmeringssystem.

För det fjärde bör undantag kunna göras när det gäller att tillgodose det allmännas intresse av att vissa slag av elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet. Detta tar sikte på det som i direktivet anges som främjande av social, regional och geografisk sammanhållning. Med detta menas här att täckningsvillkor ska kunna meddelas för att möjliggöra en viss geografisk täckning – nationell eller regional – av en viss tjänst, såsom telefoni eller anslutning till Internet med en viss lägsta överföringshastighet. Det kan finnas ett allmänintresse av att en viss del av befolkningen eller den geografiska ytan har tillgång till en tjänst och då kan ett täckningsvillkor behöva meddelas. Villkoren kan vara mer eller mindre långtgående och syftet är att säkerställa att tjänster tillhandahålls även på platser där det inte nödvändigtvis är kommersiellt motiverat. Om efterlevnaden av täckningsvillkoret ska kunna följas upp och kontrolleras är det nödvändigt att ange vilken tjänst det är som ska tillhandahållas.

Slutligen bör undantag kunna göras när det gäller att tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag. Detta tar sikte på det som i direktivet anges som att främja kulturell och språklig mångfald och mediemångfald. I Sverige finns det enligt 3 kap. 6 § andra stycket LEK jämfört med 4 kap. 2 § och 10 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696) ett dubbelt tillståndsförfarande för att sända tv och ljudradio-program inom vissa frekvensområden.

I förarbetena till radio- och tv-lagen anges som skäl att behålla tillståndsplikten att det fortfarande är viktigt att kunna säkerställa att boende i hela landet har möjlighet att ta emot de avsedda programmen och att sammansättningen av programtjänster präglas av mångfald när det gäller såväl innehåll som ägande (prop. 2009/10:115 s. 206). Tillstånd enligt radio- och tv-lagen kan även förenas med villkor om skyldighet att använda en viss sändningsteknik samt att samverka med andra tillståndshavare i tekniska frågor, i syfte att främja tillgänglighet och konkurrens. För radio- och tv-sändningar i de tillståndspliktiga frekvensområdena är det därför inte ändamålsenligt att låta principen om teknik- och tjänsteneutralitet råda fullt ut. I sammanhanget bör vidare

framhållas att det allmänna, enligt 3 kap. 2 § andra stycket yttrandefrihetsgrundlagen, ska eftersträva att radiofrekvenserna tas i anspråk på ett sätt som leder till vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet och att det därför kan finnas skäl att ange att tillstånd att använda radiosändare ska peka ut en viss radioanvändning.

Undantagen från huvudprincipen om teknik- och tjänsteneutralitet får inte vara mer långtgående än nödvändigt för att uppfylla angivna skyddsvärda intressen. Vid tillståndsgivningen måste därför stor omsorg läggas vid att villkoren utformas på sådant sätt att de inte blir för ingripande. En tillståndshavare som enligt tillståndsvillkoren t.ex. ska tillhandahålla en viss geografisk täckning av telefoni, ska således i normalfallet kunna använda det tilldelade frekvensutrymmet även för andra tjänster.

Handisam har anfört att de möjligheter som finns att avsätta frekvensutrymme för att skapa tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning bör utnyttjas. Med anledning av detta vill vi framhålla att den nuvarande regleringen medger att frekvensutrymme avsätts i experimentellt syfte för att på så sätt underlätta tekniska landvinningar som kan utnyttjas för att ta fram tjänster för personer med funktionsnedsättning. Någon ytterligare reglering i detta avseende behövs således inte.

Villkor om en viss exklusiv användning

Det finns situationer där det finns skäl att fastställa en viss användning i ett frekvensutrymme samtidigt som ingen annan användning tillåts. En åtgärd av detta slag får enligt direktivet vidtas där detta är motiverat för att säkerställa tjänster till skydd för människors liv. Ett exempel på vad som kan avses med detta kan vara användning av det s.k. Rakelsystemet, som är ett nationellt system för kommunikation mellan statliga myndigheter, landsting, kommuner och kommersiella aktörer som har ansvar inom områdena allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Direktivet medger vidare att denna typ av villkor i undantagsfall får användas för att uppfylla andra mål av allmänt intresse som definierats av medlemsstaterna. Utöver att säkerställa tjänster för säkerhet för människors liv bör det därför finnas möjlighet att av andra skäl av allmänt intresse fastställa tillståndsvillkor om en viss exklusiv radioanvändning. Denna möjlighet bör dock utnyttjas restriktivt och endast när det finns starka skäl för det. Det bör därför krävas synnerliga skäl för en sådan åtgärd.

5.1.3 Samråd om icke teknik- och tjänsteneutrala villkor

Regeringens förslag: Berörda parter ska ges tillfälle att yttra sig över förslag till sådana villkor i beslut om tillstånd att använda radiosändare som inte är teknik- och tjänsteneutrala.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans har haft något att erinra mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 6 i ramdirektivet följer att berörda parter ska få tillfälle att yttra sig över förslag till tillståndsvillkor som inte är teknik- och tjänsteneutrala. Genom ett sådant samråd kan PTS bl.a. få information om vilken efterfrågan det finns att använda ett specifikt radiofrekvensband, vilka möjligheter det finns att använda frekvensbandet och konsekvenserna av en eventuell begränsning av teknik- och tjänsteneutraliteten.

I 8 kap. 10 § LEK finns det en bestämmelse om samråd som motsvarar innehållet i artikel 6 i ramdirektivet. Kravet på samråd innan det fattas beslut om tillståndsvillkor som inte är teknik- och tjänsteneutrala, bör därför föras in i den bestämmelsen.

5.2 Kunskapsprov avseende amatörradioanvändning

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare, att utfärda bevis om godkända avlagda prov och att tilldela anropssignaler. Ett beslut om överlämnande får återkallas om prov anordnas eller bevis utfärdas i strid med gällande föreskrifter eller om anordnaren på annat sätt visar sig vara olämplig att fullgöra uppgiften.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslogs inte att uppgiften att tilldela anropssignaler skulle kunna överlämnas.

Remissinstanserna: PTS, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Stockholm, Föreningen Sveriges sändareamatörer (SSA) och Föreningen Experimenterande Svenska Radioamatörer (ESR) tillstyrker förslaget. Förvaltningsrätten och ESR saknar dock bestämmelser om förutsättningarna för överlämnandet av uppgifterna och om återkallelse av detta och av kunskapsbevis. ESR menar vidare att förutsättningarna för utfärdandet av kompetensbevis bör anges och, med instämmande av SSA, att kunskapsbevis ska kunna återkallas. Förvaltningsrätten i Stockholm anser att det bör framgå vad som menas med att anordnaren eller utfärdaren på annat sätt visar sig vara olämplig för uppgiften. PTS och Kammarrätten i Stockholm anser att det även bör finnas en möjlighet att överlämna tilldelning av anropssignaler till enskilda rättssubjekt. PTS föreslår också att myndigheten bör kunna meddela föreskrifter om de krav som provförrättare och utfärdare av certifikat ska uppfylla.

Skälen för regeringens förslag

Inledning

Det framgår av 3 kap. 1 § LEK att det krävs tillstånd för att få använda en radiosändare. Av 3 kap. 4 § samma lag framgår att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndskravet. Genom hänvisningen i 3 kap. 4 § till 3 kap. 11 a § 4 i lagen framgår det att föreskrifterna får innebära att vissa

kompetenskrav för den som ska handha radioanläggningen ska vara uppfyllda för att tillståndskravet inte ska gälla.

I fråga om amatörradiosändare är användningen undantagen från tillståndsplikt under vissa förutsättningar. Detta framgår av PTS föreskrifter (PTSFS 2007:4) om undantag från tillståndsplikten för vissa radiosändare. Undantaget är bl.a. förenat med villkor om att den som använder en amatörradiosändare ska ha ett kunskapsbevis (amatörradiocertifikat) och att det för ett kunskapsbevis krävs godkänt prov för amatörradiotrafik som visar kunskaper i radioteknik, kännedom om trafikmetoder och kännedom om gällande bestämmelser. Vidare anges att den som använder en amatörradiosändare ska ha en egen anropssignal.

Harmonisering av krav för kunskapsbevis

Internationella teleunionen (ITU) är ett FN-organ som utarbetar internationella rekommendationer och regelverk för alla typer av radiotjänster där användningen påverkar mer än ett land. Amatörradio är en erkänd radiokommunikationstjänst som är definierad i ITU:s internationella radioreglemente (ITU-RR).

Inom Europa finns ett samarbetsorgan för de olika post- och teleadministrationerna, European Conference of Postal and Telecommunications Administrations (CEPT). De länder som är anslutna till CEPT tillämpar gemensamt utarbetade rekommendationer. Även länder utanför CEPT kan ansluta sig till CEPT:s olika rekommendationer vad gäller amatörradio genom harmonisering.

Bestämmelser om kunskapskrav och utfärdande av kunskapsbevis följer av CEPT:s rekommendationer T/R 61-01 (CEPT Radio Amateur Licence), T/R 61-02 (Harmonised Amateur Radio Examination Certificate) och ECC Recommendation (05)06 CEPT Novice Radio Amateur Licence. För att få ett kunskapsbevis krävs det enligt CEPT:s rekommendationer ett godkänt prov för amatörradiotrafik som utvisar kunskaper i ellära och radioteknik, kännedom om trafikmetoder och kännedom om gällande bestämmelser. Enligt rekommendation T/R 61-01 bör medlemsmyndigheterna utfärda certifikat som visar genomgången harmoniserad amatörradioexamination, Harmonised Amateur Radio Examination Certificate (HAREC). Detta harmoniserade certifikat erkänns ömsesidigt av medlemsmyndigheterna.

PTS föreskrifter om undantag från tillståndsplikten såvitt avser amatörradiosändare överensstämmer med dessa rekommendationer.

Tidigare utfärdande av kunskapsbevis

Det framgår inte av någon författning hur utfärdandet av kunskapsbevis ska gå till eller om det är möjligt att delegera certifikatutfärdandet till någon organisation eller liknande.

PTS godkände 1999 SSA som provförrättare för kunskapsbevis. SSA har sedan dess varit provförrättare och utfärdat amatörradiocertifikat baserat på de internationella rekommendationerna från ITU och CEPT. SSA har för närvarande ca 40 personer spridda över landet för att förrätta prov för amatörradiocertifikat.

Tidigare fanns det i PTS föreskrifter (PTSFS 1994:3) bestämmelser om godkännande av provförrättare för amatörradiotrafik. PTS ansåg dock att det bemyndigande i LEK som föreskrifterna stödde sig på var otydligt i fråga om möjligheten att delegera uppgiften att förrätta prov för och utfärda amatörradiocertifikat på så sätt som PTS hade gjort till SSA. Myndigheten upphävde därför föreskrifterna år 2006.

Överlämnande av uppgift rörande godkännande av kompetens

Det saknas alltså för närvarande reglering om hur ett amatörradiocertifikat kan erhållas, vilka kunskapskrav som ska vara uppfyllda för att få ett amatörradiocertifikat och vem som kan vara provförrättare. Mot bakgrund av de internationella rekommendationer som finns på området finns det behov av en sådan reglering.

PTS har tidigare delegerat möjligheten att utfärda amatörradiocertifikat till privata rättssubjekt. Enligt PTS har det varit lämpligt och framgångsrikt att av myndigheten tidigare godkända provförrättare fått utfärda amatörradiocertifikat, då myndigheten inte har resurser att i stor skala förrätta prov och handlägga utfärdanden av certifikat. Det framstår därför som lämpligt att möjliggöra för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att delegera rätten att anordna kunskapsprov och utfärda kunskapsbevis till privata rättssubjekt.

Utfärdandet av kunskapsbevis är att se som en förvaltningsuppgift som innefattar myndighetsutövning, eftersom det utgör en förutsättning för att få använda en radiosändare för amatörradio utan särskilt tillstånd. Enligt 12 kap. 4 § andra stycket regeringsformen får överlåtelse av en sådan uppgift endast ske med stöd av lag. Mot denna bakgrund bör det införas en bestämmelse i LEK om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare och att utfärda bevis om godkända avlagda prov.

Ett beslut om överlämnande bör kunna återkallas om prov anordnas eller bevis utfärdas i strid mot gällande föreskrifter eller om den fysiska eller juridiska person som har anförtrotts uppgiften på annat sätt visar sig olämplig att fullgöra denna.

Överlämnande ska kunna ske till svenska rättssubjekt

Hittills har kunskapsbevis utfärdats av svenska rättssubjekt. Enligt vår mening bör uppgiften att utfärda kunskapsbevis även i fortsättningen endast anförtros svenska rättssubjekt.

Utfärdandet av kunskapsbevis utgör en tjänst som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden¹. Enligt direktivet är möjligheten att begränsa etableringsfriheten för tjänstetillhandahållare begränsad. Verksamhet som har samband med utövandet av offentlig makt är dock enligt artikel 2.2 undantagen från direktivets tillämpningsområde. Radio-

¹ EUT L 376, 27.12.2006, s. 36 (Celex 32006L0123).

frekvenser är en statlig resurs och användningen av dessa är offentlig-rättsligt reglerad. Enligt vår mening utgör anordnandet av kunskapsprov och utfärdandet av bevis om godkända avlagda prov i syfte att uppfylla kompetenskrav enligt LEK sådan offentlig maktutövning som inte omfattas av tjänstedirektivet. Det finns därför inte heller något hinder enligt det direktivet mot att begränsa utfärdandet av certifikat till svenska rättssubjekt.

Anropssignaler

Av det internationella radioreglementet följer att alla amatörradiosändningar måste identifieras med en anropssignal. I PTS föreskrifter om undantag från tillståndsplikten för vissa radiosändare anges att en egen anropssignal är en förutsättning för rätten att använda en amatörradiosändare utan tillstånd. Anropssignalen anges i kunskapsbeviset. PTS har av tradition tilldelat SSA anropssignaler för ändamålet. Mot denna bakgrund bör, som *PTS* och *Kammarrätten i Stockholm* har påpekat, även uppgiften att tilldela anropssignaler kunna överlämnas till den som ska utfärda kunskapsbevis.

Återkallelse av kunskapsbevis

PTS och *ESR* har föreslagit att frågor om återkallelse av kunskapsbevis ska regleras. I promemorian lämnas dock inte något sådant förslag och frågan har inte heller övervägts där. Det saknas således underlag för att göra en bedömning av behovet av en sådan reglering och om under vilka förutsättningar återkallelse skulle kunna ske.

PTS utövar tillsyn över efterlevnaden av LEK och de skyldigheter eller villkor samt de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Myndigheten kan ingripa mot var och en som bedriver verksamhet som omfattas av lagen. Om innehavaren av ett kunskapsbevis vidtar åtgärder som strider mot de regler som gäller för verksamheten kan således *PTS* ingripa och meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske. Förelägganden och förbud får förenas med vite. Behovet av reglering av återkallelse bör också kunna hanteras genom att besluten tidsbegränsas. Mot denna bakgrund avser vi inte att nu göra en översyn av de sanktionsmöjligheter som finns när det gäller amatörradioanvändning.

Överklagande

Förvaltningsrätten i Stockholm har väckt frågan om beslut som avser utfärdande av bevis om avlagda kunskapsprov kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Vi gör i denna fråga följande bedömning.

Enligt 8 kap. 19 § LEK får en myndighets beslut enligt lagen eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I den mån uppgiften att utfärda bevis har delegerats till ett privaträttsligt subjekt utgör detta subjekt inte en myndighet, även om uppgiften avser myndighetsutövning. Beslut av sådana subjekt kan alltså inte överklagas med stöd av lagen.

Kunskapsbevis utfärdas med anledning av att ett godkänt kunskapsprov har avlagts. Utfärdande av bevis får närmast ses som en expediering till följd av ett beslut att godkänna någon och innefattar i sig inte någon särskild prövning. Ett beslut om underkännande föranleder inte något särskilt beslut om att inte utfärda något kunskapsbevis. Ett beslut om att godkänna eller underkänna någon vid ett kunskapsprov är inte av sådant slag att det bör kunna domstolsprövas. Mot denna bakgrund bör det enligt vår mening inte införas särskilda bestämmelser om överklagande av beslut om utfärdande av kunskapsbevis.

6 Förfaranden vid samråd och beslut om betydande marknadsinflytande m.m.

6.1 SMP-besluten

Som framgår av skäl 5 till ändringsdirektivet 2009/140/EG ska den sektorsspecifika förhandsregleringen minska i omfattning i takt med att konkurrensen utvecklas på marknaderna för elektronisk kommunikation. Det slutgiltiga målet är att skapa en harmoniserad och konkurrensutsatt inre marknad för elektroniska kommunikationstjänster. När området som helhet präglas av långsiktigt hållbar konkurrens ska den förhandsreglering som syftar till att begränsa marknadsmakten för dominerande aktörer avvecklas.

Omfattningen och inriktningen av förhandsregleringen bestäms genom beslut som riktar sig mot aktörer med betydande inflytande på en viss marknad (s.k. SMP-beslut, efter engelskans Significant Market Power). Dessa beslut består av tre delar, nämligen

1. avgränsning av relevant geografisk och produktmässig marknad,
2. fastställande av huruvida det finns företag med betydande inflytande på marknaden, och, om så är fallet,
3. beslut om skyldigheter för företag med betydande inflytande.

Post- och telestyrelsen (PTS) fattar SMP-beslut i enlighet med lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Besluten föregås av marknadsanalyser. Europeiska kommissionen (kommissionen) har utfärdat särskilda riktlinjer för sådana analyser (2002/C 165/03). PTS ska enligt lagen beakta riktlinjerna när besluten fattas. Utöver riktlinjerna utfärdar kommissionen regelbundet en rekommendation om vilka relevanta marknader inom sektorn för elektronisk kommunikation som bör bli föremål för marknadsanalyser. Även rekommendationerna ska beaktas av PTS.

Av LEK följer vidare att PTS ska samråda med olika parter innan besluten fattas. Förutom att det alltid ska genomföras ett nationellt samrådsförfarande, ska det under vissa förutsättningar också genomföras ett gränsöverskridande samråd med andra regleringsmyndigheter inom EU och med kommissionen.

Om kommissionen inom ramen för samrådsförfarandet inte delar PTS bedömning av den relevanta marknaden eller förekomsten av SMP-status

6.2 Samråd enligt artikel 7 i ramdirektivet

Regeringens förslag: Om ett beslut om fastställande av relevanta marknader, identifiering av företag med betydande inflytande (s.k. SMP) och åläggande av skyldigheter om tillträde skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut överlämnas till behöriga myndigheter i övriga stater och Europeiska kommissionen samt även till organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec). Beslut får sedan meddelas tidigast en månad efter det att överlämnandet har skett. Om kommissionen beslutar att inte godta ett förslag till beslut som innebär att den marknad som ska fastställas avviker från kommissionens rekommendation eller avser identifiering av ett s.k. SMP-företag, och kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd om det nya förslaget inledas inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Post- och telestyrelsen (PTS)* stöder förslaget rörande samråd med Berec. Rörande bestämmelsen om förfarande då kommissionen beslutat att inte godta ett nationellt förslag menar myndigheten att förslaget inte överensstämmer med skrivningen i artikel 7.6 i ramdirektivet och att diskrepansen är onödig. Myndigheten förordar därför att lagtexten bör närma sig direktivtexten.

Skälen för regeringens förslag: Av artikel 7 i ramdirektivet i dess nya lydelse framgår bl.a. att de nationella regleringsmyndigheterna ska bidra till utvecklandet av den inre marknaden genom att samarbeta med varandra, kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) på ett helt öppet sätt i syfte att säkerställa konsekvent tillämpning i alla medlemsstaterna av bestämmelserna i direktiven. En av organets uppgifter är att bistå nationella regleringsmyndigheter vid marknadsanalyser, inbegripet att identifiera företag med betydande inflytande och lämpliga skyldigheter för sådana företag.

Bestämmelser om att regleringsmyndigheten ska sända förslag rörande SMP-beslut till kommissionen och andra behöriga myndigheter i andra medlemsstater finns i 8 kap. 11 § LEK. I 8 kap. 13 § LEK finns därtill bestämmelser om att dessa utan dröjsmål också ska underrättas när beslut måste fattas skyndsamt.

För att uppnå överensstämmelser med det ändrade direktivet och förtydliga behovet av samverkan med Berec ska regleringsmyndighetens skyldighet att samråda med och i vissa fall underrätta organet anges i lagen. De ovannämnda paragraferna bör därför ändras så att de även omfattar Berec.

Av artikel 7.3 i ramdirektivet framgår att kommissionen, Berec och andra nationella regleringsmyndigheter inom en månad får yttra sig över vissa förslag till s.k. SMP-beslut som påverkar handeln mellan EES-staterna. I den tidigare lydelsen av direktivet fanns det en möjlighet till längre tidsfrist i vissa fall. Denna möjlighet är nu borttagen. Motsvarande möjlighet till förlängning i 8 kap. 12 § LEK bör därför utgå.

I artikel 7.6 i ramdirektivet har det införts en bestämmelse där det anges en tidsfrist på sex månader för regleringsmyndigheten att ändra eller återkalla ett förslag till åtgärd om kommissionen efter samråd krävt att ett förslag till åtgärd ska återkallas. Om regleringsmyndigheten inte går vidare med det förslag kommissionen inte godtagit, ankommer det på myndigheten att inom den i direktivet angivna perioden underrätta kommissionen om att förslaget dras tillbaka. Myndighetens återkallande av ett förslag är ett enklare administrativt förfarande som saknar direkta rättsverkningar för enskilda. Det saknas därför anledning att, så som *PTS* efterfrågat, i lagtext särskilt ange att detta ska ske. Vid ett förslag som innebär en förändrad åtgärd ska regleringsmyndigheten genomföra en förnyad samrådsprocedur i enlighet med bestämmelserna i regelverket. Den angivna tidsfristen för detta bör tydliggöras närmare i lagen.

6.3 Samråd enligt artikel 7a i ramdirektivet

Regeringens förslag: Om ett förslag till beslut om fastställande eller upphävande av särskilda skyldigheter har överlämnats för samråd med myndigheter i övriga EES-stater, organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Europeiska kommissionen, och kommissionen har meddelat att den har invändningar mot åtgärderna i förslaget, ska samverkan ske med kommissionen och Berec i syfte att fastställa vilka åtgärder som är mest effektiva och lämpliga. I sådant fall får beslut meddelas sammanlagt tidigast fem och senast sex månader efter överlämnandet. Om det krävs för att ett förnyat samrådsförfarande ska kunna genomföras får tidsfristen förlängas ytterligare.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Post- och telestyrelsen (PTS)* anser att det i den svenska lagen bör införas en bestämmelse som genomför artikel 7a.4 a i ramdirektivet, dvs. att det särskilt anges att regleringsmyndigheten på närmare angivet sätt får ändra eller dra tillbaka förslaget till åtgärd under det att samrådet pågår.

Skälen för regeringens förslag

Tidsfrister för beslut om skyldigheter för SMP-företag

Av artikel 7a.1 i ramdirektivet framgår att i de fall kommissionen, inom den tidsfrist om en månad som gäller enligt artikel 7.3, uttrycker att ett förslag till skyldighetsbeslut utgör ett hinder för den inre marknaden eller

hyser allvarliga tvivel huruvida förslaget är förenligt med gemenskapslagstiftningen, ska den föreslagna åtgärden senareläggas med tre månader.

Tremånadersfristen räknas från det att kommissionen har kommit med invändningar mot förslaget. Enligt artikel 7a.5 i direktivet har kommissionen efter denna tremånadersfrist ytterligare en månad på sig att besluta om en rekommendation eller att återkalla sina förbehåll.

Under den ovannämnda tidsperioden ska PTS alltså avvakta med sitt slutliga beslut tills den fått kommissionens yttrande. Det innebär att PTS inte kan fatta slutligt beslut förrän kommissionen lämnat en rekommendation eller återkallat sina förbehåll. Eftersom denna procedur är ny måste begränsningen vad gäller PTS möjligheter att fatta beslut i väntan på yttrandet framgå av lagen.

Av artikel 7a.6 i direktivet framgår att PTS har en månad på sig att fatta slutligt beslut från det att kommissionen avgett sitt yttrande. Denna tidsfrist kan dock vara längre om beslutet behöver föregås av ett nytt nationellt offentligt samråd. Också dessa förutsättningar måste framgå av lagen.

I artikel 7a.5 anges att kommissionen får lämna en rekommendation eller återkalla sina förbehåll. Detta skulle kunna innebära att kommissionen i vissa fall inte vidtar några sådana åtgärder. Efter utgången av den tidsfrist som kommissionen har för detta, dvs. totalt fyra månader, kan alltså PTS fatta beslut trots att kommissionen inte yttrat sig. Det anges inte i direktivet om ett sådant beslut ska fattas inom viss tid. Förklaringen är sannolikt att utgångspunkten är att kommissionen alltid lämnar en rekommendation eller återkallar sina förbehåll i de fall den tidigare uttryckt invändningar mot ett förslag till beslut. Den osäkerhet som väntan på slutligt beslut innebär gäller emellertid inte sällan mycket stora värden. Området för elektronisk kommunikation är dynamiskt och kännetecknas av stora investeringar som är av betydelse inte bara för enskilda utan också för samhället. Det finns därför motiv för att ange vad som ska gälla även i de fall då kommissionen av något skäl underlåter att i tid lämna en rekommendation eller återkalla förbehåll. Mot denna bakgrund bör det framgå av den svenska lagstiftningen att ett slutligt skyldighetsbeslut ska fattas senast fem månader efter utgången av den månadsfrist som ursprungligen gällde för kommissionens beslut enligt artikel 7.3 i ramdirektivet.

De föreslagna reglerna avser att bidra till en ökad harmonisering inom EU och förutsebarhet på den svenska marknaden, till nytta för företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster och i förlängningen slutanvändarna.

Samarbete med Berec och kommissionen

Av artikel 7a.3 i ramdirektivet framgår att Berec ska lämna ett yttrande om kommissionens meddelande rörande regleringsmyndighetens förslag till beslut inom sex veckor från meddelandet. Av artikel 7a.4 följer att om Berec delar kommissionens invändningar ska Berec och PTS ha ett nära samarbete för att identifiera den lämpligaste och effektivaste

regleringsåtgärden. Vidare framgår det även av artikel 7a.2 att kommissionen, Berec och PTS ska samverka i samma syfte. Prop. 2010/11:115

Den nyinstittade omfattande samrådsproceduren som följer av bestämmelserna i artikel 7a innebär krav på fungerande system för samverkan mellan PTS, kommissionen och Berec. För att proceduren ska fungera smidigt är det av största vikt att det genomförs ett omfattande arbete på europeisk nivå i syfte att utveckla system för detta ändamål. PTS bör inta en aktiv och konstruktiv roll i detta arbete. För att förtydliga behovet av samverkan och betona dess betydelse bör samverkanskravet i de fall Berec delar kommissionens invändningar anges i lagen.

6.4 SMP-analyser

Regeringens förslag: Om ett förslag till beslut som rör identifiering av s.k. SMP-operatör eller åläggande eller upphävande av särskilda skyldigheter ska överlämnas för samråd med myndigheter i övriga EES-stater, organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och Europeiska kommissionen ska förslaget upprättas och överlämnas inom tre år från det senaste beslutet rörande marknaden i fråga eller inom den längre tid om högst ytterligare tre år som kommissionen dessförinnan har godkänt. Om Europeiska kommissionen har antagit en ny rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader och rekommendationen rör en marknad som inte tidigare har analyserats, ska förslaget till beslut i stället upprättas och överlämnas inom två år från offentliggörandet av rekommendationen. Om förslag till beslut inte kan överlämnas inom angiven tid och orsaken till detta är att en marknadsanalys inte har slutförts, ska bistånd med slutförandet begäras från Berec. Förslaget ska då överlämnas inom sex månader därefter.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* anser att bestämmelserna och förarbetsuttalandena om de avsedda tidsintervallen i promemorian sammantaget inte är tillräckligt klargörande samt att genomförandet av artikel 16.6 i ramdirektivet och utformningen av lämpliga svenska bestämmelser bör övervägas närmare i den fortsatta beredningen. *Telenor Sverige AB* menar att det är påkallat med skarpare skrivingar om att treårsfristen måste respekteras, då PTS tagit mycket lång tid på sig med den andra generationens SMP-beslut och ett så dynamiskt område som elektronisk kommunikation måste utvärderas med tätare intervaller. *Teracom AB* efterfrågar också en tydligare reglering än den föreslagna bestämmelsen i 8 kap. 11 a § i LEK och anser att det bör anges i lagtexten att förlängning endast kan göras undantagsvis. Vidare anser bolaget att det särskilt bör tilläggas att i de fall bistånd begärs av Berec på grund av att marknadsanalysen inte slutförts i tid ska beslutsförslaget skickas till kommissionen inom sex månader. *Tele2 Sverige AB* anser att det är utmärkt att det förs in i lagen att översyn av marknader och skyldigheter ska ske vart tredje år. För att framtida reglering ska vara

verkningsfull krävs dock en total översyn av hur dagens reglering fungerar. *Svenska Stadsnätetsföreningen*, som tillstyrker bestämmelsen, ser positivt på att marknadsanalyser och skyldighetsbeslut ska göras inom ett bestämt tidsintervall eftersom det innebär att SMP-besluten kan korrigeras snabbt utifrån nya marknadsförutsättningar.

Skälen för regeringens förslag

Tidsfrister för SMP-analyser

I 8 kap. 6 § LEK anges att PTS fortlöpande ska genomföra SMP-analyser.

I artikel 16.6 i ramdirektivet anges numera att nya marknadsanalyser ska genomföras inom tre år från antagandet av en tidigare åtgärd som gäller en aktuell marknad. Undantagsvis kan denna tidsperiod förlängas med upp till ytterligare tre år om den nationella regleringsmyndigheten har delgett kommissionen ett motiverat förslag till förlängning och kommissionen inte har gjort några invändningar senast en månad före förlängningens början.

I de fall kommissionens rekommendation reviderats och marknader som ingår där inte tidigare har analyserats och anmälts till kommissionen ska en marknadsanalys enligt samma artikel göras inom två år.

Införandet av dessa tidsfrister har enligt skäl 48 i ändringsdirektivet ansetts nödvändigt för att ge marknadens aktörer förutsägbara regleringsvillkor. Omvänt kan det alltså konstateras att frånvaron av tidsramar skapar osäkerhet på marknaden vilket i förlängningen kan hämma investeringar och marknadsdynamik.

De tidsramar som anges i artikel 16.6 i ramdirektivet bör, som föreslagits i promemorian, införas i lagen. Som flera remissinstanser påpekat finns dock skäl att förtydliga lagtexten i förhållande till promemorians förslag så att det tydligare framgår att såväl upprättande som överlämnade av beslutsförslaget för samråd ska ske inom angiven tid. *Teracom AB* har förordat att bestämmelsen kompletteras så att det i enlighet med artikel 16.6a anges att anstånd endast kan medges undantagsvis. Denna regel riktar sig emellertid till kommissionen och det saknas därför anledning att genomföra den delen av artikeln i lagen. Däremot bör det av lagtexten upplysningsvis framgå att anstånd inte kan lämnas i mer än tre år. I sammanhanget bör också nämnas att en förlängning av treårsfristen endast bör komma på fråga om det finns starka skäl samt att dessa skäl noggrant bör redovisas till kommissionen. Om PTS ansöker om förlängning bör detta ske i god tid innan den ordinarie fristen gått ut. Av artikel 16.6a framgår att tidsperioden kan förlängas med upp till ytterligare tre år om regleringsmyndigheten delgett kommissionen ett motiverat förslag till förlängning och kommissionen inte har gjort några invändningar senast en månad före förlängningens början. Det är oklart när i tiden den månad inom vilken kommissionen kan invända avses ligga, och olika språkversioner ger olika besked (eng. *within one month of the notified extension*; fr. *dans le mois suivant la notification*). Rimligen måste det – i likhet med vad som anges i den franska språkversionen – vara en månad efter det att kommissionen delgetts ansökan om

förlängning som åsyftas. Det saknas dock skäl att särskilt ange detta i lagtexten eftersom det är kommissionen som ska tillämpa dessa delar av direktivsbestämmelsen. Prop. 2010/11:115

Bistånd från Berec med SMP-analyser i vissa fall

Enligt artikel 16.7 i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna kunna begära och få bistånd från Berec om de inte lyckas slutföra en SMP-analys inom de tidsfrister som anges i artikel 16.6 i samma direktiv. Skälet till det är att om marknaden inte analyseras inom den fastställda tidsramen kan den inre marknaden skadas. Med Berecs bistånd ska ett förslag till regleringsåtgärd överlämnas till kommissionen inom sex månader.

För att undvika att en situation uppstår där den inre marknaden skadas och för att upprätthålla en effektiv tillämpning av det aktuella regelverket bör motsvarande bestämmelse införas som innebär att PTS vid dröjsmål med analysen av en specifik marknad ska begära bistånd från Berec för att slutföra analysen. Som *Teracom AB* påpekat bör också tidsfristen för PTS om sex månader från det att Berec lämnat det begärda stödet till myndigheten anges. Bestämmelsen ska tillförsäkra att PTS genomför SMP-analyser inom återkommande och förutsägbara tidsintervall. Detta bidrar i sig till att minska osäkerheten på marknaden, och därmed gynnas förutsättningarna för investeringar och en dynamisk marknadsutveckling.

7 Tillträde och andra skyldigheter

7.1 Förpliktelse om kompatibla tjänster

Regeringens förslag: En förpliktelse för den som kontrollerar tillträde till slutanvändare att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra får även avse skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Post- och telestyrelsen (PTS)* tillstyrker förslaget, men påpekar att betydelsen av paragrafen delvis kan sägas vara en annan än artikel 5.1a i Europaparlamentets och rådets direktiv av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektivet), eftersom artikeln inte föreskriver att marknadsmässig ersättning ska utgå. Myndigheten menar att det är olämpligt att på förhand specificera vilken ersättningsprincip som ska tillämpas. *IT&Telekomföretagen* anser att förslaget bör förtydligas med avseende på definitionen, begränsningen till endast existerande nät och tjänster samt hur det kan komma att beröra t.ex. fastighetsnät. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* anser att förslaget är en mycket viktig ändring som kan komma att få stor betydelse i olika sammanhang,

t.ex. den ökande användningen av digitala larmtjänster. Ett av huvudproblemen kring digitala trygghetslarm för närvarande är enligt SKL avsaknaden av standard för överföringsprotokoll mellan larmutrustning och larmmottagning. Förbundets erfarenheter visar att operatörerna inte själva reder ut detta mellan sig utan att det är nödvändigt att staten håller i frågan. *TDC Sverige AB (TDC)* varnar för att förslaget kan skapa otydlighet kring vilken typ av tjänster kompatibilitetskravet ska gälla för och hur stora förändringar som är rimliga att kräva av operatörerna. Bolaget menar att kompatibilitetskrav på marknader för mer avancerade tjänster som inte enbart handlar om grundläggande tal eller förmedling av datapaket riskerar att bli för betungande och bromsa bl.a. innovation och tjänstediversifiering. *Tele2 Sverige AB (Tele2)* är av uppfattningen att ändringen inte bör genomföras. Om motsvarande problematik finns bör den i stället omhändertas inom ramen för de s.k. SMP-analyserna då specifika kompatibilitetskyldigheter kan skräddarsys. Bolaget anser att det framstår som oproportionerligt att göra kompatibilitetskravet generellt tillämpligt eftersom det skapar en oskälig börda för mindre operatörer och kan utgöra ett allvarligt hinder för inträde på marknader.

Skälen för regeringens förslag: För att elektroniska kommunikationsnät ska fungera effektivt krävs att de medger att i princip alla användare kan nå varandra. Den grundläggande regleringen för att säkerställa detta ges i 4 kap. 3 § LEK genom vilken artikel 5.1 a i tillträdesdirektivet har genomförts. I paragrafen anges att den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra. En förutsättning för bestämmelsens tillämplighet är att skyldigheten krävs för att säkerställa att slutanvändarna kan nå varandra. Skyldigheterna måste enligt motiven till regeln vidare avse redan existerande nät och tjänster och ska vara proportionell med hänsyn till lagens syfte och de övriga intressen som anges i 1 kap. 1 § LEK (prop. 2002/03:110 s. 375).

Artikel 5 i tillträdesdirektivet har ändrats bl.a. genom att punkten lab har tillkommit. I den punkten anges att de nationella regleringsmyndigheterna, när det är motiverat och i den utsträckning som är nödvändig, ska kunna införa skyldigheter för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändarna i syfte att göra deras tjänster interoperabla.

Av skäl 65 till ändringsdirektivet framgår att det under vissa omständigheter är lämpligt för en nationell regleringsmyndighet att införa skyldigheter för operatörer som inte har något betydande inflytande på marknaden i syfte att uppnå mål, t.ex. att slutanvändarna kan nå varandra eller samverkansförmåga mellan tjänster. I sådana fall är det nödvändigt att säkerställa att sådana skyldigheter införs i enlighet med EU:s regelverk och särskilt med dess anmälningsförfaranden.

Enligt artikel 5.1 ab i tillträdesdirektivet ska alltså nationella regleringsmyndigheter ha möjlighet att införa däri preciserade skyldigheter för företag som kontrollerar tillträde till slutanvändare. Enligt 4 kap. 3 § LEK finns det möjlighet att införa skyldigheter för den som kontrollerar tillträde till slutanvändare. Mot denna bakgrund är det, såsom föreslås i promemorian, lämpligt att den nya bestämmelsen i artikel 5.1 ab genomförs genom ett nytt andra stycke i den paragrafen. Det saknas anledning att, som *PTS* föreslår, göra andra ändringar i bestämmelsen.

Med begreppet interoperabel avses att företagens tjänster ska vara driftskompatibla med varandra. Vi anser i likhet med promemorian att uttrycket kompatibla tjänster är tydligare och därför bör användas i stället. Ett viktigt exempel på behovet av interoperabilitet är – som framhålls av SKL – digitala larmtjänster där överföring av information måste kunna ske mellan olika operatörers nät. Ett annat exempel är att operatörerna kommer att behöva anpassa sina nät för att se till att slutanvändare kan kommunicera med varandra genom olika versioner av Internetprotokollet över olika operatörers nät. I enlighet med vad som stadgas i artikel 5.1 ab ska en skyldighet åläggas när det är motiverat och i den utsträckning som är nödvändig. Syftet med ett sådant beslut ska vara att i specifika fall säkerställa att slutanvändare av elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster ska kunna nå varandra. Beslut enligt regeln bör dock inte kunna utformas som ett generellt tillämpligt krav att i varje förekommande fall vidta åtgärder för att göra tjänster kompatibla. I anledning av remissinstansernas synpunkter bör det också framhållas att PTS beslut som rör bl.a. samverkan mellan tjänster enligt artikel 5.1 tillträdesdirektivet ska främja effektivitet, hållbar konkurrens, effektiva investeringar, innovation och största möjliga nytta för slutanvändarna. Samma artikel hänvisar också till de allmänna målen och regleringsprinciperna i artikel 8 ramdirektivet. Artiklarna har genomförts genom 1 kap 1 och 2 §§ LEK. Det saknas därför anledning att tro att beslut enligt artikeln, på sätt som *TDC* och *Tele2* befarar, kan komma att bli alltför betungande eller på annat sätt verka hämmande på konkurrensen.

7.2 Referenserbjudanden

Regeringens förslag: De villkor för tillhandahållande och användning som en operatör får förpliktas att offentliggöra i ett referenserbjudande eller på annat sätt får inbegripa villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster. Skyldighet att offentliggöra referenserbjudande ska gälla den som förpliktats att lämna tillträde till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och en fast nätanslutningspunkt.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Post- och telestyrelsen (PTS)* tillstyrker förslagen. *Sveriges advokatsamfund* pekar på att det som anges om genomförandet av 9.1 i tillträdesdirektivet i promemorian tyder på att avsikten har varit att bestämmelsen även ska möjliggöra uppställning av villkor som begränsar användning av applikationer, vilket dock inte framgår av den föreslagna lagtexten.

Förpliktelse om specificerade uppgifter om villkor

Av förarbetena till lagen om elektronisk kommunikation (prop. 2002/03:110 s. 170) framgår att syftet med skyldigheterna avseende insyn i artikel 9 i tillträdesdirektivet i stora drag är att ge aktörerna på en marknad och den myndighet som ska utöva tillsyn över densamma inblick i de nätkontrollerande företagens verksamheter för att kunna avgöra om dessa missbrukar sin dominerande ställning för att påverka marknaden och dess aktörer på ett konkurrenshämmande sätt. Insyn innebär att operatörer måste offentliggöra specificerade uppgifter om sin verksamhet – bl.a. villkor och krav – när det gäller samtrafik eller andra former av tillträde.

Artikel 9.1 i tillträdesdirektivet i dess gamla lydelse har genomförts genom 4 kap. 5 § LEK. Av bestämmelsen följer att en operatör, som enligt 8 kap. 7 § har ett betydande inflytande på en viss marknad (Significant Market Power, SMP, se avsnitt 9.1), får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om redovisning, tekniska specifikationer, nätegenskaper, villkor för tillhandahållande och användning, prissättning eller andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

Av förarbetena till paragrafen (prop. 2002/03:110 s. 376) framgår vidare att den ökade insynen ska skapa ett öppnare förfarande, vilket i sin tur ska leda till att aktörerna får förtroende för att en tjänst inte erbjuds eller tillhandahålls dem på diskriminerande villkor. En på detta sätt ökad kännedom om tillämplade villkor och krav syftar till att bidra till snabbare förhandlingar och till undvikande av tvister. Det är särskilt viktigt med öppenhet och insyn för att säkerställa samverkan när det gäller tekniska gränssnitt.

Artikel 9.1 i tillträdesdirektivet har nu ändrats så att en operatör även kan förpliktas att offentliggöra specificerade uppgifter om villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster och applikationer, om sådana villkor tillåts av medlemsstaterna i enlighet med gemenskapslagstiftningen. Möjligheten till insyn har således utökats.

För genomförande av artikeln bör 4 kap. 5 § LEK ändras genom att det i paragrafen läggs till att en operatör även får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster. Det saknas skäl att i lagen inkludera uttrycket applikationer eftersom detta får anses omfattas av tjänster.

Referenserbjudande vid skyldighet att lämna tillträde till accessnätet

I artikel 9.4 i tillträdesdirektivet angavs tidigare att de nationella regleringsmyndigheterna skulle säkerställa att ett referenserbjudande, som åtminstone innehåller de delar som anges i direktivets bilaga II, offentliggörs när en operatör har skyldigheter enligt artikel 12 avseende tillträde till accessnätet med tvinnad parkabel av metall. Artikeln är genomförd genom 4 kap. 9 § LEK. Paragrafen innebär att en förpliktelse

om tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer avseende ett allmänt telefonnät mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och abonnentens fasta nätanslutningspunkt (det fasta metallbaserade accessnätet) ska förenas med skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande samt att erbjudandet ska innehålla de uppgifter som närmare anges i bilaga II till tillträdesdirektivet. Bestämmelsen är därmed inte tillämplig på nät där anslutningen till abonnenten består av t.ex. en fiberoptisk kabel eller koaxialkabel, vilket också särskilt har angetts i förarbetena (prop. 2002/03:110 s. 378).

Artikel 9.4 i tillträdesdirektivet har nu ändrats så att den inte längre är bunden till en viss teknik. Enligt artikelns nya lydelse ska de nationella regleringsmyndigheterna säkerställa att ett referenserbjudande offentliggörs när en operatör har ålagts skyldigheter avseende tillträde till nätinfrastruktur utanför distributionsnäten (eng. *network infrastructure access*). Förteckningen i bilaga II till direktivet berör emellertid alltså tillträde till just accessnätet. I motsats till förslaget i promemorian anser vi därför att den nya paragrafen, till undvikande av otydlighet och missförstånd, bör utformas så att tillämpningen förutsätter att en skyldighet om tillträde till accessnätet har ålagts. Även definitionen av accessnät har ändrats i tillträdesdirektivet i syfte att uppnå teknikneutralitet. I artikel 2e anges nu att accessnätet är den fysiska förbindelse som förbinder nätanslutningspunkten med en korskoppling eller likvärdig facilitet i det fasta allmänna elektroniska kommunikationsnätet. Eftersom lagtexten nu i erforderliga delar anpassas till denna definition kommer skyldigheten att gälla inte bara beträffande den som ålagts tillträdesskyldighet avseende metallaccessnät som består av tvinnad parkabel, utan även avseende nät där anslutningen till abonnenten utgörs av annat.

7.3 Gemensamt utnyttjande av ledningar i byggnader m.m.

Regeringens förslag: En operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt kommunikationsnät som operatören råder över, får efter ansökan av annan förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla gemensamt utnyttjande av ledningarna i en byggnad eller fram till första utlopps- eller förgreningsstället. En sådan skyldighet får endast åläggas om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Näringslivets Telekommunikationsförbund (NTK), Post- och Telestyrelsen (PTS), Kammarrätten i Stockholm, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Telenor Sverige AB (Telenor) efterlyser på flera punkter förtydliganden i fråga om hur bestämmelsen är tänkt att tillämpas. SABO AB Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SABO) och Fastighetsägarna Sverige AB avstyrker bestämmelsen eller menar, i andra hand, att paragrafens tillämpning, effekter och förhållande till bestämmelserna i LEK och överensstämmelse med RF och EU-rättens

äganderättsskydd bör utredas närmare. Bolagen efterfrågar också närmare utredning rörande konsekvenserna för s.k. öppna nät enligt kommunikationsoperatörsmodellen (dvs. tjänstekonkurrens till skillnad från infrastrukturkonkurrens) i så motto att det inte framgår om även nät med tjänstekonkurrens omfattas av den föreslagna bestämmelsen. Vidare efterlyses förtydliganden i fråga om vad som avses med ”marknadsmässig ersättning”. *Com Hem AB (Com Hem)* avstyrker införande av bestämmelsen eller menar, i andra hand, att frågan bör utredas ytterligare. *NTK* menar att förslaget kan leda till ökad tjänstekonkurrens och bör innebära att tjänsteleverantörer kan få tillträde till framför allt fiberbaserade accessnät oavsett om ägaren är utpekad som SMP-operatör eller inte. Emellertid anser *NTK* att resonemangen om marknadsmässig ersättning och olönsamhet är så otydliga att de riskerar att blockera tillträden under lång tid och efterfrågar därför tydligare vägledning för tillämpningen. *PTS* och *SKL* tillstyrker bestämmelsen, men ifrågasätter promemorians förslag som begränsar kretsen som kan åläggas skyldigheter till endast ägare av kablar då artikel 12.3 i ramdirektivet även träffar innehavare av nyttjanderätter. För att en skyldighet ska kunna åläggas ett subjekt oavsett vem som är ägare bör även innehavare av nyttjanderätter omfattas. *PTS* anmärker i sammanhanget att fastighetsnätet generellt ägs av fastighetsägare, men att det också finns delar av nätet som operatörer hävdar äganderätt till. Vad gäller att det i promemorian anges att möjligheten till frivilliga överenskommelser om samlokalisering ska vara uttömd påpekar myndigheten vidare att detta inte följer av direktivet. Det är också oklart vilken betydelse som ska tillmätas en dylik begränsning som inte har någon motsvarighet i lagtexten. Skyldigheten i fråga är visserligen ingripande, men redan genom att bestämmelsen förutsätter att anläggande av parallellt fastighetsnät skulle vara olönsamt eller fysiskt ogenomförbart begränsas möjligheten att tillämpa den. Att även visa att möjligheten till frivilliga överenskommelser är uttömd är svårt för myndigheten. I fråga om förutsättningen att anläggning av ytterligare infrastruktur ska var olönsam skulle ytterligare vägledning vara önskvärd. I annat fall är det osäkert huruvida skyldigheten överhuvudtaget kommer att kunna tillämpas med hänsyn till svårigheter att avgöra när kriterierna är uppfyllda. Det är vidare svårt att bedöma hur regeln om att marknadsmässig ersättning ska utgå ska tillämpas. Det kan konstateras att den inte följer direktiven. Det som där anges torde bättre överensstämma med hur *PTS* tillämpat kostnadsbaserad ersättning. Kravet på marknadsmässig ersättning har i andra sammanhang varit i princip omöjligt att tillämpa på ett tillfredsställande sätt. Även *Kammarrätten i Stockholm* anser att det bör övervägas att välja en annan metod för prisreglering av tillträde eftersom förslaget kan ge upphov till besvärliga tolkningsfrågor om sambandet mellan prisregleringen och bedömningen av när anläggning av parallell infrastruktur är olönsam. *Kammarrätten* noterar vidare att det i promemorian anges att bestämmelsen bör tillämpas med försiktighet, vilket bl.a. motiveras utifrån regeringsformens regler om äganderättsskydd. *Kammarrätten* vill här framhålla att när bestämmelser i direktiv ska genomföras kan uttalanden i förarbetena som innebär att en bestämmelse ska tillämpas mer restriktivt än vad som följer av direktivet knappast beaktas vid rättstillämpningen. *Svenska Stadsnätetsföreningen* är positiva till förslaget, men påpekar att det finns

en risk att bestämmelsen inte kommer att användas i någon större utsträckning eftersom reglering endast ska ske om parallell infrastruktur är olönsam eller tekniskt ogenomförbar. Möjligen skulle PTS behöva mer befogenheter på området. *Konkurrensverket* stöder föreslagen i nu aktuella delar. Verket delar promemorians bedömning att bestämmelsen är ingripande men framhåller att ett gemensamt utnyttjande i vissa fall kan motiveras med att kostnaderna för onödig duplicering av kablage och andra nätdelar minskar, och att sådant utnyttjande kan främja slutförbrukares nytta i form av ökade valmöjligheter. Verket vill dock betona vikten av att regleringsmyndigheten har ett framåtblickande perspektiv som grund för sina analyser och bedömningar. *Com Hem* konstaterar att förslaget är behäftat med en rad brister och oklarheter. Det mest allvarliga problemet är enligt bolaget att ett införande enligt förslaget skulle skapa en regulatorisk asymmetri mellan å ena sidan den föreslagna tillträdesbestämmelsen och å andra sidan övrig tillträdesregering enligt LEK som förutsätter att den som åläggs skyldigheten har ett betydande inflytande på en viss avgränsad marknad. Beslutsgrunderna för den föreslagna bestämmelsen förekommer inte som relevanta grunder för reglering enligt konkurrensrättslig praxis och är till följd av brist på konkretion och metodkrav mindre precisa och rättssäkra än de för tillträde enligt övriga LEK. Bolaget ifrågasätter vidare om förslaget är förenligt med att det vid tillämpning av LEK ska tas särskild hänsyn till yttrandefrihet och informationsfrihet och att ingripanden som vidtas med stöd av lagen inte får vara mer ingripande än vad som framstår som rimligt och ska vara proportionella. Vidare konstaterar bolaget att det i förslaget inte preciseras vilken typ av gemensamt utnyttjande som paragrafen ska möjliggöra. Bolaget pekar vidare på att vad som faktiskt avses med lönsamhet, och i vilka situationer som brist på lönsamhet för parallell infrastruktur är att anse som ett problem, inte tydliggörs. I det sammanhanget uppmärksammar bolaget på att brist på lönsamhet i ytterligare fastighetsnätsetableringar inte nödvändigtvis behöver betyda att konkurrensen om slutkunderna inte fungerar – snarare kan det vara ett bevis på det motsatta. I en hypotetisk situation skulle anledningen till att utbyggnad av ytterligare ett fastighetsnät bedöms olönsamt av marknadens aktörer kunna vara att det råder fullständig konkurrens på infrastruktursidan. Detta kan vara mellan en mängd olika typer av infrastrukturer varvid samma eller olika tekniska plattformar används. I ett sådant fall skulle målet för övrig reglering på marknaden – infrastrukturbaserad konkurrens – enligt förslaget utgöra anledningen till ett nytt regleringsingripande. Bolaget påpekar även att förekomsten av ett eller flera parallella fastighetsnät torde innebära att tillämpning av bestämmelsen inte bara vore överflödigt, utan direkt olämpligt. Vad gäller lönsamhetsbedömningens tidsperspektiv anmärker bolaget att om ett kort tidsperspektiv anläggs finns en risk för ett reglerat tillträde som med ett längre tidsperspektiv inte skulle ha varit nödvändigt eftersom en ny fastighetsnätinvestering skulle ha genomförts i framtiden och då skapat förutsättning för långsiktigt hållbar infrastrukturbaserad konkurrens.

TeliaSonera AB (TeliaSonera) och *Telenor* menar att det finns en skillnad i betydelse mellan kriteriet olönsam i den svenska versionen av direktivet och *economically inefficient* i den engelskspråkiga direktivtexten. *TeliaSonera* anser att det engelska begreppet är mer vidsträckt

och syftar på att investeringar kan vara ineffektiva i ett samhällsekonomiskt perspektiv även om de inte är direkt olönsamma för ett enskilt företag. Bolaget menar att begreppet olönsam har en alltför begränsad betydelse och förordar att ett annat begrepp används i den föreslagna paragrafen. *Telenor* framhåller att begreppet lönsamhet snarast leder tankarna till enskilda aktörers förmåga att göra positivt ekonomiskt resultat. *Telenor* anser vidare att det utifrån svenska förhållanden i vissa fall kan vara befogat med en bestämmelse av nu aktuellt slag, dock endast i de fall det finns skadliga inlåsnings effekter som begränsar slutanvändarnas urval. Vidare noterar bolaget, liksom *Konkurrensverket*, att befintligheten av radiobaserad infrastruktur bör inverka på behovet av att införa skyldigheter enligt bestämmelsen. Bolaget anser vidare att det bör framgå av motiveringen att konkurrensproblem först och främst ska lösas genom SMP-proceduren, eftersom denna följer systematiken i regelverket i övrigt. Åläggande enligt paragrafen bör endast komma i fråga om det finns skadliga inlåsnings effekter som inte kan hanteras genom övriga åtgärder enligt LEK. *Telenor* framhåller också att framtvingandet av tillträde till infrastruktur som etablerats av alternativa aktörer i konkurrens med den dominerande operatören kan få mycket negativa konsekvenser för konkurrensen och minska incitamenten för alternativa aktörer att fortsätta anlägga infrastruktur. Sammanfattningsvis menar bolaget att förslaget bör utredas ytterligare då det framstår som högst oklart hur bestämmelsen är avsedd att tillämpas, vilka rekvisit som ska vara uppfyllda, vilket övergripande syfte som ska vara vägledande och vilka konsekvenser i tekniskt och ekonomiskt hänseende som bestämmelsen kan väntas få.

Skälen för regeringens förslag

Utgångspunkter

De föreslagna bestämmelserna föranleds av att ändringar gjorts i artikel 12 i ramdirektivet som medför behov av tillägg i LEK. Artikel 12, som behandlar samlokalisering och utnyttjande av installationer, är tidigare genomförd genom 4 kap. 14 § första stycket LEK. Av den bestämmelsen framgår att en operatör efter ansökan av en annan operatör, även i andra fall än då fråga är om samlokaliseringsskyldighet för en s.k. SMP-operatör, får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat om det är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering eller det krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

Ändringarna i artikel 12 i ramdirektivet bygger på skäl 43 i ändringsdirektivet. Där framgår följande. Det är nödvändigt att stärka medlemsstaternas befogenheter gentemot innehavare av ledningsrätter för att säkerställa tillträde eller idrifttagande av nya nätinfrastukturer på ett rättvist, effektivt och miljöansvarigt sätt, oberoende av eventuella skyldigheter för en operatör med betydande inflytande på marknaden. Ett förbättrat gemensamt utnyttjande av faciliteter kan förbättra konkurrensen markant och sänka företagets allmänna ekonomiska och miljömässiga kostnader för att bygga ut infrastrukturen, framför allt för nya

accessnät. De nationella regleringsmyndigheterna bör få befogenhet att kräva att innehavare av rättigheter att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom gemensamt utnyttjar sådana faciliteter eller egendom (inbegripet fysisk samlokalisering) så att såväl effektiva investeringar i infrastruktur som innovation främjas. Detta efter en tid av offentligt samråd då alla parter bör ges tillfälle att yttra sig. Sådana föreskrifter om gemensamt utnyttjande eller samordning får innehålla regler för fördelning av kostnaderna för det gemensamma utnyttjandet och bör säkerställa att det sker en skälig anpassning till de berörda företagens risktagande. De nationella regleringsmyndigheterna bör särskilt kunna ålägga gemensamt utnyttjande av nätdelar och tillhörande faciliteter som ledningar, rör, master, inspektionsbrunnar, kopplings-skåp, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, byggnader eller tillträden till byggnader, och en bättre samordning av anläggningsarbeten. Berörda myndigheter bör också i samarbete med de nationella regleringsmyndigheterna inrätta lämpliga samordningsförfaranden för offentliga arbeten och för andra lämpliga faciliteter och offentlig egendom. Samordningen får omfatta förfaranden som säkerställer att alla berörda parter får information om lämpliga offentliga faciliteter och offentlig egendom samt pågående och planerade offentliga arbeten. Det bör meddelas i god tid om sådana arbeten och gemensamt utnyttjande bör främjas i möjligaste mån.

Innehållet i artikel 12.4 i ramdirektivet angående skyldighet för företagen att tillhandahålla information i syfte att upprätta en detaljerad förteckning över egendom där samlokalisering sker behandlas i avsnitt 11.3. Artikeln genomförs genom 8 kap. 1 § första stycket 8 LEK.

Gemensamt utnyttjande av ledningar inuti byggnader

Av artikel 12.3 i ramdirektivet följer att medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella myndigheterna också har befogenhet att införa skyldigheter angående gemensamt utnyttjande av kablar (eng. *wiring*, fr. *câblage*) inuti byggnader, eller, om detta är beläget utanför byggnaden, fram till det första utlopps- eller förgreningsstället, för innehavare av nyttjanderätter som innebär rätt att installera faciliteter på, över eller under offentlig eller privat egendom och/eller för ägaren av kablarna. Befogenheten ska gälla under de närmare förutsättningar som vidare anges i artikeln.

Artikeln innebär således att möjligheten att förplikta om gemensamt utnyttjande, oberoende av eventuell SMP-status, utökas till att också omfatta kablar inuti byggnader i de fall där det såväl av praktiska som ekonomiska skäl saknas förutsättningar för nyanläggningar. Begreppet kablar får förstås som ledningar i ett elektroniskt kommunikationsnät. Vidare medför artikeln att kretsen som kan komma att träffas av en skyldighet utvidgas till att inte endast omfatta operatörer utan också andra ägare till sådana ledningar.

Bestämmelsen har beslutats i syfte att stärka konkurrensen och tar sikte på de kundunika anslutningarna till enskilda hushåll och företag i accessnätet som utgör en s.k. flaskhalsresurs för att leverera bredbandstjänster. Det innebär att tillträde till accessnätet ofta är en förutsättning för att

uppnå en fungerande konkurrens om slutkunderna i de fall då det av såväl ekonomiska som praktiska skäl är omöjligt att anlägga parallell infrastruktur inuti byggnader. Detta gäller oavsett vem som äger eller förfogar över den del av accessnätet som befinner sig i byggnader. Tillgång till befintlig eller planerad nätinфраstruktur i t.ex. flerfamiljshus, kontorsbyggnader eller villa- och radhussamfälligheter påverkar tjänsteleverantörers möjligheter att tillhandahålla bredbandstjänster till bl.a. de anslutna hushållen eller företagen. Den operatör som är först med att etablera sig som tjänsteleverantör till slutkunder kan utnyttja hela nätinфраstrukturens kapacitet och därmed stänga ute konkurrenter. I de fall ledningarna i byggnaderna är fastighetsägarens egendom är det denne som bestämmer över hur de ska användas. Det förekommer att fastighetsägare ingår långa avtal med operatörer där operatörerna ges en exklusiv rätt att etablera och nyttja nätinфраstruktur och att andra tjänsteleverantörers möjligheter att etablera ett nät eller tillhandahålla tjänster till slutanvändarna i huset därmed förhindras. När sådana upplåtelse skett bör operatören som råder över ledningarna kunna åläggas skyldighet att lämna tillträde enligt bestämmelsen. För det fall det fordras att förpliktelsen riktas mot fastighetsägaren ska även detta vara möjligt.

Com Hem har uppmärksammat att det av promemorian inte framgår vilken typ av gemensamt utnyttjande som paragrafen ska möjliggöra. Inte heller direktivtexten ger någon vägledning i detta avseende. För att kunna tillhandahålla bredbandstjänster till slutkund behöver en konkurrerande operatör alltså försäkra sig om förbindelser mellan sitt eget nät och accessnätet som leder fram till slutkunden. Om operatören inte har tillgång till egen infrastruktur kan denne köpa en elektronisk kommunikationstjänst i form av en grossistprodukt av en annan operatör. Infrastrukturbaserade grossistprodukter för elektronisk kommunikation har olika förädlingsgrad, där den lägsta förädlingsnivån är fysiskt tillträde till passiva ledningar, s.k. nätinфраstruktur tillträde (NIT) och den mest förädlade nivån är en tjänst som i princip är färdig för försäljning till slutkund, s.k. återförsäljartjänster. Förädlade tillträdestjänster benämns bitströmstillträde (BIT). I båda fallen utnyttjar operatörerna infrastrukturen gemensamt. Bestämmelsen kan i första hand komma att tillämpas till stöd för uppdelning mellan konkurrerande operatörer av enskilda ledningar som når olika slutanvändare i byggnader. Detta eftersom ett beslut enligt paragrafen kan möjliggöra access till slutkunder oberoende av dels vem som äger ledningarna i fråga, dels om den operatör som förfogar över dem har s.k. SMP-status. En sådan tillämpning torde också motsvara de behov som föranlett bestämmelsen på europeisk nivå. Att direktivet tar sikte på uppdelning av ledningar stöds också av direktivets engelska och franska språkversioner. I ett sådant fall är det troligt att delar av accessnätet, nämligen de sista delarna fram till slutkund, upplåts till ytterligare en eller flera operatörer på NIT-nivå. Det ligger i sakens natur att en skyldighet enligt paragrafen kommer att vara komplementär till eventuella SMP-skyldigheter. Att som *Telenor* föreslår ange att konkurrensproblem i första hand ska lösas genom SMP-reglering är emellertid inte möjligt eftersom en sådan begränsning av bestämmelsens tillämpning inte har stöd i direktivet.

Det nu sagda utesluter emellertid inte att paragrafen skulle kunna tolkas så att den innebär en skyldighet att lämna tillträde som möjliggör

för operatörer att dela på en enskild kabel för att på så sätt leverera olika tjänster till en och samma slutkund. En sådan lösning är tekniskt möjlig genom att tillträdet sker på BIT-nivå eller genom s.k. våglängdsdelning, eftersom endast en överföringsutrustning kan monteras på en ledning. Praktiskt innebär det att den operatör som har rådigheten över ledningen upplåter kapacitet, delar av ledningen, till andra operatörer. Beslut enligt bestämmelsen kan då bidra till större tjänstekonkurrens. Med anledning av det remissvar *SABO* m.fl. lämnat kan här framhållas att i det fall full tjänstekonkurrens bedöms föreligga i en byggnad torde det vara mindre sannolikt att en part ansöker om delning enligt paragrafen.

Om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar

En skyldighet om gemensamt utnyttjande av kablar inuti byggnader som följer av artikel 12.3 i ramdirektivet får enligt artikeln åläggas om det är motiverat på grund av att duplicering av sådan infrastruktur skulle bli olönsamt eller fysiskt ogenomförbart. I den engelska språkversionen används uttrycket ”*where this is justified on the grounds that duplication of such infrastructure would be economically inefficient or physically impracticable*”. *TeliaSonera* och *Telenor* har pekat på att språkversionerna i denna del har delvis skilda betydelser och ifrågasatt om begreppet olönsam i paragrafen verkligen ringar in den prövning som ska göras enligt direktivet eftersom det framstår som alltför snävt. Remissinstanserna menar att investeringar kan vara ineffektiva i ett samhällsekonomiskt perspektiv även om de inte är olönsamma för enskilda företag och att den distinktionen bör klargöras genom att i paragrafen välja ett ord som tydliggör att det som avses är ekonomisk effektivitet i en vidare mening. Enligt vår mening kan begreppet olönsamhet emellertid också ha en sådan samhällsekonomisk betydelse som innebär att hänsyn ska tas till sådant som inte ryms i en företagsekonomisk bedömning. Bestämmelsens ordalydelse ska därför inte förstås som att bedömningen endast ska innefatta en prövning av förutsättningarna att nå kommersiell lönsamhet i en investering. Utgångspunkten för tillhandahållande av elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster är emellertid att dessa ska tillhandahållas på marknadsmässiga grunder. Härtill kommer att en investerings ekonomiska effektivitet ofta speglas i dess företagsekonomiska lönsamhet. Sammantaget menar vi därför att det finns anledning att i paragrafen välja uttryck som knyter nära an till den svenska språkversionen av ramdirektivet och ange att skyldigheten endast får åläggas om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Vi instämmer i *Konkurrensverkets* och *Com Hems* synpunkt att regleringsmyndigheten i detta avseende bör ha ett framåtblickande perspektiv som grund för sina analyser, vilket bl.a. innebär att hänsyn bör tas till möjliga alternativa sätt att i framtiden nå slutkunderna. En annan faktor som kan påverka lönsamhetsbedömningen är om eller i vilken utsträckning det redan finns ytterligare nät inom fastigheten eller i närområdet som är anpassade för bredband med hög kapacitet. Sådana alternativ kan även innefatta radiobaserad infrastruktur. Som *Com Hem* påpekar inne-

bär brist på lönsamhet i ytterligare fastighetsnätsetableringar inte nödvändigtvis att konkurrensen om slutkunderna inte fungerar, utan kan i vissa fall vara en omständighet som visar på det motsatta.

Marknadsmässig ersättning

Enligt artikel 12.3 i ramdirektivet får nationella föreskrifter om gemensamt utnyttjande eller samordning enligt artikeln innehålla regler för kostnadsdelning för det gemensamma utnyttjandet av faciliteterna eller egendomen och i lämpliga fall anpassas till risken. Det finns för närvarande en regel om rätt till ersättning för det intrång som samlokalisering enligt 4 kap 14 § LEK innebär. Ersättning enligt regeln ska vara marknadsmässig. Av förarbetena framgår att det därvid dock måste bortses från att den berättigade parten i ett aktuellt fall ofta saknar alternativ samt att om det, med hänsyn till de aktuella förhållandena, inte går att fastställa en marknadsmässig ersättning ledning i stället får sökas från förhållanden där en fungerande marknad finns eller så får priset vid en tänkt marknad uppskattas efter skälighet (prop. 2002/03:110 s. 382).

Även med beaktande av att beräkningen av en sådan ersättning i vissa fall kan vara komplicerad saknas det anledning att inte på samma sätt föreskriva att även en operatör eller, i förekommande fall, byggnadsägare, som förpliktas att tillhandahålla gemensamt utnyttjande av ledningar i byggnader och som annars hade kunnat förfoga över ledningarna på annat sätt, ska ha rätt till marknadsmässig ersättning för intrånget.

Den marknadsmässiga ersättningens nivå måste bestämmas utifrån de rådande förutsättningarna i varje enskilt fall och bör täcka såväl direkta kostnader som ersättning för investeringsrisken och ingreppet i förfoganderätten. Ersättningen bör framstå som skäligt för båda parter. Med direkta kostnader avses exempelvis administrativa kostnader och kostnader i samband med lämnande av tillfälligt tillträde för genomförande av arbete. Den skäliga compensationen för ingreppet i förfoganderätten bör så långt möjligt svara mot det ekonomiska och affärsmässiga avbräck som en skyldighet att möjliggöra gemensamt utnyttjande av ledningar innebär. För byggnadsägare torde detta i första hand innebära ersättning motsvarande förlusten av möjligheter att ingå eller upprätthålla avtal om tjänsteleveranser med valfri operatör. Den operatör som genom ett beslut om gemensamt utnyttjande av ledningar får tillgång till infrastrukturen bör också kompensera den förpliktade för kapitalkostnaden hänförlig till investeringen i fastighetsnätet. Det torde vara självklart att en skälig ersättning aldrig kan innebära compensation för förlorade monopolvinster.

Särskilt om bestämmelsen i förhållande till andra skyldigheter m.m.

Förutsättningarna för ett åläggande av en skyldighet att dela fastighetsnät påverkas av förekomsten av annan reglering och särskilt SMP-skyldigheter på marknaderna för nätinfrastukturtillträde (NIT) och bitströmstillträde (BIT). Direktiven hindrar inte att ett fastighetsnät omfattas av både SMP-reglering och skyldighet om gemensamt utnyttjande av ledningar i fastigheter. Däremot skulle PTS i enskilda fall kunna bedöma att

åläggande av sådan dubbel skyldighet vore oproportionerlig med hänvisning till att SMP-regleringen redan i tillräcklig utsträckning omhändertar de konkurrensproblem som skyldigheten att dela fastighetsnät syftar till att komma till rätta med. I andra fall skulle myndigheten kunna ålägga en skyldighet om delning av fastighetsnät för att åstadkomma konkurrens där det finns exklusivitetsavtal mellan en SMP-operatör och en fastighetsägare eller SMP-skyldigheten av andra skäl inte når fullt genomslag.

I sammanhanget bör också nämnas att tillämpning av bestämmelsen inte är utesluten för att PTS i en marknadsanalys av en motsvarande produktmarknad slagit fast att det råder effektiv konkurrens. Det ligger i sakens natur att den geografiska avgränsningen av en produktmarknad av praktiska skäl görs på en mer eller mindre övergripande nivå. Att t.ex. effektiv konkurrens bedöms råda i Sverige som helhet hindrar därmed inte att det kan förekomma områden eller fastigheter inom vilka det råder andra konkurrensförhållanden.

Särskilt om bestämmelsen i förhållande till grundlagen m.m.

Eftersom ledningar inuti byggnader normalt utgör fast egendom om de ägs av fastighetsägaren innebär den nu föreslagna bestämmelsen att fastighetsägares grundlagsfästa egendomsskydd enligt 2 kap. 15 § regeringsformen och egendomsskyddet enligt artikel 17 i EU:s stadga om grundläggande rättigheter påverkas i de fall bestämmelsen medför att fastighetsägarens möjlighet att fritt disponera ledningarna begränsas. I enlighet med artikel 8.5 c i ramdirektivet ska de nationella regleringsmyndigheterna tillämpa objektiva, öppna, icke-diskriminerande och proportionella regleringsprinciper bl.a. genom att skydda konkurrensen till förmån för konsumenterna och, när så är möjligt, främja infrastruktur-baserad konkurrens. Principerna betonas åter i den nya femte punkten i artikel 12 i ramdirektivet, enligt vilken de åtgärder regleringsmyndigheten vidtar i enlighet med artikeln ska vara objektiva, öppet redovisade, icke-diskriminerande och proportionella. Enligt artikel 8.5 d i ramdirektivet ska myndigheterna främja effektiva investeringar och innovation som avser ny och förbättrad infrastruktur. Det sagda innebär sammantaget att bestämmelsen bör tillämpas först efter noggrant övervägande. Att den föreslagna bestämmelsen i begränsad omfattning inkräktar på egendomsskyddet är då motiverat med hänsyn till den förväntade samhällsnyttan i form av bättre och mer prisvärda tjänster till slutanvändare som förbättrad konkurrens medför.

Av proportionalitetsprincipen i LEK får vidare anses följa att förpliktelser bör åläggas först om möjligheten till frivilliga överenskommelser är uttömd. Utgångspunkten bör, liksom beträffande bestämmelserna om samlokalisering och gemensamt utnyttjande i 4 kap. 14 § LEK, vara att gemensamt utnyttjande av egendom eller annat i första hand ska främjas på grundval av frivilliga överenskommelser. Myndigheten kan exempelvis konstatera att parterna saknar möjligheter att komma överens genom att anknuta till vad som ska gälla för att tvistlösning enligt lagen ska kunna komma i fråga.

Enligt artikel 12.3 i ramdirektivet ska en skyldighet angående gemensamt utnyttjande av ledningar föregås av en skäligen tid av offentligt sam-

råd då samtliga berörda parter ges tillfälle att yttra sig. Bestämmelsen ska därför inordnas i LEK på så sätt att den omfattas av reglerna om förfaranden för samråd enligt 8 kap.

Ett åliggande enligt paragrafen kan vidare komma att påverka rätten att sända genom tråd enligt yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). I 3 kap. 1 § andra stycket 2 YGL finns en bestämmelse som innebär att den grundlagsfästa rätten att sända i tråd får begränsas genom föreskrifter i lag om det är fråga om skyldighet för en nätinnehavare att ge utrymme för överföringar när det behövs med hänsyn till intresset av konkurrens eller allmänhetens intresse av tillgång till sådana överföringar. Vidare får begränsningar av yttrandefriheten enligt 2 kap. 21 § regeringsformen göras endast för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Av samma lagrum följer att begränsningen aldrig får gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den och inte heller sträcka sig så långt att den utgör ett hot mot den fria åsiktsbildningen såsom en av folkstyrelsens grundvalar. Den nu föreslagna paragrafen har ett konkurrensfrämjande syfte, vilket är ett ändamål godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Den kan inte sägas vara mer långtgående än vad som krävs för att uppnå syftet. En tillämpning av bestämmelsen skulle inte hota den fria åsiktsbildningen. Något hinder mot att införa bestämmelsen föreligger därmed inte.

7.4 Funktionell separation

Regeringens förslag: Om det finns synnerliga skäl för det får en vertikalt integrerad operatör med betydande inflytande på en viss marknad som ålagts en skyldighet att lämna tillträde förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om skyldigheten. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och, liksom tidigare, särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn. Om en vertikalt integrerad operatör som har ett betydande inflytande på en viss marknad avser att utan förpliktelse avskilja en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören i förväg och i god tid underätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt, eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen.

Promemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens.

Remissinstanserna: *Post- och telestyrelsen (PTS)* tillstyrker förslaget om att bestämmelsen om funktionell separation blir teknikneutral och har i övrigt följande synpunkter. Kravet på synnerliga skäl begränsar i alltför stor omfattning myndighetens möjlighet att tillämpa bestämmelserna. I stället förordas att beskrivningen i direktivet också återges i lagen och det anges att om myndigheten konstaterar att effektiv konkurrens inte kunnat uppnås genom övriga skyldigheter och betydande och kvarstående konkurrensproblem och/eller marknadsmisslyckanden föreligger får myndigheten som en undantagsåtgärd fatta beslut om funktionell separation eller

godkänna ett frivilligt åtagande. Utan närmare vägledning om vilka omständigheter som ska påvisas för att det ska konstateras att det finns synnerliga skäl kan regeln bli mycket svår att tillämpa. I fråga om begreppen icke-diskriminering och likabehandling skulle det vara önskvärt med ett förtydligande i lagen så att överensstämmelse med aktuell artikel i tillträdesdirektivet uppnås. Där anges uttryckligen att den oberoende affärsenheten ska leverera tillträdesprodukter och tillträdestjänster till alla företag, inklusive andra affärsenheter inom moderbolaget, enligt samma tidsfrister och på samma villkor, bl.a. när det gäller pris- och servicenivåer samt med hjälp av likadana system och förfaranden. Vidare uppmärksammas att det i förarbetena till paragrafen i dess nuvarande lydelse anges att med avskiljande av verksamhet som avser förvaltning inte åsyftas strategiska investeringar i infrastrukturen. När paragrafen nu ändras så att det inte längre särskilt anges vilken verksamhet som ska avskiljas är det oklart om ändringen innebär att strategiska investeringar kan inkluderas i en separation. Så bör vara fallet för att uppnå den önskvärda graden av självständighet. *Konkurrensverket* stöder förslaget att bestämmelsen om funktionell separation ska omfatta även andra typer av nät än det metallbaserade accessnätet. Avvägningen inför beslut om separation är emellertid komplicerad och verket delar därför bedömningen i promemorian att det i förordning bör anges vilket underlag som ska lämnas till Europeiska kommissionen. Då beslut om investeringar och affärsstrategier för ett vertikalt integrerat företag ofta inte fattas separat från varandra, är det vid en separation viktigt att analysera effekterna på investerings- och innovationsbenägenheten. Därför bör en sådan analys ingå i underlaget. Verket pekar vidare på att funktionell separation i princip är att betrakta som irreversibel, varför för- och nackdelar måste analyseras ur såväl ett kortsiktigt som långsiktigt perspektiv. Även om den tjänstebaserade konkurrensen inom samma nätverk kan öka på kort sikt kan effektivitetsförluster i form av försämrad eller utebliven konkurrens mellan nätverk uppkomma på lång sikt. Dessa dynamiska effektivitetsförluster kan vara betydande.

Skälen för regeringens förslag

Utgångspunkter

Nya bestämmelser om funktionell separation av ett vertikalt integrerat företag har införts genom artikel 13a och 13b i tillträdesdirektivet.

Svenska bestämmelser om funktionell separation finns redan i 4 kap. 12 a och b §§ LEK. De får tillämpas på en vertikalt integrerad operatör med betydande inflytande (SMP, se avsnitt 6.1) som ålagts skyldighet om tillträde till ett nät som avses i 4 kap. 9 §. I denna paragraf definieras det metallbaserade accessnätet. Den skyldighet som avses är därmed fysiskt tillträde i grossistledet till kopparbaserad infrastruktur mellan slutkundens fasta anslutningspunkt och den nätägande operatörens närmaste anslutningspunkt för aktiv transmissionsutrustning. Detta har också med ett engelskspråkigt uttryck benämnts local loop unbundling (LLUB).

Med en vertikalt integrerad operatör avses enligt 1 kap. 7 § LEK en operatör som är leverantör både på grossist- och slutanvändarmarknaderna för en viss tjänst.

En förpliktelse om funktionell separation får förenas med villkor som syftar till att säkra de avskilda verksamheternas oberoende i förhållande till operatörens egen försäljningsverksamhet i slutkundsledet. Villkoren får innefatta krav på att operatörens inflytande över verksamheterna inskränks genom organisatoriska åtgärder eller på att verksamheterna ska drivas av en separat juridisk person. Villkor om att verksamheterna ska ställas under oberoende ledning får också uppställas.

Tillämpning av bestämmelsen förutsätter att det föreligger exceptionella omständigheter enligt artikel 8.3 i tillträdesdirektivet. Detta har i LEK kommit till uttryck genom ett krav på synnerliga skäl för tillämpning av skyldigheten. Sådana skäl får enligt förarbetena till bestämmelsen anses föreligga t.ex. om samtliga åtgärder som lagen utpekar har uttömts, men effektiv konkurrens trots detta inte har uppnåtts och marknadssituationen medför negativa verkningar för slutanvändarna i fråga om pris och urval (prop. 2007/08:73 s 37).

En funktionell separation ska särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn. Att samtliga förpliktelser enligt 4 kap. LEK ska syfta till att skapa effektiv konkurrens följer av 4 kap. 4 § första stycket i lagen.

Avgränsningen av de verksamheter som ska avskiljas ska ske med utgångspunkt i det tillträdesbeslut som gäller då bestämmelsen tillämpas. Det är nämligen i tillträdesbeslutet som omfattningen av de tillträdes-tjänster som ska tillhandahållas framgår. Där anges också vilka delar av nät och tillhörande installationer som avses med skyldigheten och följaktligen närmare vilka förvaltnings- och driftsverksamheter som ska omfattas av en separation. Kopplingen till skyldighetsbeslutet anges explicit i första stycket i 4 kap. 12 a §.

Tillämpning av bestämmelsen ska syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn för att åstadkomma förbättrad konkurrens. Med förvaltning avses det löpande underhållet av nätet liksom kortsiktiga investeringar i t.ex. tillhörande installationer. Operatören ska ges skäligen tid för avskiljandet.

I 4 kap. 12 b § anges närmare vilka villkor som får ställas för att säkra de avskilda verksamheternas oberoende från operatörens egen verksamhet mot slutkund. Av förarbetena (prop. 2007/08:73 s. 38f.) framgår att villkoren om oberoende som kan föreskrivas med stöd av paragrafen ska syfta till att uppnå icke-diskriminering i operatörens grossistverksamhet och ska utformas med hänsyn till detta. Villkoren omfattas av kravet på proportionalitet och rimlighet i 1 kap. 2 § LEK och får aldrig vara mer ingripande än vad som krävs för att tillgodose avsedda syften. Tillsynsmyndigheten kan därför inte föreskriva att de separerade verksamheterna ska drivas i ett särskilt bolag om syftet med separationen kan uppnås på ett mindre ingripande sätt. Om villkoren inte innefattar krav på att de avskilda verksamheterna ska drivas i en annan juridisk person kan det i villkor i stället beskrivas hur den separerade enheten ska organisera sig för att uppnå motsvarande oberoende och för att övriga marknadsaktörer och tillsynsmyndigheten ska få insyn i och förtroende för verksamheten.

Villkoren som kan uppställas ska vara ägnade att stärka den separerade delens oberoende. Detta kan innefatta krav på inrättande av en funktion som ska stödja efterlevnaden av åläggandet om funktionell separation och andra skyldigheter inom organisationen. För att reellt oberoende ska uppnås kan tillsynsmyndigheten vidare behöva föreskriva att s.k. vattentäta skott ska skapas runt den separerade organisationen. Sådana organisatoriska villkor blir med nödvändighet detaljerade och förutsätts tas fram i samråd med den dominerande operatören.

En oberoende ledning ska säkra att icke-diskriminering tillämpas i den avskilda verksamheten. Den syftar också till att garantera alla marknadsaktörer samma insyn i den avskilda verksamheten. Tillsynsmyndigheten kan föreskriva att samtliga personer i ledningen för den separerade organisationen inte samtidigt får inneha ledande positioner i operatörens övriga verksamhet.

Vilka förändringar krävs i nuvarande reglering?

Direktivets bestämmelse om funktionell separation skiljer sig från den gällande svenska bestämmelsen genom att den inte enbart är tillämplig på accessnätet som det definieras i den tidigare versionen av tillträdesdirektivet, dvs. accessnätet för det fasta allmänna telefontätet. Direktivets regel är teknikneutral i den meningen att verksamheter som bedrivs i andra nät än accessnätet för det fasta allmänna telefontätet, t.ex. nya fiberbaserade accessnät, kan bli föremål för funktionell separation. Bestämmelserna i 4 kap. 12 a § LEK bör därför ändras så att de återspeglar detta. Omfattningen av avskiljandet bör fastställas av regleringsmyndigheten inom ramen för de verksamheter som omfattas av beslutet eller besluten om skyldighet att lämna tillträde, se vidare nedan.

Det framgår av direktivet och dess skäl att funktionell separation kan aktualiseras som en undantagsåtgärd när det har konstaterats att tidigare meddelade skyldigheter i syfte att komma till rätta med konkurrensproblemen på en eller flera berörda marknader inte räckt till och kvarstående konkurrensproblem eller marknadsmisslyckande konstaterats. Som angetts ovan under föregående rubrik är detta genom kravet på synnerliga skäl en förutsättning också för tillämpning av de svenska bestämmelserna på området. Härigenom motsvarar den befintliga regleringen direktivets anvisningar om när förpliktelser om funktionell separation kan komma i fråga. Den svenska bestämmelsen grundar sig på 8.3 andra stycket tillträdesdirektivet som förutsätter exceptionella omständigheter. Även i artikel 13a hänvisas till 8.3 andra stycket. Vi delar således inte *PTS* uppfattning att förutsättningarna för tillämpning av direktivet skiljer sig från gällande svensk rätt.

I 4 kap. 12 a § LEK anges vidare att en förpliktelse om funktionell separation särskilt ska syfta till att säkerställa bl.a. icke-diskriminering. Förpliktelserna ska således skapa sådan likabehandling som anges i artikel 13a.1 andra stycket i tillträdesdirektivet. Även i detta avseende överensstämmer bestämmelsen således med direktivet.

Enligt den nuvarande lydelsen av 4 kap. 12 a § LEK är det som ska avskiljas verksamheter som avser förvaltning, drift och tillhandahållande av nät och tillhörande installationer. Denna uppräkningslista föreslås utgå ef-

tersom direktivet inte anger motsvarande begränsning. För att uppnå överensstämmelse med direktivet bör i paragrafen i stället anges att de verksamheter som ska avskiljas ska vara de som har anknytning till beslutet om skyldighet att lämna tillträde. På samma sätt bör det också särskilt anges i paragrafen att verksamheterna ska placeras i en oberoende affärsenhet, vilket inte uttryckligen framgår av den nuvarande ordalydelsen.

En separation kan därmed komma att omfatta fler verksamheter än som är fallet enligt den nu gällande bestämmelsen. Av propositionen i det tidigare lagstiftningsärendet framgår att regeringen ansåg sig förhindrad att föreskriva avskiljande av bl.a. verksamhet som omfattar utbyggnad av infrastruktur som enligt dåvarande reglering inte kunde omfattas av skyldigheter om tillträde. Eftersom den nya bestämmelsen föreslås vara teknikneutral och en separation därmed kan komma att omfatta alla typer av nät gör sig de hänsyn som föranledde begränsningar beträffande avskiljande av sådana strategiska beslut inte längre gällande. Sålunda är det möjligt att regleringsmyndigheten bedömer att även verksamhet som avser strategiskt beslutsfattande med anknytning till skyldigheten om tillträde kan behöva avskiljas för att reellt oberoende ska uppnås. Även andra verksamheter kan omfattas av separation med den nu föreslagna ordalydelsen, allt under förutsättning att det krävs för att säkerställa icke-diskriminering och insyn samt i övrigt bedöms proportionerligt i förhållande till syftet att uppnå konkurrens. I sammanhanget bör dock erinras om det som framgår av skäl 61 till ändringsdirektivet. Här framgår att genomförande av funktionell separation inte bör förhindra lämpliga samordningsmekanismer mellan de olika separata affärsenheterna för att säkerställa att moderbolagets ekonomiska och förvaltningsmässiga kontrollrättigheter skyddas.

De svenska reglerna om funktionell separation är uppbyggda så att det dels anges under vilka förutsättningar ett sådant åliggande kan meddelas och vad det närmare ska innebära, dels anges att villkor får uppställas för att oberoende ska uppnås för de separerade verksamheterna och närmare vilka krav villkoren får innefatta. Artikel 13 a.3 i tillträdesdirektivet utgår i stället från att ett förslag till separation, som först ska godkännas av kommissionen, ska omfatta en beskrivning av ett antal bindande förutsättningar, arrangemang och regler samt ett övervakningsprogram för att säkerställa efterlevnad. Vi kan emellertid inte se att det som avses är någon skillnad i sak. Det saknas därför anledning att göra några förändringar i 4 kap. 12 b § som handlar om villkor som syftar till att säkra de avskilda verksamheternas oberoende i förhållande till operatörens egen försäljningsverksamhet i slutkundsledet.

Av artikel 8 i tillträdesdirektivet följer att en förpliktelse om funktionell separation kräver godkännande från kommissionen. Detta har sin motsvarighet i 8 kap. 14 a § LEK, där det anges att ett beslut om funktionell separation inte får fattas utan att det först har godkänts av kommissionen.

Artikel 13a.4 ställer krav på att regleringsmyndigheten när kommissionen godkänt ett förslag till funktionell separation genomför en samordnad analys av de marknader som har anknytning till accessnätet. Med accessnätet får här förstås det nät vari bedrivs verksamhet som har anknytning till grossistleveranser av relevanta tillträdesprodukter enligt

artikel 13a.1 och som omfattas av åläggandet om funktionell separation. Syftet med denna bestämmelse är, som den får förstås, att myndigheten i det nya läge som avskiljandet ger upphov till ska analysera vilka regleringsskyldigheter – utöver själva den funktionella separationen – som fortsättningsvis bör åligga operatören i fråga eller som bör ändras eller tas bort. Analysen kan slutföras i samband med beslutet om funktionell separation eller så fort som möjligt därefter, med beaktande av vad som är lämpligt utifrån omständigheterna. Någon särskild bestämmelse om detta fordras inte. PTS ska nämligen enligt 8 kap. 6 § LEK förlöpande analysera de relevanta marknader som fastställts, identifiera företag med betydande inflytande och meddela, eller i förekommande fall upphäva, beslut om skyldigheter. Av förarbetena till bestämmelsen (prop. 2002/03:110 s. 403) framgår att en sådan analys bör ske när det är påkallat till följd av icke obetydliga förändringar i marknadsutvecklingen. En förnyad analys bör sålunda alltid göras vid en så stor förändring som beslut om funktionell separation innebär.

Vad det underlag till beslutsförslag om funktionell separation som ska lämnas in till kommissionen för granskning i enlighet med tillträdesdirektivets artikel 13a.2 och 13a.3 närmare ska innehålla bör anges i förordning.

Separation utan förpliktelse

Av artikel 13b i tillträdesdirektivet framgår att en operatör som avser att avskilja en betydande del av eller samtliga tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk person under ett annat ägarskap, eller inrätta en separat affärsenhet för att erbjuda alla tjänsteleverantörer fullt likvärdiga tillträdesprodukter, i förväg och i god tid ska underrätta den nationella regleringsmyndigheten om sin avsikt. Ett av syftena bakom bestämmelsen är att regleringsmyndigheten därigenom får kännedom om större avskiljanden av lokala accessnät och kan inleda en dialog med operatören om förändringen och dess konsekvenser.

Det bör införas en ny bestämmelse i LEK som motsvarar den upplysningsskyldighet som uppställs i direktivet. Bestämmelsen bör systematiskt inordnas i lagen på så sätt att den placeras i anslutning till bestämmelserna om prövning av ärenden m.m. i 8 kap.

Ett avskiljande även utan förpliktelse kan ha stor påverkan på marknadens funktion och det är viktigt att regleringsmyndigheten kan bedöma effekten av transaktionen på befintliga regleringsskyldigheter. Även SMP-operatören i fråga bör ha ett intresse av att inleda kontakter med PTS för att därigenom få kännedom om myndighetens bedömningar av hur befintliga skyldigheter kan komma att påverkas av en separation. Det är därför troligt att operatören och myndigheten kommer att föra en dialog om förutsättningarna även för ett avskiljande på helt frivillig basis. För att utreda vilka skyldigheter som ska gälla efter separationen ska den nationella regleringsmyndigheten enligt artikel 13b.2 genomföra en samordnad analys av accessnätets olika marknader för att bedöma den avsedda transaktionens effekt på befintliga regleringsskyldigheter, varefter myndigheten ska införa, bibehålla, ändra eller återkalla skyldigheter i enlighet med bestämmelserna i artikel 16 i ramdirektivet.

Som konstaterats under rubriken närmast ovan ska PTS enligt 8 kap. 6 § LEK med beaktande av kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden analysera de relevanta marknader som fastställts enligt 5 §. Vid PTS:s fastställande av marknader ska kommissionens rekommendation om relevanta produkt- och tjänstemarknader samt riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden beaktas. Marknadsanalyserna ska utföras utifrån konkurrensrättsliga principer och med hjälp av konkurrensrättslig metodik (prop. 2002/03:110 s. 275). Det innebär bl.a. att det i analyserna ska beaktas hur närliggande marknader påverkar varandra. Kravet på en samordnad analys enligt artikel 13b i tillträdesdirektivet följer således av gällande bestämmelser i LEK och någon ändring med anledning kravet erfordras inte.

Frivilligt åtagande

Enligt 4 kap. 12 c § LEK finns, genom hänvisning till 4 kap. 12 a § med vidare hänvisning till 4 kap. 9 §, möjlighet för tillsynsmyndigheten att fatta beslut om att godta frivilliga åtaganden om funktionell separation när det gäller verksamhet som rör det metallbaserade accessnätet. Beslutet är då att likställa med en skyldighet. Det kan noteras att när det i denna proposition nu föreslås ändringar i såväl 4 kap. 9 § som 12 a § LEK, så att även andra typer av nät än det metallbaserade accessnätet kan omfattas, kan fler verksamheter än de som har anknytning till skyldigheter om tillträde rörande metallaccessnätet bli föremål för frivilligt åtagande om funktionell separation.

7.5 Tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer

Regeringens förslag: Ett beslut om att en s.k. SMP-operatör förpliktas att ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer kan inbegripa sådant tillträde som krävs för att möjliggöra val och förval av nätoperatör samt erbjudanden om återförsäljning av abonnemang. En sådan förpliktelse om tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster kan bl.a. avse att operatören ska erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör eller stödjer eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster. Bestämmelsen om att en s.k. SMP-operatör på marknaden för fast telefoni ska ge sina abonnenter tillgång till tjänster som erbjuds av andra tillhandahållare av allmänt tillgängliga telefonitjänster genom att möjliggöra prefixval och förval upphävs.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: *Post och telestyrelsen (PTS)* välkomnar förslaget att införa ett tillägg i 4 kap. 8 § 1 LEK om att ett beslut om tillträdes-skyldighet även kan avse skyldigheter när det gäller förval och grossist-

telefoniabonnemang samt tillhörande tjänster. Myndigheten ställer sig emellertid frågande till varför direktivets skrivning om ”nätdelar som inte är aktiva” saknas i promemorians förslag till tillägg i 4 kap. 8 § 1 LEK. Motsvarande tillägg – ”passiva nätdelar” – har gjorts i förslaget på definition av ”elektroniskt kommunikationsnät”. Även *Tele2 Sverige AB* (*Tele2*) och *Telenor Sverige AB* anser att passiva nätdelar bör anges särskilt i paragrafen. *Tele2* föreslår vidare ett förtydligande så att det anges i lagtexten att skyldigheten i fråga ska möjliggöra förval och abonnemangstjänster var och en för sig eller i kombination.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den ändrade artikel 12 i tillträdesdirektivet kan skyldigheter när det gäller tillhörande tjänster och förval samt grossisttelefoniaccess införas. Motsvarande tvingande bestämmelser om förval i artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktivet om samhällsomfattande tjänster) har upphävts.

Artikel 12 i tillträdesdirektivet i sin tidigare lydelse har genomförts i 4 kap. 8–12 §§ LEK. I artikel 19 i direktivet om samhällsomfattande tjänster fanns tidigare tvingande bestämmelser om förval som i samband med tilläggen om förval i artikel 12 i tillträdesdirektivet upphävts. Med anledning av detta bör också 5 kap. 12 § LEK upphävas. Enligt skäl 20 till ändringsdirektivet kan ett fortsatt åläggande av val eller förval av nätoperatör direkt genom gemenskapslagstiftningen hämma den tekniska utvecklingen, och korrigeringsåtgärder bör snarare åläggas av de nationella regleringsmyndigheterna som ett resultat av marknadsanalys i enlighet med förfarandena i ramdirektivet och de skyldigheter som avses i artikel 12 i tillträdesdirektivet. Grossisttelefoniabonnemang (GTA) har tidigare inte uttryckligen berörts inom EU:s rättsliga ram för elektroniska kommunikationsnät och -tjänster. För att sådana åtgärder i fortsättningen ska kunna vidtas inom ramen för ett beslut om skyldighet om tillträde bör det särskilt anges i 4 kap. 8 § LEK att beslut enligt paragrafen kan avse skyldigheter när det gäller förval eller GTA. Sådana skyldigheter ska därmed kunna åläggas var för sig eller i förening.

Artikel 12.1 j i tillträdesdirektivet lägger ”tillhörande tjänster” till den exemplifierande lista på vad operatörer kan åläggas tillträde till som återfinns i artikeln. Tillhörande tjänster omfattas av definitionen av tillhörande installationer (i direktivet används begreppet ”faciliteter” i den svenska versionen) i Artikel 2 e i ramdirektivet. Själva begreppet tillhörande tjänster definieras i den nya artikel 2 ea i ramdirektivet. Enligt definitionen inbegriper tillhörande tjänster bl.a. nummeromvandling och system med motsvarande funktion, system för villkorad tillgång och elektroniska programguider (EPG), samt andra tjänster, såsom identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster. Uppräkningen i bestämmelsen är inte uttömmande utan utgör bara exempel på vad som omfattas. Exemplet förklaras inte heller närmare. Exakt vilka tillhörande tjänster som kan behöva omfattas av en skyldighet om tillträde får dock avgöras av PTS med utgångspunkt i omständigheterna i enskilda situationer då myndigheten anser att ett nekat tillträde, eller villkor med liknande verkan, skulle vara till men för konkurrensen på slutkundsmarknaden eller på något annat sätt motverka slutanvändarnas intressen. Bestämmelsen föreslås genomföras genom en ny åttonde punkt i 4 kap. 8 § LEK.

Remissinstanser som yttrat sig i denna del ifrågasätter varför promemorian inte tagit med ”nätdelar som inte är aktiva” i förslaget till tillägg i 4 kap. 8 § första punkten LEK. Eftersom paragrafen i fråga gäller tillträde till nät och tillhörande installationer har frågan emellertid redan omhändertagits i det att definitionerna av ”elektroniskt kommunikationsnät” och ”tillhörande installation” genom denna proposition föreslås ändras. Genom ändringarna klargörs att skyldigheter enligt 4 kap. 8 § LEK kan omfatta också passiva nätdelar.

7.6 Nätets funktion och tekniska säkerhet

Regeringens förslag: Beslut om förpliktelse om tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer får förenas med villkor som behövs för att säkerställa normal nätdrift. Villkor om att följa särskilda standarder eller specifikationer får dock endast gälla sådana standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning. Bestämmelsen om att nätets funktion och tekniska säkerhet särskilt ska beaktas vid tillämpningen av bestämmelsen om åläggande av skyldighet att lämna tillträde till nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster upphävs.

Promemorian förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens.

Remissinstanserna: *Post- och telestyrelsen* tillstyrker förslaget, men uppmärksammar att det i promemorian föreslås att begreppet driftsäkerhet används på andra håll i lagen. Myndigheten menar att begreppen i lagen bör överensstämma och förslår därför att begreppet driftsäkerhet används även här i stället för normal nätdrift.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 5.2 i tillträdesdirektivet angavs tidigare att när en nationell regleringsmyndighet inför skyldigheter för en operatör att tillhandahålla tillträde i enlighet med artikel 12 får den, i enlighet med gemenskapslagstiftningen, fastställa tekniska eller driftsmässiga villkor som ska uppfyllas av dem som tillhandahåller eller utnyttjar sådant tillträde, om detta är nödvändigt för att säkerställa att nätet fungerar normalt. Det angavs vidare att villkor som avser tillämpning av särskilda tekniska standarder eller specifikationer ska överensstämma med artikel 17 i ramdirektivet.

Artikel 5 är genomförd genom 4 kap. 10 § LEK där det anges vad som särskilt ska beaktas vid tillämpningen av 4 kap. 8 § LEK när en operatör med betydande inflytande (SMP) på en viss marknad åläggs skyldigheter för att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer. Av punkten 7 framgår att nätets funktion och tekniska säkerhet särskilt ska beaktas vid tillämpningen av 4 kap. 8 § LEK.

Artikel 5 i tillträdesdirektivet har nu ändrats. Genom ändringen har det som tidigare angavs i punkten 2 tagits bort. Samtidigt har i artikel 12.3 angetts, förutom hänvisningen till artikel 17 i ramdirektivet vad gäller

tekniska standarder eller specifikationer, att de nationella regleringsmyndigheterna vid behov får införa tekniska eller operativa villkor för dem som tillhandahåller och/eller utnyttjar föreskrivet tillträde för att säkerställa normal nät drift. Sålunda föreskriver direktiven inte längre att villkoren ska vara nödvändiga för att säkerställa att nätet fungerar normalt, utan att villkor vid behov får införas för att säkerställa normal nät drift.

Artikel 12 i ramdirektivet har huvudsakligen genomförts genom 4 kap. 8 § LEK. För att fullt ut genomföra också artikel 12.3 bör regeln i 4 kap. 10 § 7 LEK upphävas och en bestämmelse som motsvarar den nya artikel 12.3 i tillträdesdirektivet införas i 4 kap. 8 § LEK. Uttrycken nätets funktion och tekniska säkerhet bör inte längre användas, utan terminologin bör, så långt det är möjligt, överensstämma med den som nu föreslås i 5 kap. 6 a § LEK. Vad som är driftsäkerhet enligt den nämnda regeln sammanfaller rimligen i många fall med vad som får betraktas som normal nät drift. I enlighet med förslaget i promemorian anser vi dock att tillträdesdirektivets begrepp bör användas, eftersom kriteriet driftsäkerhet i det här fallet skulle kunna inskränka PTS möjligheter att ålägga SMP-operatören de skyldigheter direktivet förutsätter.

8 Tjänster till slutanvändare m.m.

8.1 Tillgång till samhällsomfattande tjänster

Regeringens förslag: Tillgång till ett allmänt kommunikationsnät i en fast anslutningspunkt ska vara en samhällsomfattande tjänst. Även tillhandahållande av andra ställen för allmän tillgång till taltelefoni än telefonautomater ska ingå i de samhällsomfattande tjänsterna.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser stöder förslaget eller lämnar det utan invändning. *Näringslivets telekomförening (NTK)* och *Elöverkänsligas Riksförbund* anser att den samhällsomfattande tjänsten inte ska vara knuten till en fast nätanslutningspunkt utan till ett fast telefonnät, och att det finns fortsatt behov av att säkerställa tillgången till telefonautomater. *ISOC-SE* anser att tillgång till Internet ska kunna erbjudas som en samhällsomfattande tjänst via ett allmänt kommunikationsnätets anslutningspunkt.

Skälen för regeringens förslag: Med samhällsomfattande tjänster avses det minimiutbud av tjänster av viss angiven kvalitet, vilka ska vara tillgängliga för alla användare till ett överkomligt pris med hänsyn till de speciella nationella förhållandena. De samhällsomfattande tjänsterna anges i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Bestämmelser om vilka de samhällsomfattande tjänsterna är finns i 5 kap. 1 § första stycket LEK. Till dessa tjänster hör enligt första och andra punkterna att uppfylla rimliga krav på anslutning till det allmänna telefonnätet till en fast nätanslutningspunkt och på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster till en fast nätanslutningspunkt. Genom bestämmelserna genomförs artikel 4.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Artikel 4.1 har nu ändrats på så sätt att regleringen av allmänt tillgängliga telefonitjänster har flyttats till artikel 4.3. Detta föranleder inte någon lagändring. I övrigt anges i artikel 4.1 i dess lydelse enligt den svenska språkversionen av ändringsdirektivet att anslutningen till en fast anslutningspunkt även fortsättningsvis ska ske till det allmänna telefonnätet. Detta följer dock inte intentionen i skäl 4 till ändringsdirektivet att det inte bör finnas några restriktioner när det gäller de tekniska medel med vilka anslutningen tillhandahålls. Vidare har definitionen av allmänt telefonnät i artikel 2 b i direktivet upphävts som ett led i att göra direktivet teknikneutralt.

I de engelska och franska språkversionerna av ändringsdirektivet används i artikel 4.1 *public communications network* respektive *réseau de communications public*, vilket stämmer bättre överens med ambitionen att göra bestämmelsen teknikneutral. Dessa begrepp definieras i artikel 2 d i ramdirektivet. I den svenska språkversionen av ramdirektivet definieras i artikel 2 d begreppet allmänt kommunikationsnät. Mot denna bakgrund bör artikel 4.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster läsas som att det är ett allmänt kommunikationsnät som avses och inte det allmänna telefonnätet. Bestämmelsen i 5 kap. 1 § första stycket 1 LEK bör anpassas till detta mer teknikneutrala angreppssätt.

I 5 kap. 1 § första stycket 5 LEK anges att det är en samhällsomfattande tjänst att tillhandahålla telefonautomater i viss omfattning. Den bakomliggande bestämmelsen i artikel 6 i direktivet om samhällsomfattande tjänster har gjorts teknikneutral. Det anges där att skyldigheten kan avse även andra ställen för tillgång till taltelefonitjänster. Motsvarande tillägg bör göras även i lagen.

8.2 Särskilda rättigheter för abonnenter

8.2.1 Avtalsinnehåll

Regeringens förslag: Bestämmelsen om vad ett avtal ska innehålla kompletteras enligt den obligatoriska information som räknas upp i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Vidare klargörs att informationen ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig. Bestämmelsen vidgas till att omfatta även tjänster som ger anslutning till ett allmänt kommunikationsnät. Den ska gälla automatiskt för konsumenter och på begäran för andra slutanvändare.

Bestämmelserna om underrättelser vid avtalsändringar ska gälla även den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät.

Det informeras om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas i avtalet och om utformningen av underrättelser vid avtalsändringar.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslogs dock att bestämmelsen om avtalsinnehåll skulle gälla till förmån för alla slutanvändare.

Remissinstanserna: *PTS, Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE)* och *Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam)* tillstyrker

förslaget. Flera remissinstanser, bland dem *Hi3G Access AB*, *Com Hem AB*, *Sveriges advokatsamfund* och *PTS*, anser att innebörden av vissa punkter är oklara och behöver förtydligas. *PTS* föreslår att förtydliganden bör kunna göras i myndighetsföreskrifter. *Sveriges advokatsamfund* anser att kunders rätt till avtal bör regleras. *Juligruppen* anser att förslaget till avtalsinnehåll delvis står i strid med intresset av yttrandefrihet och tillgång till information. *Telenor Sverige AB* anser att bestämmelsen endast ska gälla för konsumenter medan företag ska ha rätt att få ett avtal med sådant innehåll på begäran. *Hi3G Access AB* tillstyrker att informationen ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig, men ifrågasätter om detta krav kan uppfyllas mot bakgrund av de utökade kraven på vad avtalen ska innehålla.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 15 § LEK anges att en slutanvändare som ingår avtal med någon om en elektronisk kommunikationstjänst har rätt till ett avtal med ett visst närmare angivet innehåll. Därigenom skapas transparens i förhållandet mellan slutanvändare och tjänsteleverantör. Den rätt som slutanvändaren har är att avtal som träffas ska ha ett visst innehåll. Däremot gäller ingen kontraheringsplikt. En sådan plikt följer inte heller av den bakomliggande regleringen i artikel 20 i ramdirektivet.

Genom ändringar i artikel 20 i direktivet om samhällsomfattande tjänster har konsumenter, och andra slutanvändare som begär det, fått rätt till ytterligare information i avtalen om priser, tariffer och villkor. I avtalen måste det också anges hur nödsamtal görs och hur dessa nödsamtal lokaliseras. Vidare ska eventuella begränsningar i tillträdet till en viss typ av innehåll eller utrustning anges i avtalet. Det kan t.ex. vara om Internet-telefoni är blockerad på mobila terminaler som i övrigt har Internetanslutning. Vi instämmer inte i vad *Juligruppen* har anfört om att en sådan informationsskyldighet skulle ha någon inverkan på yttrandefriheten.

Information måste vidare finnas i avtalen om gällande rättsliga villkor, tjänstens kvalitetsparametrar, avtalslängd, tillämpade priser och taxor, vilken typ av kundtjänst och service efter försäljning som är tillgänglig, betalningssätt samt eventuella avgifter för att flytta ett nummer till en annan operatör eller för att avsluta ett avtal. I bestämmelsen tydliggörs också att informationen ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig.

Uppräkningen av vad ett avtal ska innehålla är omfattande. Vi instämmer i den bedömning som flera remissinstanser har gjort att vissa punkter är oklara och behöver förtydligas för att bli tillräckligt precisa. Lagen bör därför utformas så att det övergripande anges vad avtalet ska innehålla. Som *PTS* har föreslagit bör de preciseringar som behövs sedan kunna meddelas i verkställighetsföreskrifter. En upplysningsbestämmelse om förekomsten av sådana föreskrifter bör föras in i lagen.

Bestämmelsen i 5 kap. 15 § LEK gäller för närvarande till förmån för alla slutanvändare. Som *Telenor Sverige AB* har påpekat är den bakomliggande bestämmelsen i artikel 20.1 i direktivet numera begränsad till konsumenter. Andra slutanvändare som begär det ska dock på begäran kunna få ett avtal med det angivna innehållet.

Direktivsbestämmelsen har vidare utvidgats till att omfatta såväl tjänster som ger anslutning till ett allmänt kommunikationsnät som allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Mot denna bakgrund måste bestämmelsen i 5 kap. 15 § LEK ändras så att den överensstämmer med direktivets krav.

I 5 kap. 16 § LEK anges att om den som tillhandahåller abonnenter elektroniska kommunikationstjänster vill ändra ett avtal, ska denne underrätta abonnenten om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen ska abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Enligt artikel 20.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster ska dessa regler även gälla den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät. Bestämmelsen i 5 kap. 16 § måste därför ändras på motsvarande sätt.

Enligt direktivet ska de nationella regleringsmyndigheterna även kunna specificera formatet för de underrättelser som lämnas. Bestämmelser om detta kan meddelas i verkställighetsföreskrifter. Det bör därför föras in en upplysningsbestämmelse i 5 kap. 16 § om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om underrättelsens utformning.

8.2.2 Avtalstid och bindningstid

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda konsumenter att ingå avtal med en längsta giltighetstid om 12 månader.

Ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster får inte ha en längre inledande bindningstid än 24 månader. Detta ska också gälla för andra slutanvändare som begär det.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag omfattade samtliga slutanvändare.

Remissinstanserna: *PTS, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), Konkurrensverket* och *Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE)* är positiva till förslaget. *Hi3G Access AB* avstyrker förslaget. *Lantbrukarnas Riksförbund* avstyrker en reglering av längden på den inledande avtalsperioden. *Telia Sonera AB, Tele2 Sverige AB, Telenor Sverige AB* och *Tera-com AB* anser att förslaget ska begränsas till konsumenter. Konkurrensverket och *Telenor Sverige AB* anser att undantag bör kunna göras när det krävs kunds specifika investeringar. *Com Hem AB* anser att det är oklart om förslaget om en längsta löptid på 12 månader avser bindningstid eller avtalstid och avstyrker förslaget om det är avtalstid som avses. *Allmänna reklamationsnämnden* ifrågasätter att förslaget inte innehåller någon civilrättslig sanktionsmöjlighet. Konkurrensverket tillstyrker förslaget om avtalstider men menar, i likhet med *Telenor Sverige AB*, att undantag bör kunna göras när det krävs för kunds specifika investeringar. Vissa remissinstanser anser att avtalstiderna bör vara kortare. *PTS* förespråkar att den maximala bindningstiden bestäms till 12 eller 18 månader. *Konsumentverket/KO* anser att det bör införas en bestämmelse som innebär en maximal bindningstid på 12 månader. Även *SKL* anser att detta bör övervägas.

Skälen för regeringens förslag: Långa bindningstider och långa avtal kan verka hämmande på abonnenters möjlighet att byta leverantör, vilket i sin tur verkar hämmande på konkurrensen. Att sätta maximala tidsgränser för bindningstider och avtalsperioder är metoder som bidrar till att användare kan växla oftare mellan olika tjänsteleverantörer för att på så sätt dra nytta av olika erbjudanden.

Enligt artikel 30.5 i direktivet om samhällsomfattande tjänster får bindningstiden för avtal som ingås mellan konsumenter och företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster inte överstiga 24 månader. Användare ska vidare ha möjlighet att ingå ett avtal med en maximal giltighetstid på 12 månader. Mot bakgrund av direktivsregleringen saknas alternativ till lagstiftning. För att uppfylla direktivets krav bör det således i LEK införas bestämmelser om längsta bindningstid och om möjlighet att ingå avtal med en maximal giltighetstid på 12 månader.

Post- och telestyrelsen och *Konsumentverket* har förespråkat att den maximala bindningstiden bör vara kortare än den 24 månader. Vi kan konstatera att det i dagsläget inte är ovanligt med bindningstider på 24 månader. Detta skapar möjligheter för tjänsteleverantörer att koppla försäljning av abonnemang till subventioner av avancerad terminalutrustning, som efterfrågas av användarna. Utgångspunkten för regeringen är att avtalsfrihet bör råda på marknaden i så stor utsträckning som möjligt. Det är inte givet vilka konsekvenser en begränsning av bindningstidens längd skulle medföra. Enligt vår bedömning bör därför den längsta bindningstiden vara 24 månader, i likhet med vad som föreslogs i promemorian.

Första ledet i artikel 30.5 i direktivet om samhällsomfattande tjänster, som gäller den inledande bindningstiden om 24 månader, omfattar endast konsumenter, och inte andra slutanvändare. Flera remissinstanser har också påpekat att både en tjänsteleverantör och ett företag som köper dess tjänster i många fall har intresse av att kunna avtala om en längre inledande bindningstid än 24 månader. Till skillnad från vad som föreslogs i promemorian bör det därför inte finnas någon automatisk begränsning av den längsta inledande bindningstiden i förhållande till andra slutanvändare än konsumenter. För att uppnå en så rörlig och flexibel marknad som möjligt och samtidigt skydda bl.a. mikroföretag och små företag, bör dock även andra slutanvändare än konsumenter ha möjlighet att kräva en längsta inledande bindningstid om 24 månader.

Allmänna reklamationsnämnden har ifrågasatt varför överträdelser av bestämmelserna inte är civilrättsligt sanktionerade, t.ex. på sådant sätt att avtalsvillkor som strider mot bestämmelserna är ogiltiga. De allmänna skyldigheter som anges i LEK saknar dock genomgående denna typ av sanktion. Det gäller även de bestämmelser som medför rättigheter till skydd för någon, t.ex. för konsumenter. I stället övervakar tillsynsmyndigheten att de allmänna skyldigheterna följs. Vid överträdelser har tillsynsmyndigheten möjlighet att ingripa inom ramen för den allmänna tillsynen, genom att meddela de förelägganden och förbud som behövs för att skyldigheten ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite. Enligt vår mening saknas det tillräckliga skäl att för den nu aktuella bestämmelsen ha ett annat sanktionssystem vid överträdelser, så som Allmänna reklamationsnämnden har föreslagit.

Regeringens förslag: Bestämmelserna om insyn och offentliggörande av information ska omfatta samtliga tjänster som ger anslutning till ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Informationen ska vara tydlig, jämförbar, adekvat och aktuell.

Företag ska kunna förpliktas att informera abonnenter om de tjänster som tillhandahålls.

En skyldighet att offentliggöra adekvat, jämförbar och aktuell information om tjänsternas kvalitet vidgas till att också omfatta den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster.

En skyldighet att offentliggöra information ska även kunna avse vilka åtgärder som vidtagits för att ge slutanvändare med funktionsnedsättning tillträde till tjänster i samma utsträckning som andra slutanvändare.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE)* tillstyrker förslaget. *Telenor Sverige AB* förutsätter att det inte ställs krav på en detaljnivå som försvårar eller omöjliggör en snabb och effektiv hantering av situationer med överbelastning. *PTS* tillstyrker förslaget om att en skyldighet att offentliggöra information även ska kunna avse vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa likvärdigt tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning. Däremot anser *PTS* att ingripande bör ske genom föreskrifter i stället för beslut i enskilda fall. *Sveriges Advokatsamfund* har synpunkter på utformningen av bestämmelsen om offentliggörande av information till abonnenter med funktionsnedsättning. *Handisam* och *PTS* anser att det bör finnas en skyldighet i lagen att information ska tillhandahållas i en tydlig, heltäckande och lättillgänglig form.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 17 § LEK anges att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillgång till och användning av telefonitjänsten allmänt tillgänglig.

Av artikel 21.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster följer att informationskravet måste utvidgas till att avse företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Vidare ska den information som lämnas vara tydlig, jämförbar, adekvat och aktuell. De nya kraven bör föras in i 5 kap. 17 §.

Bestämmelsen i 5 kap. 17 § tar i första hand sikte på att leverantörerna ska förpliktas att hålla information allmänt tillgänglig. Den nya bestämmelsen i artikel 21.3 i direktivet går dock lite längre genom att kräva en mer aktiv handling av företaget än att bara hålla informationen allmänt tillgänglig. Leverantörerna ska i stället kunna åläggas att tillhandahålla vissa uppgifter direkt till abonnenterna.

Den information som avses i artikel 21.3 gäller tillämpliga taxor för eventuella nummer eller tjänster som omfattas av särskild prissättning, ändringar av villkor som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar, ändringar när det gäller tillgång till nödsamtal, förfaranden för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika att en del av

nätet fylls eller överbelastas, huruvida abonnentuppgifter ska föras in i en abonnentförteckning samt produkter och tjänster som är riktade till abonnenter med funktionsnedsättning. Om det bedöms lämpligt får de nationella regleringsmyndigheterna främja själv- eller samregleringsåtgärder innan någon skyldighet åläggs.

Lagen behöver anpassas till de beskrivna ändringarna i direktivet. Möjligheten att ålägga dessa skyldigheter bör föras in i en ny paragraf i anslutning till 5 kap. 17 § LEK. Det är dock inte fråga om att regleringsmyndigheten direkt och generellt ska gå in och besluta om att den information som räknas upp i artikel 21.3 ska lämnas, utan det får förut-sättas att myndigheten först identifierar ett behov hos abonnenterna av att viss information lämnas.

I 5 kap. 18 § LEK anges att den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet. Den bakomliggande bestämmelsen i artikel 22.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster har utvidgats till att även omfatta företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationsnät. Vidare har det införts ett krav på att den information som ska offentliggöras även ska kunna avse de åtgärder som vidtagits för att ge slutanvändare med funktionsnedsättning tillträde till tjänster i samma utsträckning som andra slutanvändare. Motsvarande tillägg bör göras i lagen.

8.2.4 Tjänstekvalitet

Regeringens förslag: Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får vid behov meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *PTS, Juligruppen* och *Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE)* tillstyrker förslaget. *Telenor Sverige AB* anser att förslaget till skyldighet ska användas först om branschen inte själv har löst problemen. *Konkurrensverket* utesluter inte att det kan vara samhällsekonomiskt önskvärt att i vissa fall kunna meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet. *Com Hem AB* avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning. *Tele2 Sverige AB* anser att förslaget har givits ett för långtgående tillämpningsområde. *Hi3G Access AB* anser att det klart och tydligt bör framgå vad som avses med lägsta tjänstekvalitet. *Sveriges advokatsamfund* anser att förslaget bör kompletteras med en skyldighet att kommunicera med kommissionen och Berec samt att föreskrifternas innehåll och utformning ska medge en proportionerlig och rättssäker tillämpning.

Flera remissinstanser, bland dem *PTS*, *Com Hem AB* och *Hi3G Access AB*, anser att tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen är oklar och att innebörden av de termer som används behöver förtydligas. *PTS* menar att detta kan avhjälpas vid det samråd som enligt direktivet ska ske med Europeiska kommissionen och Berec innan före-

skrifter meddelas. Vissa remissinstanser, däribland *Stockholms Handelskammare* och Konkurrensverket, pekar på risken för att begränsningar av möjligheten att använda trafikstyrningsåtgärder får negativa konsekvenser för såväl konsumenter som konkurrensen, liksom på investeringsviljan och innovationsklimatet. Tele2 Sverige AB framför liknande synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att förebygga försämring av tjänster och förhindrad eller långsam trafik i näten har det införts en ny bestämmelse i artikel 22.3 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Där anges att medlemsstaterna ska se till att nationella regleringsmyndigheter kan fastställa krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät.

Det anges också att de nationella regleringsmyndigheterna i god tid innan sådana krav fastställs ska förse kommissionen med en sammanfattning av skälen för åtgärden, de planerade kraven och det föreslagna tillvägagångssättet. Uppgifter ska även lämnas till organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec). Kommissionen får lämna synpunkter eller utfärda rekommendationer i frågan, framför allt i syfte att säkerställa att de planerade kraven inte inverkar negativt på den inre marknadens funktion. De nationella regleringsmyndigheterna ska ta största möjliga hänsyn till kommissionens synpunkter eller rekommendationer när de fattar beslut om kraven.

Syftet med direktivbestämmelsen är att säkerställa en minimikvalitetsnivå som hindrar försämrade tjänster, blockering av tillträde och långsam nättrafik. Det skulle exempelvis kunna vara att en viss typ av Internettelefoni helt blockeras eller fungerar långsammare än en motsvarande ip-tjänst i samma nät. Finns det skäl att misstänka att nedprioritering eller blockering av viss trafik görs i diskriminerande syfte och detta påverkar användarna negativt bör PTS undersöka om det finns skäl att meddela föreskrifter om att tjänsten i fråga ska hålla en viss specificerad kvalitet. Det är däremot inte fråga om att reglera begränsningar i tillgången till näten som t.ex. följer av tillgång till bandbredd eller tak för nedladdad kapacitet i enlighet med olika prismodeller som förekommer på marknaden.

Enligt PTS rapport *Öppna nät och tjänster* (PTS-ER-2009:32) är inte blockering eller prioritering av trafik kopplat till affärsmodeller en vanlig förekomst i Sverige. När blockering eller prioritering sker av svenska operatörer är detta snarare motiverat av juridiska, säkerhetsmässiga och kapacitetsmässiga skäl. Enligt PTS rapport har det dock i andra länder förekommit att det skett nedprioritering av Internettrafik som vissa tjänster genererar från andra länder.

Vi anser att det är viktigt att kontinuerligt följa utvecklingen mot allt mer kapacitetskrävande tjänster och hur detta förhåller sig till företagens affärsmodeller. Det är inte otänkbart att marknaden står inför ett skifte vad avser affärsmodeller och att detta skulle kunna leda till otillbörlig diskriminering av viss trafik. Det är viktigt även ur ett innovationsperspektiv att företag och entreprenörer som utvecklar elektroniska slutkundstjänster på Internet kan nå fram till hela konsumentmarknaden. Många tjänsteinnovationer kräver en stor användarbas för att bli lönsamma och för att en efterfrågan ska skapas. Blockering eller prioritering

bör därför inte ske i syfte att undgå konkurrens från Internetbaserade tjänster som levereras av andra aktörer än tjänsteleverantören själv.

En fungerande konkurrens på marknaden bidrar till att problem med utestängande av vissa tjänster kan minskas. En konkurrensutsatt marknad kräver att konsumenterna i hög grad kan fatta beslut utifrån att de är väl-informerade om sina alternativ och kan jämföra avtal och erbjudanden på marknaden. Både bestämmelserna om utförliga avtal och om utgiftskontroll, vilka behandlas i avsnitt 8.2.1 respektive 8.3, skapar transparens, vilket i sin tur ökar operatörernas incitament att anpassa sina tjänster. På så vis torde behovet av att meddela föreskrifter på detta område kunna minska.

För att genomföra artikel 22.3 på ett korrekt sätt bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges möjlighet att vid behov meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet. En sådan bestämmelse bör föras in i LEK som en ny 5 kap. 6 d §. I författningskommentaren utvecklas vidare när och hur bestämmelsen är avsedd att tillämpas.

Kravet på samråd med Europeiska kommissionen och Berec innan föreskrifter meddelas utgör ett led i beredningen av föreskriftsärendet. De bestämmelser som behövs för att genomföra denna del av direktivet är därmed av sådan art att de kan meddelas i förordning.

8.3 Användares kontroll över sina utgifter

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska avgiftsfritt tillhandahålla specificerade räkningar som gäller användningen av ett allmänt kommunikationsnät.

Om en abonnent inte betalar för tillhandahållandet av ett allmänt kommunikationsnät eller för en allmänt tillgänglig telefonitjänst, får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skälig tid och varnats om att tjänsten kan komma att avbrytas.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal eller sms-meddelanden med förhöjd taxa.

Den som har utsetts att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst får åläggas att

1. göra det möjligt för konsumenterna att på förhand betala för anslutning till det allmänna kommunikationsnätet och för användning av allmänt tillgängliga telefonitjänster,
2. tillåta konsumenterna att betala för anslutning till det allmänna kommunikationsnätet genom betalningar som är fördelade över tiden, och
3. på en abonnents begäran upplysa om alternativa taxor som ger en lägre kostnad.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska erbjuda abonnenter möjlighet att på annat sätt kontrollera sina kostnader för användningen av tjänsten.

Promemorians förslag: Överensstämmer delvis med regeringens förslag. I promemorian var skyldigheterna att tillhandahålla specificerade räkningar avseende tillhandahållandet av ett allmänt kommunikationsnät och möjlighet till kostnadskontroll i form av varningsmeddelanden vid onormalt hög användning av en tjänst begränsade till den som utsetts att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst. Vidare bedömdes i promemorian att gällande rätt överensstämde med direktivets bestämmelser om åtgärder vid utebliven betalning och spärr av nummer och sms-meddelanden med förhöjd taxa.

Remissinstanserna: *PTS* är positiv till förslaget, men föreslår att bestämmelserna om specificerade räkningar, varningsmeddelanden vid onormala konsumtionsmönster och råd om taxor bör vara teknikneutrala och gälla alla tjänsteleverantörer. *Kronofogdemyndigheten* anser att åtgärderna vid utebliven betalning ska gälla även den som tillhandahåller mobiltelefonitjänster. *Konsumentverket/KO* anser att bestämmelserna om samtals spärrar även bör omfatta datatrafik. *Telecomix/Werebuild* anser att det bör klargöras att onormala konsumtionsmönster endast avser ökad eller minskad trafikmängd.

Skälen för regeringens förslag

Inledning

Medlemsstaterna ska enligt artikel 10.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster säkerställa att företag som har utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster tillförsäkrar användarna möjligheter att ha kontroll över sina utgifter. Bestämmelsen knyts till en uppräkningslista av tjänster i bilaga 1 del A till direktivet.

Av artikel 29 i direktivet följer att det ska finnas möjlighet att kräva att alla företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster eller tillträde till allmänna kommunikationsnät erbjuder de tjänster som räknas upp i samma bilaga till direktivet. Medlemsstaterna kan underlåta att införa en sådan möjlighet endast om det redan finns tillräcklig tillgång till sådana tjänster.

De skyldigheter som räknas upp i bilaga 1 del A till direktivet om samhällsomfattande tjänster är

- a. specificerad räkning,
- b. selektiva spärrar för samtal och meddelanden,
- c. system för förhandsbetalning,
- d. betalning av anslutningsavgifter fördelade över tiden,
- e. åtgärder vid utebliven betalning,
- f. råd om taxor, och
- g. andra former av kostnadskontroll.

Tjänsterna i punkterna a–e har ändrats i olika avseenden medan de i punkterna f och g är nya.

I 5 kap. 7 § första stycket 4 LEK anges att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst avgiftsfritt ska tillhandahålla abonnenter specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt telefonnät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara specificerad.

Enligt 5 kap. 4 § första stycket 2 och 3 LEK får den som tillhandahåller en samhällsomfattande tjänst i tillämpliga fall åläggas skyldighet att dels göra det möjligt för konsumenterna att på förhand betala för anslutning till det allmänna telefonnätet och för användning av allmänna telefonitjänster, dels tillåta konsumenterna att betala för anslutning till det allmänna telefonnätet genom betalningar som är fördelade över tiden.

Bestämmelserna i direktivet som motsvarar de angivna skyldigheterna i lagen har nu utvidgats till att avse användning av ett allmänt kommunikationsnät respektive användning av allmänt tillgängliga telefonitjänster. De angivna bestämmelserna i 5 kap. 4 och 7 §§ LEK måste därför ändras så att de överensstämmer med direktivets nya lydelse.

Selektiva spärrar för samtal och meddelanden

Enligt 5 kap. 7 a § LEK ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal.

Den motsvarande bestämmelsen i direktivet har ändrats så att den även omfattar utgående sms-meddelanden med förhöjd taxa och, där så är tekniskt möjligt, andra typer av liknande tillämpningar.

Med telefonitjänster avses endast elektroniska kommunikationstjänster som ger möjlighet att föra samtal. Hit hör således inte sms-tjänster med förhöjd taxa, vilka innebär överföring av text, bild eller videosekvenser.

Till skillnad från vad som föreslogs i promemorian måste därför lagen ändras så att den blir förenlig med direktivets nya lydelse.

Åtgärder vid utebliven betalning

I 5 kap. 19 § LEK anges hur den som tillhandahåller en telefonitjänst till en fast nätanslutningspunkt ska gå till väga för att avbryta tillhandahållandet av tjänsten när abonnenten inte betalar för den. Vid bristande betalning får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom en viss skälig tid.

Direktivet har ändrats så att det numera inte endast är telefonräkningar avseende användning av det allmänna telefonnätet i fasta anslutningspunkter som avses. Numera omfattas alla räkningar som avser användning av ett allmänt kommunikationsnät i en fast anslutningspunkt respektive allmänt tillgängliga telefonitjänster, exempelvis mobiltelefoni.

Till skillnad från vad som föreslogs i promemorian måste därför lagen ändras så att den blir förenlig med direktivets nya lydelse.

Råd om taxor är en ny tjänst i bilaga 1 del A till direktivet. Med detta avses en tjänst som gör det möjligt för abonnenter att begära att företag upplyser om alternativa taxor till lägre kostnad, om sådana taxor är tillgängliga.

Förbättrade förutsättningar för en god överblick och kontroll över kostnader och priser bidrar till att konsumenten lättare kan välja den tjänsteleverantör som har de bästa erbjudandena, vilket främjar konkurrensen på marknaden. Konkurrensen om slutkunderna gör att operatörerna på marknaden erbjuder en mängd olika skraddarsydda villkor för att erbjuda konsumenterna att teckna abonnemang. Det tycks för närvarande inte finnas något problem på marknaden när det gäller konsumenters möjligheter att i syfte att sänka sina kostnader få reda på vilka alternativa abonnemangsformer som en tjänsteleverantör erbjuder. Det finns också oberoende tjänster som tillhandahåller prisjämförelser, som exempelvis tjänsten Telepriskollen hos PTS.

Mot bakgrund av de omfattande möjligheter som finns att få råd om taxor saknas behov av att införa en generell skyldighet att tillhandahålla denna tjänst. Det är tillräckligt att det i lagen införs en bestämmelse som innebär att skyldigheten får åläggas den som har utsetts att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst.

Andra former av kostnadskontroll

I direktivet anges att nationella regleringsmyndigheter, om det anses lämpligt, ska kunna säkerställa att företag erbjuder andra tjänster för kostnadskontroll än dem som räknas upp i bilaga 1 del A punkt a–f. Med kostnadskontroll avses en tjänst där företag erbjuder andra sätt att kontrollera kostnaderna för allmänt tillgängliga telefonitjänster, såsom kostnadsfria varningsmeddelanden till konsumenter, om onormala konsumtionsmönster observerats. Detta tar sikte på den situationen att trafikvolymen ökar kraftigt på ett sätt som riskerar att leda till väsentligt högre kostnader för konsumenten.

Som anges ovan har en abonnent enligt 5 kap. 7 § första stycket 4 LEK rätt att avgiftsfritt få specificerade telefonräkningar. Därigenom kan abonnenten få en överblick över sina telefonkostnader.

I 5 kap. 7 a och b §§ LEK finns ytterligare bestämmelser som ger abonnenterna möjlighet att kontrollera sina telefonkostnader. Med stöd av bestämmelserna kan abonnenten begära att vissa nummer eller utgående samtal avgiftsfritt ska spärras. Abonnenten har under löpande avtalsperiod rätt att avgiftsfritt ändra spärrningen. Abonnenten ska också ha möjlighet att få tjänsten spärrad vid ett på förhand angivet belopp. Även denna spärr kan ändras under löpande avtalsperiod.

De skyldigheter som anges i lagen innebär att en abonnent måste vara aktiv för att skydda sig mot oväntat höga telefonräkningar. Det uttryckliga syftet med direktivet och det exempel som anges i detta är att täcka upp för det fall andra åtgärder för kostnadskontroll är otillräckliga. Det kan finnas behov av ett kompletterande skydd om en abonnent som inte funnit anledning att på eget initiativ vidta åtgärder på förhand riskerar att drabbas av osedvanligt höga telefonräkningar.

Det kan tilläggas att det på marknaden erbjuds tjänster med kontantkort samt med en fast avgift för en fast period oavsett förbrukning (t.ex. fast månadsavgift). Detta kan också sägas innebära en form av kostnadskontroll eftersom abonnenten har full kontroll över vilken summa som kan konsumeras. I likhet med vad som gäller för åtgärderna enligt 5 kap. 7 a och b §§ LEK kräver dock detta en aktiv insats från abonnentens sida.

Bestämmelsen i punkt g i del A till bilagan utgör ett komplement till övriga bestämmelser i bilagan. Direktivtexten är utformad på sådant sätt att skyldigheten endast behöver införas när det är lämpligt. Dessutom innehåller lagen redan vissa bestämmelser om kostnadskontroll.

Enligt vår sammanvägda bedömning bör det inte införas någon ytterligare skyldighet avseende kostnadskontroll. Det bör i stället införas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att när det finns behov av det meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska erbjuda andra sätt för abonnenter att kontrollera sina kostnader än genom specificerade telefonräkningar, spärr av nummer eller samtal och angivande av spärrbelopp.

8.4 Byte av tjänsteleverantör

8.4.1 Överlämnande av nummer

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska se till att abonnenter med nummer ur en nationell nummerplan kan behålla sitt nummer vid byte av tjänsteleverantör. Överlämnande av nummer ska ske så snart som möjligt. Den mottagande tjänsteleverantören ska tillhandahålla tjänsten senast en arbetsdag efter det att överlämnande har skett.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslogs dock inte någon lagreglering av när tjänsten ska tillhandahållas efter det att överlämnande har skett.

Remissinstanserna: *Konsumentverket/KO* anser att det ska anges i lagen inom vilken tid aktivering ska ske samt den längsta tiden för avbrott. Även *Sveriges advokatsamfund* anser att det bör anges i lagen att överlämnandet ska ske inom en arbetsdag. *Hi3G Access AB* stöder förslaget men vill att det klargörs vad som avses med uttrycket snarast möjligt. *Telenor Sverige AB* påpekar att det kan ligga i konsumentens intresse att överlämnande av nummer inte genomförs omedelbart. *Swedish Network Users' Society* anser att det är oklart vilka tjänster som kommer att omfattas av bestämmelsen.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 30.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster föreskrivs att medlemsstaterna ska säkerställa att alla abonnenter med nummer från den nationella nummerplanen som kräver detta kan behålla sina nummer oberoende av vilket företag som tillhandahåller tjänsten.

Syftet med denna s.k. nummerportabilitet är att öka abonnenternas rörlighet på marknaden till gagn för konkurrensen, genom att undanröja de hinder som kan medföra att en abonnent av mer eller mindre praktiska skäl avstår från att välja en konkurrerande ny tjänsteleverantör.

Det finns dock vissa begränsningar i direktivet när det gäller skyldigheten att säkerställa nummerportabilitet. Skyldigheten är begränsad till att se till att ett telefonnummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse kan behållas inom samma geografiska område. Dessutom omfattas nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse och icke-geografiska nummer, på vilken plats som helst. Däremot finns det inget krav på att tillhandahålla nummerportabilitet mellan fasta nät och mobila nät.

Artikel 30 i direktivet har fått en delvis ny utformning och förutom att skyldigheterna i fråga om nummerportabilitet har vidgats, behandlas numera fler moment i bytet av leverantör än bara det faktiska överlämnandet. Enligt punkt 1 i artikeln är rätten till nummerportabilitet inte längre knuten till allmänt tillgängliga telefonitjänster utan till att abonnenten nyttjar ett nummer ur den nationella nummerplanen. Bestämmelserna i 5 kap. 9 § LEK behöver därför ändras på motsvarande sätt. Det innebär att rätten till nummerportabilitet inte kommer att vara begränsad till allmänt tillgängliga telefonitjänster, utan omfatta alla elektroniska kommunikationstjänster som använder nummer från den nationella nummerplanen.

I artikel 30.4 finns en ny bestämmelse om tidsgränser för överlämnande av nummer. Den grundläggande bestämmelsen är att överlämnande av nummer och aktivering av det överlämnade numret ska utföras snarast möjligt. Det anges vidare att den abonnent som ingått avtal om överlämnande av nummer till ett nytt företag ska få numret aktiverat inom en arbetsdag samt att avbrott i tjänsten under överlämnandet inte får överstiga en arbetsdag. Vidare får behöriga nationella myndigheter föreskriva om den övergripande processen för överlämnande av nummer.

Begreppet aktivering är inte definierat i direktivet. Enligt vår bedömning bör begreppet förstås så, att det är från och med aktiveringen som abonnenten genom den nya (mottagande) tjänsteleverantören kan använda det överlämnade numret. Med aktivering avses således inkopplingen av numret. Tidsfristen för aktivering av numret bör börja löpa när den överlämnande operatören kopplar ur numret och ett avbrott i tjänsten uppstår. Enligt de rutiner som för närvarande tillämpas på marknaden varar avbrottet i tjänsten ca 30 minuter. Det dröjer dock något från det att aktivering har skett tills alla operatörer har uppdaterat sina nät och det finns full funktionalitet.

PTS har inom ramen för bemyndigandena i 5 kap. 9 § LEK och 31 § FEK meddelat föreskrifter och allmänna råd om nummerportabilitet (PTSFS 2007:7). Enligt dessa föreskrifter får det ta högst tre arbetsdagar att flytta privatnummer för fast telefoni och likaså högst tre arbetsdagar att flytta privat- och företagsnummer för mobiltelefoni. För företagsnummer för fast telefoni gäller att det får ta högst tio arbetsdagar. Tiden räknas från det att den mottagande tjänsteleverantören lämnar en framställan om överlämnande av numret till den överlämnande tjänsteleverantören. För närvarande saknas regler eller vägledning om inom vilken tid aktivering av det överlämnade numret ska ske.

Vissa remissinstanser har efterfrågat en reglering av tidsfristen för aktivering av och avbrott i tjänsten. Som anges i promemorian är det möjligt att genomföra direktivets bestämmelser om tidsgränser vid överlämnande av nummer genom myndighetsföreskrifter. Kravet på att tidsfristen för både avbrott i tjänsten respektive numrets aktivering högst får

uppgå till en arbetsdag är dock centralt för syftet med direktivsbestäm-
melsen, att enkelt och användarvänligt kunna byta tjänsteleverantör samt
att minimera risken att abonnenten står helt utan tjänst under en längre
tid. Vidare är de nya bestämmelserna om införande av skadeståndsans-
var, vilka behandlas i följande avsnitt, kopplade till att aktivering sker i
tid. Enligt vår mening bör därför tidsfristen, en arbetsdag, komma till ut-
tryck i lagtexten.

Liksom tidigare bör övriga bestämmelser om den övergripande proces-
sen meddelas genom myndighetsföreskrifter. Av 5 kap. 9 § tredje stycket
följer att regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndig-
heten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska full-
göras. De föreskrifter som behövs kan meddelas med stöd av detta be-
myndigande.

8.4.2 Påföljd vid försening eller missbruk

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller elektroniska kommuni-
kationstjänster ska vara skyldig att ersätta abonnenter skada som upp-
kommer genom dröjsmål med överlämnande av nummer eller till-
handahållande av en tjänst när nummer har överlämnats, om inte den
som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder
utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha
räknat med vid begäran om, eller överlämnandet av, nummer och vars
följder denne inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. I
förhållande till andra slutanvändare än konsumenter ska detta bara
gälla om det inte av avtal följer att slutanvändaren på annat sätt har
rätt till skälig ersättning.

Abbonenter ska alltid ha rätt till ersättning för skada som upp-
kommit genom missbruk när det gäller överlämnande av nummer.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens
förslag. I promemorian föreslogs dock inte någon dispositiv regel i för-
hållande till andra slutanvändare än konsumenter.

Remissinstanserna: *Com Hem AB* motsätter sig förslaget eftersom det
riskerar att minska incitamenten att ta emot nya kunder. Bolaget menar
också att det finns otydligheter när det gäller operatörens ansvar samt att
åtgärden är alltför ingripande. *Hi3G Access AB* och *Telenor Sverige AB*
framför liknande synpunkter och ifrågasätter att skadeståndsskyldigheten
ska gälla gentemot näringsidkare. *Tele2 Sverige AB* och *IT & Telekom-
företagen* anser att skadeståndsansvaret bör begränsas till den direkta
skadan. *Tele2 Sverige AB* anser att indirekt skada inte ska ersättas utan
att ersättningen ska motsvara 1/30 av månadskostnaden för tjänsten för
varje dags försening, dock högst ett prisbasbelopp. *Telenor Sverige AB*
anser att ersättningen bör motsvara en proportionerlig del av kontrakts-
värdet. Även *TDC Sverige AB* och *Hi3G Access AB* anser att det bör
finnas ett tak för ersättningen.

Skälen för regeringens förslag: I fråga om överlämnande av nummer
anges i artikel 30.4 tredje stycket i direktivet om samhällsomfattande
tjänster att medlemsstaterna ska se till att lämpliga påföljder för företag
införs, däribland en skyldighet att ersätta abonnenter vid dröjsmål med

överlämnande av nummer eller den därpå följande aktiveringen numret samt vid missbruk som de själva står för eller som sker på deras vägnar. Med missbruk torde – med ledning av skäl 47 till ändringsdirektivet – avses att byte av leverantör sker utan en användares samtycke.

Enligt 7 kap. LEK utövar tillsynsmyndigheten tillsyn över efterlevnaden av lagen samt de föreskrifter som har meddelats med stöd av den. Om tillsynsmyndigheten misstänker att den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen inte efterlever den ska myndigheten enligt 7 kap. 4 och 5 §§ ingripa genom underrättelser och förelägganden som kan komma att förenas med vite för att åstadkomma rättelse. Genom dessa bestämmelser uppfyller svensk rätt kravet att det ska finnas påföljder för företag vid förseningar vid överlämnande av nummer eller missbruk av sådant överlämnande. Det saknas dock bestämmelser om ersättning till abonnenter i de situationer som anges i direktivet.

Den skada som abonnenterna kan åsamkas i fall av förseningar eller missbruk utgörs normalt av ren förmögenhetsskada, dvs. ekonomisk skada som uppkommer utan samband med en person- eller sakskada, se 1 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207). Skadeståndsrätten skiljer mellan skador som uppkommer i avtalsförhållanden och skador som uppkommer utanför avtalsförhållanden, s.k. utomobligatoriska förhållanden. Skadeståndslagen innehåller en särskild bestämmelse om ersättning för ren förmögenhetsskada i utomobligatoriska förhållanden. Enligt 2 kap. 2 § skadeståndslagen ska den som vållar ren förmögenhetsskada genom brott ersätta skadan.

Erfarenheten i vissa medlemsstater har visat att det finns en risk för att det kan ske byten av leverantör utan slutkundernas samtycke. Ett sådant förfarande skulle visserligen kunna vara brottsligt och i så fall enligt skadeståndslagen ge rätt till ersättning för skada, men detta får anses vara rena undantagsfall. Det är vidare svårt att föreställa sig en situation där dröjsmål i samband med överlämnande av nummer eller därpå följande aktivering av numret skulle vara brottsligt. Enligt artikel 30.4 i direktivet krävs att medlemsstaterna ser till att en skyldighet införs att ersätta abonnenter vid förseningar eller missbruk. En bestämmelse om detta bör därför tas in i LEK.

En försening vid överlämnande och aktivering kan uppstå på grund av fel eller försummelse från någon av de inblandade tjänsteleverantörerna. I sådant fall bör ersättningsskyldighet föreligga. Förseningar kan dock uppstå på grund av fel och tekniska störningar hos en tjänsteleverantör utan att denne är försumlig. Det är endast den tjänsteleverantör som har tillgång till information om orsakerna till förseningen som har möjlighet att påverka förfarandet. Det ligger därför nära till hands att den leverantören får bära konsekvenserna av samtliga hinder för överlämnande respektive aktivering i tid som ligger inom dennes kontroll.

Bestämmelser om kontrollansvar finns i bl.a. 27 § köplagen (1990:931). Skadeståndsansvaret bör lämpligen utformas med dessa bestämmelser som förebild.

Innebörden av uttrycket missbruk vid portering i direktivet om samhällsomfattande tjänster tycks närmast vara att det är en medveten handling eller underlåtenhet från operatörens sida som avses. Skada som uppstår i sådana situationer bör operatören alltid vara ansvarig för.

I 7 kap 13 a § LEK finns en bestämmelse om skadeståndsskyldighet för operatörer med betydande inflytande på en marknad som inte följer skyldighetsbeslut enligt LEK. Den nya bestämmelsen kan lämpligen tas in i anslutning till denna bestämmelse.

När det kommer till att bedöma ett skadestånds storlek ska man komma ihåg att abonnenter inte är någon homogen grupp. Abonnenter kan innefatta allt från företag som för sin överlevnad är helt beroende av att kommunikationen med omvärlden fungerar felfritt till konsumenter med restriktiva kommunikationsvanor. Det kan antas att den förstnämnda gruppen av abonnenter drabbas av relativt stor skada vid förseningar eller missbruk. Den sistnämnda gruppen drabbas däremot troligen av skador som är så små att det inte är praktiskt att driva skadeståndsanspråk i en process. I likhet med vad som uttalades beträffande 7 kap. 13 a § LEK (prop. 2006/07:119 s. 41) kan det vara möjligt att föra grupp-talan beträffande skadestånd vid försening eller missbruk vid överlämnande av nummer. På så vis kan möjligheten till skadestånd bidra till att konsumenternas situation förbättras. På samma sätt som i fråga om skadestånd med stöd av 7 kap. 13 a § saknas det här skäl att införa andra forumregler än dem som följer av 10 kap. rättegångsbalken.

Meningen med nummerportabilitet är att underlätta för abonnenter att byta leverantör genom att abonnenten får ta med sig sitt nummer vid bytet. Om det fungerar smärtfritt kommer rörligheten på marknaden inte att hindras av att det tar lång tid eller är riskabelt att byta operatör. Därför är det också lämpligt att koppla förseningar och missbruk av tjänsten till att leverantören blir ersättningsansvarig. Såsom flera remissinstanser har framfört så reglerar dock ofta leverantören och dennes kunder skadeståndsanspråk m.m. i civilrättsliga avtal mellan sig. När det gäller dröjsmål med överlämnande av nummer, till skillnad från fall av missbruk, förefaller det rimligt att det även fortsättningsvis ska vara möjligt att sluta avtal om vilken ersättning som ska utgå om det uppstår försening i tillhandahållandet av tjänsten. En enskild konsument har dock normalt sett ett svagare förhandlingsläge gentemot leverantören av tjänster än vad t.ex. en näringsidkare, organisation eller myndighet har. Det är därför rimligt att konsumenter åtnjuter ett starkare skydd än andra slutanvändare. Enligt vår bedömning bör det införas en skyldighet att ersätta konsumenter skada som uppkommer genom dröjsmål med överlämnande av nummer eller tillhandahållande av en tjänst när nummer har överlämnats. Vidare bör skadeståndsskyldigheten i förhållande till andra slutanvändare än konsumenter bara gälla om det inte av avtal följer att denne på annat sätt har rätt till skäligen kompensation.

8.4.3 Villkor och förfaranden vid uppsägning av avtal

Regeringens bedömning: Gällande rätt uppfyller direktivets krav på att villkor och förfaranden vid uppsägning av avtal inte får hämma byte av leverantör.

Promemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *Konsumentverket/KO* anser inte att hinder för rörlighet per automatik innebär en snedbelastning i avtalet och att det därför är motiverat med en särskild lagbestämmelse om att den längsta tillåtna uppsägningstiden för avtal om elektroniska kommunikationstjänster ska vara en månad. *PTS* föreslår att myndigheten får möjlighet att vid behov ingripa om avtalsvillkor eller annat hämmar slutanvändarnas möjligheter att byta tjänsteleverantör, eftersom direktivets målsättning, förutom att skapa jämnstarka avtalsrelationer mellan parterna, också måste anses vara att främja konkurrensen och skapa goda förutsättningar för rörlighet på marknaden.

Skälen för regeringens bedömning: I artikel 30.6 i direktivet om samhällsomfattande tjänster anges att medlemsstaterna ska se till, utan att det påverkar tillämpningen av den kortaste avtalsperiod som medges, att villkor och förfaranden vid uppsägning av avtalet inte hämmar byte av tjänsteleverantör. Av skäl 47 till ändringsdirektivet framgår att bestämmelsen i första hand syftar till att skydda konsumenters ställning.

I lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden finns bestämmelser om avtalsvillkor som näringsidkare använder när de erbjuder varor, tjänster eller andra nyttigheter till konsumenter. För att skydda konsumenter mot oskäligen avtalsvillkor kan Marknadsdomstolen på ansökan av *KO* förbjuda att näringsidkare använder avtalsvillkor som med hänsyn till pris och övriga omständigheter är oskäligen mot konsumenten. Förbudet ska vara påkallat från allmän synpunkt eller annars ligga i konsumenternas eller konkurrenternas intresse. En sammanfattning av näringsidkare som använder eller rekommenderar användning av ett oskäligen avtalsvillkor får förbjudas att i framtiden använda eller rekommendera villkoret. Ett förbud ska normalt förenas med vite.

En fråga om förbud får i fall som inte är av större vikt prövas av *KO* genom att den som antas ha använt ett oskäligen avtalsvillkor meddelas ett förbuds föreläggande som näringsidkaren ska godkänna.

Ett förbud som meddelas enligt lagen är framåtsyftande. Redan ingångna avtal påverkas således inte. Dessa får i stället angripas på civilrättslig väg.

Av förarbetena till lagen framgår att ett avtalsvillkor typiskt sett får anses otillbörligt mot konsumenten, om det med avvikelse från dispositiva rättsregler ger näringsidkaren en förmån eller berövar konsumenten en rättighet och därigenom åstadkommer en sådan snedbelastning i fråga om parternas rättigheter och skyldigheter enligt avtalet, att en genomsnittligt sett rimlig balans mellan parterna inte längre är för handen (prop. 1994/95:17 s. 62 f och 89 f). Ledning för bedömningen av vad som kan utgöra oskäligen avtalsvillkor ska också hämtas från bilagan till rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäligen villkor i konsumentavtal.

För att skydda näringsidkare från oskäligen avtalsvillkor finns lagen (1984:292) om avtalsvillkor mellan näringsidkare. I lagen finns bestämmelser som innebär att en näringsidkare som har ställt upp ett oskäligen villkor när denne ingår eller avser att ingå avtal med en annan näringsidkare kan förbjudas av Marknadsdomstolen att i fortsättningen använda villkoret i liknande fall om det är påkallat ur allmän synpunkt. Vid bedömningen av om ett avtalsvillkor är att anse som oskäligen ska särskild hänsyn tas till behovet av skydd för den som intar en underlägsen ställ-

ning i avtalsförhållandet. Ansökan om förbud hos Marknadsdomstolen får göras av en sammanslutning av näringsidkare eller av en enskild näringsidkare mot vilken det aktuella avtalsvillkoret har ställts upp. I likhet med vad som gäller för konsumentförhållanden påverkar ett förbud inte redan ingångna avtal utan dessa får angripas på civilrättslig väg.

Om leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster tillämpar villkor vars huvudsakliga syfte är att hämma byte av tjänsteleverantör kan villkoren i de allra flesta fall komma att angripas med stöd av bestämmelserna i ovan nämnda lagar. Vidare innebär de ändringar som rör överlämnande av nummer (avsnitt 8.4.1 och 8.4.2) att byte av tjänsteleverantör underlättas.

Av regleringen i LEK följer vidare att det i beslut om särskilda skyldigheter för företag med betydande inflytande på en marknad kan införas bestämmelser som syftar till att förfaranden vid uppsägning av avtal inte ska hämma byte av tjänsteleverantör. Dessa regler är inte inriktade på det avtalsmässiga förhållandet mellan slutkunden och operatören utan i första hand på förhållanden mellan operatörer, men är viktiga för att uppnå den effekt som avses i direktivet och är i Sverige relativt detaljerade. Av PTS beslut på marknaden för bredbandstillträde i grossistledet (24 maj 2010, dnr 07-11741/23) framgår t.ex. hur migrering vid byte ska ske utan dröjsmål för slutkunden och utan att operatörens relation till slutkunden i övrigt påverkas, samt att operatörens stödsystem ska underlätta för grossistkunder att hantera ärenden då en slutkund flyttar eller byter operatör. För att förenkla förfarandet ska operatören enligt beslutet även ha klara och enhetliga administrativa rutiner som bl.a. omfattar uppsägning. Av PTS beslut avseende marknaden för nätinfrastukturtillträde (24 maj 2010, dnr 07-11757/23) följer liknande skyldigheter.

Mot denna bakgrund bedömdes i promemorian att tillräckliga åtgärder hade vidtagits för att se till att villkor och förfaranden som företagen tillämpar vid uppsägning av avtal inte hämmar byte av leverantör.

Med anledning av synpunkterna från *Konsumentverket/KO* och *PTS* vill vi anföra följande. I promemorian lämnades inte något förslag i frågan och något förslag har således inte heller remissbehandlats. Det saknas även utredning om konsekvenserna av en sådan lagreglering som myndigheterna efterlyst. PTS har vidare under arbetet med propositionen lämnat rapporten *Möjligheten att byta* (PTS-ER-2010:22). I rapporten görs en kartläggning och analys av villkor i konsumentavtal som påverkar kundörligheten på marknaden för elektronisk kommunikation. Det lämnas också förslag på åtgärder för att öka möjligheten för konsumenter att byta tjänsteleverantör. Mot denna bakgrund bör frågan beredas vidare. Vi är beredda att återkomma i frågan om det skulle finnas behov av det.

Regeringens förslag: Konsumentombudsmannen får förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att hindra användares tillträde till ett nummer eller en tjänst, om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen. Beslutet får förenas med skyldighet att hålla inne betalning för användningen av numret eller tjänsten tills ärendet har avgjorts slutligt. Om beslutet står fast har användarna rätt att snarast återfå inbetalade belopp.

Beslut får inte meddelas utan att den som har vidtagit marknadsföringsåtgärden har fått tillfälle att yttra sig. I brådskande fall får dock beslut omedelbart meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

Promemorians förslag: Konsumentombudsmannen får besluta att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska blockera tillträdet till nummer eller tjänster vars marknadsföring är otillbörlig.

Remissinstanserna: *PTS, Tele2 Sverige AB* och *Konsumentverket/KO* tillstyrker förslaget. Konsumentverket/KO anser att beslut inte ska vara beroende av ingripande av Etiska rådet för betalteletjänster. *Tele2 Sverige AB* har motsatt uppfattning och anser vidare att spärr endast ska kunna ske av svenska nummer. *Telenor Sverige AB* anser att blockering endast ska kunna ske efter beslut av domstol vid fall av konstaterat bedrägeri eller missbruk. *Hi3G Access AB* avstyrker förslaget. Om förslaget genomförs anser företaget att beslut ska fattas av PTS. *Etiska rådet för betalteletjänster* ifrågasätter behovet av bestämmelsen mot bakgrund av den självreglering som finns på området. Rådet anser vidare att det bör förtydligas vem som ska bedöma om dess åtgärder är otillräckliga. *Swedish Network Users' Society* anser att förslaget inte är klart avgränsat till spärrning av betalsamtal. *ISOC-SE* anser att förslaget bör anpassas till att fonitjänster, som tjänst över Internet, inte alltid har nummer som adresser. *Svenska Antipiratbyrån* anser att det bör övervägas att även låta ip-nummer omfattas av bestämmelsen. *TDC Sverige AB* önskar ett förtydligande av vilken part som bär ansvar för blockeringen.

Det kompletterande förslaget: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *PTS, Konsumentverket/KO* och *TeliaSonera AB* tillstyrker förslaget. *Telenor Sverige AB* anser, med instämmande av *Tele2 Sverige AB*, att blockering endast ska kunna ske efter beslut av domstol vid fall av konstaterat bedrägeri eller missbruk. *Tele2 Sverige AB* anser vidare att återbetalning av innehållna medel bör ske till KO för vidarebefordran till användare som kan visa rätt till medlen. *Hi3G Access AB* anser att det bör tydliggöras hur återbetalning ska gå till. PTS önskar vissa klargöranden av vem beslutet ska riktas till samt om betydelsen av begreppen tjänsteleverantör, innehållsleverantör och teleoperatör. *Etiska rådet för betalteletjänster* och *Telenor Sverige AB* ifrågasätter behovet av förslaget samt anser att det bör tydliggöras vem som ska bedöma om rådets åtgärder är otillräckliga.

Direktivet

Av artikel 28.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster följer att den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska kunna förpliktas att från fall till fall blockera tillträdet till nummer eller tjänster, om detta är motiverat av skäl som rör bedrägeri eller missbruk, och i sådana fall kräva att leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster håller inne relevanta inkomster från samtrafik eller andra tjänster.

Direktivsbestämmelsen omfattar samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska samarbetsområdet, inbegripet dem i nationella nummerplaner samt dem från det europeiska nummerutrymmet och den allmänna internationella frisamtalstjänsten, liksom tjänster via nummer inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse.

Så som direktivet är utformat tar det huvudsakligen sikte på s.k. betalteletjänster, där problem har identifierats. Eftersom direktivet utgår från nummer i nationella nummerplaner ger inte bestämmelsen stöd för att hindra tillträdet till exempelvis webbplatser eller Internet. Den pågående tekniska utvecklingen innebär visserligen att många samtal och andra kommunikationstjänster kommer att helt eller delvis passera genom system där nummer omvandlas till ip-adresser. Trots denna tekniska omständighet är dock syftet med bestämmelsen att kunna hindra bedrägerier eller missbruk vid tillhandahållandet av betalteletjänster som leder till oväntat dyra telefonräkningar. Användningen av sådana tjänster betalas normalt genom fakturering på en telefonräkning eller genom debitering av ett tillgodohavande på ett kontantkort.

Direktivet täcker även förfaranden som inte innebär nyttjande av en tjänst. Ingripande kan exempelvis ske mot förfaranden där någon lockas eller luras att ringa ett utlands- eller satellitnummer med mycket hög taxa.

Det framgår inte av direktivet vad som närmare avses med bedrägeri eller missbruk men det torde i första hand avse sådana förfaranden där konsumenter inte får tillräckligt med information innan de t.ex. nyttjar en betalteletjänst eller blir utsatta för andra tveksamma affärsmetoder som innebär att de förmås att använda kostsamma nummer eller tjänster.

Problem med betalteletjänster

Betalteletjänster är betalsamtal eller sms-tjänster som kostar mer än vanliga samtal eller sms-meddelanden och som används för att betala för en vara eller en tjänst. De kallas också för premiumtjänster. Tjänsterna kan avse vitt skilda områden, t.ex. tillhandahållande av ringsignaler, spel-tjänster, dejtingtjänster, väderupplysningar eller nyhetstjänster. Tjänsterna säljs normalt av en s.k. innehållsleverantör, men de faktureras på telefonräkningen från den som tillhandahåller telefonitjänsten eller dras från ett kontantkort.

Nya tjänster och ny teknik innebär nya sätt att ingå avtal. Många konsumenter är inte medvetna om hur avtal kan ingås t.ex. via sms-

meddelanden. Det förekommer att mindre seriösa aktörer på marknaden drar fördel av konsumenternas osäkerhet genom otydlighet och vilseledande information vid försäljning av tjänster till mobiltelefoner.

Det är ett relativt vanligt problem att de som använder betalteletjänster upplever att de lurats in i en prenumeration på en tjänst när de endast har avsett att beställa en enstaka tjänst. Ett annat vanligt problem är att en tjänst debiterats trots att konsumenten uppfattat det som att den var gratis. Vidare kan det vara svårt för en konsument att säga upp en prenumeration på innehållstjänster. Tjänsten fortsätter utan att man vet hur man ska stoppa prenumerationen. En särskild aspekt på detta är att tjänsten inte betalas direkt utan faktureras i efterhand. På räkningen benämns dessa tjänster ofta ”förmedlade tjänster” eller liknande. Det faktum att betalteletjänster faktureras av operatören trots att avtalet ingås med en tredje part (innehållsleverantören) komplicerar förhållandet för den konsument som ifrågasätter debiteringen. Det är inte heller ovanligt att det är mycket svårt att få kontakt med innehållsleverantören.

På marknaden finns det ett antal oseriösa innehållsleverantörer som bl.a. inte följer reglerna för marknadsföring. Det är ofta inte fråga om rena bedrägerier, utan många av problemen handlar om företag som agerar i gråzonen. Problemen med oseriösa innehållsleverantörer har funnits under ett antal år, och trots självregleringsåtgärder har liknande konsumentproblem varit återkommande. En gemensam nämnare för dessa är att det finns brister, otydlighet eller bedräglighet när det gäller bl.a. avtal och prisinformation när en konsument beställer en tjänst. Problemen rör således i huvudsak marknadsföringen av nummer och tjänster.

Marknadsföringslagen

Bestämmelser om marknadsföring finns i marknadsföringslagen (2008:486). Lagen har enligt 1 § till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenterna och näringsidkare. Lagen bygger på en allmän generalklausul som föreskriver att marknadsföring ska stämma överens med god marknadsföringssed (5 §). Marknadsföring som strider mot god marknadsföringssed är att anse som otillbörlig om den i märkbar mån påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat beslut (6 §). Därutöver finns specifika bestämmelser om förbud mot aggressiv respektive vilseledande marknadsföring. Sådan marknadsföring är enligt vissa angivna förutsättningar också otillbörlig (7–17 §§). I lagen hänvisas också till en s.k. svart lista med ett trettiotal åtgärder som finns angivna i en bilaga till Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden och om ändring av rådets direktiv 84/450/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG². Dessa åtgärder är alltid att anse som otillbörliga. Bilagan gäller som svensk lag (4 §).

² EUT L 149, 11.6.2005, s. 22 (Celex 32005L0029).

Näringsidkare vars marknadsföring är otillbörlig får förbjudas att fortsätta med denna eller en liknande åtgärd (23 §). Om näringsidkaren låter bli att lämna information av väsentlig betydelse för konsumenter får denne åläggas att lämna sådan information (24 §). Ett sådant förbud eller åläggande får förenas med vite (26 §). En näringsidkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot vissa andra bestämmelser i lagen, bl.a. förbuden mot aggressiv och vilseledande marknadsföring, kravet på reklamidentifiering samt katalogreglerna, kan åläggas att betala en marknadsstörningsavgift (29 §). Näringsidkaren kan också bli skyldig att utge skadestånd till konsumenter och näringsidkare som lider ekonomisk skada med anledning av otillbörlig marknadsföring (37 §).

Konsumentombudsmannen (KO) bedriver tillsyn över att marknadsföringslagens regler efterlevs. Talan om förbud eller åläggande väcks vid Marknadsdomstolen. I vissa fall får KO själv meddela förbud eller ålägganden (28 §). Talan om marknadsstörningsavgift förs i Stockholms tingsrätt av i första hand KO. Skadeståndskrav prövas vid antingen Stockholms tingsrätt eller den domstol som är behörig enligt rättegångsbalken. Tingsrättsdomar och beslut enligt marknadsföringslagen överklagas hos Marknadsdomstolen. Marknadsdomstolens domar får inte överklagas.

Självreglering

Inom branschen finns en omfattande självreglering genom Etiska rådet för betalteletjänster (ERB) och branschorganisationen Morgan, som bl.a. rör hur betalteletjänster ska marknadsföras.

ERB är en fristående och oberoende organisation som har till uppgift att utarbeta och vidmakthålla etiska regler för innehållet i den information som lämnas på betalteletjänster och marknadsföringen av dessa. Dessutom ska ERB pröva ärenden om marknadsföring eller om tjänsternas innehåll. ERB har utarbetat etiska regler som bl.a. ger anvisningar för marknadsföringen av och innehållet i betalteletjänster samt särskilda regler för användning av betalteletjänster vid förmedling av tjänster via Internet eller andra visuella medier. De etiska reglerna innebär bl.a. att all marknadsföring av betalteletjänster ska vara förenlig med gällande marknadsrättslig lagstiftning.

De etiska reglerna omfattar tjänster vilkas innehåll görs tillgängligt via nummer ur nummerserierna 099, 0900, 0939 samt 0944. Undantagna är de tjänster som avser uppkoppling till teleoperatörers egna modempooler för anslutning till Internet, vilka sker till normal samtalstaxa. De etiska reglerna omfattar även s.k. premium sms-tjänster, som tillhandahålls till en förhöjd taxa, samt de övriga mobiltjänster som innebär att en separat avgift tas ut för en innehållstjänst.

ERB:s mandat att vidta åtgärder vilar på avtalsrättslig grund och omfattar samtliga betalteletjänster för mobiltelefoni som marknadsförs i Sverige för närvarande. Om ERB finner att någon bedriver betalteletjänster i strid med dess regler kan rådet begära av berörda teleoperatörer att avtalet med den som tillhandahåller en betalteletjänst tills vidare ska upphöra. I majoriteten av de ärenden som ERB hanterar leder rådets kontak-

ter till att de ansvariga tjänsteleverantörerna ersätter konsumentens kostnader.

Prop. 2010/11:115

Branschorganisationen Morgan är en sammanslutning av företag verk-samma inom den svenska mobila tjänstesektorn. Morgan har som syfte att ta tillvara medlemmarnas intressen och fungerar som en samlad kommunikationskanal i kontakterna mellan branschen och övriga intressenter. Morgan har tagit fram branschregler som tar upp frågor om marknadsföring och köp av tjänster.

Skälen för regeringens förslag

Konsumentombudsmannen får besluta om blockering av nummer och tjänster...

För närvarande finns det ingen myndighet som kan kräva av företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att de ska hindra användares tillträde till nummer eller tjänster. Den självreglering som beskrivits ovan är bara effektiv så länge det är fråga om åtgärder av den som åtagit sig att följa de etiska reglerna.

Ett korrekt genomförande av artikel 28.2 i direktivet om samhälls-omfattande tjänster förutsätter att en myndighet ges möjlighet att förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att hindra användares tillträde till ett nummer eller tjänst. Detta ska enligt direktivet ske när det är motiverat av skäl som rör bedrägeri eller missbruk. Alternativ till lagstiftning saknas således.

Det framgår inte av direktivet vad som närmare avses med bedrägeri eller missbruk men det torde i första hand avse sådana förfaranden där konsumenter inte får tillräckligt med information innan de nyttjar exempelvis en betaltetjänst eller andra tveksamma affärsmetoder som innebär att konsumenter lockas eller luras att använda kostsamma nummer eller tjänster. Bestämmelser om information vid marknadsföring finns i marknadsföringslagen. För att tydligt ange vad som kan göra att tillträdet till ett nummer eller en tjänst ska hindras bör detta knytas till marknadsföringslagens bestämmelser om god marknadsföringssed och de förbud som den lagen innehåller. KO vakar i dag över att marknadsföringslagen efterlevs. Enligt vår mening är det därför naturligt att det är KO som ska ges möjlighet att besluta att vissa nummer eller tjänster ska blockeras.

I promemorian föreslogs att åtgärden att spärra ett nummer eller en tjänst skulle föras in i LEK, men kopplas till KO:s beslut att ingripa enligt marknadsföringslagen. Rätten att besluta att ett nummer eller en tjänst skulle således aktualiseras först om KO avsåg att ingripa mot marknadsföringen som sådan med stöd av marknadsföringslagen.

Promemorians förslag utformades på sådant sätt att den materiella prövningen i ärendet om att hindra tillträde till ett nummer eller en tjänst skulle bli begränsad till just det faktum att KO avser att ingripa enligt marknadsföringslagen. Den som blir föremål för ingripande med stöd av bestämmelsen har dock ett berättigat anspråk på att kunna få prövat om marknadsföringen varit godtagbar. Vi anser därför att det i stället bör

anges i lagen att KO kan ingripa om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen.

Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att skydda abonnenter från effekterna av otillbörlig marknadsföring. Detta talar för att bestämmelsen ska föras in i marknadsföringslagen. Den som åläggs att vidta åtgärder är dock normalt inte den som brister i marknadsföringen, vilket talar mot en sådan placering. För att det ska vara tydligt för företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga kommunikationstjänster vilka skyldigheter de har bör bestämmelsen tas in i LEK.

Ett beslut bör inte vara begränsat till viss tid. Av allmänna regler följer att beslutet när som helst kan omprövas till förmån för den som beslutet avser.

Det är tjänsteleverantören som är beslutets adressat. Syftet med åtgärden är dock att ingripa mot innehållsleverantören. Innehållsleverantören bör därför få tillfälle att yttra sig före beslutet. I brådskande fall bör dock interimistiskt beslut kunna meddelas utan att kommunikation har skett. I sådant fall ska innehållsleverantören få tillfälle att yttra sig senare.

...och om att betalningar ska hållas inne

I artikel 28.2 i direktivet anges att när ett beslut om blockering har meddelats så ska leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster kunna hålla inne inkomster från relevant samtrafik eller andra tjänster.

I promemorian konstaterades att när ett nummer eller en tjänst blockeras kommer den som försöker att ansluta till numret eller använda tjänsten inte att debiteras någon avgift. Det ansågs därför saknas behov av någon särskild reglering rörande möjligheten att hålla inne inkomster från samtrafik eller andra tjänster.

Promemorian tog inte upp det fallet att användare redan kan ha debiterats för användningen av numret eller tjänsten när KO ingriper. Om betalning för användning av numret eller tjänsten som avser tid före blockeringen tas emot efter denna tidpunkt, eller om betalning har skett vid tidpunkten för blockeringen, men ännu inte redovisats till innehållsleverantören, följer det av direktivsbestämmelsen att dessa betalningar ska hållas inne. För att direktivet ska vara fullständigt genomfört behövs således en särskild bestämmelse om att betalning i dessa situationer inte ska vidarebefordras till innehållsleverantören eller den som företräder denne.

Det anges inte i direktivet när eller hur de innehållna medlen ska redovisas. För att överensstämja med syftet med regleringen bör utgångspunkten vara att medlen ska återbetalas om det blir slutligt avgjort att marknadsföringen varit otillbörlig eller att väsentlig information utelämnats vid marknadsföringen. Detta bör således anges direkt i lagen. I annat fall bör medlen redovisas till innehållsleverantören eller den som företräder denne. Tjänsteleverantören har en avtalsrättslig skyldighet att till innehållsleverantören vidarebefordra betalning som avser nyttjandet av dennes tjänster. Om det slutligt avgörs att marknadsföringen inte varit otillbörlig eller att tillräcklig information hade lämnats så kommer beslutet om att betalning ska hållas inne att upphävas. Tjänsteleverantören är

då pga. avtalet med innehållsleverantören skyldig att vidarebefordra innehållna medel. För detta behövs således ingen lagreglering. Enligt vår mening bör den som hållit inne betalning också ansvara för eventuell återbetalning av innehållna medel.

8.6 Nödsamtal och lokaliseringssuppgifter

Regeringens förslag: Skyldigheten att lämna lokaliseringssuppgifter till den som tar emot nödsamtal utvidgas till att gälla alla som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst. Tillhandahållandet ska ske avgiftsfritt.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslogs dock inte att uppgiftslämnandet skulle ske avgiftsfritt.

Remissinstanserna: *PTS* och *SOS Alarm AB* tillstyrker förslaget. *PTS*, *SOS Alarm AB* och *IT&Telekomföretagen* saknar klargörande angående avgiftsfrihet för lämnande av lokaliseringssuppgifter. *IT&Telekomföretagen* anser vidare att om avgiftsfrihet ska råda så bör det endast gälla själva överföringen av lokaliseringssuppgifter och man saknar klargörande om ansvaret för de investeringar som behöver göras. *Telenor Sverige AB* lyfter fram att det kan finnas särskilda fall av Internettelefoni där det inte är tekniskt möjligt att förmedla lokaliseringssuppgifter.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 7 § första stycket 1 och 2 LEK anges att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren och tillhandahålla den som tar emot nödsamtal lokaliseringssuppgifter i den mån det är tekniskt genomförbart. Av tredje stycket i paragrafen jämfört med 30 § FEK framgår att *PTS* får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras, om undantag från skyldigheterna och vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.

I direktivet ändras definitionen av telefonitjänst på så sätt att det inte längre finns något krav på att det ska gå att ringa nödsamtal för att en tjänst ska omfattas av begreppet telefonitjänst. Detta innebär att fler tjänster kommer att omfattas av begreppet, bl.a. vissa former av Internettelefoni. Dessa tjänster kommer därmed också att omfattas av skyldigheten att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter.

I artikel 26 i direktivet om samhällsomfattande tjänster anges inte längre att lokaliseringssuppgifter ska lämnas i den mån det är tekniskt genomförbart. Denna tydliga begränsning av skyldigheten har tagits bort.

I direktivet anges också att för alla samtal som når 112 så ska leverantörer av allmänt tillgängliga telefonitjänster vars nät eller tjänster används, vara skyldiga att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter. Denna information behövs för att geografiskt kunna lokalisera den nödställda. Det finns olika nivåer på sådan information. Det är lättare att med en hög grad av precision spåra samtal i ett fast nät, medan det blir osäkrare när någon har använt en mobil terminal i ett mobilnät eller någon form av Internettelefoni.

Eftersom nätoberoende företag kan sakna kontroll över den underliggande infrastrukturen som möjliggör att ett samtal kan spåras är det i

dagsläget inte alltid tekniskt möjligt för dem att lämna detaljerad information om varifrån samtalet kommer. Området utvecklas dock hela tiden. Det är därför viktigt att se till att kraven kan möta denna utveckling och kanske även sporra till utveckling och anpassning av de tekniska systemen. I direktivet anges därför att det ankommer på behöriga regleringsmyndigheter att fastställa kriterier för korrekthet och tillförlitlighet när det gäller lokaliseringssuppgifter. Sådana kriterier skulle kunna vara en hänvisning till en viss teknisk standard som specificerar med vilken precision man kan få fram lokaliseringssuppgifter. Standarder på området tas fram internationellt och kan förväntas få genomslag samtidigt i de olika medlemsländerna. Föreskrifter om att följa sådana standarder bör därför inte välla problem för tjänsteleverantörer som verkar i fler än ett medlemsland.

Sammanfattningsvis måste därför lagen ändras så att kravet på att lokaliseringssuppgifter ska tillhandahållas i den mån det är tekniskt genomförbart tas bort. Vidare bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela föreskrifter om vilka krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av lokaliseringssuppgifter.

Av direktivet framgår vidare att lokaliseringssuppgifter ska tillhandahållas avgiftsfritt för den myndighet som tar emot nödsamtal. I promemorian lämnas inget förslag om detta. Som flera remissinstanser påpekat behöver lagen ändras för att genomföra direktivet även i denna del. För vissa tjänsteleverantörer kommer det att medföra vissa kostnader att anpassa systemen till skyldigheten att lämna lokaliseringssuppgifter. I likhet med vad som gäller för anpassningen till andra allmänna skyldigheter i lagen bör tjänsteleverantörerna själva stå för dessa kostnader.

8.7 Slut användare med funktionsnedsättning

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ta hänsyn till de behov som personer med funktionsnedsättning har av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare och av att kunna dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *PTS, Handisam, Omnitor AB, Hjälpmedelsinstitutet* och *Synskadades Riksförbund* tillstyrker förslaget, men ifrågasätter uttalandet att leverantörer inte ska kunna åläggas att ta fram eller särskilt anpassa elektroniska kommunikationstjänster till de behov som personer med funktionsnedsättning har. *IT&Telekomföretagen* menar att det kan finnas en risk att de ökade kraven blir onödigt betungande för operatörerna. *Elöverkänsligas Riksförbund* anser att förslaget inte tillgodoser kravet på att säkerställa samma villkor för tillgänglighet och alternativ för användare med funktionsnedsättning. *Hjälpmedelsinstitutet* framför att de problem med text- och bildtelefoni som förekommit kan

lösas genom föreskrifter för Internet- och teleoperatörer där det anges vilken typ av datatrafik som abonnenter måste ha tillgång till. Handisam delar inte bedömningen att PTS insatser lever upp till kravet på att användare med funktionsnedsättning ska ha likvärdigt tillträde till larmnummer som andra slutanvändare.

Skälen för regeringens förslag: För att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning kan utnyttja den konkurrens och det urval av tjänsteleverantörer som majoriteten av slutanvändare drar fördel av har det införts en möjlighet att – när så är lämpligt och med hänsyn till de nationella förhållandena – specificera konsumentskyddskrav som måste uppfyllas av företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Enligt artikel 23a.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster ska det således vara möjligt att vid behov ange de krav som ska uppfyllas av företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster för att säkerställa att slutanvändare med funktionsnedsättning får tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och även kan dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Dessa krav omfattar för det första, att företagen ska se till att slutanvändare med funktionsnedsättning över huvud taget har tillgång till elektroniska kommunikationstjänster motsvarande dem som flertalet slutanvändare har tillgång till. Det skulle kunna vara en skyldighet att följa en viss standard som möjliggör en viss funktionalitet som bl.a. kan vara till nytta för personer med funktionsnedsättning. Det kan också röra tillgång till terminalutrustning. Dessa krav omfattar också att företagen ska se till att deras tjänster erbjuds på samma villkor, inbegripet priser och taxor, som de som erbjuds övriga slutanvändare. Övriga krav kan också hänföra sig till grossistarrangemangen mellan företag.

För det andra ska företagen se till att slutanvändare med funktionsnedsättning kan dra nytta av det urval och den mångfald av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till. Typiskt sett skulle det kunna avse åtgärder som resulterar i att användare med funktionsnedsättning har flera konkurrerande alternativ att välja mellan. Priserna för tjänster som är anpassade för personer med funktionsnedsättning bör inte heller ligga långt över det normala för en motsvarande tjänst på en konkurrensutsatt marknad.

Av 5 kap. 1 § första stycket 6 LEK följer att personer med funktionsnedsättning ska ha tillgång till samhällsomfattande tjänster i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som andra användare. Till dessa tjänster hör för närvarande bl.a. att tillhandahålla allmänt tillgängliga telefonitjänster, abonnentförteckning och telefonautomater. Genom den nya direktivsbestämmelsen tydliggörs dock att det ska vara möjligt att vid behov säkerställa likvärdigt tillträde och utbud för slutanvändare med funktionsnedsättning även utanför ramen för de samhällsomfattande tjänsterna.

Enligt 5 kap. 7 § första stycket 6 ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst i verksamheten ta hänsyn till de behov som personer med funktionsnedsättning har av sådana tjänster. I förarbetena (prop. 2002/03:110 s. 213) anges att syftet med bestämmelsen är att nyttan av att kunna välja mellan ett flertal operatörer givetvis även bör

gälla personer, företag, organisationer och andra som har särskilda behov av tjänster som är anpassade för personer med funktionsnedsättning. Detta kan ske genom att alla som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska vara skyldiga att tillhandahålla tjänster som är anpassade till personer med funktionsnedsättning. Därmed tillförsäkras även dessa abonnenter en frihet att välja det alternativ som har bäst villkor vad gäller exempelvis pris, kvalitet och service.

Bestämmelsen i 5 kap. 7 § första stycket 6 LEK uppfyller materiellt sett således delvis kraven i artikel 23a.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Direktivsbestämmelsen är dock inte begränsad till att bara avse telefonitjänster, utan omfattar samtliga allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, såsom olika bredbands- och Internettjänster.

I regeringens skrivelse Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken och grunden för en strategi framåt (2009/10:166) slås fast att målet för IT-politiken är att Sverige ska vara ett hållbart informationssamhälle för alla. Insatserna syftar till att den tekniska utvecklingens möjligheter ska utnyttjas på bästa sätt inom alla samhällsområden för att bidra till övergripande mål såsom hållbar tillväxt och ökad livskvalitet. Vi har som ett förtydligande av de övergripande handikappolitiska målen fastställt inriktningsmål på ett antal prioriterade områden. Bl.a. fastställs att tillgängligheten och användbarheten till offentliga webbplatser ska öka. Vidare betonas att kunskapen och beställarkompetensen kring tillgänglighet och användbarhet ska stärkas i anslutning till offentliga upphandlingar av e-tjänster. Det konstateras också att det är viktigt med ett ökat samarbete mellan olika aktörer och intressenter för att öka alla medborgares möjligheter att ta del av informationssamhället.

För att genomföra artikel 23a.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster och som ett led i att förverkliga vårt mål om ett informationssamhälle för alla bör den nuvarande regleringen i 5 kap. 7 § första stycket 6 LEK ersättas av en allmän skyldighet för alla företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster – inte bara de som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster – att ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och av att kunna dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Bedömningen av vad som ligger i begreppet tillgång till elektroniska kommunikationstjänster motsvarande dem som erbjuds flertalet slutanvändare är inte okomplicerad och innefattar en rad avvägningar. Utvecklingen på området kan medföra behov av förnyade bedömningar inom relativt kort tid. Sådana bedömningar görs lämpligast av PTS med beaktande av både de politiska målen på området och proportionalitetsprincipen. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bör därför ha möjlighet att meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras.

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster ska se till att slutanvändare, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, kan nå i princip samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, oavsett vilken teknik och utrustning som operatören använder.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Telenor Sverige AB* påpekar att internationella frisamtal är problematiska att garantera tillgång till. *PTS* har synpunkter på bestämmelsens placering i lagen.

Skälen för regeringens förslag: I 5 kap. 7 § första stycket 5 LEK. anges att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse. Skyldigheten gäller dock bara om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden.

Vidare anges i 3 kap. 20 § LEK att den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst inte får diskriminera andra leverantörer av elektroniska kommunikationstjänster i fråga om de nummersekvenser som ger tillträde till tjänster i näten.

Bestämmelser om tillträde till nummer och tjänster finns i artikel 28 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Syftet med regleringen är att utveckla tillträdet till gränsöverskridande tjänster och därmed bidra till förverkligandet av den inre marknaden. Av bestämmelserna följer att medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att slutanvändare ska få tillträde till i princip samtliga nummer inom unionen. Bestämmelsen i 5 kap. 7 § första stycket 5 LEK bör således anpassas till detta.

8.9 Det europeiska nummerutrymmet

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst som ger möjlighet till internationella samtal ska kunna hantera alla samtal till och från det europeiska nummerutrymmet med priser som är likartade med dem som tillämpas för samtal till och från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Tele2 Sverige AB* ifrågasätter lämpligheten av bestämmelsen eftersom det europeiska nummerutrymmet för närvarande inte kan användas. *PTS* framför liknande synpunkter.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 3 kap. 17 § LEK ska den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 388 3 (ETNS).

ETNS kan enligt beslut av Internationella teleunionen inte användas efter utgången av år 2010. Som *Tele2 Sverige AB* och *PTS* påpekat kan det därför ifrågasättas om det finns något behov av en bestämmelse om tillgång till ETNS. Kravet på att kunna nå ETNS anges dock uttryckligen i artikel 27.3 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Enligt vår mening bör därför bestämmelsen finnas kvar för att säkerställa ett korrekt genomförande av direktivet.

Vidare anges numera i direktivsbestämmelsen dels att det bara är tjänster som erbjuder internationella samtal som omfattas av skyldigheten att ge tillgång till ETNS, dels att taxan för samtal till och från ETNS ska vara likartad de taxor som tillämpas för samtal till och från andra medlemsstater. Dessa krav bör föras in i 3 kap. 17 § LEK.

8.10 Anmälan av ändrade ägarförhållanden

Regeringens förslag: Om den som har utsetts att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst avser att avhända sig en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet ska tillsynsmyndigheten underrättas om detta.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändning.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 8.3 i direktivet om samhällsomfattande tjänster är ny. Av bestämmelsen följer att ett företag som utsetts att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och som har för avsikt att avhända sig en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet till en separat juridisk enhet med ett annat ägarskap, ska meddela den nationella regleringsmyndigheten om detta i förväg. Meddelandet ska ske i så god tid att myndigheten kan bedöma effekten av den avsedda transaktionen på tillgången till de samhällsomfattande tjänsterna att tillhandahålla tillträde till ett allmänt kommunikationsnät i en fast anslutningspunkt och till en allmänt tillgänglig telefonitjänst via den anslutningspunkten. Det anges vidare att den nationella regleringsmyndigheten får införa, ändra eller dra tillbaka särskilda skyldigheter.

Tillsynsmyndigheten ska bedöma effekten av affären i syfte att säkerställa kontinuiteten i fråga om skyldigheten att tillhandahålla dessa samhällsomfattande tjänster på hela eller delar av det nationella territoriet. Det ankommer dock inte på myndigheten att godkänna affären.

Bestämmelser om anmälan som motsvarar artikel 8.3 i direktivet om samhällsomfattande tjänster saknas i LEK. En bestämmelse med sådant innehåll bör därför föras in i lagen, som en ny 5 kap. 6 a §.

Av 8 kap. 15 § LEK följer att skyldigheter och villkor som beslutats enligt lagen ska ändras eller upphävas om ändamålet med åtgärden inte längre kvarstår. Det behövs därför inte någon särskild reglering om att särskilda skyldigheter ska kunna införas, ändras eller upphävas.

Regeringens förslag: Möjligheten att meddela särskilda skyldigheter om att tillhandahålla ett minimiutbud av hyrda förbindelser upphävs.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändning.

Skälen för regeringens förslag: Bestämmelserna om hyrda förbindelser i artikel 18 i direktivet om samhällsomfattande tjänster har upphävts. Skälet till det är att det inte längre är nödvändigt att behålla villkoret om ett minimiutbud av hyrda förbindelser. Detta villkor var motiverat när EU:s ramverk för elektronisk kommunikation från 2002 trädde i kraft, eftersom marknaden vid denna tidpunkt inte var tillräckligt konkurrenskraftig. Bestämmelser om hyrda förbindelser finns i 5 kap. 14 § LEK. Dessa bestämmelser bör därför upphävas.

9 Driftsäkerhet och integritet

9.1 Begrepp i e-dataskyddsdirektivet och berörda tjänster

Regeringens förslag: Lokaliseringsuppgift definieras som uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät eller av en elektronisk kommunikationstjänst och som visar den geografiska positionen för terminalutrusningen för en användare.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: har inte lämnat synpunkter på promemorians förslag i denna del.

Skälen för regeringens förslag: Definitionen av begreppet lokaliseringssuppgift har i artikel 2 c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (e-dataskyddsdirektivet) utökats till att omfatta även uppgifter som behandlas av elektroniska kommunikationstjänster. Ändringen gör begreppet mer ändamålsenligt och teknikneutralt. Motsvarande ändring bör göras i 1 kap. 7 § LEK.

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att verksamheten uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet. De åtgärder som vidtas ska vara ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. Tillsynsmyndigheten får, om det ligger i allmänhetens intresse, förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott.

Promemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Post- och telestyrelsen (PTS)*, som instämmer med slutsatserna i promemorian och vikten av att ändra bestämmelsens ordalydelse så att den bättre beskriver såväl direktiv som vika slags krav på verksamheten som åsyftas, anser att det är viktigt att skyldigheterna att informera om säkerhetsbrister utformas så att även sådana uppgifter som kommuniceras inom ramen för frivilliga åtaganden, som t.ex. GLU (Gemensam Lägesuppfattning), kan anses utgöra sådan information som krävs enligt den föreslagna bestämmelsen om rapporteringsskyldighet. Även *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)* delar synpunkten att ”driftsäkerhet” är ett lämpligare begrepp för att beskriva de krav som finns på upprätthållande av funktioner. Vidare anser myndigheten att det av innehållet i den föreslagna bestämmelsen och/eller av författningskommentaren tydligare bör framgå att den i paragrafen avsedda rapporteringen inte ersätter eller omfattar rapportering av den typ som sker till CERT-organisationer (Computer Emergency Response Team), däribland Sitic. För drabbade aktörer är det nämligen nödvändigt att tillsynsmyndighetens uppdrag inte kan förväxlas med Sitic:s eftersom det kan leda till fördröjning av akuta åtgärder i hanteringen av incidenter. *Svenska Stadsnätsföreningen* ser mycket positivt på förslagen i denna del.

Driftsäkerhet

Ett tillförlitligt och säkert utbyte av information via elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster blir alltmer centralt för marknads aktörer och samhället i stort. Allt fler tjänster tillhandahålls och verksamheter bedrivs via sådana nät och tjänster. Såväl mobila som fasta nät nyttjas i hög grad för både röst- och datakommunikation. Den offentliga sektorns satsningar på e-tjänster, framväxten av ip-baserad tv-utsändning och s.k. molntjänster (tillämpningar där användaren nyttjar tjänster via Internet och inte lokalt i sin utrustning) är några viktiga exempel på drivkrafterna bakom det ökade beroendet av pålitlig elektronisk kommunikation, som numera präglar alla sektorer i samhället.

Genom att tjänster blir allt mer realtidskritiska och resurskrävande kommer kraven på en hög grad av driftsäkerhet och kvalitet i de elektroniska kommunikationerna sannolikt att öka ytterligare i framtiden. Ökad komplexitet i nät och tjänster medför även ökade risker för tekniska fel. Därtill kommer risker beroende på mänskliga misstag, väderpåverkan, olyckor och attacker.

Incidenter som inträffar i elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster kan få konsekvenser för nätens eller tjänsternas funktion och tillgänglighet genom störningar eller avbrott. Konsekvenserna kan dock minskas genom ett kontinuerligt och systematiskt driftsäkerhetsarbete, som ska förebygga störningar och avbrott. Det är också viktigt med en god beredskap för att hantera de störningar och avbrott som inträffar.

I nuvarande 5 kap. 6 a § LEK finns en bestämmelse om att verksamhet i form av tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät och allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska uppfylla rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid. Bestämmelsen ska bidra till effektiva och säkra elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster samt att skapa en grundläggande säkerhetsnivå för dessa.

Någon direkt motsvarighet till bestämmelsen i nuvarande 5 kap. 6 a § LEK har inte tidigare funnits i EU-direktiven på området, men har nu införts i ramdirektivet. Enligt artikel 13a i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster för allmänheten vidtar lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att på ett tillfredsställande sätt skydda säkerheten för sina nät eller tjänster. Företaget ska också säkerställa integriteten för sina nät i syfte att säkerställa kontinuerlig leverans av tillhandahållna tjänster över de aktuella näten.

Genom den nuvarande 5 kap. 6 a § LEK finns redan krav motsvarande direktivets i svensk rätt. Begreppen ”god funktion” och ”teknisk säkerhet” återfanns redan i telelagen och hade då en tydlig koppling till det fasta telefonnätet. Uttrycken är emellertid föråldrade och riskerar numera att misstolkas. T.ex. kan ”god funktion” lätt förstås som gällande tillhandahållna tjänsters kvalitet, vilket inte är avsikten. Den tillämpning av bestämmelsen som är aktuell i dag kan närmast beskrivas med uttrycket

”teknisk säkerhet”. Användningen av det uttrycket kan dock leda till osäkerhet om tillämpningsområdet. Avsikten är nämligen inte att begränsa tillämpningen till enbart tekniska faktorer, utan det som ska omfattas av skyldigheterna enligt direktivet är såväl tekniska som organisatoriska åtgärder för att främja driftsäkerheten i nät och tjänster. Det finns således skäl att ändra lydelsen av 5 kap. 6 a § LEK, bl.a. för att förtydliga och precisera dess innebörd och avgränsningar samt för att bättre följa språkbruket i direktivet. Begreppet ”integritet” i artikel 13a i ramdirektivet tar närmast sikte på nät- och systemintegritet, med vilket avses förmågan att upprätthålla avsedd funktion och skydd mot oönskad påverkan eller förändring i ett nät eller system. Begreppet ”integritetsskydd” används dock redan i 6 kap. LEK och syftar där på skydd för uppgifter. För att undvika sammanblandning bör begreppet därför inte användas i paragrafen. I stället bör det vidare ”driftsäkerhet” användas. Det avses då motsvara ”god funktion” och ”teknisk säkerhet” så som de begreppen hittills förstås i lagen samt ”integritet” i den betydelse som avses i artikel 13a i ramdirektivet.

Information om säkerhetsbrister

Av artikel 13a.3 i ramdirektivet framgår att medlemsstaterna ska säkerställa att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster meddelar den nationella regleringsmyndigheten om överträdelser av säkerheten eller integriteten som i betydande omfattning påverkat driften av nät och tjänster. Den berörda nationella regleringsmyndigheten ska vid behov informera de nationella regleringsmyndigheterna i övriga medlemsstater och Europeiska byrån för nät- och informationssäkerhet (Enisa), och kan informera allmänheten eller kräva att företagen gör det, om den slår fast att ”ett avslöjande” av överträdelsen ligger i allmänhetens intresse.

Artikel 13a.3 saknar tidigare motsvarighet i svensk lag. Tillsynsmyndigheten har enligt 7 kap. 3 § LEK möjlighet att förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av bl.a. efterlevnaden av de allmänna skyldigheter som gäller enligt lagen, däribland de skyldigheter avseende driftsäkerhet m.m. som framgår av nuvarande 5 kap. 6 a § LEK. Uppgifterna som lämnas i underrättelsen till tillsynsmyndigheten ska vara tillräckliga för att myndigheten ska kunna göra en bedömning av om det finns anledning att misstänka att bestämmelsen om driftsäkerhet inte efterlevs och i sådana fall vidta lämpliga tillsynsåtgärder. Även i de fall en underrättelse till tillsynsmyndigheten inte ger upphov till direkta tillsynsåtgärder, kan underrättelsen innehålla uppgifter som bidrar till myndighetens kunskap om vanliga orsaker till störningar och avbrott m.m. Den kan därmed komma att utgöra en viktig grund för myndighetens långsiktiga arbete för att främja driftsäkerheten i de elektroniska kommunikationerna. För närvarande är dock myndigheten beroende av att sådana händelser som avses i bestämmelsen anmäls på frivillig grund av berörda tillhandahållare eller av allmänheten eller att händelsen uppmärksammas i media. För att kunna utreda inträffade störningar och avbrott på det sätt som avses i artikeln förutsätts emeller-

tid att tillsynsmyndigheten säkert får kännedom om det inträffade. Mot denna bakgrund föreslås att en bestämmelse införs i LEK som syftar till att alla större störningar eller avbrott kommer till tillsynsmyndighetens kännedom.

I anledning av att *MSB* efterlyst förtydligande om att rapporteringen enligt paragrafen inte avses ersätta eller omfatta rapportering av den typ som sker till CERT-organisationer bör framhållas att bestämmelsen enligt sin ordalydelse bör gälla störningar eller avbrott som ska rapporteras till regleringsmyndigheten enligt vad som föreskrivs i direktivet. Som myndigheten framhållit bör bestämmelsen inte vara avsedd att inverka på incidentrapportering som sker till andra instanser. Syftet med rapporteringen är endast att PTS ska kunna bedriva tillsyn rörande driftssäkerhet. Incidentrapportering till Sitic å andra sidan är inte lagreglerad utan sker på frivillig basis. Huruvida all information i samband med en incident är av det slag som bör rapporteras till regleringsmyndigheten eller till Sitic låter sig därför svårligen beskrivas på förhand i lagen. Det bör således även i fortsättningen vara en bedömningsfråga för operatören i varje enskilt fall huruvida information om störningar också kan och bör rapporteras till Sitic.

Underrättelse till tillsynsmyndigheten bör lämnas i händelse av störning eller avbrott av betydande omfattning. Avgränsningen kan motiveras av att det dagligen inträffar störningar och avbrott som endast påverkar ett fåtal abonnenter och där orsaken är t.ex. strömavbrott eller att abonnentledning skadats i samband med gräv arbeten. Det torde generellt sett vara till begränsad nytta att utreda varje enskild händelse av sådan natur och det kan därför inte heller motiveras att belasta tillhandahållare av nät och tjänster med en skyldighet att rapportera varje sådan händelse till tillsynsmyndigheten. När störningar eller avbrott av betydande omfattning inträffar ska tillsynsmyndigheten däremot underrättas utan dröjsmål. Underrättelsen bör innefatta de uppgifter som typiskt sett har betydelse för myndighetens bedömning av om bestämmelser rörande driftssäkerhet i LEK efterlevs.

Vidare bör föreslås att tillsynsmyndigheten ges möjlighet att förelägga tillhandahållare av allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott, om tillsynsmyndigheten finner att det ligger i allmänhetens intresse att sådan information lämnas. Förslaget motsvarar artikel 13a.3 andra stycket i ramdirektivet. Avsikten med bestämmelsen är inte att frågor om när och hur tillhandahållare ska informera allmänheten eller berörda abonnenter om inträffade störningar och avbrott ska hänskjutas till tillsynsmyndigheten. Det torde vara fallet redan i dag att tillhandahållare regelmässigt söker informera de som berörs om störningar och avbrott. Så bedrivs t.ex. projektet Gemensam Lägesuppfattning (GLU) i den Nationella telesamverkansgruppen (NTSG) och koordineras av PTS. Inom NTSG har gemensamma kriterier tagits fram för att lämna information mellan tillhandahållare av kommunikationsnät och tjänster samt till externa användare, vid störningar och avbrott. Ett gemensamt gränssnitt för presentation av driftsinformation har också tagits fram inom ramen för projektet. Sådana frivilliga åtgärder för att lämna snabb och adekvat information till allmänheten är normalt tillräckliga och tillsynsmyndigheten torde därför endast i sällsynta fall be-

PTS har uttryckt önskemål om att rapporteringsskyldigheten utformas så att även sådan information som kommuniceras inom ramen för frivilliga åtaganden omfattas av bestämmelsen om rapporteringsskyldighet. Den information som operatörerna enligt artikel 13.a.3 kan åläggas att meddela är emellertid sådan som rör överträdelser av säkerheten eller integriteten som i betydande omfattning påverkat driften. Det är svårt att på förhand avgöra om all frivillig rapportering avser händelser av den digniteten. För att genomföra direktivet på ett korrekt sätt och till undvikande av onödiga åligganden för enskilda bör bestämmelsen i stället utformas på det sätt som föreslagits i promemorian.

Det finns inte anledning att i lag närmare reglera tillsynsmyndighetens möjligheter att informera allmänheten om inträffade störningar och avbrott. Denna möjlighet finns redan. Det bör endast finnas anledning för tillsynsmyndigheten att svara för att allmänheten informeras om störningar och avbrott i enskilda kommunikationsnät eller kommunikationstjänster i samband med omfattande störningar och avbrott under extraordinära omständigheter. I normalfallet bör sådan information lämnas direkt av den som tillhandahåller berörda nät och tjänster.

Det saknas skäl att i svensk lag införa en bestämmelse som reglerar tillsynsmyndighetens skyldigheter att lämna information till andra regleringsmyndigheter och Enisa. Dessa skyldigheter bör i stället framgå av förordning.

9.3 Integritet

Regeringens förslag: Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten skyddas. Liksom tidigare ska den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna ska vara ägande att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för integritetsincidenter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyddsåtgärderna.

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska utan onödigt dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om integritetsincidenter. Om incidenten kan antas inverka negativt på de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör, eller om tillsynsmyndigheten begär det, ska även dessa underrättas utan onödigt dröjsmål. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska löpande föra en förteckning över integritetsincidenter.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)* stödjer kravet på organisatoriska säkerhetsåtgärder utöver tekniska i 6 kap. 3 § LEK. *Post- och telestyrelsen (PTS)*, som ställer sig positiv till införandet av det nya begreppet integritetsincident, tillstyrker införandet av en skyldighet för operatörer att underrätta om integritetsincidenter. Myndigheten anser vidare att det bör övervägas att införa en möjlighet för myndigheten att utfärda föreskrifter vad avser de krav på tekniska och organisatoriska åtgärder som ska vidtas för att säkerställa en god säkerhetsnivå. Som skäl för detta anger myndigheten att motsvarande föreskriftsrätt finns i nuvarande 5 kap. 6 a § LEK som innehåller liknande krav vad avser god funktion och teknisk säkerhet. Vidare finns det detaljerade regler i artikel 4.1a i e-dataskyddsdirektivet om vilka åtgärder säkerhetskravet minst ska innebära. I samma direktiv anges också att nationella myndigheter ska kunna ”utfärda rekommendationer om bästa praxis beträffande den säkerhetsnivå som bör uppnås med hjälp av dessa åtgärder”. *Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)* menar att begreppet ”integritetsincident” är ändamålsenligt definierat och anser det mycket angeläget att begreppet införs och tillämpas. *SKL* uppmanar regeringen att snarast ge PTS i uppdrag att meddela föreskrifter kring hur detta ska tillämpas. *MSB* anser att begreppet ”integritetsincidenter” bör analyseras ytterligare eftersom det kan tolkas som en incident som påverkar informationens integritet men också som en incident som kan föra tankarna till otillbörlig åtkomst till personuppgifter. Om begreppet etableras kan det leda till missförstånd och svårigheter att kommunicera kring säkerhet. *Sveriges Advokatsamfund* noterar att det artikel 4.3 i e-dataskyddsdirektivet stadgas att en abonnent eller enskild person ska underrättas utan onödigt dröjsmål om personuppgiftsbrottet kan antas inverka menligt på dennes personuppgifter och att motsvarande bestämmelser saknas i förslaget. Samfundet menar vidare att det saknas anledning till den snävare behörigheten ”om incidenten i större grad kan antas påverka de abonnenter eller användare som uppgifterna berör” i jämförelse med artikel 4.3 i direktivet.

Skälen för regeringens förslag

Integritetsincidenter

I den svenska versionen av artikel 2.h i e-dataskyddsdirektivet införs termen personuppgiftsbrott för brott mot säkerhetsbestämmelser som leder till oavsiktlig eller olaglig utplåning, förlust, ändring, otillåtet avslöjande eller åtkomst av personuppgifter som överförs, lagras eller på annat sätt behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Utformningen ger intryck av att det är en brottslig handling som åsyftas. Så är dock inte fallet. Eftersom ordet brott kan förväxlas med ordet i dess straffrättsliga betydelse bör ett annat

uttryck användas. Vidare är det olämpligt att använda begreppet personuppgifter, eftersom bestämmelserna i 6 kap. LEK genomgående handlar om alla typer av behandlade uppgifter. I flertalet fall utgör uppgifterna personuppgifter, men den generella bestämmelsen om säkerhetsåtgärder i 6 kap 3 § LEK tar sikte på samtliga uppgifter. Inom informationssäkerhetsområdet är ordet incident ett etablerat uttryck. Med en incident avses att något allvarligt och oplanerat har inträffat. Såsom förordas i promemorian bör därför begreppet integritetsincident användas och kopplas till samtliga uppgifter som överförs, lagras eller på annat sätt behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

En incident kan inträffa genom yttre påverkan men kan också bero på brister eller otillåtet förfarande hos tjänstetillhandahållaren. Väsentligt för definitionen av integritetsincident är inte hur händelsen påbörjats eller vem som är ansvarig för dess uppkomst utan effekten av incidenten. Integritetsincidenter utgör potentiellt ett allvarligt hot mot tilltron till elektroniska kommunikationstjänster. När personlig information, t.ex. personuppgifter, som behandlats inom ramen för en elektronisk kommunikationstjänst sprids till utomstående kan det få allvarliga konsekvenser. Om sådana händelser inte hanteras på ett lämpligt sätt kan det leda till att individer råkar ut för såväl ekonomisk skada som personlig kränkning. Så sker t.ex. identitetsstöld regelbundet. Annan skyddsvärd information kan vara exempelvis viss kontoinformation, inloggningsuppgifter eller affärshemligheter.

Krav på åtgärder för att undvika integritetsincidenter

Artikel 4 i e-dataskyddsdirektivet reglerar nationella säkerhetsåtgärder i samband med tillhandahållande av elektroniska kommunikationstjänster och behandling av uppgifter. För att elektroniska kommunikationsnät ska fungera och tilliten till dem bibehållas krävs att tillhandahållarna av elektroniska kommunikationstjänster vidtar åtgärder för att säkerställa nätens säkerhet. Detta gäller särskilt tillgång till och behandling av uppgifter som hanteras i anslutning till kommunikation (s.k. trafikuppgifter) och uppgifter i själva kommunikationen. Skydden består i direktivet av två delar, dels artikel 4 som behandlar olika former av krav på säkerhetsåtgärder och dels artikel 5 som slår fast principen om kommunikationens hemlighet och anger vissa förutsättningar för att denna huvudprincip ska kunna brytas.

Kravet på säkerhetsåtgärder enligt artikel 4.1 i e-dataskyddsdirektivet har genomförts genom 6 kap. 3 § LEK. Skyddet enligt den bestämmelsen avser behandlade uppgifter utan att det närmare förklarats vad uppgifterna utgör. När det nu införts en underrättelseskyldighet för aktörer i direktivet behöver även utformningen av den generella skyldigheten att vidta säkerhetsåtgärder avseende integritet och säkerhet för behandlade uppgifter ses över så att skyldigheterna blir tydliga och deras koppling till varandra inte misstolkas.

Enligt de nya bestämmelserna i artikel 4.1a i e-dataskyddsdirektivet ska de åtgärder som vidtas i vart fall säkerställa att bara viss auktoriserad personal har tillgång till uppgifterna, att det finns en policy för behand-

ling av uppgifter samt att uppgifterna skyddas mot olika former av oplanerad eller olaglig behandling. Artikel 4 är utformad som ett minimikrav på de säkerhetsåtgärder som ska vidtas. Åtgärderna omfattas i huvudsak av den skyldighet som anges i 6 kap. 3 § LEK. Det har inte tidigare varit tydligt enligt direktivet att både organisatoriska och tekniska åtgärder ska kunna vidtas. De exempel som tas upp i den nya artikel 4.1a i e-dataskyddsdirektivet tydliggör nu att de åtgärder som ska vidtas kan vara av både organisatorisk art (säkerställa att endast auktoriserad personal får tillgång till uppgifter) och teknisk art (att skydda uppgifter som lagrats eller överförts mot oavsiktlig eller olaglig förstörelse, förlust eller ändring). Det finns därför anledning att justera bestämmelsen i LEK så att motsvarande klargörs även där. Av de skäl som PTS anfört bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer också ges rätt att utfärda föreskrifter om skyddsåtgärderna.

Underrättelser om integritetsincidenter

I artikel 4.3 i e-dataskyddsdirektivet anges att operatörer ska underrätta den nationella regleringsmyndigheten vid integritetsincidenter. Om incidenten kan antas inverka menligt på användaren eller abonnenten ska även denne underrättas. Som *Lagrådet* förordat bör detta komma till uttryck genom att det i lagtexten anges att rapporteringsskyldighet ska gälla om incidenten kan antas inverka negativt på de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör. Rapportering bör också ske om tillsynsmyndigheten annars begär det. Underrättelse behöver inte ske om tjänstetillhandahållaren har vidtagit lämpliga säkerhetsåtgärder och dessa åtgärder innebär att uppgifterna är oläsliga för obehöriga. Enligt direktivet ska underrättelser om integritetsincidenter lämnas utan onödigt dröjsmål. Det är därför inte lämpligt att tillsynsmyndigheten prövar i varje enskilt fall om användare eller abonnenter ska underrättas eftersom detta i stor grad skulle försena underrättelserna. Det kan också finnas anledning att i föreskrifter ange ett lägre tröskelvärde för när ett meddelande överhuvudtaget behöver lämnas. Det är rimligt att integritetsincidenter som endast haft en mycket marginell inverkan eller försumbar effekt inte med nödvändighet ska meddelas tillsynsmyndigheten.

Det bör således i lagen införas en skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten om integritetsincidenter inträffar och att i vissa fall direkt meddela den användare eller abonnent som uppgifterna berör. Som *Sveriges Advokatsamfund* påpekat bör för bättre överensstämmelse med direktivet i båda fallen gälla att rapporteringen ska ske utan onödigt dröjsmål.

Beträffande de situationer då underrättelse inte behöver lämnas kan en närmare beskrivning anges i föreskrifter. Direktivets krav beträffande innehållet i en underrättelse kan genomföras genom att motsvarande anges i verkställighetsföreskrifter. Detta behöver inte särskilt anges i lagen.

Leverantörerna ska enligt artikel 4.4 andra stycket i e-dataskyddsdirektivet föra förteckningar över integritetsincidenter i syfte att möjliggöra myndighetstillsyn. Av förteckningarna ska vissa närmare angivna detaljer framgå. En motsvarande bestämmelse bör införas i lagen. Det

9.4 Lagring och hämtning av information, cookies m.m.

Regeringens förslag: Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till den. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen begärt.

Promemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *IAB Sverige (IAB)*, *Sveriges television AB (SVT)* och *Svenska tidningsutgivareföreningen (TU)* tillstyrker promemorians förslag till införande av samtycke för viss lagring och hämtning av information under förutsättning att bestämmelsen inte är avsedd att försvåra användningen av s.k. cookies. *TradeDoubler AB (publ) (Tradedoubler)* anser att förslaget är acceptabelt men skulle föredra att det tydligare framgick att ”legitima tekniker” omfattar s.k. spårningscookies. Bolaget menar att självreglering är ett effektivt sätt att komma tillrätta med eventuella integritetsproblem rörande användningen av cookies, inte minst eftersom den tekniska utvecklingen är snabb. Det är positivt med en förbättrad reglering av integritetsfrågor på Internet. Emellertid skulle ett skärpt krav på samtycke inte leda till några integritetsmässiga förbättringar för konsumenterna. En sådan förändring skulle medföra att en användare varje gång denne besöker en webbplats för första gång avkrävs ett samtycke t.ex. i ett pop up-fönster dels för webbplatsens funktion, dels för annonsspårning. Det är troligt att det snabbt skulle utvecklas verktyg för automatiskt godkännande av cookies så att användaren kan lämna ett generellt samtycke vid ett tillfälle. En uppenbar risk är då att användaren avkrävs ett betydligt mer omfattande samtycke än nödvändigt och denne skulle då riskera att hamna i ett sämre läge än i dag. *Stiftelsen för Internetinfrastruktur* anser att Sverige inte bör lagstifta om kravet på aktivt samtycke till cookies etc. Om det av juridiska skäl ändå är nödvändigt att följa direktivet, menar stiftelsen att vi i Sverige bör tolka lagstiftningen så att användaren genom ändringar i sin webbläsarinställning kan automatisera samtycket. Även *IAB* menar att det är viktigt att det görs klart att ett generellt samtycke kan lämnas till att cookies får användas genom en på förhand gjord inställning i ett webbläsarprogram. *Stockholms Handelskammare* menar att det bör göras ytterligare förtydliganden om vad som utgör legitima tekniker. Handelskammaren menar att det är tveksamt om ett krav på uttryckligt samtycke för lagring av cookies i praktiken skulle leda till bättre integritetsskydd för användarna. Användningen av spårningscookies är en förutsättning för t.ex. annonsintäkter som idag bidrar till att finansiera en stor del av innehållet som publiceras på Internet. Området är idag föremål för självreglering.

Skärpta krav skulle kunna innebära praktiska problem eller att konsumenterna i högre utsträckning skulle behöva betala för att ta del av innehåll. Handelskammaren varnar liksom *Tradedoubler* för att oseriösa aktörer kan komma att utveckla tekniker som gör det svårt för användaren att överhuvudtaget bedöma vilken spårning som utförs samt att vissa aktörer kan komma att flytta sin verksamhet utanför EU om EU-reglerna bedöms innebära för stora nackdelar. *Post- och telestyrelsen (PTS)* bedömer att bestämmelsen blir mycket vid och kommer att få effekter som är svåra att förutse. Eftersom kopplingen till användning av elektroniska kommunikationsnät tas bort, kommer bestämmelsen att bli tillämplig på aktiviteter som inte har någon anknytning till elektronisk kommunikation. PTS håller inte med om slutsatsen att införande av ett samtyckeskrav inte är avsett att försvåra användningen av cookies. Myndigheten har svårt att se att ett krav på samtycke enligt förslaget kan frångås utan att en möjlighet till undantag framgår av bestämmelsen. Om ambitionen är att regleringen inte ska försvåra hanteringen av cookies så bör en möjlighet till undantag från kravet om samtycke införas, dock med bibehållet krav på information. Enligt *Datainspektionens* mening är det vad en cookie kommer att användas till som avgör om samtycke krävs eller inte. *Telenor Sverige AB (Telenor)* efterlyser tydlighet kring vilka typer av lagring och åtkomst som ska kräva samtycke. Enligt bolagets mening kan det inte krävas att den som tillhandhåller elektroniska kommunikationsnät eller -tjänster ska hållas ansvarig för det som abonnenten väljer att ladda ner från tredje part i sin terminal. *Tele2 Sverige AB (Tele2)* efterlyser förtydliganden om vilket ansvar operatörer skulle bära utifrån den föreslagna regleringen och kring vilka händelser och åtgärder som i så fall åsyftas. Även Tele2 menar att en operatör inte kan bära ansvar för vad användaren själv gör, vilket Tele2 varken kan eller ska kontrollera.

Skälen för regeringens förslag: En regel om företeelser där information skickas via ett elektroniskt kommunikationsnät för att lagras i en mottagares terminalutrustning finns i 6 kap. 18 § LEK. Där framgår sammanfattningsvis i huvudsak följande. Elektroniska kommunikationsnät får användas för att lagra eller hämta information hos en användare om denne får information om ändamålet med behandlingen av den personuppgiftsansvarige och ges tillfälle att hindra den, s.k. opt-out. Regeln hindrar inte lagring och hämtning som behövs för att utföra eller underlätta överföring av ett elektroniskt meddelande via nätet eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren uttryckligen begärt. Bestämmelsen har sin grund i artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet. Ett exempel på en sådan företeelse som avses är användning av s.k. cookies. Dessa utgörs av datafiler som lagrar information att t.ex. användas när mottagaren nästa gång besöker samma webbplats. Informationen används då för att exempelvis anpassa en webbplats efter olika användare eller för att ”minnas” ett tidigare angivet användarnamn. Ett annat exempel är s.k. spionprogram. Dessa kan utan användarens vetskap installeras i terminalutrustningen och kan utan att det märks vidareförmedla information från terminalutrustningen till en tredje part.

Artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet har ändrats. I artikeln anges nu att medlemsstaterna ska se till att lagring av information eller tillgång till information som redan är lagrad i en abonnents eller användares termi-

nalutrustning endast är tillåten på villkor att denne har gett sitt samtycke efter att ha fått tillgång till tydlig och fullständig information i enlighet med dataskyddsdirektivet (95/46/EG), bl.a. om ändamålen med behandlingen av uppgifterna. Detta får inte förhindra någon teknisk lagring eller åtkomst som endast sker för att utföra överföringen av en kommunikation via ett elektroniskt kommunikationsnät eller det som är absolut nödvändigt för att leverantören ska kunna tillhandahålla en av informations-samhällets tjänster som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

I artikelns tidigare lydelse fanns inte angivet något krav på samtycke, utan det krävdes endast att användaren informerades av den dataregisteransvarige och gavs möjlighet att förhindra lagringen eller tillgången. I skäl 66 till ändringsdirektivet anges sammanfattningsvis följande. Tredje parter kan vilja lagra information på en användares utrustning eller ha tillträde till redan lagrad information. Det finns flera olika skäl till detta, alltifrån legitima skäl (t.ex. vissa typer av cookies) till skäl som innebär ett oberättigat intrång i privatlivet (t.ex. spionprogram eller virus). Det är därför av yttersta vikt att användarna ges tydlig och utförlig information när de deltar i verksamhet som kan leda till sådan lagring eller sådant tillträde. Sättet att lämna information och ge rätt att vägra att lämna information bör vara så användarvänligt som möjligt. Ett undantag från skyldigheten att lämna information och ge rätt att vägra bör vara så användarvänligt som möjligt. Ett undantag från skyldigheten att lämna information och ge rätten att vägra bör bara få tillämpas i de situationer då den tekniska lagringen eller åtkomsten är strikt nödvändig för att möjliggöra användning av en specifik tjänst som uttryckligen efterfrågas av användaren. Om det är tekniskt möjligt och effektivt i enlighet med direktiv 95/46/EG kan användarens samtycke till behandlingen uttryckas med hjälp av lämpliga webbläsarinställningar eller en annan anordning. Genomförandet av dessa krav bör göras mer verkningsfullt genom de ökade befogenheter som beviljas nationella myndigheter.

Bestämmelsen i 6 kap. 18 § LEK bör ändras så att den överensstämmer med de krav som ställs enligt artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet. Det bör således införas ett krav på samtycke för att få lagra eller hämta information som är lagrad i terminalutrustning, s.k. opt-in. Vidare tar paragrafen i sin nuvarande utformning endast sikte på användning av elektroniska kommunikationsnät för lagring och hämtning av information vilket innebär att lagring eller hämtning med hjälp av t.ex. ett USB-minne, en extern hårddisk etc. inte täcks av ordalydelsen. Bestämmelsen bör nu anpassas så att den omfattar all lagring eller hämtning oavsett teknik. Det bör också göras en justering som motsvarar den som gjorts i artikeln vad gäller undantaget beträffande överföring av elektroniskt meddelande. Av bestämmelsen bör framgå att undantaget gäller lagring eller åtkomst som behövs för överföring av meddelandet och alltså inte längre lagring eller åtkomst som enbart behövs för att underlätta överföringen.

Att det är den personuppgiftsansvarige som ska lämna informationen om ändamålet med lagringen eller hämtningen följer numera inte av direktivet. Paragrafen har heller inte någon anknytning till regleringen om personuppgifter. Det kan uppkomma situationer där en lagring eller hämtning omfattas av bestämmelsen trots att de uppgifter som lagras eller hämtas inte utgör personuppgifter. I sådana situationer kan inte nå-

gon ansvarig utpekats eftersom definitionen av personuppgiftsansvarig i personuppgiftslagen (1998:204) är kopplad till att personuppgifter behandlas. Begreppet personuppgiftsansvarig bör därför tas bort i paragrafen.

I fråga om bestämmelsens närmare utformning kan konstateras att de flesta remissinstanserna har understrukit vikten av att användningen av s.k. cookies inte försvåras. Flera instanser har också beskrivit hur kravet på samtycke om det dras för långt t.ex. kan medföra att vanlig s.k. surfning på Internet blir betydligt omständligare och mer komplicerad än vad som är fallet idag. Direktivet lämnar emellertid ingen möjlighet att, som *PTS* föreslagit, explicit undanta vissa tekniker från kravet på samtycke. Till detta kommer att såväl legitima tekniker, t.ex. s.k. cookies, som tekniker som kan ha otillbörliga användningsområden utvecklas och nya tillkommer kontinuerligt. Lagstiftning som i detalj pekar ut vissa tekniker som tillåtna eller undantagna riskerar snabbt att bli obsolet. Risker är också stor att en sådan nationell lagstiftning i alltför stor utsträckning skulle avvika från reglerna i andra länder såväl inom som utom EU. För att uppnå en internationellt harmoniserad hantering av s.k. cookies och liknande tekniker bör lagstiftningen i stället i största möjliga utsträckning vara teknikneutral och så långt möjligt överlåta till marknadsaktörer och användare att utveckla normer för användningen som är anpassade till de praktiska förutsättningarna.

I fråga om bestämmelsens tillämpning vad gäller befogade tekniker talar alltså praktiska skäl för att ändringen inte bör medföra någon förändring i sak. Detta gäller särskilt användarnas möjligheter att besöka s.k. webbsidor på Internet utan större olägenhet. Som stöd för detta kan anföras att syftet med ändringen av artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet inte har varit att försvåra användningen av legitima tekniker utan skärpningen har varit riktad mot mer integritetskränkande tekniker såsom spionprogram eller andra tillämpningar där man utan användarens vetskap lagrar eller hämtar information från dennes terminalutrustning och att kravet på uttryckligt samtycke varje gång därför bör gälla enbart i dessa fall. I skäl 66 i ändringsdirektivet har också särskilt angetts att sättet att lämna information och ge rätt att vägra att lämna information bör vara så användarvänligt som möjligt samt att samtycket om det är tekniskt möjligt kan uttryckas med hjälp av lämpliga webbläsarinställningar eller liknande. En sådan inriktning vinner också stöd av den tolkningsdeklaration (15864/09) som presenterades av ett flertal EU-medlemsstater i samband med antagandet av direktivet. Där erkändes att ändringen kan kräva förändring av nationell lagstiftning, men med hänvisning till skäl 66 angavs också att ändringen inte är avsedd att förändra det nuvarande rekvisitet som innebär att samtycket kan utövas som en rätt att vägra användning av cookies eller liknande tekniker med befogade syften. Så långt möjligt bör paragrafen därför alltså tolkas så att användningen av s.k. cookies i syften som inte kan sägas vara integritetskränkande inte försvåras. Detta gäller också eftersom flera aktörer på mediemarknaden har gjort stora investeringar i verksamhet som bygger på sådana tekniker. Eftersom bestämmelsen bygger på direktivet kan vi emellertid inte ha alltför bestämda uppfattningar om den tänkta tillämpningen i olika fall, utan detta måste i viss mån överlämnas till rättstillämpningen.

I anledning av de farhågor som *Tele2* och *Telenor* gett uttryck för rörande operatörers ansvar kring dessa frågor bör framhållas att regleringen inte avses grunda något ansvar för nätoperatörer för innehåll som förmedlas i deras nät. Prop. 2010/11:115

10 Obeställd reklam

Regeringens förslag: Vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot marknadsföringslagens regler om reklamidentifiering och om lämnande av väsentlig information.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Hi3G Access AB* anser att utskick med elektronisk post inte ska omfattas av marknadsföringslagens (2008:486) bestämmelse om utelämnande av väsentlig information samt efterfrågar ett förtydligande av innebörden av vad som utgör informationssamhällets tjänster. *Konsumentverket/KO* anser att det bör anges att affärsmetoden är att anse som otillbörlig.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 9 § andra stycket marknadsföringslagen ska det av all marknadsföring tydligt framgå vem som svarar för marknadsföringen. I 10 § tredje stycket marknadsföringslagen anges att en näringsidkare inte får utelämna väsentlig information i marknadsföringen av sin egen eller någon annans näringsverksamhet. Med vilseledande utelämnande avses även sådana fall när den väsentliga informationen ges på ett oklart, obegripligt, tvetydigt eller annat olämpligt sätt. Enligt 20 § samma lag ska meddelanden vid marknadsföring med elektronisk post alltid innehålla en giltig adress till vilken mottagaren kan sända en begäran om att marknadsföringen ska upphöra.

Av artikel 13.4 i e-dataskyddsdirektivet följer att marknadsföring med elektronisk post inte får ske om marknadsföringen strider mot artikel 6 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (e-handelsdirektivet) eller om mottagaren uppmanas att besöka webbplatser som strider mot den artikeln.

I artikel 6 i e-handelsdirektivet, ställs vissa krav på kommersiella meddelanden. Dessa meddelanden ska vara klart identifierbara som kommersiella meddelanden. Vidare ska den fysiska eller juridiska person för vars räkning det kommersiella meddelandet sänds vara klart identifierbar. Slutligen ställs vissa krav på hur säljfrämjande erbjudanden och tävlingar eller spel ska framställas i kommersiella meddelanden. E-handelsdirektivet gäller endast för informationssamhällets tjänster. I direktivet anges att man med detta uttryck avser alla tjänster som normalt utförs mot ersättning och som tillhandahålls på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.

Kravet i artikel 6 i e-handelsdirektivet på att marknadsföringen, och den som ligger bakom denna, ska kunna identifieras är genomfört genom 9 § marknadsföringslagen. Även säljfrämjande erbjudanden, tävlingar och spel omfattas av begreppet marknadsföring. E-handelsdirektivets krav på att sådana ska vara klart identifierbara täcks således av lagen.

Kravet i e-handelsdirektivet att villkoren för säljfrämjande erbjudanden eller för deltagande i säljfrämjande tävlingar och spel ska vara lättillgängliga och framställas klart och tydligt uppfylls genom bestämmelsen i 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

E-handelsdirektivets krav på information i samband med marknadsföring överensstämmer med de krav som finns i marknadsföringslagen. Det behövs således inte någon lagstiftningsåtgärd för att uppfylla kravet i artikel 13.4 i e-dataskyddsdirektivet på att det ska vara förbjudet att skicka elektronisk post för direkt marknadsföring i strid med artikel 6 i e-handelsdirektivet.

Avsikten med det andra tillägget i artikel 13.4 är bl.a. att tydligare angripa meddelanden som är direkt bedrägliga avseende vilken som är den egentliga avsändaren eller meddelanden som uppmanar mottagaren att besöka sådana webbplatser. Sådana meddelanden ingår ofta som ett led i s.k. nätfiske, där avsändaren söker efter mottagare som kan luras att tro att de besöker en legitim verksamhet. Som exempel kan avsändaren av meddelandet utge sig för att vara en känd bank och i meddelandet lämna en länk till en webbplats som är konstruerad så att den ser ut som bankens egna webbplats. Mottagaren kan där bli lurad att lämna ifrån sig information om bankkonto, lösenord eller liknande. Detta förfarande utgör i sig bedrägeri eller någon form av oredlighet och är som sådant straffbart.

Även om det syftet med direktivsbestämmelsen i första hand är att komma till rätta med nätfiskeliknande fall kräver bestämmelsen att det ska vara förbjudet att skicka elektronisk post för direkt marknadsföring om mottagaren uppmanas att besöka webbplatser i strid med artikel 6 i e-handelsdirektivet. Det kan inte uteslutas att mindre seriösa företag via e-post bedriver direkt marknadsföring av informationssamhällets tjänster som inte uppfyller informationskravet i artikel 6 i e-handelsdirektivet. Ett sådant förfarande är inte alltid brottsligt och beroende på hur uppmaningen sker kan det även ifrågasättas om det alla gånger är vilseledande marknadsföring. Direktivet tycks vidare innebära att det är förbjudet att skicka i och för sig korrekt information om att någon tillhandahåller en viss produkt via t.ex. en webbplats, om det inte framgår tydligt vem som är säljare, och det även om säljaren i övrigt är seriös.

Mot den nu angivna bakgrunden är det inte tillräckligt att bara luta sig mot brottsbalkens bestämmelser om bedrägeri m.m. vid genomförandet av direktivet. Enligt vår mening bör det i marknadsföringslagen införas en bestämmelse som innebär att det vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post är förbjudet att uppmana mottagaren att besöka webbplatser vars innehåll strider mot 9 § eller 10 § tredje stycket marknadsföringslagen.

Reglerna i marknadsföringslagen om obeställd reklam har inte tillkommit för att ingripa mot vilseledande (jfr prop. 1999/2000:40 s. 22). Dessa regler är särskilda förbud som innebär att affärsmetoder som strider mot dem är otillbörliga. Vid överträdelser kan därför förbud meddelas enligt

11 Tillsyn

11.1 Tillsynsprocessen

Regeringens förslag: Den som är föremål för tillsyn ska underrättas om en påstådd överträdelse och få tillfälle att yttra sig över denna inom skälig tid. Tillsynsmyndigheten får i samband med underrättelsen meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske omedelbart eller inom skälig tid. Möjligheten att meddela interimistiska beslut utökas. Giltighetstiden för sådana beslut begränsas.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Enligt promemorian skulle tillsynsmyndigheten först ge den som är föremål för tillsyn möjlighet att inkomma med synpunkter innan ett föreläggande eller förbud meddelas.

Remissinstanserna: *PTS* tillstyrker förslaget. *Sveriges advokatsamfund* anser att det bör anges i lagen att den som är föremål för tillsyn har rätt att yttra sig inom skälig tid.

Skälen för regeringens förslag

Underrättelse om överträdelser

Om tillsynsmyndigheten finner skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt LEK inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, ska myndigheten enligt 7 kap. 4 § LEK underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig. I underrättelsen ska myndigheten ange att den kan komma att meddela ett föreläggande eller förbud, om inte rättelse sker inom skälig tid. Skälig tid får inte understiga en månad, annat än vid upprepade fall av överträdelse, om inte den som underrättas samtycker till en kortare tidsfrist.

Genom paragrafen har artikel 10.2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektivet) genomförts. I direktivets nya lydelse anges inte längre hur fristen ska bestämmas. Det anges endast att den som är föremål för tillsyn ska ha möjlighet att inom en rimlig tidsperiod inkomma med synpunkter.

Ändringen i direktivet förbättrar tillsynsmyndighetens möjligheter att ingripa snabbt och bedriva en mer flexibel och effektiv tillsyn. Paragrafen bör därför ändras så att den överensstämmer med direktivets nya lydelse. Vi instämmer i *Sveriges advokatsamfunds* bedömning att det bör

Förelägganden och förbud

Bestämmelser om tillsynsmyndighetens befogenheter vid överträdelser av skyldigheter som följer av LEK finns i 7 kap. 5 § LEK. Där anges att om en underrättelse enligt 7 kap. 4 § inte leder till rättelse får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske. Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis ska upphöra med verksamheten, om inte överträdelsen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Förelägganden och förbud får förenas med vite.

Bestämmelserna i 7 kap. 5 § LEK bygger på artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet. Direktivet har ändrats på så sätt att det inte längre krävs att företag inte rättar sig efter en underrättelse om en påstådd överträdelse för att tillsynsmyndigheten ska kunna meddela förelägganden och förbud. Enligt artikel 10.3 i auktorisationsdirektivet ska tillsynsmyndigheten ha befogenhet att kräva att en överträdelse upphör omedelbart eller inom en rimlig tidsperiod. För att säkerställa att rättelse sker ska ekonomiska sanktioner kunna införas och beslut kunna fattas om att tillhandahållandet av en eller flera tjänster som skulle medföra en avsevärd snedvridning av konkurrensen ska upphöra eller senareläggas tills en skyldighet om tillträde har införts och fullgjorts.

Av skäl 72 till ändringsdirektivet följer att ändringen har gjorts i syfte att snabba på och effektivisera tillsynsprocessen. Det är angeläget att tillsynsprocessen inte drar ut på tiden mer än nödvändigt. En omständlig process är inte till gagn vare sig för marknadsaktörerna eller rättssäkerheten och stabiliteten på marknaden. Vi anser därför att bestämmelserna om tillsynsförfarandet i 7 kap. 5 § LEK bör ändras så att tillsynsmyndigheten kan ingripa på samtliga de sätt som direktivet ger möjlighet till.

Interimistiska åtgärder

Enligt 7 kap. 8 § LEK får tillsynsmyndigheten vidta vissa interimistiska åtgärder om en överträdelse av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster.

Enligt artikel 10.6 i auktorisationsdirektivet får interimistiska åtgärder vidtas till skydd även för andra användare av radiofrekvenser. Vidare anges i direktivet att åtgärderna får gälla högst tre månader, eller om efterlevnadsåtgärderna då ännu inte har avslutats, i ytterligare högst tre månader. Lagen bör anpassas till den ändrade lydelsen av direktivet.

Regeringens förslag: Tvistlösningsförfarandet utvidgas så att det även omfattar tvister mellan den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster och den som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde.

Vid gränsöverskridande tvister ska tillsynsmyndigheten kunna samråda med organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och kunna begära att organet yttrar sig över vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Svenska stadsnätetsföreningen tillstyrker förslaget. PTS har inget att erinra mot förslagen, men efterlyser en närmare beskrivning av vilka företag som omfattas av det utvidgade tvistlösningsförfarandet. Telenor Sverige AB menar att förslaget går längre än vad som krävs enligt direktivet.

Skälen för regeringens förslag

Tvistlösningsförfarandets omfattning utökas

I 7 kap. 10 § LEK finns ett särskilt förfarande för lösning av tvister som uppkommer mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster. Sådana tvister får på begäran av en part hänskjutas för avgörande av tillsynsmyndigheten, om tvisten har samband med skyldigheter som följer av lagen eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, eller om tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Lagbestämmelsen grundar sig på artikel 20 i ramdirektivet i dess tidigare lydelse. Den har fått sin nuvarande utformning efter det att Europeiska kommissionen i en formell underrättelse ifrågasatt dess förenlighet med direktivet (se prop. 2008/09:159, bet. 2008/09:TU17, rskr. 2008/09:239) och EU-domstolen uttalat sig om direktivets innebörd (se prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297). Vi delar därför inte Telenor Sverige AB:s bedömning att bestämmelsen går längre än vad som krävs för att genomföra direktivet.

Av direktivbestämmelsen i dess nya lydelse följer att förfarandet även ska omfatta tvister mellan företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster och andra företag som drar nytta av skyldigheter i fråga om tillträde eller samtrafik. Motsvarande ändring bör därför även göras i 7 kap. 10 § LEK.

Gränsöverskridande tvister

I artikel 21.2 i ramdirektivet anges att tillsynsmyndigheten vid gränsöverskridande tvister ska ha rätt att samråda med organet för europeiska

regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) och att begära att Berec antar ett yttrande om vilken åtgärd som bör vidtas för att lösa tvisten. Om en begäran om yttrande lämnas till Berec får tvisten inte avgöras förrän Berec har yttrat sig. Vid behov finns det dock möjlighet att vidta brådskande åtgärder.

Det faktum att Berec involveras i processen bidrar till en mer harmoniserad marknad och förverkligandet av den inre marknaden. En bestämmelse om lösning av gränsöverskridande tvister finns i 7 kap. 13 § LEK. De kompletterande regler som behövs med anledning av ändringarna i artikel 21 i ramdirektivet bör därför föras in i den paragrafen.

11.3 Informationskyldighet

Regeringens förslag: Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen om elektronisk kommunikation ska på begäran tillhandahålla en myndighet information som behövs för att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser, samt för utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter. En operatör som har betydande inflytande på en grossistmarknad ska på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förknippade med grossistmarknaden.

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen ska vara skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för att upprätta en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet i fråga om sådan egendom eller annat som, enligt förpliktelse under vissa närmare angivna förutsättningar, kan tillhandahållas för samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslogs också att den som bedriver verksamhet enligt lagen ska tillhandahålla tillsynsmyndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer. I fråga om skyldigheten att lämna upplysningar och handlingar för en detaljerad förteckning över egendom som avses i 4 kap. 14 § LEK föreslogs att förteckningen i fråga ska avse sådan egendom som utnyttjas gemensamt enligt den nu föreslagna 4 kap. 13 a §.

Remissinstanserna: *PTS* tillstyrker förslagen. Beträffande skyldigheten att lämna upplysningar och handlingar för en detaljerad förteckning över egendom som avses i 4 kap. 14 § har myndigheten endast påpekat att promemorians förslag inte kommer att kunna fylla avsedd funktion om bestämmelsen riktar sig mot operatörer, eftersom dessa i princip aldrig äger fastighetsnät. *Konkurrensverket* och *Hi3G Access AB* stöder förslaget om inhämtande av upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer. *Konkurrensverket* tillstyrker vidare förslaget avseende tillhandahållande av redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som

är förknippade med grossistmarknaden. *Tele2 Sverige AB* avstyrker förslaget till den del det avser information som behövs för att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser, och utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter. Företaget menar vidare att skyldigheten att lämna upplysningar för kontroll av ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser inte bör gälla för sådant frekvensutrymme som tilldelats efter ett urvalsförfarande enligt 3 kap. 8 § LEK. *Kammarrätten i Stockholm* har lämnat vissa redaktionella synpunkter på lagtexten.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 5.1 i ramdirektivet ska medlemsstaterna säkerställa att företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster tillhandahåller all den information, även ekonomisk information, som är nödvändig för att de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna säkerställa att bestämmelserna i det eller de beslut som fattas i enlighet med ramdirektivet och sänddirektiven följs. De nationella regleringsmyndigheterna ska särskilt ha befogenheter att kräva att företagen lämnar in information om framtida utveckling i nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som de tillhandahåller konkurrenter. Företag med betydande marknadsinflytande på grossistmarknader kan också anmodas att lämna in redovisningsuppgifter om de slutkundmarknader som är förbundna med de aktuella grossistmarknaderna.

Företagen ska på begäran tillhandahålla sådan information snabbt och enligt den tidsram och med den detaljeringsgrad som den nationella regleringsmyndigheten kräver. Den information som den nationella regleringsmyndigheten begär ska stå i proportion till genomförandet av uppgiften.

Som anges i förarbetena till LEK (prop. 2002/03:110 s. 285) inskränks denna till synes fullständiga rätt till information genom regleringen i artikel 11 i auktorisationsdirektivet. I princip kan auktorisationsdirektivets reglering sägas specificera vad som är nödvändig information enligt ramdirektivets reglering. I artikel 11.1 första stycket i auktorisationsdirektivet finns en uppräkningslista av vilka uppgifter den nationella regleringsmyndigheten får kräva att företagen tillhandahåller.

Direktivet har ändrats på så sätt att regleringsmyndigheten även får kräva in uppgifter som krävs för den allmänna auktorisationen, nyttjanderätterna eller de särskilda skyldigheterna och som står i proportion till syftet och är sakligt motiverade för

1. systematisk kontroll eller kontroll i enskilda fall, av att skyldigheter eller villkor har uppfyllts avseende faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer,
2. skyddande av en effektiv användning och säkerställande av en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser, och
3. utvärdering av sådan framtida utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter.

I fråga om punkt 1 ovan följer det av artikel 10.4 i auktorisationsdirektivet att det är möjligt att omedelbart vitesförelägga någon att lämna dessa uppgifter. Villkor om faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer kan uppställas med stöd av 3 kap. 11 § 9 och 3 kap. 21 § 2 LEK. Enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och andra stycket kan den

som bedriver verksamhet enligt lagen föreläggas vid vite att lämna ut de uppgifter som behövs för att kontrollera att villkoren följs. Till skillnad från vad som föreslås i promemorian behövs därför ingen ändring i lagen för att denna del av direktivet ska vara genomförd.

I övrigt finns det allmänna bestämmelser om uppgiftsskyldighet i 8 kap. 1 § LEK. Punkterna 2 och 3 i uppräkningsdelen ovan bör därför föras in i den paragrafen. Detsamma bör gälla den i artikel 5.1 i ramdirektivet särskilt angivna skyldigheten för en operatör som har betydande inflytande på en grossistmarknad att på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förknippade med grossistmarknaden.

Av artikel 12.4 i ramdirektivet följer att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna kan kräva att företag tillhandahåller viss nödvändig information om myndigheterna begär det. Detta för att myndigheterna tillsammans med de nationella regleringsmyndigheterna ska kunna utarbeta en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet vad avser de installationer som avses i artikel 12.1 och göra denna förteckning tillgänglig för berörda parter. Installationerna som där anges är faciliteter och egendom – bl.a. byggnader, kablar, master, antenner, torn, ledningar, kanalisation, inspektionsbrunnar och kopplingskåp – som ett företag installerat med stöd av nyttjanderätt eller liknande eller efter expropriation. Artikel 12.1 har ändrats och föreskriver numera att regleringsmyndigheten ska kunna ålägga gemensamt utnyttjande av den angivna faciliteterna och egendomen. Ändringen föranleder inga justeringar i LEK eftersom 4 kap. 14 § redan överensstämmer med den ändrade artikeln. De företag som berörs av artikel 12.4 i ramdirektivet är sålunda operatörer som får förpliktas att tillhandahålla samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande under de närmare förutsättningar som anges i 4 kap. 14 § LEK. Mot bakgrund av att det är PTS som har befogenhet att besluta om samlokalisering och gemensamt utnyttjande enligt artikel 12 är PTS att betrakta som en sådan nationell behörig myndighet som avses i artikel 12.4. Artikeln bör därför genomföras på så sätt att PTS ges rätt att kräva in upplysningar och handlingar som behövs för att upprätta förteckningen i fråga. För korrekt genomförande fordras att bestämmelsen utformas på så sätt att den gäller information om all egendom eller annat som skulle kunna användas för samlokalisering eller motsvarande.

12 Internationell roaming

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ges möjlighet att meddela förelägganden och förbud mot den som inte följer reglerna i EU-förordningen om internationell roaming.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan invändning.

Skälen för förslaget: Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG trädde i kraft den 30 juni 2007. Roaming innebär att någon använder sin mobiltelefon utanför sin operatörs nät, som besökare i ett annat nät. Ett exempel är möjligheten att ringa från utlandet. Mobiloperatörer sluter roamingavtal sammellan för att tillhandahålla denna funktion, så att en operatör kan debitera samtalet på den ordinarie teleräkningen, och ingen utländsk räkning behöver skickas till slutkunden.

Roamingförordningen är bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna. I artikel 9 anges att medlemsstaterna ska fastställa regler om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för överträdelser av förordningens bestämmelser samt vidta de åtgärder som krävs för att se till att sanktionerna tillämpas.

Regler om sanktioner har införts i 7 kap. 3 a § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Enligt den paragrafen får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förordningens regler om prisnivåer och informationsplikt vid tillhandahållande av roamingtjänster för rösttelefoni ska följas.

Roamingförordningens tillämpningsområde har nyligen utvidgats till att även avse sms-meddelanden och datatrafik.³ Skyldigheterna avser prisnivåer, informationsplikt och tekniska egenskaper när man tillhandahåller dessa roamingtjänster. Dessutom har det införts vissa bestämmelser om prissättning av olika tjänster. Förordningens rubrik har även ändrats.

De kompletterande sanktionsregler som behövs med anledning av ändringarna i roamingförordningen skulle ha anmälts till Europeiska kommissionen senast den 30 mars 2010. Mot denna bakgrund bör 7 kap. 3 a § LEK ändras så snart som möjligt så att tillsynsmyndigheten kan meddela förelägganden och förbud vid vite inom hela roamingförordningens tillämpningsområde.

13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: De nya bestämmelserna ska träda i kraft den 1 juli 2011.

Icke teknik- eller tjänsteneutrala villkor i tillstånd att använda radiosändare, som beviljats före ikraftträdandet och som inte får meddelas efter ikraftträdandet med stöd av de nya bestämmelserna, ska upphöra att gälla den 25 maj 2016.

³ Se Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 544/2009 av den 18 juni 2009 om ändring i förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG (Celex 32009RL0544).

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Telenor Sverige AB* har anfört att det bör anges att de nya bestämmelserna om vad avtal ska innehålla bör tillämpas så, att anpassningar av avtalen till dessa bestämmelser inte ska anses utgöra en sådan villkorsändring som enligt 5 kap. 16 § LEK kräver särskild underrättelse och som ger abonnenten möjlighet att säga upp avtalet utan kostnad, avgift eller annan förpliktelse. *Telia Sonera AB* anser att regleringen av avtalstider endast bör gälla för avtal som ingås efter ikraftträdandet.

Skälen för regeringens förslag

Ikraftträdande

I ändringsdirektiven anges att de föreskrifter som krävs för att följa direktiven ska tillämpas från och med den 26 maj 2011. De lagregler som behövs med anledning av ändringarna i den s.k. roamingförordningen, se avsnitt 12, skulle ha börjat tillämpas senast den 30 mars 2010. Mot denna bakgrund är det angeläget att det nya regelverket börjar tillämpas så snart som möjligt. De nya bestämmelserna bör träda i kraft den 1 juli 2011.

Villkor i tillstånd att använda radiosändare

I artikel 9a i ramdirektivet har det införts bestämmelser om översyn av villkor i tillstånd att använda radiosändare som inte är teknik- och tjänsteneutrala. Av punkt 2 i artikeln följer att medlemsstaterna är skyldiga att från och med den 26 maj 2016 vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att de nya bestämmelserna om möjligheten att meddela icke teknik- och tjänsteneutrala villkor i tillstånd att använda radiosändare tillämpas på alla tillstånd som gällde den 25 maj 2011. Det bör därför införas en övergångsbestämmelse om att de tillståndsvillkor för användande av radiosändare som beviljats före ikraftträdandet och som inte skulle kunna meddelas efter ikraftträdandet, ska upphöra att gälla den 26 maj 2016.

Övriga frågor

Vissa av förslagen i propositionen avser bestämmelser som ger upphov till civilrättsliga rättigheter och skyldigheter. Hit hör bestämmelserna om vad avtal ska innehålla och hur långa avtalsperioder som är tillåtna samt skyldigheten att betala skadestånd vid dröjsmål med överlämnande eller aktivering av nummer eller vid missbruk av överlämnande av nummer. I dessa fall följer av allmänna regler att nya bestämmelser inte är tillämpliga på rättigheter och skyldigheter som har uppkommit före ikraftträdandet. Detta gäller oavsett om det uttrycks i en övergångsbestämmelse eller inte. Det behövs alltså inte någon särskild reglering av detta.

Inte heller i övrigt finns det behov av övergångsbestämmelser.

Inledning

I propositionen lämnas huvudsakligen förslag som genomför ändringarna av de EU-direktiv som ligger till grund för regleringen av marknader för elektronisk kommunikation. Ett större antal ändringar föreslås i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK). Vidare föreslås en ändring i marknadsföringslagen (2008:486). Dessutom föreslås en ändring i LEK med anledning av genomförande av en bestämmelse i EU-förordningen om internationell roaming och en ändring på förslag från Post- och telestyrelsen (PTS) om amatörradio.

De som berörs av förslagen är främst företag som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster och de som använder sådana tjänster. Eftersom flertalet i Sverige använder telefoni och Internet berörs därmed nästan alla medborgare, företag och andra organisationer av de föreslagna ändringarna.

Nedan redovisas närmare de konsekvenser av förslagen som bedöms vara mer betydande.

Användning av radiosändare

I fråga om tillstånd att använda radiosändare förtydligas att huvudprincipen ska vara att tillstånden ska vara teknik- och tjänsteneutrala. Tillståndsvillkoren ska inte i samma utsträckning som tidigare kunna peka ut vilka elektroniska kommunikationstjänster eller tekniker som får användas.

En princip om teknik- och tjänsteneutralitet borgar för att radiofrekvenser, som kan sägas vara en begränsad naturresurs, används så effektivt som möjligt. Detta eftersom marknadens efterfrågan i högre grad tillåts styra hur frekvenserna används. Typiskt sett har tillståndshavare störst kunskap om marknadens efterfrågan på tjänster som kräver användning av bl.a. radiofrekvenser. Den effektivare användningen kan bidra till ökad ekonomisk tillväxt och därmed potentiellt ökad sysselsättning.

SMP-beslutsprocessen m.m.

Det föreslås ändringar i LEK så att proceduren för s.k. SMP-beslut (beslut om företag med betydande marknadsinflytande, *Significant Market Power*) ska göras inom bestämda tidsintervall; normalt tre år. Hittills har dessa beslut fattats ungefär vart sjätte år. För tillsynsmyndigheten kan ändringen innebära att befintliga resurser måste omfördelas och att ytterligare resurser behöver tillföras för att tidsfristerna ska kunna hållas. På längre sikt kan emellertid arbetet med SMP-besluten förväntas minska i omfattning då en utvecklad konkurrens kan antas minska behovet av sektorspecifik reglering. PTS fattade t.ex. SMP-beslut rörande 16 olika tjänstemarknader när denna möjlighet infördes i lagen under åren 2003–2006. Under följande analysperiod, 2008–2010, har PTS genomfört analyser av totalt tolv sådana marknader. Europeiska kommissionen (kommissionen) identifierade i sin första särskilda rekommendation vid in-

förändret av regleringen 18 marknader som aktuella för förhandsreglering (2003/311/EG). I den nu gällande rekommendationen (2007/879/EG) har kommissionen minskat antalet sådana marknader till sju.

Införandet av treårsintervall för SMP-analyser utgör den tyngsta posten bland PTS kostnadsökningar med anledning av de nu föreslagna lagändringarna. Regeln om treårsintervall för SMP-analyser står uppskattningsvis för mer än 75 procent av myndighetens totala kostnadsökning. Denna ökning är inte av engångskaraktär. PTS räknar med ett fortlöpande behov av ytterligare sju årsarbetskrafter för att kunna fatta beslut med en tätare frekvens och för att delta i fler rättsprocesser som en följd av de tätare förekommande besluten.

Treårsfristen för SMP-beslut kan troligen på motsvarande sätt väntas innebära en viss ökad belastning också för Förvaltningsrätten i Stockholm och Kammarrätten i Stockholm i form av tätare överklaganden. För närvarande är det emellertid inte möjligt att med närmare precision uppskatta i vilken utsträckning domstolarna kan komma att påverkas. Detta är nämligen beroende av en rad faktorer, bl.a. hur de nya besluten utformas i förhållande till tidigare beslut, kommissionens rekommendationer, teknik- och marknadsutvecklingen samt, för det fall operatörerna väljer att överklaga, om överklagandena avser myndighetens beslut i sin helhet eller endast delvis.

Vad avser marknaden – och främst de företag som berörs av besluten – bedöms tätare översynen leda till en mer aktuell och därmed mer ändamålsenlig reglering. Detta kommer vara positivt för utvecklingen av konkurrens. Sammantaget för företagen som grupp bör effekten av detta bli positiv då den konkurrens som främjas ger incitament till förbättringar och effektiviseringar. En mer ändamålsenlig reglering leder till effektivare marknader vilket i slutändan är positivt för slutkunderna i form av lägre priser och ett förbättrat utbud av tjänster.

När PTS lämnar information och samråder inom EU ska också det nya organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) involveras. Detta kan antas leda till en ökad harmonisering av regelverkets tillämpning inom EU, vilket ökar möjligheten för berörda företag att fatta långsiktiga investeringsbeslut till nytta för konsumenter och andra slutanvändare av elektroniska kommunikationstjänster. Det är positivt för den ekonomiska tillväxten och därmed för bl.a. sysselsättningen. Detsamma gäller förslaget om ett nytt, särskilt samrådsförfarande när kommissionen hyser allvarliga tvivel beträffande förslag till skyldighetsbeslut från PTS. Det samrådsförfarandet kan på samma sätt antas leda till att åläggande av konkurrensfrämjande skyldigheter blir mer harmoniserat inom EU.

Tillträde och andra särskilda skyldigheter

Ett antal ändringar föreslås i fråga om samtrafik och andra typer av särskilda skyldigheter. Det handlar i stor utsträckning om att förtydliga bestämmelser mot bakgrund av de uppdaterade direktiven. Förändringarna bedöms öka lagens tydlighet vilket leder till rättssäkerhet och förutsägbarhet i rättstillämpningen.

Bestämmelsen om s.k. funktionell separation uppdateras i huvudsak så att skyldigheten kan åläggas för alla typer av nät och inte, som för närvarande, enbart för det metallbaserade accessnätet. Vidgningen av bestämmelsens tillämpningsområde gör bestämmelsen mer teknikneutral och anpassar den därmed till teknikutvecklingen. Som utvecklats i förarbetena till den gällande bestämmelsen om funktionell separation (prop. 2007/08:73 s. 34 f) uppstår det både engångskostnader och löpande kostnader för det separerade företaget. Från en samhällsekonomisk utgångspunkt har dock åtgärden bedömts kunna vara positiv – i de fall en analys visar att den är befogad – då konkurrerande företag och slutkunder gynnas. Det finns ingen anledning att göra en annan bedömning när möjligheten att använda skyldigheten utökas till att gälla fler nät. Med anledning av att *Förvaltningsrätten i Stockholm* i sitt remissvar påtalat att förslaget i denna del kan komma att innebära ytterligare belastning för de allmänna förvaltningsdomstolarna kan framhållas att tillämpning av bestämmelsen om funktionell separation är aktuell endast då det föreligger synnerliga skäl och då som en engångsåtgärd. Sammantaget innebär detta att förslaget i denna del inte väntas innebära några kostnadsökningar för Sveriges Domstolar.

Det föreslås vidare en bestämmelse om att PTS ska ges möjlighet att förplikta om ett gemensamt utnyttjande av ledningar i ett allmänt kommunikationsnät inuti byggnader. Möjligheten gäller under förutsättning att duplicering av infrastrukturen skulle bli olönsam eller fysiskt ogenomförbar. Kretsen som kan komma att träffas av en skyldighet omfattar inte bara operatörer utan även andra ägare till ledningar i byggnader. Bestämmelsen tar i första hand sikte på att de kundunika anslutningarna till enskilda hushåll eller företag i accessnätet utgör en s.k. flaskhalsresurs. Möjligheten att på något sätt få tillträde till ett sådant nät är ofta en förutsättning för fungerande konkurrens om slutkunderna, vilket kan förklaras med att det kan vara omöjligt av såväl ekonomiska som praktiska skäl att anlägga parallell infrastruktur inne i byggnader. När regeln tillämpas på den som driver fastighetsnätet innebär regeln ett ingrepp i möjligheterna att fritt förfoga över det.

Syftet med regeln om gemensamt utnyttjande av fastighetsnät är alltså att främja konkurrensen. Troligen kan regeln i första hand väntas fylla en förebyggande funktion genom att avtal mellan bredbandsoperatörer och fastighetsägare får färre inslag av exklusivitet, dvs. villkor som på olika sätt begränsar andra operatörers möjligheter att tillhandahålla tjänster inom samma fastighet. Vår bedömning är därför att förslaget i denna del inte väntas innebära annat än marginella kostnadsökningar för Sveriges Domstolar. Det saknas därför anledning att tro att regeln kan komma att innebära en ökad måltillströmning på det sätt *Förvaltningsrätten i Stockholm* befarar.

Den ekonomiska påverkan på byggnadsägare som inte själva är operatörer torde som regel bli försumbar. Eftersom skyldigheten endast omfattar delning av befintliga ledningar får den inga konsekvenser för byggnaden i övrigt, och skyldigheten får affärsmässiga konsekvenser endast för den operatör som driver nätet. Regleringen skulle dock kunna innebära minskade möjligheter för fastighetsägare att ingå eller upprätthålla vissa avtal med operatörer som av de förstnämnda anses fördelaktiga. Tillämpning av bestämmelsen förutsätter en proportionalitetsbedömning

och avser fall då parallell infrastruktur är olönsam eller tekniskt ogenomförbar. Det kan därför antas att den inte kommer att tillämpas i särskilt stor utsträckning. Dessutom kan kostnaderna för ledningsägarna och ingreppet i deras förfoganderätt väntas uppvägas av förbättrad konkurrens vilket leder till lägre priser och förbättrat utbud för slutkunden.

Tillämpning av den föreslagna regeln om att en operatör ska tillhandahålla nödvändig information för gemensamt utnyttjande av ledningar m.m. innebär troligen en viss ökad administration för den berörda operatören. Denna kan komma att behöva upprätta, om en sådan inte redan finns, en förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet avseende ledningarna i fråga. Förteckningens omfattning torde emellertid vara begränsad och regeln kan därför inte anses alltför betungande.

Tjänster till slutanvändare m.m.

Relativt omfattande förändringar föreslås i fråga om konsumentskydd. Detta gäller inte minst de bestämmelser som syftar till att öka transparensen på marknaden och att göra regelverket mer teknikneutralt.

Bestämmelserna om vilka tjänster som kan utgöra samhällsomfattande tjänster görs teknikneutrala vilket främjar både användningen av nya tjänster och den tekniska utvecklingen.

Det föreslås en rad nya punkter som anger vilken information som ska ingå i konsumentavtal. Det föreslås bl.a. att eventuella förfaranden som operatörerna vidtar för att prioritera trafik i sina nät ska framgå av avtalen. På så vis kan användare bättre bedöma om t.ex. en Internetleverantörs tjänster är begränsade eller om de motsvarar de behov som användaren har. Vidare föreslås bl.a. att eventuella avgifter som är förknippade med överlämnande av nummer vid byte av tjänsteleverantör och för uppsägning av avtal ska ingå i avtalen.

De ovan redovisade förslagen till bestämmelser medför en viss ökad administrativ börda för de berörda företagen då dessa måste utforma sina konsumentavtal och fakturor på ett visst sätt. Vilka insatser som krävs för att anpassa operatörernas avtal och informationsrutiner till de nya skyldigheterna är delvis svårt att bedöma eftersom det beror på hur avtalen ser ut i dagsläget. Troligtvis är det inga genomgripande förändringar som kommer att krävas. Eventuella förändringar i rutiner och administration kan dock förväntas påverka de mindre operatörerna i större utsträckning eftersom de inte kan förväntas ha samma personalresurser m.m. som större operatörer.

Det föreslås också att ett avtal mellan en konsument och operatör inte ska få ha en inledande bindningstid som överstiger 24 månader. Dessutom föreslås att operatören alltid ska kunna erbjuda marknaden avtal med en längsta avtalstid om 12 månader. Förslagen underlättar för användare att byta mellan olika tjänsteleverantörer för att på så sätt dra nytta av olika erbjudanden. Inlåsningsen av konsument i avtal minskar och konkurrensen om dessa kunder ökar. Den ökade rörligheten på marknaden som förutses till följd av begränsade bindningstider förväntas leda till att konsument i högre grad kan dra nytta av erbjudanden på marknaden och därmed optimera sin användning av elektroniska kommunikationstjänster.

Begränsade bindningstider torde påverka operatörerna såtillvida att förutsebarheten i abonnentstocken minskar, samtidigt som den ökade rörligheten skapar ökade möjligheter att värva nya kunder. Operatörernas administration och kundtjänst kan komma att påverkas av ett ökat antal avslut och nytecknande av abonnemang. Operatörer som inte redan har detta i sitt utbud tvingas utöka sitt utbud av tjänster med avtal som gäller maximalt 12 månader.

Förslagen innebär att PTS ges nya tillsynsuppgifter inom området vilket kan innebära ökade kostnader för myndigheten. Dessa kostnader uppvägs dock av att ökad transparens leder till att konsumenterna kan göra mer rationella val vilket torde leda till en effektivare resursallokering i ekonomin och därmed medverka till lägre konsumentpriser. Detta gynnar också andra användare än konsumenter som till exempel små- och medelstora företag. För de allmänna förvaltningsdomstolarnas del innebär förslaget sannolikt en viss ökad måltillströmning.

Nya regler för överlämnande av nummer innebär att tidsgränser som tidigare endast funnits i föreskrifter förs in i lag. I första hand främjas användarna på marknaden av att det blir lagreglerat att avbrottet i tjänsten respektive aktiveringen maximalt får ta en arbetsdag i anspråk. Reglerna innebär bl.a. att abonnenten inte ska behöva tåla avbrott i tjänsten längre tid än en arbetsdag. Enligt nuvarande praxis varar avbrottet normalt endast en kort stund. Skulle leverantören av tjänsten överskrida tidsgränserna eller missbruka möjligheten till överlämnande av nummer har abonnenten alltid rätt till skadestånd.

I förhållandet mellan tjänsteleverantörer och företag föreslås det däremot en möjlighet att genom avtal reglera vilket ersättningssystem som ska gälla mellan parterna om tidsfristen för överlämnande av nummer överskrids. Det förväntas leda till att såväl operatörers som företagskunders behov av större flexibilitet och skräddarsydda lösningar tillgodoses, utan att företagskundernas rätt till ekonomisk ersättning äventyras.

Den föreslagna regleringen gällande blockering av tillträdet till ett nummer eller en viss tjänst kommer att leda till att bedrägerier och missbruk i samband med betalteletjänster beivras och konsumenter garanteras rätt till ingripande från Konsumentombudsmannens sida. Den är också exempel på en konsumentskyddande åtgärd som långsiktigt torde bidra till att tilliten till tjänster på marknaden ökar totalt sett.

Enligt förslaget ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kunna meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet vad avser elektroniska kommunikationstjänster. Bestämmelsen kan t.ex. komma att bli tillämplig om en lägsta tjänstekvalitet skulle behöva fastställas för att hindra diskriminering av vissa tjänster över Internet. Detta kan bli aktuellt för att tjänster på marknaden inte ska försämrats, t.ex. genom att trafiken blir långsam eller att en viss tjänst fördröjs eller helt förhindras. En lägsta tjänstekvalitet kan medföra effektivare elektroniska kommunikationer och möjlighet för fler att tillhandahålla tjänster, vilket är positivt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

För att geografiskt kunna positionera en nödställd som ringer nödsamtal sker förbättringar när det gäller hanteringen av lokaliseringssuppgifter. Den uttryckliga begränsningen till vad som är tekniskt genomförbart tas bort för att på ett snabbare och mer flexibelt sätt harmoniera med den tekniska utvecklingen. Förslaget till utvidgad skyldighet att tillhandahålla

lokaliseringssuppgifter avgiftsfritt förväntas leda till att fler operatörer på sikt kommer att omfattas och därmed fler positioneringar kommer att kunna ske vid användning av allmänt tillgängliga telefonitjänster. Att lokaliseringssuppgifter numera ska lämnas avgiftsfritt förväntas leda till något högre kostnader för operatörskollektivet. Under 2010 betalade SOS Alarm AB sammanlagt 2,8 miljoner kronor till operatörerna.

I fråga om användare med funktionsnedsättning föreslås krav på att elektroniska kommunikationstjänster ska göras mer tillgängliga. Kraven uttrycks på så sätt att den som erbjuder tjänster ska ta hänsyn till de behov användare med funktionsnedsättning har av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare och av att kunna dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till. Förändringen förväntas bidra positivt till användningen av elektroniska kommunikationstjänster för personer med funktionsnedsättningar. Förslaget väntas leda till vissa ökade utvecklingskostnader hos operatörerna, men dessa torde i viss mån kunna uppvägas av ökade intäkter från tjänsterna.

Användarnas möjligheter att ha kontroll över sina utgifter förbättras. Det är fördelaktigt ur flera aspekter att användare har bättre kontroll och överblick över sina kostnader. Det har visat sig att det många gånger kan vara svårt att jämföra olika erbjudanden på marknaden, bedöma priser och hur prisvärda tjänsterna är. Det är positivt både för branschen och för den enskilde konsumenten att transparensen ökar genom flera av de åtgärder som syftar till stärkt utgiftskontroll. När den enskilde kunden lättare kan navigera på marknaden mellan olika alternativ gynnas konkurrensen vilket bedöms positivt för operatörerna.

Driftsäkerhet, dataskydd samt lagring och hämtning av information

Det föreslås ett antal förändringar när det gäller frågor om integritet och säkerhet. Det föreslås bl. a. att operatörerna, utan dröjsmål, till PTS ska rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning avseende elektroniska kommunikationsnät och elektroniska kommunikationstjänster. PTS föreslås få befogenhet att förelägga operatörerna att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott. Användarna vinner på att störningar och avbrott hanteras på ett sätt som leder till att sådana händelser över tid minskar i antal och omfattning. Detta kan också i längden bidra till att tilliten till elektroniska kommunikationer bibehålls eller ökar. Rapportering av driftsstörningar kan leda till bättre statistik över inträffade incidenter vilket på sikt kan leda till effektiva åtgärder för att minska antalet sådana incidenter. Rapporteringen kommer att leda till att tillsynsmyndigheten får ett bättre underlag att bygga sin tillsyn på vilket innebär att tillsynen mer effektivt kan riktas mot förekomsten av bristande säkerhetsrutiner. Bestämmelsen kommer samtidigt att leda till ökade tillsynskostnader för PTS och ökade kostnader för operatörerna som åläggs att rapportera om störningar och avbrott. Bedömningen är dock att dessa kostnadsökningar är begränsade eftersom det bara är störningar och avbrott av betydande omfattning som ska rapporteras. Enligt vår bedömning kommer konsekvenserna för aktörerna vad gäller incidentrapportering avseende driftsäkerhet inte att bli

särskilt betungande för de organisationer som på något sätt redan hanterar denna typ av incidenter. Merparten av alla mellanstora och större aktörer har redan idag en hantering för incidentrapportering inom företaget och även ut till sina kunder genom det frivilliga systemet GLU (gemensam lägesuppfattning). Mindre aktörer kan dock komma att påverkas mer eftersom dessa i vissa fall helt saknar rutiner för incidentrapportering. Sammantaget bedöms detta emellertid uppvägas av nyttan av rapporteringen i ett större perspektiv.

Vad gäller rapportering av s.k. integritetsincidenter finns det till skillnad från vid driftsstörningar inte någon särskilt utvecklad erfarenhet av analys eller rapportering. Det finns inte heller något gemensamt verktyg för rapporteringen. Antalet fall av integritetsincidenter är uppskattningsvis färre än antalet driftincidenter. Helt rutinmässiga händelser torde inte innebära några administrativa bördor. Rapporteringsskyldigheten kommer dock att innebära nya administrativa kostnader för marknadsaktörerna när det gäller rutiner för att upptäcka integritetsincidenter och den praktiska hanteringen av såväl rapportering till myndigheten som potentiellt rapportering till berörda kunder. Ur ett samhällsperspektiv torde dessa åtgärder på motsvarande sätt som för driftsstörningar konkret kunna leda till förbättrad säkerhet och tillit till elektroniska kommunikationer och allmänt bidra till ett ökad säkerhetsmedvetande hos operatörer och användare av tjänster för elektronisk kommunikation.

Det ska i fortsättningen finnas ett krav på samtycke för all lagring och hämtning av information i terminalutrustning (till exempel datorer och mobiltelefoner). Syftet med ändringen är dock inte att försvåra användningen av s.k. cookies eller liknande användning i ett legitimt syfte, utan bestämmelsen är inriktad mot mer integritetskränkande och illasinnad användning, t.ex. i form av spionprogram eller andra tillämpningar där information lagras eller hämtas utan att användaren vet om det. De kostnader som vissa företag kan få av bestämmelsen bedöms sammantaget understiga värdet av det skydd som slutanvändarna, inklusive företag, får. Det kan dock anmärkas att de nya reglerna bara är tillämpbara inom EES, medan potentiella hot kan komma från hela världen.

Vad de exakta konsekvenserna för användare och industri kommer att bli i fråga om cookies beror dock delvis på hur industrin själv väljer att efterleva bestämmelsen i Sverige och inte minst inom EU. Om det uppstår differentierade tekniska lösningar inom EU finns det risk att marknaden fragmenteras ytterligare. Den lösning som väljs skulle också kunna riskera att upplevas som betungande för användarna eller skapa onödigt misstro hos användare kring normal användning av cookies. Denna händelseutveckling kan medföra ökade administrativa kostnader för industrin och riskerar att skapa handelshinder samt riskerar att minska tilliten hos användare till alla typer av tjänster på Internet.

Aktörerna på marknaden kan i större utsträckning tydligare använda sig av nätsäkerhetsfrågor som en konkurrensfaktor när kunderna väljer mellan operatörer. De förändringar som införs bör kunna skapa större incitament för marknadsaktörerna att använda sig av säkerhets- och integritetsaspekter i marknadsföring och konkurrensen om slutkunderna. Förändringarna kan leda till ett bättre utbud av tjänster med olika nivåer såväl avseende driftsäkerhet som integritet, men också en sammantaget ökad medvetenhet och större krav från användarna i dessa frågor.

Det föreslås att vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post ska mottagaren inte få uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot angivna bestämmelser i marknadsföringslagen. Enligt dessa bestämmelser ska det av all marknadsföring tydligt framgå vem som svarar för marknadsföringen och att en näringsidkare inte får utelämna väsentlig information i marknadsföringen av sin egen eller någon annans näringsverksamhet. Detta är positivt för konsumenterna men reglerna bedöms få begränsad betydelse mot bakgrund av att allvarigare brott mot dessa regler utgör redan straffbelagt bedrägeri.

Tillsyn m.m.

Förslaget innebär att tvistlösningsförfarandet utökas till att gälla också tvister mellan en operatör och någon som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde som åligger operatören. Måltillströmningen till domstolarna pga. överklaganden av PTS beslut kan därmed komma att öka. Eftersom det inte i dag går att se att utökningen av tillämpningsområdet kommer att omfatta andra än tv- och radioprogramföretag bedöms ökningen dock bli begränsad.

Det faktum att fler kan driva tvister ger samtidigt en ökad rättssäkerhet och bidrar till att regleringen tillämpas på ett effektivt sätt, vilket är bra ur ett samhällsekonomiskt perspektiv och för marknadens funktionssätt.

Sammanfattande bedömning

Förslagen i propositionen leder till att PTS får ett antal nya uppgifter. Myndighetens arbete inom de områden där kostnaderna kan väntas öka finansieras med årliga avgifter. Avgifterna tas ut av de företag som är anmälda och som bedriver verksamhet enligt LEK samt av de företag som har tillstånd att använda radiosändare eller nummer. Avgiftsuttaget ska motsvara myndighetens kostnader för dess verksamhet enligt lagen. Enligt förordningen (2003:767) om finansiering av Post- och telestyrelsens verksamhet får avgiftsuttaget för närvarande uppgå till högst 260 000 000 kr per år, varav högst 120 000 000 kr för anmäld verksamhet, 140 000 000 kr för användning av radiosändare och 30 000 000 kr för tillstånd att använda nummer.

De nya reglerna kommer i huvudsak att röra dem som bedriver anmälningspliktig verksamhet. Det finns för närvarande ca 500 sådana företag. Avgiften uppgår till 1 000 kr för de företag vars årsomsättning i den verksamhet som anmälan avser understiger 5 000 000 kr. Drygt hälften av de anmälda företagen hör till denna kategori. För övriga företag uppgår årsavgiften till 0,14 procent av årsomsättningen.

Enligt PTS preliminära beräkningar kommer de nya reglerna att medföra en kostnadsökning för myndighetens verksamhet på 11,3 miljoner kronor per år.

Förutom vad som angetts ovan om bl.a. resurser för SMP-bedömningar, kommer enligt PTS bedömning myndighetens konsumentinriktade verksamhet att behöva förstärkas motsvarande en årsarbetskraft för att kunna hantera ytterligare tillsynsverksamhet. De nya arbetsuppgifter-

na består bl.a. av att säkerställa att personer med funktionsnedsättning har tillgång till motsvarande elektroniska kommunikationstjänster som flertalet andra slutanvändare har.

De nya reglerna på området för konsumentskydd, inklusive utarbetandet av nya föreskrifter, innebär i sin tur ett utökat tillsynsområde med tillhörande arbetsuppgifter.

De ökade resurser som krävs hos PTS med anledning av de nya reglerna ska finansieras genom avgiftshöjningar. Anslagsfinansiering kommer således inte att ske. En följd av detta blir att operatörerna kommer att få ökade kostnader i motsvarande mån som avgifterna höjs. Eftersom avgift tas ut som en andel av företagets omsättning kommer avgiftshöjningarna att fördelas proportionerligt på de anmälda företagen. Branschens sammanlagda årsomsättning varierar från år till år. Det är därför inte möjligt att närmare ange hur årsavgiften kommer att variera över tiden.

Vad gäller konsekvenserna för de allmänna förvaltningsdomstolarna finns det anledning att utvärdera kostnadsutvecklingen när reformen varit i kraft en tid. Sveriges Domstolar ska kompenseras för annat än marginella kostnadsökningar till följd av förslagen.

De utökade skyldigheterna enligt LEK kan också leda till att företagen behöver anpassa sin administration. Även detta kan i viss mån innebära ökade kostnader.

Förslagen innebär som helhet att förutsättningarna för en harmoniserad tillämpning av EU-regelverket för elektroniska kommunikationer ökar. En ökad harmonisering av regelverket innebär en minskad osäkerhet för företag som ska fatta investeringsbeslut och för användare av elektroniska kommunikationer inom EU. Detta bör leda till ökad användning av sådana tjänster, vilket kan väntas bidra till en förbättrad ekonomisk tillväxt.

De uppdaterade reglerna väntas sammantaget leda till en mer effektivt fungerande konkurrens och ökade incitament att göra investeringar för företagen inom området. Dessutom stärks konsumentskyddet och förutsättningarna för personer med funktionsnedsättning att ta del av elektroniska kommunikationstjänster. Tilliten till elektroniska kommunikationer som verktyg för handel och samhällstjänster förväntas öka till följd av det förstärkta skyddet för användare. Konsumenter som känner förtroende för marknaden vågar använda nya tekniker och göra aktiva val. Därigenom ökar även kundnöjdheten, vilket är bra för konkurrensen.

Enligt vår bedömning får förslagen som helhet positiva samhällsekonomiska effekter och de bidrar till att tilliten till elektroniska kommunikationer och i synnerhet Internet som verktyg för handel, kunskap och samhällstjänster på sikt ökar.

Förslagen bedöms inte ha några effekter för den kommunala självstyrelsen, brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheterna att uppnå de integrationspolitiska målen. Inte heller från miljösynpunkt har förslagen några direkta konsekvenser. Förslagen får sammantaget inte några ekonomiska konsekvenser som behöver finansieras i särskild ordning.

15.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

1 kap. 7 §

I lagen avses med

abonment: --- tjänster,

abonnentupplysning: --- ändamål,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stödjer informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter,

användare: --- kommunikationstjänst,

elektronisk kommunikationstjänst: --- kommunikationsnät,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigerings samt *passiva nätdelar* och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

lokaliseringssuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät eller av en elektronisk kommunikationstjänst och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare,

nätanslutningspunkt: --- kommunikationsnät,

nödsamtal: --- telefoni,

operatör: --- installation,

radioanläggning: --- radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: --- radiovågor,

radiovågor: --- ledare,

samtal: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägskommunikation,

samtrafik: --- näten,

skadlig störning: --- frekvenser,

slutanvändare: --- kommunikationstjänster,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör, stödjer eller kan stödja den tjänsten, eller tillhandahållande av tjänster via det nätet eller tjänsten,

vertikalt integrerad operatör: --- handelsled.

I paragrafen finns definitioner av vissa uttryck i lagen. Definitionerna har motsvarigheter i artikel 2 i ramdirektivet, artikel 2 i tillträdesdirektivet, artikel 2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster och artikel 2 i direktivet om integritet och elektronisk kommunikation. Bakgrunden till ändringarna i direktiven är marknadsutvecklingen och den tekniska utvecklingen. Vissa tvetydigheter har också konstaterats vid regelverkets genomförande.

På samma sätt som vid införandet av lagen har vissa av definitionerna justerats för att de bättre ska stämma överens med befintliga författningar och svensk författningsskrivning i allmänhet (jfr prop. 2002/03:110 s. 356 f). Någon skillnad i sak är inte avsedd. Ledning vid tolkningen kan i förekommande fall hämtas från de bakomliggande EU-direktiven.

Termen *allmänt kommunikationsnät* har förtydligats så att det anges att nätet ska stödja informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter. Därmed blir den fysiska avgränsningen av ett sådant nät tydligare.

Definitionen av *allmänt telefonnät* har slopats eftersom motsvarande definition har utmönstrats ur direktivet om samhällsomfattande tjänster och i övrigt inte används i lagen.

I fråga om *elektroniska kommunikationsnät* har det lagts till att även passiva nätdelar, såsom s.k. svart fiber, omfattas. Härigenom klargörs att begreppet omfattar alla delar av nätet som är väsentliga för att överföring av signaler inom eller mellan nät över huvud taget ska kunna ske.

Definitionen av *lokaliseringssuppgift* har ändrats så, att den även omfattar uppgifter som behandlas av en elektronisk kommunikationstjänst.

Definitionen av *samtal* har ändrats så, att kravet på realtidskommunikation har tagits bort. Det innebär att fler typer av röstöverföring, t.ex. över Internetprotokollet, omfattas. Vidare omfattas s.k. totalkonversationstjänster och förmedlingstjänster för tal.

I definitionen av *telefonitjänst* finns det inte längre något krav på att det ska vara tekniskt möjligt att ringa nödsamtal. Ändringen innebär att de typer av tjänster som tidigare föll utanför begreppet enbart på den grunden att det inte gick att ringa nödsamtal, i fortsättningen kommer att utgöra telefonitjänster. Hit hör framför allt vissa Internettelefonitjänster.

Ändringen av vad som avses med *tillhörande installation* innebär att en anordning, funktion eller liknande som skulle kunna stödja en elektronisk kommunikationstjänst eller tillhandahållande av tjänster via ett elektroniskt kommunikationsnät eller tjänsten numera också omfattas av begreppet. Exempel på vad som kan vara tillhörande installationer är tillhörande tjänster såsom de definieras i ramdirektivet, bl.a. system för villkorad tillgång, identitets- lokaliserings- och närvarotjänster. Vidare avses fysisk infrastruktur och andra faciliteter eller komponenter som byggnader, antenner, torn och andra stödkonstruktioner, ledningar, rör, master, inspektionsbrunnar och kopplingskåp. Även kablar ingår enligt artikel 2 e i ramdirektivet i begreppet. Följaktligen har definitionen också justerats på ett sådant sätt att en tillhörande installation numera inte begränsas till sådant som inte utgör delar av den elektroniska kommunikationstjänsten eller kommunikationsnätet som den har samband med, varigenom t.ex. nätdelar också ingår i definitionen.

3 kap. 4 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Därvid får det föreskrivas villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som anges i 11 § *första stycket* 1–7 och 9 samt 11 a § 1, 2 och 4. *Villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas får meddelas endast i de fall som anges i 11 § andra och tredje styckena.*

Undantag enligt första stycket får tidsbegränsas, varvid 12 § andra stycket har motsvarande tillämpning.

Paragrafen har följdändrats med anledning av ändringarna i 3 kap. 11 §. Ändringen innebär att föreskrifter om undantag från kravet på tillstånd att

använda radiosändare får innehålla villkor som inte är teknik- eller tjänsteneutrala. En förutsättning för detta är dock att villkoren är förenliga med kraven i 3 kap. 11 § andra och tredje styckena.

3 kap. 11 §

Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,
3. täckning och utbyggnad inom landet,
4. det geografiska område som tillståndet avser,
5. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,
6. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
7. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,
8. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt
9. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

Villkor enligt första stycket som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas, får meddelas endast om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,
2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,
3. skydda människors liv eller hälsa,
4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet, eller
5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag.

Villkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får tillhandahållas, får meddelas endast om det krävs för att säkerställa verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa, eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till ett allmänt intresse.

Genom ändringarna i paragrafen, som behandlas i avsnitt 5.1, genomförs artikel 9.3 och 9.4 i ramdirektivet. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Utgångspunkten är att tillstånd ska vara teknik- och tjänsteneutrala. De situationer där undantag från denna huvudregel får göras finns i punktuppställningen i det nya *andra stycket*. Uttrycket att villkoren ska innebära begränsningar medför att bestämmelsen inte endast omfattar villkor enligt första stycket som direkt anger vilka slag av tjänster eller tekniker som får användas. Varje begränsning i tillståndet som i praktiken utesluter användningen av vissa tjänster eller tekniker måste ha stöd i någon av punkterna i andra stycket. Syftet är att de villkor som meddelas ska vara så lite ingripande som möjligt.

Villkor som syftar till att *undvika skadlig störning* kan särskilt avse bestämmelser om maximala effektnivåer eller tekniska krav, s.k. spektrummasker, som anger hur mycket utsändning en tillståndshavare får åstadkomma på angränsande frekvensband respektive hur mycket inkommande utsändningar som denne får acceptera från angränsande användare.

Med stöd av denna punkt kan villkor exempelvis beslutas för att fullgöra skyldigheter enligt det internationella radioreglementet i syfte att undvika skadlig störning på radiotrafik i andra länder.

Villkor för att *säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande* kan behövas av utrymmesskäl. Syftet med sådana villkor är att möjliggöra eller underlätta samexistens mellan olika användningar eller användare i ett frekvensutrymme för att så många tillståndshavare som möjligt ska få plats. Det kan t.ex. handla om att möjliggöra delad användning av frekvenser. Det kan då behöva införas begränsningar av vilka tjänster som kan förekomma i ett frekvensutrymme av hänsyn till andra användare i samma eller ett angränsande frekvensutrymme. Sådan samexistens kan uppnås genom användning av spektrummasker eller genom uteslutning eller specificering av vilka tjänster som får användas.

Villkor till *skydd för människors liv eller hälsa* kan avse t.ex. bestämmelser om effektnivåer för att i förekommande fall skydda allmänheten, men också bestämmelser som behövs för att skydda förekomsten av eller kunna införa olika slag av larmsystem i samhället.

Villkor för att *skydda det allmännas intresse av att vissa slag av elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet* kan avse t.ex. att införa täckningsvillkor för att möjliggöra en viss geografisk täckning, nationellt eller regionalt, av en viss tjänst, såsom en telefonitjänst. Syftet är att säkerställa att tjänster tillhandahålls även på platser där det annars inte är kommersiellt lönsamt att bygga ut nät. Bestämmelsen omfattar endast villkor om vilken eller vilka tjänster som ska tillhandahållas. Möjligheten att ange krav på täckning eller utbyggnad följer av första stycket 3.

Villkor för att tillgodose det allmännas intresse av att *främja tillhandahållande av radio- och tv-tjänster* för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag syftar t.ex. till att skydda verksamhet som fått tillstånd enligt 4 kap. 2 § eller 10 kap. 1 § radio- och tv-lagen (2010:696).

Bestämmelsen i *tredje stycket* tar sikte på de fall där *endast* en viss användning är tillåten. Liksom i de situationer som anges i andra stycket är det innebörden av villkoret som är avgörande. Det är alltså tillräckligt att tillståndet är utformat på sådant sätt att innebörden är att endast en viss tjänst kan komma i fråga, även om detta inte uttryckligen anges.

Bestämmelsens första led tar framför allt sikte på användningen av det s.k. Rakelsystemet eller motsvarande system för kommunikation mellan statliga myndigheter, landsting, kommuner och kommersiella aktörer som har ansvar för allmän ordning, säkerhet eller hälsa.

Det andra ledet i bestämmelsen tar sikte på de fall när det av andra skäl finns behov av villkor om en viss exklusiv användning i ett visst frekvensband. Denna möjlighet är avsedd att tillämpas restriktivt och endast i sådana undantagssituationer där det finns starka skäl för det.

Användning av amatörradiosändare

3 kap. 12 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna prov och utfärda bevis om att föreskrivna kompetenskrav för användning av amatörradiosändare är uppfyllda samt att tilldela anropssignaler för sådan användning.

Ett beslut om överlämnande enligt första stycket får återkallas, om anordnaren eller utfärdaren anordnar prov, utfärdar bevis eller tilldelar anropssignaler i strid med gällande föreskrifter eller på annat sätt visar sig olämplig att fullgöra uppgiften.

Paragrafen, som är ny, behandlas i avsnitt 5.2. Paragrafen har i allt väsentligt utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Enligt *första stycket* får uppgiften att anordna prov och utfärda bevis för s.k. amatörradiocertifikat samt att tilldela anropssignaler för amatörradioanvändning överlåtas till en eller flera fysiska eller juridiska personer som bedöms lämpliga att utföra uppgiften.

I *andra stycket* anges att ett beslut om överlämnande till en fysisk eller juridisk person kan återkallas om det skulle visa sig att den som har fått i uppgift att anordna prov, utfärda amatörradiocertifikat eller tilldela anropssignaler inte följer de regler som finns, inklusive föreskrifter på området, eller på något annat sätt visar sig vara olämplig för uppgiften.

Föreskrifter om de kompetenskrav som ska vara uppfyllda för att certifikat ska utfärdas kan meddelas med stöd av bemyndigandet i 3 kap. 4 § jämfört med 3 kap. 11 a § 4.

3 kap. 17 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst som ger möjlighet till internationella samtal, ska kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883. De taxor som tillämpas för sådana samtal ska vara likartade med dem som tillämpas för samtal till och från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Genom bestämmelsen genomförs artikel 27.3 i direktivet om samhälls-omfattande tjänster. Paragrafen behandlas i avsnitt 8.9. Den har, med en mindre språklig justering, utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Ändringen av *första meningen* innebär ett klagörande av att det endast är allmänt tillgängliga telefonitjänster som ger möjlighet till internationella samtal som ska kunna hantera alla samtal till det europeiska telefonnummerutrymmet (ETNS).

I den nya *andra meningen* anges att taxan för sådana samtal ska vara likartad de taxor som tillämpas för samtal till och från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Det får överlåtas till rättstillämpningen att avgöra vad som ska avses med likartade taxor i de fall då företag tillämpar olika taxor beroende på vilken medlemsstat samtalet avser.

4 kap. 3 §

Den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknads- mässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

En förpliktelse enligt första stycket får även avse skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster.

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 7.1, genomförs artikel 5.1 ab i tillträdesdirektivet.

För att säkerställa att syftet med en skyldighet enligt första stycket uppnås kan det med stöd av det nya *andra stycket* införas skyldigheter

som innebär att en operatörs tjänster fungerar tillsammans med andra operatörers tjänster. Skyldigheterna kan medföra att operatören tvingas anpassa sina system så att tekniska eller andra begränsningar undanröjs, t.ex. genom att operatören förpliktas att följa vissa tekniska standarder.

4 kap. 5 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om

1. redovisning,
2. tekniska specifikationer,
3. nätegenskaper,
4. villkor för tillhandahållande och användning, *inbegripet villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster,*
5. prissättning, eller
6. andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *ska* innehålla besked om vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade dessa *ska* vara samt på vilket sätt de *ska* offentliggöras.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *ska* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Ett beslut enligt första eller tredje stycket får förenas med vite.

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 7.2, genomförs artikel 9.1 i tillträdesdirektivet. Genom tillägget i punkten 4 anpassas reglerna om det möjliga innehållet i ett referenserbjudande till teknikutvecklingen. Tillägget kan komma att användas i fråga om tjänster som använder sig av Internetprotokollet. Villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster kan t.ex. vara sådana som hindrar eller försvårar användning av ip-telefoni.

4 kap. 8 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *ska*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer, *inbegripet sådant tillträde som krävs för att möjliggöra val och förval av operatör samt erbjudanden om återförsäljning av abonnemang,*
2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,
3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,
4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,
5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,
6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,
7. erbjuda tillträde till driftstödssystem eller liknande programsystem som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,
8. erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stödjer eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,
9. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

Beslut enligt första stycket får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nätdrift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer får dock endast gälla sådana standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 7.5, genomförs artikel 12.1 och 12.3 i tillträdesdirektivet.

Av förarbetena till bestämmelsen (prop. 2002/03:110 s. 377) framgår att artikel 12 har genomförts genom att det i paragrafen anges att en förpliktelse om tillträde ska vara i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. Sålunda saknas i lagen den definition av tillträde som återfinns i artikel 2a tillträdesdirektivet. I propositionen anges emellertid (a. prop. s. 166) att tolkning av tillträdesbestämmelserna i stället får ske bl.a. mot bakgrund av definitionen i direktivet. Det bör därför nu anmärkas att även direktivets definition av tillträde har ändrats. I förekommande fall bör därför även denna ändring beaktas vid tolkning av paragrafen.

I paragrafen finns en exemplifierande uppräkningslista av vad en skyldighet om tillträde kan avse. Ändringarna i *första stycket* innebär att ytterligare exempel förs till denna uppräkningslista.

Punkten 1 motsvarar artikel 12.1 a i tillträdesdirektivet. Bestämmelsen ersätter den tidigare 5 kap. 12 §.

Punkten 8 motsvarar artikel 12.1 j i tillträdesdirektivet enligt vilken en operatör kan åläggas att erbjuda tillträde till tillhörande tjänster. Punkten har därför utformats utifrån definitionen av tillhörande tjänster i artikel 2 ea i ramdirektivet. Av artikel 12.1 j i tillträdesdirektivet framgår att tillhörande tjänster kan vara exempelvis identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster.

Bestämmelsen i *andra stycket* motsvarar delvis tidigare 4 kap. 10 § punkten 7 enligt vilken nätets funktion och tekniska säkerhet särskilt skulle beaktas vid åläggande av skyldigheter att lämna tillträde enligt 4 kap. 8 §. Enligt *andra stycket* får i stället ett beslut om skyldighet förenas med villkor för att säkerställa normal nätdrift. Villkoren kan vara tekniska, t.ex. skyldighet att använda en viss standard. De kan också vara operativa och då innebära skyldighet att förfara på visst sätt i något avseende. Villkor kan också innebära att tillträde endast behöver lämnas under förutsättning att den berättigade uppfyller vissa krav eller vidtar vissa åtgärder. För att uppfylla villkoren kan det fordras att SMP-operatören å sin sida uppställer motsvarande villkor för den som utnyttjar tillträdet.

4 kap. 9 §

En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till ett *allmänt kommunikationsnät* mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och *en fast* nätanslutningspunkt *ska* förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet *ska* innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), *ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG*. Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 7.2, genomförs artikel 9.4 i tillträdesdirektivet. Paragrafen är tillämplig när skyldighet om tillträde till det fasta accessnätet ålagts, utan begränsning av hur nätet är uppbyggt i fråga om teknik eller material. Vad som utgör ett allmänt kommunikationsnät definieras i 1 kap. 7 §.

Bestämmelsen i de delar den inte ändrats är kommenterad i prop. 2002/03:110 s. 378 f.

4 kap. 10 §

Vid tillämpning av 8 § *ska* särskilt beaktas

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande installationer, med hänsyn tagen till marknadsutvecklingen samt art och typ av samtrafik och andra former av tillträde,
2. den tillgängliga kapaciteten,
3. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till nät eller tillhörande installationer,
4. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,
5. berörda immateriella rättigheter, *och*
6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Ändringen, som behandlas i avsnitt 7.6 och som innebär att paragrafens sjunde punkt upphävs, föranleds av att 5.2 i tillträdesdirektivet har ändrats. I stället anges numera i 8 § andra stycket att ett beslut om tillträde får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nät drift.

4 kap. 12 a §

Om det finns synnerliga skäl *för det* får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § *första stycket första meningen* ålagts en skyldighet *att lämna* tillträde, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som *har anknytning till* beslutet om *skyldigheten*. Avskiljandet ska *ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och* särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 7.4, genomförs artikel 13a i tillträdesdirektivet. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Innebörden av vertikalt integrerad operatör framgår av definitionen i 1 kap. 7 §.

Skyldighet om organisatoriskt avskiljande av vissa verksamheter – funktionell separation – kan åläggas en vertikalt integrerad operatör som

ålagts någon form av skyldighet att lämna tillträde, dvs. skyldighet att göra installationer och tjänster tillgängliga för ett annat företag på fastställda villkor i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. Bestämmelsen kan i första hand komma att tillämpas på en operatör som på olika sätt ålagts att lämna tillträde till accessnätet och installationer och tjänster som är nödvändiga för att tillhandahålla tjänster till slutkunder i det nätet. När ett accessnät som utgör en absolut förutsättning för att konkurrerande operatörer ska nå slutkunderna ägs av en operatör som samtidigt själv tillhandahåller tjänster till slutkund i samma nät kan nämligen behovet av funktionell separation göra sig gällande för att säkerställa icke-diskriminering och insyn. Av 4 kap. 4 § följer att samtliga skyldigheter som kan åläggas med stöd av kapitlet ska syfta till att skapa effektiv konkurrens. Artikel 13a i tillträdesdirektivet utesluter emellertid enligt sin ordalydelse inte att även andra tillträdesproduktmarknader för grossistleveranser kan präglas av sådana konkurrensproblem att funktionell separation kan vara en lämplig lösning. Bestämmelsen har därför i enlighet med direktivet utformats så att den, i motsats till den äldre lydelsen, inte har begränsats till att avse någon viss form av skyldighet att lämna tillträde.

Liksom tidigare gäller att ett beslut om funktionell separation inte får fattas med mindre att det finns synnerliga skäl för det. Angående innebörden av detta, se prop. 2007/08:73 s. 37.

De verksamheter som operatören får förpliktas att funktionellt separera är sådana som har anknytning till beslutet om skyldigheten, dvs. skyldigheten att tillhandahålla grossisttjänster på den marknad där konkurrensproblem ska åtgärdas. Grossisttjänsterna i fråga beskrivs i beslutet. Det som åsyftas är i första hand sådana verksamheter som är en direkt förutsättning för grossistförsäljningen som helhet, såsom personal, resurser och system för tillhandahållande. Till grossistverksamheten hör också drift och förvaltning av såväl nätet vari tillträde ska lämnas som tillhörande installationer och i förekommande fall delar av andra nät. Att verksamheterna ska ha anknytning till skyldigheten innebär emellertid att även sådan verksamhet som inte direkt avser tillhandahållandet kan komma i fråga för separation. Syftet med separationen ska vara att skapa en oberoende affärsenhet som transparent och på lika villkor tillhandahåller grossisttjänster såväl till den egna organisationen som till andra grossistkunder. För detta ändamål kan även t.ex. verksamhet som avser beslut om utbyggnad samt annan planering och utveckling med anknytning till grossistleveranserna, som det kan vara en konkurrensfördel att förfoga över eller ha kännedom om, behöva avskiljas. Liksom beträffande samtliga skyldigheter enligt LEK måste den funktionella separationen sedd som helhet emellertid vara proportionell och aldrig mer ingripande än vad som framstår som rimligt med hänsyn till syftet.

I syfte att säkerställa att tillträdesdirektivet genomförs på ett korrekt sätt har det i paragrafen särskilt angetts att den funktionella separationen ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet. Närmare villkor om vilka organisatoriska och andra åtgärder som ska vidtas för att oberoende ska uppnås får meddelas med stöd av 12 b §. Artikel 13a i direktivet föreskriver att den oberoende affärsenheten ska leverera tillträdesprodukter och tillträdestjänster till alla företag, inklusive andra affärsenheter inom moderbolaget, enligt samma tids-

frister och på samma villkor, bl.a. när det gäller pris- och servicenivåer, samt med hjälp av likadana system och förfaranden. Detta har i paragrafen sammanfattats genom att syftet med separationen ska vara icke-diskriminering. För att alla berörda ska kunna bedöma att reellt oberoende verkligen uppnås fordras också att tillsynsmyndigheten och samtliga grossistkunder, inklusive den vertikalt integrerade operatörens egen slutkundsverksamhet, har samma insyn i den avskilda enheten.

4 kap. 13 a §

En operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt kommunikationsnät som operatören råder över, får efter ansökan av annan förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla gemensamt utnyttjande av ledningarna i en byggnad eller fram till första utlopps- eller förgreningsstället.

En skyldighet enligt första stycket får åläggas endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Genom paragrafen, som är ny, genomförs artikel 12.3 i ramdirektivet. Paragrafen behandlas i avsnitt 7.3 och har i allt väsentligt utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

En skyldighet enligt paragrafen syftar liksom övriga skyldigheter i kapitlet till att skapa effektiv konkurrens, här genom att ge fler operatörer möjlighet att tillhandahålla tjänster till slutanvändare i det s.k. fastighetsnätet. Begreppen *operatör* och *allmänt kommunikationsnät* definieras i 1 kap. 7 §. *Första stycket* innebär således att regleringsmyndigheten får förplikta den som innehar eller på annat sätt råder över ledningar i en byggnad som ingår i ett elektronisk kommunikationsnät, som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster, att under angivna förutsättningar dela ledningarna med en sökande. I de fall operatören inte själv innehar ledningarna utan endast använder sig av dem för att tillhandahålla tjänster får motsvarande förpliktelse åläggas också den som äger ledningarna, t.ex. byggnads- eller fastighetsägaren. Förpliktelsen kan då aldrig gå längre än vad som svarar mot den förpliktade operatörens rätt att utnyttja ledningarna för att tillhandahålla tjänster. Beträffande ledningar som tillkommer en s.k. SMP-operatör kan skyldighet att lämna tillträde åläggas med stöd av 8 §.

Ledningarna i ett nät som avses i paragrafen kan vara sådana som antingen löper enbart inuti byggnaden eller sådana som går delvis i byggnaden och delvis utanför för det fall det första utlopps- eller förgreningsstället finns någon annanstans. Det som avses i paragrafen är sålunda hela fastighetsnätet oavsett var anslutningen till det övriga nätet är beläget. Begreppet ledning utesluter emellertid att paragrafen tillämpas på annat än fasta förbindelser. Trådlösa nät omfattas inte. Begränsningen till ledningar i ett allmänt kommunikationsnät innebär vidare att bestämmelsen inte kan grunda rätt till tillträde till t.ex. ledningar som enbart används för elöverföring.

Med gemensamt utnyttjande avses dels uppdelning av flera enskilda ledningar inuti en fastighet där sådana kan användas för att nå olika slutkunder, dels samutnyttjande av en enskild ledning genom t.ex. frekvensdelning. Bestämmelsen kan inte grunda rätt till annat än gemensamt nyttjande av befintliga ledningar. Rätt till nyttjande av befintlig kanalisation

för framdragning av ledningar kan därför aldrig omfattas av ett beslut enligt paragrafen. En begäran om sådant gemensamt utnyttjande får prövas enligt 14 §.

Om en operatörs ansökan om gemensamt utnyttjande bör bifallas får avgöras med hänsyn till konkurrenssituationen i varje enskilt fall med beaktande av att en förpliktelse enligt paragrafen enligt 1 kap. 2 § inte får vara mer ingripande än vad som framstår som rimligt och ska vara proportionell med hänsyn till lagens syften. Bedömningen bör också innefatta hänsyn till parternas möjligheter att nå frivilliga uppgörelser.

För det gemensamma nyttjandet ska marknadsmässig ersättning utgå. Begreppet behandlas i kommentaren till 14 §, se prop. 2002/03:110 s. 382.

Enligt *andra stycket* förutsätter ett beslut om skyldighet om fastighetsnätindelning att regleringsmyndigheten bedömer det olönsamt eller fysiskt ogenomförbart att bygga ytterligare fastighetsnät med eventuella andra anläggningar som är nödvändiga för att ledningarna ska kunna användas på avsett sätt. Hänsyn ska tas till både samhällsekonomiska och företagsökonomiska aspekter vid bedömningen av lönsamheten. De samhällsekonomiska övervägandena ska inbegripa bl.a. miljömässiga hänsyn. Ett anläggande är fysiskt ogenomförbart t.ex. då dragande av parallella ledningar inte är praktiskt möjligt utan avsevärd åverkan på egendom eller miljö. Begreppet ogenomförbart är också kopplat till begreppet olönsamt på så sätt att genomförbarheten bör bedömas utifrån kostnaden för eventuella ombyggnationer etc. som krävs för framdragande av ytterligare ledningar. Sålunda ska regleringsmyndigheten göra en uppskattning av kostnader och vinster av att den sökande operatören drar ett eget fastighetsnät jämfört med hur skyldigheten kan förväntas påverka den befintliga operatören av nätet i fråga, allt i förhållande till möjlig påverkan på konkurrensen och nyttan för slutanvändarna på såväl lång som kort sikt.

Om ett beslut om skyldighet att utnyttja ledningar gemensamt inte efterlevs har tillsynsmyndigheten möjlighet att meddela den som bedriver verksamhet enligt lagen förelägganden och förbud enligt 7 kap. Det är alltså den som råder över ledningarna och driver nätet i fråga och som ålagts en skyldighet enligt paragrafen som kan komma i fråga för att meddelas sådana förelägganden och förbud. Det har inte ansetts föreligga behov av möjlighet för tillsynsmyndigheten att vidta motsvarande åtgärder mot den som enbart äger nätet, t.ex. en byggnadsägare, men som inte driver det. Detta eftersom det gemensamma utnyttjandet alltid förutsätts ske tillsammans med den operatör som redan förfogar över nätet för drift och därför rent praktiskt har möjlighet att lämna tillträdet. Av detta skäl torde det inte heller komma på fråga att meddela ett beslut enligt paragrafen mot enbart en fastighets- eller byggnadsägare som inte driver ett nät. I det fall ledningarna inte ägs av operatören utan denne driver nätet med stöd av nyttjanderätt måste beslutet meddelas mot både ägaren och operatören.

För tillsynsmyndigheten finns alltså möjlighet att genomdriva ett beslut enligt paragrafen med hjälp av de verktyg som framgår av 7 kap. Liksom beträffande beslut enligt 14 § kan beslutet enligt förevarande paragraf inte självständigt utgöra grund för verkställighet. Paragrafen kan inte heller utgöra stöd för att tvångsvis få tillträde till en fastighet för att ut-

5 kap. 1 §

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *ska* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *ett allmänt kommunikationsnät* i en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe,

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster i en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som efterfrågar denna tjänst,

3. i en abonnentförteckning, som *ska* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater *eller andra ställen med allmän tillgång till taltelefoni* i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla *personer med funktionsnedsättning* tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose *de behov som personer med funktionsnedsättning har* av särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster *ska* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 8.1, genomförs artikel 4.1 och 6.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. I paragrafen anges vilka de samhällsomfattande tjänsterna är, dvs. vilket minimiutbud av tjänster som ska vara tillgängligt för i princip alla användare till ett överkomligt pris. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Ändringen i *första stycket 1* innebär att det numera är tillgång till ett allmänt kommunikationsnät som är en samhällsomfattande tjänst. Bestämmelsen är således teknikneutral. Skyldigheten kan därigenom uppfyllas genom användning av olika tekniker. De krav som anslutningen ska uppfylla framgår av 5 kap. 2 § andra stycket.

Ändringen i *första stycket 5* innebär att bestämmelsen har gjorts teknikneutral. Förutom i telefonautomater, kan allmän tillgång till taltelefoni tillhandahållas på t.ex. bibliotek eller andra serviceställen. Begränsningen till taltelefoni innebär att andra typer av telefoni, såsom texttelefoni, inte omfattas av bestämmelsen.

Bestämmelsen i *första stycket 6* har justerats språkligt. Någon ändring i sak är inte avsedd.

5 kap. 2 §

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 ska vara utformad så att *den stöder röst- och telefaxkommunikation samt datakommunikation* med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.

Regeringen får meddela föreskrifter om datahastighet enligt andra stycket.

Bestämmelsen i *andra stycket* har anpassats till ändringarna i artikel 4.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Bestämmelsen har utformats tekniskt neutralt. Det centrala är att anslutningen stöder de angivna typerna av kommunikation, oavsett på vilket sätt detta sker.

5 kap. 4 §

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att

1. tillämpa gemensamma taxor för hela landet eller tillämpa ett visst högsta pris,

2. göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* och för användning av *allmänt tillgängliga* telefonitjänster,

3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden, *och*

4. *på en abonnents begäran upplysa om alternativa taxor som ger en lägre kostnad.*

Taxor som avses i första stycket 1 ska göras allmänt tillgängliga.

Genom ändringarna i paragrafen, som behandlas i avsnitt 8.3, genomförs del A punkt c, d och f i bilaga 1 till direktivet om samhällsomfattande tjänster. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Ändringarna i *första stycket 2 och 3* är en följd av att det enligt 5 kap. 1 § numera är tillgänglig till ett allmänt kommunikationsnät och tillgång till en allmänt tillgänglig telefonitjänst som är samhällsomfattande tjänster.

Enligt den nya bestämmelsen i *första stycket 4* får den som utsetts att tillhandahålla en samhällsomfattande tjänst förpliktas att på begäran upplysa en konsument om förekomsten av abonnemangsformer som är förmånligare för denne.

5 kap. 6 a §

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst och som avser att avhända sig en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet, ska i god tid före åtgärden underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt.

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 8.10, genomförs artikel 8.3 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Underrättelseskyldigheten gör det möjligt för tillsynsmyndigheten att tidigt bedöma hur transaktionen påverkar tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster. På grundval av de uppgifter som lämnas kan ett nytt beslut enligt 5 kap. 1 § komma att meddelas eller ett tidigare meddelat beslut komma att ändras eller upphävas i enlighet med 8 kap. 15 §.

Termen *accessnät* avses ha samma betydelse som enligt artikel 2 e i tillträdesdirektivet, dvs. den fysiska förbindelse som förbinder nätanslut-

5 kap. 6 b §

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att verksamheten uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet. De åtgärder som vidtas ska vara ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott.* Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten *ska* fullgöras och om undantag från *skyldigheten*.

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 9.2, genomförs artiklarna 13a.1 och 13a.2 i ramdirektivet. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Paragrafen har moderniserats och språkbruket ändrats för att undvika misstolkningar. Detta har skett genom användningen av det numera etablerade begreppet driftsäkerhet. Genom detta förtydligas att bestämmelsen rör förmågan att upprätthålla driften av tjänsten, t.ex. så att samtal inte bryts, men inte kvalitativa aspekter såsom exempelvis ljudkvalitet. Såväl organisatoriska som tekniska åtgärder ska vidtas, dvs. såväl organisation som teknik ska vara anpassad för att uppfylla krav på driftsäkerhet.

Uttrycket driftsäkerhet motsvarar begreppen integritet och säkerhet i ramdirektivet. Någon skillnad i sak är inte avsedd. Uttrycket tar närmast sikte på nät- och systemintegritet, med vilket avses förmågan att upprätthålla avsedd funktion och skydd mot oönskad påverkan eller förändring i ett nät eller system. Driftsäkerhet ska främst förstås som upprätthållande av funktion och tillgänglighet, men även uthållighet vid extraordinära händelser i fredstid. Kravet på tillgänglighet ska därmed förstås omfatta inte enbart extraordinära händelser i fredstid utan även normala driftsförhållanden. Det ur lagtexten utrangerade uttrycket ”teknisk säkerhet” inbegreper också tillgänglighet. Det sistnämnda innebär därför ingen förändring i sak.

I den nya andra meningen anges att syftet med de tekniska och organisatoriska åtgärder som tillhandahållare är skyldiga att vidta ska vara att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott. En proportionalitetsbedömning måste alltså göras i varje enskilt fall av vilka åtgärder som är nödvändiga.

Genom att det anges att tillgänglig teknik ska beaktas, avses att tydliggöra att framsteg i den tekniska utvecklingen ska avspeglas i de säkerhetsåtgärder som vidtas. Teknisk utveckling kan dels medföra att behovet av säkerhetsåtgärder förändras, dels innebära nya möjligheter att vidta effektiva säkerhetsåtgärder. Genom att det anges att vidtagna åtgärder ska vara anpassade till risken för störningar och avbrott, framgår att åtgärdernas främst ska syfta till att förhindra eller minimera att incidenter som drabbar elektroniska kommunikationsnät och tjänster påverkar allmänhetens tillgång till fungerande elektroniska kommunikationer.

5 kap. 6 c §

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan onödigt dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning.

Tillsynsmyndigheten får, om det ligger i allmänhetens intresse, förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 9.2, genomförs artikel 13a.3 i ramdirektivet. Den har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Underrättelse till tillsynsmyndigheten enligt *första stycket* ska lämnas vid störningar eller avbrott av betydande omfattning. Det är alltså inte meningen att operatörerna ska meddela tillsynsmyndigheten om alla de dagliga störningar och avbrott som normalt uppstår och som endast påverkar ett fåtal abonnenter och där orsaken t.ex. är strömavbrott eller att abonnentledning skadats i samband med grävarbeten.

Att tillsynsmyndigheten ska underrättas utan onödigt dröjsmål när störningar eller avbrott av betydande omfattning inträffar betyder att den berörda operatören som regel ska lämna underrättelsen så snart de uppgifter som ska lämnas finns tillgängliga. Samtidigt är det inte rimligt att operatören för att fullgöra sin underrättelseskyldighet tvingas prioritera ned arbetet med att avhjälpa inträffade störningar och avbrott eller lämna information om händelsen till allmänheten eller berörda abonnenter. Tillsynsmyndigheten bör därför underrättas så snart detta kan ske utan att störa sådant prioriterat arbete. Internt utredningsarbete kan ofta fordras för att tillhandahållaren ska kunna sammanställa samtliga uppgifter som ska lämnas till tillsynsmyndigheten. I sådana fall torde det vara lämpligt att tillsynsmyndigheten dels underrättas i direkt anslutning till inträffade störningar och avbrott om det som då är känt, dels erhåller fullständig information om händelsen vid ett senare tillfälle, när samtliga uppgifter har sammanställts.

En sådan underrättelse som avses i bestämmelsen bör innehålla de uppgifter som typiskt sett har betydelse för myndighetens bedömning av om bestämmelser rörande driftsäkerhet i lagen efterlevs. Underrättelser om störning eller avbrott bör därmed normalt innehålla en beskrivning av vad som har skett, omfattningen och konsekvenserna av störningen eller avbrottet, vilka åtgärder som vidtagits för att minska konsekvenserna av störningen/avbrottet samt vilka åtgärder som vidtagits för att förhindra liknande störningar eller avbrott i framtiden. Uppgifterna ska innehålla information om vad som inträffat och kunna utgöra grund för myndighetens bedömning av om det finns anledning att vidta tillsynsåtgärder till följd av den inträffade händelsen.

Ett sådant föreläggande som avses i *andra stycket* torde endast bli nödvändigt att besluta i de sällsynta fall då myndigheten har anledning att tro att frivilliga åtgärder för att lämna snabb och adekvat information till allmänheten inte är tillräckliga.

5 kap. 6 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät, om det behövs för att förebygga förhindrad eller långsam trafik i nätet eller försämring av kvaliteten på allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 8.2.4, genomförs artikel 22.3 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Bestämmelsen gör det möjligt att meddela föreskrifter som syftar till att säkerställa tjänsternas kvalitet. De tjänster som avses är i första hand anslutning till Internet. Ingripande kan ske mot den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät, dvs. nätoperatören.

Med lägsta tjänstekvalitet menas att en tjänst måste uppfylla vissa minimikrav. Bestämmelsen syftar till att komma åt förfaranden där nätoperatörer vidtar åtgärder som medför en onormal försämring av Internetanslutningar, t.ex. genom att tillträdet till vissa tjänster blockeras eller begränsas kraftigt beroende på exempelvis trafikens typ, ursprung eller destination. Det kan bl.a. handla om att trafik av en viss typ av Internettelefoni helt omöjliggörs eller går långsammare än annan Internettrafik eller en motsvarande tjänst som tillhandahålls av nätoperatören.

Föreskrifter får meddelas om det behövs för att förebygga förhindrad eller långsam trafik i nätet eller försämring av kvaliteten på allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster. Bestämmelsen är avsedd att tillämpas i undantagsfall. I första hand bör andra åtgärder övervägas för att komma till rätta med eventuella problem på marknaden. Det bör i så stor utsträckning som möjligt överlåtas till marknaden att ge slutanvändarna den tjänstekvalitet som de efterfrågar. Det finns därför inte något behov av föreskrifter för att garantera tjänstekvaliteten så länge förekomsten av trafikstyrningsåtgärder, som prioritering eller filtrering av vissa typer av kommunikation, underlättar tillhandahållandet av ett differentierat utbud av tjänster med olika prestanda och bidrar till innovation och tjänsteutveckling.

I normalfallet finns det inte anledning att ingripa mot trafikstyrningsåtgärder som vidtas på ett standardiserat sätt. Avsikten är inte heller att hindra differentiering av tillhandahållandet av tjänster av kommersiella skäl. Bestämmelsen ger inte stöd för att meddela föreskrifter som ger slutanvändare en vidare rätt till tillgång till nät än vad som följer av exempelvis vald bandbredd eller avtalad tariffmodell.

Behovet av föreskrifter aktualiseras framför allt om trafikstyrningsåtgärder eller utformningen av tjänster medför påtagliga negativa verkningar för slutanvändarna eller för konkurrensen mellan tjänsteleverantörer. Ett ingripande bör alltså komma i fråga endast när tekniken missbrukas och problemet inte löses av marknaden själv eller genom ingripande med stöd av andra bestämmelser i lagen.

De förhållanden på marknaden som aktualiserar en tillämpning av paragrafen kan vara av skiftande slag. Föreskrifternas innehåll måste anpassas till förutsättningarna i det enskilda fallet. Mer specifika riktlinjer för tillämpningen kan därför inte uppställas. Innehållet kommer också att påverkas genom det samråd med Berec och Europeiska kommissionen som enligt direktivet ska ske under beredningen av föreskriftsärendet,

vilket avses bli reglerat i föreskrifter på lägre nivå än lag. Allmänt kan sägas att till sådana åtgärder som kan komma i fråga hör exempelvis förbud mot att blockera vissa portar i nätet eller att nätoperatoren ska vidta åtgärder när det gäller överföringen av vissa tjänster.

Ett ingripande med stöd av paragrafen kan få stor påverkan på marknaden, inte bara för slutanvändarna utan också för tjänsteleverantörer och för tjänsteutvecklingen i stort, t.ex. på följdmarknader på Internet. Det är därför viktigt att eventuella föreskrifter utformas omsorgsfullt efter en noggrann analys av dessas effekter och inte görs mer omfattande eller ingripande än vad som är nödvändigt.

5 kap. 6 e §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att

1. få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och
2. kunna dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras.

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 8.7, genomförs artikel 23a.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att utformningen av de tjänster som erbjuds andra slutanvändare kan behöva anpassas på ett sätt som tar hänsyn till behoven hos personer med funktionsnedsättning. Det kan t.ex. röra att stödja förmedlingstjänster eller en viss funktionalitet hos en tjänst.

Bestämmelsen gäller endast den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster. Det anges i 1 kap. 7 § vad som avses med elektroniska kommunikationstjänster. Exempel på tjänster som faller utanför regleringen är rena innehållstjänster, t.ex. innehållet i radio- och tv-program och tjänster som endast innebär tillhandahållande av innehåll på Internet.

Med stöd av bemyndigandet i *andra stycket* får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om hur skyldigheten att ta hänsyn till de behov som angetts i första stycket ska fullgöras. Sådana föreskrifter kan t.ex. avse standarder, metoder för text- och bildtelefoni eller annat som företagen ska följa.

5 kap. 7 §

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,
2. avgiftsfritt lämna lokaliseringssuppgifter till den som tar emot nödsamtal,
3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och ickediskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användningen av ett allmänt *kommunikationsnät* eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad, *och*

5. se till att slutanvändare *kan nå samtliga nummer som tillhandahålls* inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras,
2. undantag från skyldigheterna,
3. i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna, *och*
4. i fråga om första stycket 2, de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av uppgifterna

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 8.3, 8.6 och 8.8, genomförs artikel 25.4, 26.1, 26.2, 26.5, 28.1 och 29.1 i direktivet om samhälls-omfattande tjänster samt del A punkt a i bilaga 1 till samma direktiv. Tillämpningsområdet för paragrafen har utvidgats till att avse även den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Andra punkten har ändrats för att markera att huvudregeln är att lokaliseringssuppgifter ska lämnas till den som tar emot nödsamtal. Något generellt förbehåll för vad som är tekniskt möjligt gäller inte längre. Det ställs således högre krav än tidigare på att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter. Tillhandahållandet ska ske avgiftsfritt.

För tjänsteleverantörer som inte äger eller förfogar över ett nät är det i dagsläget inte alltid tekniskt möjligt att lämna detaljerade lokaliseringssuppgifter, eftersom de kan sakna tillräcklig kontroll över den underliggande infrastruktur som gör att samtal kan spåras. Hänsyn kan således behöva tas till de förutsättningar som olika tekniska lösningar för telefonitjänster ger. Föreskrifter om detta kan meddelas med stöd av det nya bemyndigandet i tredje stycket 4.

Fjärde punkten har ändrats som en följd av att begreppet allmänt telefontät har utmönstrats ur lagen och att skyldigheterna i stycket även gäller den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät. Med specificerade telefonräkningar som gäller användningen av det allmänna kommunikationsnätet avses att kostnaden för tillträde till nätet ska anges på räkningen.

Ändringarna i *femte punkten* innebär att den som tillhandahåller allmänt tillgängliga telefonitjänster i princip inte får begränsa vilka nummer som slutanvändare har tillgång till. Slut användarna ska således ha tillgång till och kunna använda nummer inom andra medlemsstaters nationella nummerplaner samt nummer från ETNS och den allmänna internationella frisamtalstjänsten (UIFN). Genom bestämmelsen säkerställs därmed även tillgång till nummerupplysningstjänster i andra medlemsstater och tillgång till andra tjänster via nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse. Bestämmelsen gäller oavsett vilken teknik och

utrustning operatören använder. Skyldigheten är dock liksom tidigare begränsad till vad som är tekniskt och ekonomiskt genomförbart.

Bestämmelsen i *sjätte punkten* har upphävts. Bestämmelser om att hänsyn ska tas till behoven hos slutanvändare med funktionsnedsättning har införts i 5 kap. 6 e §.

Tredje stycket har redigerats om. Punkt 1–3 motsvarar styckets tidigare lydelse. Med stöd av den nya punkten 4 får det meddelas föreskrifter om de krav i form av tekniska standarder eller annat som ska följas för att lokaliseringssuppgifter ska vara så korrekta och tillförlitliga som möjligt.

5 kap. 7 a §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal *eller sms-meddelanden med förhöjd taxa*.

En abonnent ska i samband med att avtal träffas om tillhandahållande av en allmänt tillgänglig telefonitjänst informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra spärrningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. Den som har förpliktats att tillhandahålla en tjänst enligt 1 § första stycket 2 får inte undantas från skyldigheten.

Genom ändringarna i första stycket, som behandlas i avsnitt 8.3, genomförs del A punkt b i bilaga 1 till direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Ändringen innebär att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst på begäran av en abonnent avgiftsfritt ska spärra vissa typer av sms-meddelanden. Med sms-meddelanden avses inte bara rena text-meddelanden utan också mms-meddelanden (multimedia messaging service), som även stöder överföring av bilder eller videosekvenser. Uttrycket förhöjd taxa tar sikte på sms-meddelanden som sänds till nummer som inte är vanliga mobiltelefonnummer och som tillhandahålls av tjänsteleverantören till en högre kostnad än den rådande trafiktaxan. Till sådana nummer hör t.ex. tre-, fyr- eller femsiffriga kortnummer som tillhandahålls för nyttjande av olika tjänster.

5 kap. 7 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska erbjuda abonnenter möjlighet att på annat sätt än som anges i 7 § första stycket 4, 7 a § eller 7 b § kontrollera sina kostnader för användningen av tjänsten.

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 8.3, genomförs del A punkt g i bilaga 1 till direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Syftet med bestämmelsen är att ge abonnenter möjlighet att ha kontroll över sina utgifter. Bestämmelsen kompletterar bestämmelserna i 7 § första stycket 4 om tillhandahållande av specificerade räkningar, 7 a § om spärr av vissa nummer eller vissa typer av samtal och 7 b § om spärrbelopp. Med stöd av bestämmelsen kan föreskrifter meddelas om exempelvis tillhandahållande av varningsmeddelanden vid onormalt hög användning av telefonitjänsten.

5 kap. 9 §

Den som tillhandahåller *elektroniska kommunikationstjänster* ska se till att en abonnent *med nummer ur en nationell nummerplan* kan behålla sitt *nummer* vid byte av tjänsteleverantör. Om abonnenten begär det, ska *nummer* som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne ska tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *elektroniska kommunikationstjänster* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Första stycket gäller inte överlämnande av *nummer* mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

Överlämnande av nummer ska ske så snart som möjligt. Den mottagande tjänsteleverantören ska tillhandahålla tjänsten senast en arbetsdag efter det att överlämnandet har skett.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 8.4.1, genomförs artikel 30.1 och 30.4 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Ändringen i *första stycket* innebär att alla abonnenter med nummer ur en nationell nummerplan har rätt till s.k. nummerportering. Abonnenter kommer därmed att ha rätt att behålla sitt nummer vid byte av tjänsteleverantör när det gäller alla elektroniska kommunikationstjänster som utnyttjar nummer från en nationell nummerplan.

Andra stycket har följdändrats med anledning av ändringen i första stycket.

I det nya *tredje stycket* har det införts en tidsgräns för överlämnande av nummer. Överlämnande ska ske så snart som möjligt. Överlämnande har skett när den överlämnande tjänsteleverantören har gjort vad som krävs av denne för att byte ska kunna ske. Denna tidpunkt inträffar normalt när den överlämnande tjänsteleverantören kopplar ur numret och det uppstår ett avbrott i tillhandahållandet av tjänsten. Den mottagande tjänsteleverantören ska tillhandahålla sin tjänst senast nästföljande arbetsdag. Med att tjänsten tillhandahålls avses att numret har kopplats in så att abonnenten åter har tillgång till tjänsten. Vid försening kan skadeståndsskyldighet uppstå, se 7 kap. 13 b §.

Fjärde stycket motsvarar det tidigare tredje stycket.

5 kap. 10 §

Ersättning för att överlämna *nummer* enligt 9 § får grundas endast på driftkostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett *nummer* har endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafik kostnader för ett meddelande till *numret*. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått avtal med om förmedling av meddelandet.

Den som överlämnar *nummer* har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

Paragrafen har följdändrats med anledning av ändringarna i 5 kap. 9 §.

5 kap. 11 §

Den som överlämnar ett *nummer* enligt 9 § ska till den som tillsynsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigering av meddelande till *numret*. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om *nummer* och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster* får inte lämnas utan samtycke från personen.

Myndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter som avses i första stycket och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt *tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster*, i den mån denne behöver uppgifterna för dirigering av *kommunikation*, och till andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören ska i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster* tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skäligen med hänsyn till kostnaderna.

Bestämmelserna i denna lag gäller i tillämpliga delar för den databasverksamhet som avses i andra stycket.

Paragrafen har följdändrats med anledning av ändringarna i 5 kap. 9 §.

5 kap. 15 §

Ett avtal mellan en *konsument* och den som tillhandahåller ett *allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster* ska innehålla *tydliga, heltäckande och lättillgängliga* uppgifter om

1. leverantörens namn och adress,
 2. de tjänster som tillhandahålls,
 3. *tillgången till nödsamtal och tillhandahållandet av lokaliseringssuppgifter,*
 4. *villkor som begränsar tillgången till eller användningen av andra tjänster och tillämpningar än som avses i 3,*
 5. den *lägsta* kvalitetsnivå som erbjuds,
 6. leveranstiden,
 7. *de åtgärder som vidtagits för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika överbelastning av nätet och hur åtgärderna kan påverka tjänsternas kvalitet,*
 8. de *underhålls- och kundstöd*tjänster som erbjuds,
 9. *begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning,*
 10. *abbonentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning,*
 11. detaljerade priser och taxor,
 12. *hur betalning kan ske och prisskillnaden mellan olika betalningssätt samt hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,*
 13. avtalets löptid,
 14. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,
 15. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,
 16. *vilka åtgärder som kan komma att vidtas vid säkerhetsbrister,*
 17. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och
 18. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.
- Första stycket ska också gälla för andra slutanvändare som begär det.*
Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om innehållet i avtalet.

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 8.2.1, genomförs artikel 20.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Paragrafens tillämpningsområde har ändrats dels så att den även omfattar avtal med den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät, dels så att den som huvudregel endast gäller till förmån för konsumenter.

I *första stycket* av paragrafen anges de grundläggande kraven på avtalsinnehållet. Kraven har utökats i förhållande till vad som gällt tidigare. Det har dessutom införts ett allmänt kvalitetskrav på den uppräknade informationen genom att det anges den ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig.

Den nya *punkten 3* innebär att det särskilt ska nämnas i avtalet om, och i vilken utsträckning, det går att använda nödsamtal och i vilken mån det i en nödsituation är tekniskt möjligt att lokalisera var användaren befinner sig. I vissa tjänster som använder Internetprotokollet är det inte möjligt att tillhandahålla detaljerad sådan information. Även i andra fall, som när nödsamtal rings från mobiltelefoner utan sim-kort, kan det vara svårt att förmedla lokaliseringssuppgifter.

Enligt *punkt 4* ska avtalet också innehålla eventuella villkor som begränsar tillgången till eller användningen av andra tjänster och tillämpningar än nödsamtal och tillhandahållande av lokaliseringssuppgifter.

Punkt 5 innebär att det i avtalet ska anges vilken miniminivå på tjänsten som erbjuds. Det innebär bl.a. att eventuella krav på lägsta tjänstekvalitet som framgår av föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 6 d § ska specificeras.

Kravet i *punkt 7* bör i allmänhet kunna anses uppfyllt genom att tjänsteleverantören lämnar allmän information om de åtgärder som vidtagits för att mäta och styra trafiken. Informationen bör anpassas till sammanhanget och de behov som en abonnent har. Det bör normalt inte krävas att leverantören lämnar mer omfattande och detaljerade tekniska beskrivningar.

Information ska också lämnas om hur åtgärderna kan påverka tjänsternas kvalitet. Även här bör normalt ganska allmänt hållen information vara tillräcklig. Om däremot åtgärderna innebär att exempelvis tjänster som mer allmänt används av konsumenter inte kan utnyttjas bör detta tydligt framgå av avtalet.

I *punkt 8* har det tillkommit ett krav på att lämna information om kundstöd-tjänster. Till sådana tjänster hör rådgivning per telefon eller via Internet och installations- och stöd-tjänster som leverantören erbjuder sina kunder. För att kravet ska kunna anses uppfyllt måste leverantören också ange i avtalet hur kunden kan komma i kontakt med tjänsterna.

Enligt *punkt 9* ska avtalet innehålla information om begränsningar i möjligheten att använda terminalutrustning. Till sådana begränsningar hör användningen av s.k. sim-lås. Sådana lås kan t.ex. innebära att terminalen endast kan användas i vissa länder eller för att utnyttja en viss operatörs tjänster. Vidare hör uppgift om kostnader för att behålla terminalutrustning när avtalet löper ut till sådan information som ska lämnas i avtalet.

Informationen enligt *punkt 10* avser både frågan om användaren vill att kontaktinformation ska ingå i abonnentförteckningen och vilka uppgifter som användaren i så fall vill ska ingå.

Tillägget i *punkt 12* innebär att det ska anges i avtalet vilka betalnings-sätt som leverantören erbjuder sina kunder och vilka prisskillnader som finns mellan olika betalningssätt. Eventuella prisskillnader beroende på t.ex. faktureringsperiod eller på om pappersfaktura eller e-faktura används ska alltså anges i avtalet.

Punkt 16 tar sikte på de skyddsåtgärder som leverantören kan komma att vidta vid säkerhets- eller integritetsincidenter eller om tjänsterna utsätts för hot eller uppvisar sårbarhet i något avseende.

Enligt *andra stycket* ska även andra slutanvändare än konsumenter, t.ex. mikroföretag eller små företag, ha rätt att på begäran få ett avtal med det innehåll som anges i första stycket.

I *tredje stycket* lämnas en upplysning om att verkställighetsföreskrifter som preciserar vilka uppgifter som avtalet ska innehålla meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

5 kap. 15 a §

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda slutanvändare att ingå avtal med en längsta giltighetstid om 12 månader. Ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster får inte ha en längre inledande bindningstid än 24 månader.

Första stycket andra meningen ska också gälla för andra slutanvändare som begär det.

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 8.2.2, genomförs artikel 30.5 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

I paragrafen anges begränsningar i avtalsfriheten mellan slutanvändare och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster. Enligt *första stycket* ska en slutanvändare alltid ha möjlighet att träffa ett tidsbegränsat avtal som gäller högst ett år. Detta gäller såväl vid nyteckning av abonnemang som vid förlängning av befintliga abonnemang. Det finns inget som hindrar en tjänsteleverantör att även erbjuda längre avtalsperioder eller avtal som gäller tills vidare om inte uppsägning sker. I konsumentavtal får dock den inledande bindningstiden inte överstiga 24 månader. Med bindningstid avses den tid som abonnenten förbinder sig att köpa en viss tjänst från en och samma tjänsteleverantör.

Enligt *andra stycket* ska även andra slutanvändare än konsumenter ha möjlighet att i enskilda fall åberopa skyddsregeln om maximalt 24 månaders bindningstid. Bestämmelsen tar främst sikte på mikroföretag och små företag som kan föredra ett avtal som är anpassat efter konsumenters behov.

5 kap. 16 §

Om den som tillhandahåller abonnenter *ett elektroniskt kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster* vill ändra avtalet ska abonnenten under rättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen ska abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om underrättelsens utformning.

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 8.2.1, genomförs artikel 20.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Ändringen i *första stycket* innebär att tillämpningsområdet har utvidgats till att även omfatta den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät.

I *andra stycket* finns en upplysning om att det kan utfärdas verkställighetsföreskrifter när det gäller utformningen av den underrättelse som ska lämnas till abonnenten när leverantören vill ändra i avtalet.

5 kap. 17 §

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst*, ska hålla tydlig, jämförbar, adekvat och aktuell information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillgång till och användning av *nätet eller tjänsten* allmänt tillgänglig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådan information.

Genom ändringarna i första stycket, som behandlas i avsnitt 8.2.3, genomförs artikel 21.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafens tillämpningsområde har utvidgats till att omfatta alla som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. Det har dessutom införts ett krav på att informationen ska vara tydlig, jämförbar, adekvat och aktuell. Detta innebär att informationen måste lämnas i tillräcklig omfattning, vara enkel att överblicka och utformas så att priser och villkor utan problem kan jämföras med andra tjänster.

Det kan finnas behov av verkställighetsföreskrifter när det gäller formerna för informationslämnandet. En upplysningsbestämmelse om förekomsten av sådana föreskrifter finns i andra stycket.

5 kap. 17 a §

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst* får förpliktas att tillhandahålla abonnenter information om

1. tillämpliga taxor för nummer eller tjänster som omfattas av särskild pris-sättning,
2. ändringar när det gäller abonnenters tillgång till nödsamtal eller lokaliseringsuppgifter,
3. åtgärder som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar,
4. åtgärder som vidtagits för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika överbelastning av nätet och hur åtgärderna kan påverka tjänsternas kvalitet, och
5. abonnentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning.

Ett beslut om en förpliktelse enligt första stycket 1 får förenas med krav på att information om en viss typ av tjänst ska tillhandahållas omedelbart innan ett samtal kopplas.

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst* får förpliktas att regelbundet tillhandahålla abonnenter med funktionsnedsättning detaljerad information om produkter och tjänster som är riktade till dem.

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 8.2.3, genomförs artikel 21.3 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Uppräkningen i *första stycket* motsvarar med vissa språkliga och redaktionella ändringar den punktuppställning som finns i direktivet. Någon skillnad i sak är inte avsedd. Bestämmelsen innebär att en operatör

kan åläggas att lämna mer information i de angivna avseendena än vad som följer av 5 kap. 15 § om innehållet i avtal och 5 kap. 16 § om information om ändringar i avtalet.

Ett beslut att förplikta någon att tillhandahålla information bör innehålla grundläggande riktlinjer för hur informationen ska vara utformad samt hur den ska tillhandahållas. För beslut enligt bestämmelsen gäller proportionalitetsbestämmelsen i 1 kap. 2 §. Det innebär att en förpliktelse normalt inte bör åläggas om andra åtgärder såsom självreglering bedöms tillräckliga för att abonnenterna ska få tillgång till informationen. Förpliktelsen måste också anpassas efter vilket behov av information som slutanvändarna kan ha.

I *andra stycket* anges att en förpliktelse enligt första stycket vid behov kan innebära att information om taxor för nummer och tjänster med särskild prissättning ska lämnas innan samtal kopplas. Uttrycket särskild prissättning syftar på att priset är påtagligt högre än för andra samtal eller tjänster.

Enligt *tredje stycket* kan en operatör åläggas en särskild skyldighet att regelbundet lämna detaljerad information om tjänster och produkter till abonnenter med funktionsnedsättning. Hur ofta och med vilken detaljeringsgrad information ska lämnas får bedömas utifrån omständigheterna i varje enskilt fall.

5 kap. 18 §

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster* får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet och om vilka åtgärder som vidtagits för att ge slutanvändare med funktionsnedsättning tillträde till tjänsterna i likvärdig utsträckning som andra slutanvändare.

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 8.2.3, genomförs artikel 22.1 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Bestämmelsens tillämpningsområde har utvidgats till att omfatta alla som tillhandahåller ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst. En förpliktelse kan även avse vilka åtgärder som tjänsteleverantören har vidtagit för att ge slutanvändare med funktionsnedsättning tillträde till tjänster i likvärdig utsträckning som andra slutanvändare.

5 kap. 19 §

Om en abonnent inte betalar för *tillhandahållandet av ett allmänt kommunikationsnät eller för en allmänt tillgänglig telefonitjänst* får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skälig tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en abonnent vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten ska i sådant fall genast underrätta abonnenten om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge abonnenten möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Gäller utebliven eller upprepad för sen betalning en viss tjänst *ska* avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och abonnenten inte tidigare har fått en betalningsuppsmaning eller har vilselett tjänsteleverantören.

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 8.3, genomförs bilaga 1 Del A punkt e i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Ändringen i *första stycket* innebär att kravet på särskilda åtgärder innan en tjänst avbryts på grund av utebliven betalning utvidgas till alla som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga telefonitjänster. Det betyder att skyddet mot avstängning gäller vid bristande betalning av såväl abonnemangsavgifter för tillhandahållande av allmänna kommunikationsnät som räkningar för användning av fasta och mobila telefonitjänster.

6 kap. 1 §

I detta kapitel avses med

elektroniskt meddelande: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät om denna information inte kan sättas i samband med den enskilde abonnenten eller användaren av informationen,

integritetsincident: en händelse som leder till oavsiktlig eller otillåten utplåning, förlust eller ändring, eller otillåtet avslöjande av eller otillåten åtkomst till uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

trafikuppgift: uppgift som behandlas i syfte att befordra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande.

Begreppen *behandling*, *personuppgiftsansvarig* och *samtycke* har i kapitlet samma innebörd som i personuppgiftslagen (1998:204).

Definitionen av *integritetsincident* bygger på definitionen av ”personuppgiftsbrott” i artikel 2 h i e-dataskyddsdirektivet. Den har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Definitionen omfattar inte bara avsiktliga säkerhetsintrång utan varje händelse, oavsett orsak, som leder till intrång. I många fall utgör de uppgifter som avses personuppgifter. Så är dock inte alltid fallet. Definitionen omfattar samtliga uppgifter som behandlas. Med att uppgifter behandlas avses varje åtgärd som vidtas med en uppgift, vare sig det sker på automatisk väg eller inte, t.ex. insamling, registrering, organisering, lagring, bearbetning eller ändring, återvinning, inhämtande, användning, utlämnande genom översändande, spridning eller annat tillhandahållande av uppgifter, sammanställning eller samkörning, blockering, utplåning eller förstöring, se bestämmelsen i andra stycket jämfört med 3 § personuppgiftslagen (1998:204).

6 kap. 3 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *ska* vidta lämpliga *tekniska och organisatoriska* åtgärder för att säkerställa att uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av *tjänsten* skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *ska* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *ska* vara ågnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik

och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsincidenter*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyddsåtgärder enligt första stycket.

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 9.3, genomförs artikel 4.1a i e-dataskyddsdirektivet.

I första meningen har det klargjorts att bestämmelsen omfattar såväl tekniska som organisatoriska åtgärder. Med tekniska åtgärder avses bl.a. att skydda uppgifter som behandlas mot oavsiktlig eller olaglig förstörelse, förlust eller ändring. Med organisatoriska åtgärder avses bl.a. att endast behörig personal har tillgång till uppgifter och att införa säkerhetspolicyer för behandling av uppgifter.

Bestämmelsen i andra meningen har moderniserats genom införandet av termen integritetsincident. En definition av termen finns i 1 §.

6 kap. 4 a §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska utan onödigt dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om integritetsincidenter. Om incidenten kan antas inverka negativt på de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör, eller om tillsynsmyndigheten begär det, ska även dessa underrättas utan onödigt dröjsmål.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 9.3, genomförs artikel 4.3 och 4.4 första stycket i e-dataskyddsdirektivet. Den har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att tjänsteleverantörer är skyldiga att rapportera integritetsincidenter till tillsynsmyndigheten och abonnenter eller användare. Begreppet integritetsincident definieras i 1 §. Skyldigheten att meddela tillsynsmyndigheten gäller oavsett om säkerhetsåtgärder vidtagits enligt 3 § och oavsett om någon har påverkats menligt av incidenten. Skyldigheten att underrätta abonnenter eller användare inträder om dessa kan antas påverkas negativt av incidenten eller tillsynsmyndigheten annars begär det. Abonnenten och användaren torde i de flesta fall vara samma individ, men så är inte alltid fallet. Den skyddsvärde kan exempelvis vara den som tillfälligt använder en tjänst utan att vara abonnent. Att underrättelserna ska ske utan onödigt dröjsmål innebär att de ska ske så snart det är möjligt efter det att akuta åtgärder för att t.ex. begränsa skadan, avhjälpa fel och liknande har skett.

Med stöd av bemyndigandet i *andra stycket* kan föreskrifter meddelas som motsvarar de omfattande och detaljerade kraven i artikel 4.3 i e-dataskyddsdirektivet om på vilket sätt underrättelsen ska ske och när någon underrättelse inte fordras.

6 kap. 4 b §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska löpande föra en förteckning över integritetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i en sådan förteckning.

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 9.3, genomförs artikel 4.4 andra stycket i e-dataskyddsdirektivet. Den har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I *första stycket* införs en skyldighet att löpande dokumentera integritetsincidenter i en förteckning. Med stöd av 7 kap. 3 § har tillsynsmyndigheten rätt att få del av förteckningen för att kunna bedöma om de krav som anges i 6 kap. 3 § är uppfylla.

6 kap. 18 §

Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till den. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 9.4, genomförs artikel 5.3 i e-dataskyddsdirektivet.

Bestämmelsen är inte längre begränsad till elektroniska kommunikationsnät, utan avser all lagring eller tillgång till information i terminalutrustning. Det innebär att lagring eller hämtning som sker med hjälp av extern hårdvara omfattas av bestämmelsen.

Begreppet information har bytts ut mot uppgifter för att bättre överensstämma med övriga bestämmelser i lagen. Ingen ändring i sak är avsedd.

Såsom bestämmelsen utformats är det själva handlingen att lagra eller hämta information som omfattas. Det är således den person som ansvarar för handlingen som måste se till att kraven tillgodoses. Med ansvarig avses här den person som bestämmer medlen och ändamålet för lagringen eller hämtningen och inte nödvändigtvis den person som utför den.

Abbonenten eller användaren ska inte längre bara ges tillfälle att hindra lagring eller åtkomst, utan måste lämna sitt samtycke till åtgärden. Samtycke har enligt 1 § andra stycket samma innebörd som i personuppgiftslagen (1998:204), vilket innebär att kravet uppfylls genom varje slag av frivillig, särskild och otvetydig viljeyttring genom vilken abonnenten eller användaren, efter att ha fått information, godtar behandlingen av uppgifterna.

Ledning för tillämpningen beträffande s.k. cookies finns i avsnitt 9.4.

6 kap. 22 §

Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och därvid har fått del av eller tillgång till uppgift som avses i 20 § första stycket ska på begäran lämna

1. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till en myndighet som i ett särskilt fall behöver en sådan uppgift för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932), om myndigheten finner att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl,

2. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och som gäller misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och det enligt myndighetens bedömning kan föranleda annan påföljd än böter,

3. uppgift som avses i 20 § första stycket 3 och som gäller misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet, om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

4. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Kronofogdemyndigheten om myndigheten behöver uppgiften i exekutiv verksamhet och myndigheten finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,

5. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Skatteverket, om verket finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende som avser kontroll av skatt eller avgift eller rätt folkbokföringsort enligt folkbokföringslagen (1991:481),

6. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till polismyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med underrättelse, efterforskning eller identifiering vid olyckor eller dödsfall eller för att myndigheten ska kunna fullgöra en uppgift som avses i 12 § polislagen (1984:387),

7. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till polismyndighet eller åklagarmyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i ett särskilt fall för att myndigheten ska kunna fullgöra underrättelseskyldighet enligt 33 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, och

8. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och 3 till regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler.

Ersättning för att lämna ut *andra* uppgifter enligt första stycket 8 *än lokaliseringssuppgifter* ska vara skäligen med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

Genom ändringen, som behandlas i avsnitt 8.6, genomförs delvis artikel 26.5 i direktivet om samhällsomfattande tjänster. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Bestämmelsen i *andra stycket* har ändrats till följd av att lokaliseringssuppgifter enligt 5 kap. 7 § första stycket 2 ska tillhandahållas avgiftsfritt.

7 kap. 3 a §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de skyldigheter som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i gemenskapen⁴ ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 12, genomförs artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i gemenskapen, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 544/2009.

Paragrafen har redigerats om. I sak har paragrafen ändrats så, att tillsynsmyndigheten kan vidta tillsynsåtgärder inom hela det område som omfattas av roamingförordningen. Det innebär att samtliga skyldigheter i roamingförordningen om prisnivåer, informationsplikt och tekniska

⁴ EUT L 167, 29.6.2009, s. 12 (Celex 32009R0544).

7 kap. 4 §

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, ska myndigheten underätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig inom skälig tid.

Paragrafen kommenteras under 7 kap. 5 §.

7 kap. 5 §

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse av en överträdelse som avses i 4 § ska ske omedelbart eller inom skälig tid.

Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten, efter utgången av den tid som angetts i underrättelsen enligt 4 §,

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis ska upphöra med verksamheten, om inte överträdelsen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Om en radiosändare använts i mindre omfattning än vad tillståndsvillkoren medger får dock ett sådant tillstånd inte återkallas om särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Förelägganden och förbud enligt första och andra styckena får förenas med vite.

Genom ändringarna i 7 kap. 4 och 5 §§, som behandlas i avsnitt 11.1, genomförs artikel 10.2 och 10.3 i auktorisationsdirektivet. 7 kap. 5 § har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

I paragraferna regleras hur tillsynsmyndigheten ska gå till väga om den anser att någon inte följer lagen eller ett beslut eller en föreskrift som meddelats med stöd av lagen.

Den som är föremål för tillsyn ska enligt 4 § alltid ha möjlighet att inom skälig tid yttra sig över en underrättelse om en påstådd överträdelse. Vad som är skälig tid får avgöras efter omständigheterna i det enskilda fallet.

Tillsynsmyndigheten kan enligt 5 § första stycket meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske. Det kan ske i samband med en underrättelse enligt 4 § eller senare, beroende på vad tillsynsmyndigheten bedömer är mest lämpligt med hänsyn till omständigheterna.

Tillsynsmyndighetens förelägganden kan innebära att rättelse ska vidtas omedelbart eller inom skälig tid. Normalt bör ett föreläggande om att vidta rättelse inom viss tid komma i fråga i första hand. Ett föreläggande om omedelbar rättelse bör framför allt användas i allvarliga fall eller vid upprepade överträdelser av liknande slag. Även vad som är skälig tid för

rättelse måste avgöras efter en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Prop. 2010/11:115

Om ett föreläggande inte leder till rättelse måste tillsynsmyndigheten enligt 5 § *andra stycket* avvakta med ytterligare tillsynsåtgärder tills den som är föremål för tillsyn haft möjlighet att yttra sig över en under rättelse enligt 4 §. Det gäller oavsett om tillsynsmyndigheten med stöd av 5 § första stycket har meddelat ett föreläggande om omedelbar rättelse eller inom en viss tid som är kortare än tiden för att yttra sig över den påstådda överträdelsen.

7 kap. 8 §

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, *eller andra användare av radiofrekvenser*, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

1. meddela ett föreläggande att genast efterleva lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,
2. återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller
3. besluta att en verksamhet helt eller delvis ska upphöra.

Giltighetstiden för ett beslut enligt första stycket får vara högst tre månader. Om rättelse inte vidtas får giltighetstiden förlängas med ytterligare högst tre månader.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt första stycket får förenas med vite.

Genom paragrafen, som behandlas i avsnitt 11.1, genomförs artikel 10.6 i auktorisationsdirektivet.

Ändringen i *första stycket* innebär att tillsynsmyndigheten kan vidta interimistiska tillsynsåtgärder även för att skydda andra användare av radiofrekvenser än dem som är leverantörer eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster. Det kan t.ex. röra sig om radarverksamhet eller verksamhet vid rymdobservatorier och liknande.

Genom det nya *andra stycket* införs tidsgränser för hur länge interimistiska åtgärder får gälla. I vilka fall en förlängning av tidsfristen bör komma i fråga får avgöras efter en bedömning av omständigheterna i varje enskilt fall.

Tillträde till nummer och tjänster

7 kap. 9 a §

Konsumentombudsmannen får förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att hindra användares tillträde till ett nummer eller till en tjänst via ett nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen.

Beslutet får förenas med skyldighet att hålla inne betalning avseende numret eller tjänsten tills ärendet har avgjorts slutligt. Om beslutet står fast ska innehållna medel snarast återbetalas.

Beslut får inte meddelas utan att den som har vidtagit marknadsföringsåtgärden har fått tillfälle att yttra sig. I brådskande fall får dock beslut omedelbart meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

Genom paragrafen, som är ny och behandlas i avsnitt 8.5, genomförs artikel 28.2 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Med stöd av bestämmelsen i *första stycket* kan tillträdet till ett nummer eller en tjänst hindras. Med detta avses att det genom spärning eller på annat sätt blir omöjligt för användare att nå numret eller tjänsten.

Med nummer avses nummer ur nationella nummerplaner samt från det europeiska nummerutrymmet och den internationella frisamtalstjänsten. Det väsentliga för bestämmelsens tillämpning är att användaren nyttjar ett telefonnummer. Bestämmelsen omfattar därmed även ip-baserade nät där den fysiska nätanslutningspunkten identifieras med en ip-adress medan användaren nyttjar ett nummer och det nummer som slås omvandlas till en ip-adress.

Nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse är exempelvis nummer som börjar på 020 (frisamtal), 0900 (betalsamtal), 010 (geografiskt oberoende tjänster), 118 (nummerupplysning) och 077 (tjänster med delad kostnad). Dessa nummer är inte geografiskt begränsade på det sätt som riktnummer är.

Med tjänster avses framför allt s.k. betalteletjänster som en användare köper genom avtal med en innehållsleverantör, men faktureras för i efterhand som en särskild post på räkningen från den som tillhandahåller telefonitjänsten, eller genom debitering på ett kontantkort, på grund av ett avtal mellan den som tillhandahåller telefonitjänsten och innehållsleverantören eller någon som företräder denne. Bestämmelsen är dock tillämplig även på tjänster som inte utnyttjar betalnummer, t.ex. när någon manipuleras att ringa till utlands- eller satellitnummer med mycket hög taxa.

Ingripande får ske om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen. Dessa uttryck avses ha samma betydelse som i marknadsföringslagen (2008:486). Bestämmelsen kan därmed tillämpas i samma situationer som kan leda till ett åläggande om förbud mot otillbörlig marknadsföring eller ett åläggande om att lämna väsentlig information enligt 23 och 24 §§ marknadsföringslagen. Bestämmelsen kan dock tillämpas självständigt, utan att någon åtgärd vidtas med stöd av marknadsföringslagen, samtidigt som den inte är avsedd att hindra att åtgärder vidtas även enligt den lagen.

Det behöver inte vara den tjänsteleverantör som fakturerar abonnenten för användningen av ett nummer en tjänst som också har avtalet med innehållsleverantören. I sådana fall är det den tjänsteleverantör som har avtalet med innehållsleverantören som har den direkta kontrollen över användningen av numret eller tjänsten och som slutligen förmedlar betalningen till denne. Ett beslut bör därför normalt riktas till den tjänsteleverantör som kontrollerar numret eller tjänsten.

Bestämmelsen i *andra stycket första meningen* tar främst sikte på det fallet att en användare vid beslutstillfället kan ha debiterats av den som tillhandahåller telefonitjänsten för användningen av ett nummer eller en tjänst. Bestämmelsen innebär att betalning för användning av numret

eller tjänsten som avser tid före beslutet och som inflyter efter detta, eller som vid tidpunkten för beslutet har influtit men inte redovisats till innehållsleverantören, inte ska vidarebefordras till denne. Avsikten med användningen av uttrycket att betalning ska *avse* ett nummer eller en tjänst är att även betalning av eventuella samtrafikavgifter för utnyttjande av numret eller tjänsten ska omfattas av bestämmelsen och kunna hållas inne.

Av *andra stycket andra meningen* följer att om det blir slutligt avgjort att marknadsföringen varit otillbörlig eller väsentlig information utelämnats så ska innehållna medel betalas tillbaka. Om samtrafikavgifter hållits inne förlorar innehållsleverantören rätten till dessa avgifter. Vid motsatt utgång saknas det skäl att hålla inne betalning efter det att ärendet blivit slutligt avgjort.

Paragrafen har utformats på sådant sätt att det inte finns någon skyldighet för Konsumentombudsmannen att meddela beslut enligt paragrafen. Inte heller finns det något krav på att alltid förena ett beslut med en sådan förpliktelse som anges i *andra stycket*. Över huvud taget måste det beaktas att ett beslut enligt paragrafen är en ingripande åtgärd som i praktiken hindrar tjänsteleverantören från att fortsätta bedriva viss verksamhet. Det följer av proportionalitetsregeln i 1 kap. 2 § att det alltid måste göras en noggrann bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet innan en sådan åtgärd vidtas och vid utformningen av åtgärden.

Det är en leverantör av telefonitjänster som kommer att vara beslutets adressat. Syftet med åtgärden är dock att ingripa mot innehållsleverantören. Enligt *tredje stycket* ska därför innehållsleverantören få tillfälle att yttra sig före beslutet. I brådskande fall får dock interimistiskt beslut meddelas utan att kommunikation har skett. Detta kan vara motiverat exempelvis när det krävs att ingripande sker skyndsamt för att syftet med åtgärden ska kunna uppfyllas och för att ingripandet effektivt ska kunna hindra att den vars marknadsföring är otillbörlig skapar sig omfattande vinning på slutanvändarnas bekostnad. I sådant fall ska dock innehållsleverantören få tillfälle att yttra sig senare.

7 kap. 10 §

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster, *eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde*, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, eller

2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Genom ändringen i *första stycket*, som har behandlats i avsnitt 11.2, genomförs artikel 20.1 i ramdirektivet.

Ändringen innebär att tillsynsmyndigheten blir behörig att även pröva tvister mellan den som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster och företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde, t.ex. programföretag för radio eller tv.

7 kap. 13 §

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en *eller flera tillsynsmyndigheter* i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *ska* tillsynsmyndigheten *samordna sina insatser med den eller de utländska myndigheterna*.

I ett ärende som avses i första stycket får tillsynsmyndigheten begära att organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation ska yttra sig om vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten. När tillsynsmyndigheten har begärt ett sådant yttrande, får ärendet inte avgöras förrän yttrandet har lämnats. I brådskande fall får dock beslut meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

Tillsynsmyndigheten ska i sitt beslut beakta innehållet i yttrandet.

Genom ändringarna, som har behandlats i avsnitt 11.2, genomförs artikel 21 i ramdirektivet. Andra och tredje styckena är nya.

Det nya *andra stycket* har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag. Det har införts en möjlighet för tillsynsmyndigheten att vid behov rådfråga organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec) i syfte att lösa en gränsöverskridande tvist på ett harmoniserat sätt. Vid behov kan tillsynsmyndigheten begära att Berec antar ett yttrande om vilken åtgärd som bör vidtas för att lösa tvisten.

Tillsynsmyndigheten ska invänta Berecs yttrande innan ärendet avgörs. I brådskande fall får myndigheten fatta interimistiskt beslut i ärendet i avvaktan på att yttrandet lämnas.

Det nya *tredje stycket* motsvarar *andra stycket* fjärde meningen i lagrådsremissens förslag. Formuleringen ligger närmare direktivtexten och är mer konsekvent med hur *andra* liknande bestämmelser i direktiven har genomförts än det förslag som *Lagrådet* har lämnat. Tillsynsmyndigheten ska vid avgörandet av ärenden beakta Berecs yttranden i så stor utsträckning som möjligt.

7 kap. 13 b §

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska ersätta en abonnent skada som uppkommer genom dröjsmål med överlämnande av nummer enligt 5 kap. 9 § eller med tillhandahållande av en tjänst när sådant överlämnande har skett.

Första stycket gäller inte om den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om överlämnande av nummer eller vid överlämnandet när det gäller dröjsmål med tillhandahållande av en tjänst, och vars följderna inte heller skäligen kunde ha undvikits eller övervunnits. Beror dröjsmålet på någon som tjänsteleverantören har anlitat för att helt eller delvis fullgöra överlämnandet eller tillhandahållandet, är den som tillhandahåller tjänsten fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första meningen.

Första stycket gäller inte heller i fråga om andra slutanvändare än konsumenter, om det av avtalet följer att slutanvändaren har rätt till skälig ersättning på grund av dröjsmålet.

Abbonenten har alltid rätt till ersättning för skada som uppkommit genom missbruk när det gäller överlämnande av nummer.

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 8.4.2, genomförs delvis artikel 30.4 i direktivet om samhällsomfattande tjänster.

Skadeståndsansvaret omfattar såväl aktivt handlande som passivitet som orsakar skada. Det ställs alltså ett skadeståndssanktionerat krav på företagen att vara aktiva för att i tid och på ett korrekt sätt utföra s.k. nummerportering och dess efterföljande aktivering.

I *första stycket* finns en bestämmelse om skadeståndsansvar genom dröjsmål med nummerportering och dess efterföljande aktivering. Förse-ningen kan bero på förhållanden som hänför sig till såväl den överlämnande tjänsteleverantören som till den mottagande tjänsteleverantören. Bestämmelsen har utformats så, att en talan kan riktas mot den av dessa tjänsteleverantörer som förse-ningen hänför sig till.

Skadeståndsansvaret är utformat som ett kontrollansvar. För att en tjänsteleverantör ska gå fri från ansvar krävs att de förutsättningar som anges i *andra stycket* är uppfyllda.

Vid utformningen av första och andra styckena har ledning hämtats från köplagstiftningen.

Bestämmelsen i *tredje stycket* innebär att regleringen delvis är dispositiv när det gäller dröjsmål med nummerportering. Detta gäller dock endast i förhållande till näringsidkare. Vidare krävs att avtalet mellan parterna har utformats så, att det säkerställs att näringsidkaren på annat sätt får skälig kompensation.

Bestämmelsen i *fjärde stycket* avser missbruk när det gäller överlämnande av nummer. Med missbruk avses i första hand nummerportering som sker utan att abonnenten har lämnat sitt samtycke. Här gäller inte något kontrollansvar. I stället ansvarar tjänsteleverantören för all skada som denne orsakar en abonnent.

Den föreslagna regleringen innebär att ersättningsskyldighet kan uppkomma även för ren förmögenhetsskada. Vid bedömningen av de skadeståndsrättsliga frågor som kan uppkomma gäller skadeståndslagen (1972:207) och allmänna skadeståndsrättsliga principer. Det innebär bl.a. att det ställs krav på adekvat kausalitet mellan en handling eller underlåtenhet och en uppkommen skada. Hur dessa principer ska tillämpas på skador i nu aktuella fall får, som på andra områden inom skadeståndsrätten, bli en uppgift för rättstillämpningen att avgöra.

I likhet med nuvarande reglering i 7 kap. 13 a § bör ett mål om skadestånd på grund av skada som uppkommer vid nummerportering utgöra ett rent dispositivt tvistemål mellan abonnenten och tjänsteleverantören.

8 kap. 1 §

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19, 23 och 24 §§,
2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till gagn för konsumenterna enligt 5 kap.,

3. klart definierade statistiska ändamål,
 4. marknadsanalys enligt 5 och 6 §§,
 5. beslut om skyldigheter enligt 4 och 5 kap.,
 6. att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser,
 7. att utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka grossist-tjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter, och
 8. att upprätta en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet i fråga om sådan egendom eller annat som kan utnyttjas gemensamt enligt 4 kap. 14 §.
- En operatör som enligt 7 § har betydande inflytande på en marknad i grossistledet är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de marknader i slutkundsledet som är förknippade med den marknaden.*
- Uppgifter som avses i första stycket 3–7 får inte begäras in före ett marknads-tillträde eller som villkor för detta.

I paragrafen anges vilken information, utöver den som tillsynsmyndigheten kan kräva in enligt 7 kap. 3 §, som en myndighet har rätt att få tillgång till från den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen. Ändringarna behandlas i avsnitt 11.3. Genom ändringarna genomförs artikel 11.1 första stycket g och h och andra stycket i auktorisationsdirektivet, delvis artikel 5.1 samt artikel 12.4 i ramdirektivet.

Första stycket 6 innebär att en myndighet även får kräva in de uppgifter som behövs för att skydda en effektiv användning och säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser. Med stöd av bestämmelsen kan myndigheten bl.a. begära in underlag avseende sådan användning av radiosändare som är undantagen från tillståndsplikt. Vidare kan information begäras in om hur radioplaneringen har skett när det gäller tillstånd att använda radiosändare inom ett visst frekvensutrymme eller hur radiofrekvenserna faktiskt används. Därigenom kan myndigheten få underlag för bedömningen om en tillståndshavare som begär ytterligare frekvenser har behov av detta eller om behovet skulle kunna tillgodoses genom omplanering, t.ex. för att kunna bereda plats för nya aktörer.

Bestämmelsen i *första stycket 7* gör det möjligt att få information om företags planerade investeringar i den utsträckning informationen behövs för att bedöma vilken påverkan sådana åtgärder kan ha på de grossist-tjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter. Genom bestämmelsen möjliggörs att myndigheter får den information som behövs för att kunna bedriva ett effektivt konkurrensfrämjande arbete. Behovet av sådan information torde främst aktualiseras inför beslut om skyldigheter om tillträde.

En förutsättning för att uppgiftslämnande ska kunna komma i fråga med stöd av det nya *andra stycket* är att operatören har betydande inflytande på en viss marknad. Uppgiftsskyldigheten utgör ett led i säkerställandet av att tillsynsmyndigheten ska kunna fullgöra sina regleringsuppgifter effektivt.

Med redovisningsuppgifter avses inte bara årsredovisning enligt 2 kap. 1 § årsredovisningslagen (1995:1554) utan även annat sådant som utgör räkenskapsinformation enligt 1 kap. 2 § bokföringslagen (1999:1078). Uppgifter från ett sådant företags redovisning kan exempelvis bestå av räkenskapsinformation, inbegripet avtal och andra handlingar av särskild betydelse för att belysa verksamhetens ekonomiska förhållanden, och

annan redovisning som behövs för att myndigheten ska kunna utöva tillsyn över efterlevnaden av särskilda skyldigheter hos en operatör med betydande inflytande.

En förutsättning för uppgiftslämnandet är att uppgifterna behövs för att bedöma utvecklingen av marknaderna. Myndighetens begäran måste vara proportionerlig. Det bör därför normalt krävas att myndigheten mer precist anger vilken information som efterfrågas. Det innebär också att myndigheten typiskt sett inte kan begära in ett företags bokföring i dess helhet.

Tredje stycket motsvarar det tidigare andra stycket. Ändringarna innebär att punkt 2 tagits bort från och punkterna 6 och 7 lagts till i uppräkningsordningen av vilka uppgifter som inte får begäras in före ett marknadsstillträde eller som ett villkor för detta.

8 kap. 1 a §

Om en vertikalt integrerad operatör som enligt 8 kap. 7 § har ett betydande inflytande på en viss marknad avser att utan förpliktelse enligt 4 kap. 12 a § avskilja en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören i förväg och i god tid underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt, eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen.

Genom paragrafen, som är ny, genomförs artikel 13b.1 i tillträdesdirektivet. Paragrafen har behandlats i avsnitt 7.4 och utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

Bestämmelsen gäller för det fall en vertikalt integrerad SMP-operatör väljer att på frivillig väg och utan att underkasta sig någon skyldighet att följa ett åtagande därom genomför en funktionell separation. En sådan separation kan ha stor påverkan på marknadens funktion. Underrättelseskyldigheten fyller syftet att tillsynsmyndigheten uppmärksammas på kommande förändringar och ges möjlighet att inleda en bedömning av väntade effekter. Underrättelsen ger som regel tillsynsmyndigheten anledning att inleda en samordnad analys av accessnätets olika marknader i enlighet med 8 kap. 6 §.

Angående innebörden av termen accessnät, se kommentaren till 5 kap. 6 a §.

Innebörden av att underrättelsen ska ske i förväg och god tid får bedömas i varje enskilt fall med hänsyn till omständigheterna. I normalfallet borde det ligga i den vertikalt integrerade operatörens intresse att inleda en dialog med tillsynsmyndigheten så snart planerna för separationen tagit närmare form. Underrättelse bör i vart fall lämnas innan praktiska åtgärder för att genomföra separationen vidtas.

8 kap. 8 §

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 13 a eller 14 §§ eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation ska berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skälig tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte finns särskilda skäl mot det.

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 7.3, genomförs artikel 12.3 i ramdirektivet delvis.

8 kap. 10 §

En myndighet ska upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid när den avser att

1. enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation,

2. meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt 5 § fastställd marknad, eller

3. meddela tillståndsvillkor som innebär sådana begränsningar som anges i 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket.

Första stycket gäller inte en tvist som har hänskjutits till prövning enligt 7 kap. 10 §.

Paragrafens första stycke har redigerats om. *Punkterna 1 och 2* motsvarar styckets tidigare lydelse.

Genom *punkt 3*, som behandlas i avsnitt 5.1.3, genomförs artikel 6 i ramdirektivet. Bestämmelsen innebär att om tillståndsmyndigheten avser att förena ett tillstånd att använda radiosändare med villkor som inte är teknik- eller tjänsteneutrala, så ska berörda parter få tillfälle att yttra sig över ett förslag till beslut.

8 kap. 11 §

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut *överlämnas till* behöriga myndigheter i övriga stater, *organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation* och Europeiska kommissionen.

Underrättelse till kommissionen enligt första stycket ska även lämnas om en myndighet i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som beslutats enligt denna lag.

Genom ändringen, som har behandlats i avsnitt 6.2, genomförs artikel 7.3 i ramdirektivet. Paragrafen har härutöver justerats språkligt.

8 kap. 11 a §

Om ett förslag till beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket ska överlämnas för samråd enligt 11 § första stycket, ska förslaget upprättas och överlämnas inom tre år från det senaste beslutet rörande marknaden i fråga eller inom den längre tid om högst ytterligare tre år som Europeiska kommissionen dessförinnan har godkänt.

Om en ny rekommendation som avses i 5 § har antagits och rekommendationen rör en marknad som inte tidigare har analyserats, ska förslaget till beslut i stället upprättas och överlämnas inom två år från offentliggörandet av rekommendationen.

Om förslag till beslut inte kan överlämnas inom den tid som anges i första eller andra stycket och orsaken till detta är att marknadsanalysen enligt 5 § inte har slutförts, ska bistånd med slutförandet begäras från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation. Förslaget ska då överlämnas inom sex månader därefter.

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 6.4, genomförs artikel 16.6 och 16.7 i ramdirektivet.

Enligt *första stycket* har regleringsmyndigheten tre år på sig att identifiera SMP-operatörer och fastställa skyldigheter om tillträde från det att

det senaste beslutet om samma marknad meddelats. Besluten i fråga försätter att myndigheten inom samma tid genomför en förnyad marknadsanalys och definierar relevanta marknader enligt 6 § första stycket. Det ligger i sakens natur att marknaden kan komma att delvis omdefinieras i den nya analysen. I sådant fall ska paragrafen förstås så att treårsfristen för överlämnade av beslut till kommissionen gäller för ett nytt beslut angående en eller flera marknader där i grunden samma konkurrensproblematik återfinns som i den marknad som tidigare definierats.

8 kap. 12 §

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att *överlämnandet* har skett.

Ett beslut får dock meddelas tidigast två månader efter utgången av den tid som anges i första stycket, om Europeiska kommissionen inom den tiden meddelat myndigheten att den överväger att inte godta ett förslag till beslut som

1. innebär att en marknad som ska fastställas enligt 5 § avviker från kommissionens rekommendation, eller
2. avser identifiering av företag enligt 6 § andra stycket.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där, får beslut inte meddelas. *Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 10 § om det nya förslaget inledas inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.*

Genom ändringarna, som behandlas i avsnitt 6.2, genomförs artikel 7.3 (delvis) och artikel 7.6 i ramdirektivet. Härutöver har språkliga justeringar skett. Paragrafen har utformats i enlighet med *Lagrådets* förslag.

8 kap. 12 a §

Om ett förslag till beslut om skyldigheter enligt 4 kap. 3 eller 5–12 §§ eller 5 kap. 13 § har överlämnats för samråd enligt 11 § första stycket och Europeiska kommissionen har meddelat att den har invändningar mot åtgärderna i förslaget ska samverkan ske med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation i syfte att fastställa vilka åtgärder som är mest effektiva och lämpliga.

I sådant fall får beslut meddelas tidigast fyra månader och senast fem månader efter utgången av den tid som anges i 12 § första stycket. Om det krävs för att ett förnyat samrådsförfarande enligt 10–12 §§ ska kunna genomföras får tidsfristen förlängas ytterligare.

Genom paragrafen, som är ny och har behandlats i avsnitt 6.3, genomförs artikel 7a.2, 7a.4 och 7a.6 i ramdirektivet samt artikel 5.2 i tillträdesdirektivet.

8 kap. 13 §

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter, Europeiska kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Ett beslut om en åtgärd enligt första stycket får inte förlängas utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§.

Genom ändringen genomförs artikel 7.9 i ramdirektivet. Ändringen innebär att en underrättelse också måste lämnas till Berec. Prop. 2010/11:115

8 kap. 16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får *besluta* om skyldighet att särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster för den som

1. bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 §, och
2. har särskild eller exklusiv rätt att tillhandahålla andra tjänster än enligt denna lag.

Bestämmelsen har endast ändrats så att det klart framgår att det är beslut i enskilda fall som får meddelas. Någon skillnad i sak är inte avsedd.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. *Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.*
2. *Tillståndsvillkor som beslutats enligt 3 kap. 11 § första stycket före den 1 juli 2011 och som inte skulle få beslutas enligt de nya bestämmelserna i 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket, upphör att gälla den 25 maj 2016.*

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 13.

Genom bestämmelsen i *punkt 2* genomförs artikel 9a.2 i ramdirektivet. Det kan efter utgången av den angivna fristen uppstå oenighet mellan tillståndshavaren och tillsynsmyndigheten i frågan om ett villkor har upphört att gälla. Frågan får då prövas inom ramen för den allmänna tillsynen, i enlighet med bestämmelserna i 7 kap.

15.2 Förslaget till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)

20 a §

Vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot 9 § eller 10 § tredje stycket.

Paragrafen är ny. Den har behandlats i avsnitt 10. Genom paragrafen genomförs artikel 13.4 i e-dataskyddsdirektivet.

Uttrycket informationssamhällets tjänster avses ha samma innebörd som motsvarande uttryck i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster. Det omfattar därmed alla tjänster som normalt utförs mot ersättning och som tillhandahålls på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare. I fråga om den närmare innebörden av uttrycket hänvisas till förarbetena till den lagen, se prop. 2001/02:150 s. 55 f och 110.

Bestämmelsen syftar till att förhindra marknadsföring med elektronisk post som uppmanar mottagaren att besöka en webbplats vars marknadsföring inte uppfyller kravet på reklamidentifiering eller strider mot förbudet mot vilseledande marknadsföring genom att väsentlig information om villkoren utelämnas. Ett typexempel på sådan verksamhet som omfattas av bestämmelsen är s.k. nätfiske, som innebär försök att lura inne-

havare till bankkonton eller andra elektroniska resurser att lämna ifrån sig personlig eller ekonomisk information, t.ex. användarnamn och lösenord, personnummer, kreditkortsnummer eller bankkontonummer, som sedan kan användas för bedrägerier. Prop. 2010/11:115

Sammanfattning av promemorian Bättre regler för elektroniska kommunikationer (Ds 2010:19)

Prop. 2010/11:115
Bilaga 3

I promemorian lämnas huvudsakligen förslag för genomförande av de uppdaterade EU-direktiven som ligger till grund för regleringen inom området för elektronisk kommunikation. Mot bakgrund av detta föreslås i allt väsentligt ändringar i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation (LEK) men också i marknadsföringslagen (2008:486).

Det föreslås att det endast i angivna fall ska få anges som tillståndsvillkor, för ett tillstånd att använda radiosändare, att visst slag av elektroniska kommunikationstjänster eller elektroniska kommunikationsnät ska användas. Det gäller för att undvika skadlig störning, säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande, skydda människors liv eller hälsa eller tillgodose det allmännas intresse av att vissa slag av elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet. Tillståndsvillkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst ska vara tillåtna endast om detta krävs för att skydda verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa eller om det finns andra synnerliga skäl. Vidare föreslås som en följd av detta att det inte längre ska gälla något krav på att tillstånd att använda radiosändare ska avse viss radioanvändning. Således fastställs som huvudprinciper att tillstånd att använda radiosändare ska ske utifrån teknik- och tjänsteneutrala utgångspunkter. Vidare föreslås att berörda parter ska ges tillfälle att yttra sig över förslag till villkor som inte följer dessa principer.

Vad avser proceduren för den konkurrensfrämjande förhandsregleringen föreslås att regleringsmyndigheten (nedan Post- och telestyrelsen, PTS) ska samverka och kommunicera med det nya europeiska samarbetsorganet för elektronisk kommunikation (Berec) för att kunna fullgöra sina uppgifter. Dessutom föreslås tidsfrister för marknadsanalyser och skyldighetsbeslut riktade mot aktörer med betydande marknadsinflytande (SMP). Dessa analyser ska, om inte förlängning beviljas, genomföras inom tre år från antagandet av en tidigare åtgärd som gäller en enskild marknad eller inom två år från antagandet av en reviderad rekommendation om relevanta marknader. I de fall kommissionen har invändningar mot förslag till skyldighetsbeslut föreslås att slutligt beslut i normalfallet inte får fattas förrän kommissionen utfärdat en rekommendation eller beslutat att återkalla sina förbehåll. Om Berec instämmer i kommissionens invändningar mot ett skyldighetsbeslut ska PTS samverka med detta organ och kommissionen för att nå fram till den mest effektiva och lämpliga åtgärden.

I fråga om bestämmelser som rör samtrafik och andra typer av skyldigheter föreslås att företag som kontrollerar tillträde till slutanvändare även ska kunna förpliktas att vidta åtgärder för att göra företags tjänster kompatibla. Dessutom föreslås att operatörer ska kunna förpliktas att offentliggöra specificerade uppgifter om villkor som begränsar tillträde till eller användning av tjänster och applikationer, och det förtydligas att tillträdesskyldighet även ska kunna avse skyldigheter när det gäller förval och grossisttelefoniabonnemang och tillhörande tjänster. Det föreslås också att det ska ges möjlighet att under vissa förutsättningar förpliktiga

om gemensamt utnyttjande av ledningar för elektronisk kommunikation inuti byggnader, eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället om detta är beläget utanför byggnaden.

Vad avser en möjlig skyldighet om s.k. funktionell separation föreslås att denna ska kunna avse alla typer av nät. En informationsplikt föreslås för avsikten att på eget bevåg genomföra en sådan funktionell separering.

En förslag lämnas om att ledningsbeslut som avser ledningar och andra anordningar som ingår i ett elektroniskt kommunikationsnät för allmänt ändamål ska meddelas inom sex månader från det att ansökan kom in till lantmäterimyndigheten.

När det gäller utformning av konsumentavtal inom området föreslås förändringar i LEK. Det föreslås att bestämmelserna om avtal m.m. vidgas till att även omfatta tjänster som ger anslutning till ett allmänt kommunikationsnät. Dessutom kompletteras bestämmelserna i LEK, om vad ett avtal ska innehålla, med den obligatoriska information som numera framgår av EU-direktiv. Det klargörs att informationen ska vara tydlig, heltäckande och lättillgänglig. Vidare föreslås att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska ges möjlighet att föreskriva hur underrättelser om ändringar av avtal ska utformas.

Dessutom föreslås att den inledande avtalsperioden för slutanvändare inte ska få vara längre än 24 månader och att det alltid ska vara möjligt för slutanvändare att ingå avtal med en maximal giltighetstid om 12 månader.

Det föreslås också att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät.

Vad gäller portering av telefonnummer föreslås att överlämnade av telefonnummer ska ske skyndsamt och att företag ska vara skyldiga att ersätta abonnenter vid förseningar eller missbruk av portering.

Det föreslås också att Konsumentombudsmannen ska få besluta att företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska blockera tillträdet till nummer eller tjänster vars marknadsföring är otillbörlig.

Vidare föreslås att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ta hänsyn till behoven hos personer med funktionsnedsättning av att få tillgång till, och dra nytta av, elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som andra.

Vad avser skyldigheten att tillhandahålla lokaliseringssuppgifter till den som mottar nödsamtal, föreslås att denna utvidgas till alla som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst.

I fråga om bestämmelser om säkerhet och integritet föreslås att den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att verksamheten uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet. Dessa åtgärder ska anpassas till risken för störningar och avbrott. Dessutom föreslås en skyldighet för operatörer att till PTS meddela om inträffade störningar och avbrott. Myndigheten kan i sin tur ålägga företag att tillhandahålla information till allmänheten om sådana händelser. Det föreslås också att en skyldighet införs för aktörer att rapportera om integritetsincidenter.

Ett annat förslag är att det vid marknadsföring av informations-samhällets tjänster med elektronisk post ska mottagaren inte få uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot angivna bestämmelser i marknadsföringslagen.

När det gäller lagring och hämtning av information i terminalutrustning föreslås bl.a. att det i fortsättningen ska gälla ett krav på samtycke. Dock bör det noteras att syftet med ändringen inte är att försvåra användningen av s.k. cookies, eller liknande tekniker, som används i ett legitimt syfte.

Vad avser frågor om tillsyn föreslås att PTS ska få förelägga den som bedriver verksamhet enligt LEK att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer. Dessutom föreslås att operatörer ska tillhandahålla en myndighet viss information som behövs för att skydda en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser och utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka nätgrossisttjänster. Vidare föreslås att en operatör som har SMP-status på en grossistmarknad på begäran ska tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förknippade med grossistmarknaden. Bestämmelsen om att den som är föremål för tillsyn normalt ska få en månad på sig att inkomma med synpunkter på en påstådd överträdelse föreslås att tas bort. Om rättelse inte vidtas under den givna fristen, föreslås PTS kunna meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse ska ske omedelbart eller inom skälig tid.

Det föreslås också att tvistlösningsförfarandet ska utvidgas så att det även kan omfatta tvister mellan operatörer och den som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde. Vad gäller gränsöverskridande tvister föreslås PTS kunna samråda med Berec och kunna begära att detta organ yttrar sig över vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten.

Utöver ovan redovisade förslag föreslås förtydliganden och ändringar avseende t.ex. samhällsomfattande tjänster, prefixval och förval av nätoperatör och andra nummerfrågor samt information till konsumenter om tillgängliga tjänster. Dessutom föreslås att ett antal definitioner ändras, stryks eller tillförs i lagen.

Vad gäller roamingförfordningen föreslås att PTS ges möjlighet att meddela förelägganden och förbud i enlighet med vad som fastställs i förordningen.

Till sist föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får anordna kunskapsprov i fråga om amatörradiosändare, utfärda bevis om godkända avlagda prov och överlämna till andra att anordna sådana prov.

De föreslagna lagändringarna föreslås träda i kraft den 26 maj 2011.

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation²

dels att 3 kap. 9 och 10 §§ och 5 kap. 12 och 14 §§ ska upphävas,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 10 § ska utgå,

dels att 1 kap. 7 §, 3 kap. 11 och 17 §§, 4 kap. 3, 5, 8–10, 12 a och 14 §§, 5 kap. 1, 2, 4, 6 a, 7, 9 och 15–18 §§, 6 kap. 1, 3 och 18 §§, 7 kap. 3–5, 8, 10 och 13 §§ samt 8 kap. 1, 2, 8, 10–13 och 14 a §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas sexton nya paragrafer, 3 kap. 11 b §, 4 kap. 12 d och 13 a §§, 5 kap. 3 a, 6 b–d, 15 a och 17 a §§, 6 kap. 4 a och b §§, 7 kap. 9 a och 13 b §§ samt 8 kap. 11 a och 12 a §§, samt närmast före 3 kap. 11 b § och 7 kap. 9 a § nya rubriker, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
7 §³

I lagen avses med

abonment: den som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 21, Celex 32002L0020), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136), samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37, Celex 32002L0058), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).

² Senaste lydelse av

3 kap. 9 § bet. 2009/10:TU18.

5 kap. 14 § 2006:26.

³ Senaste lydelse 2008:473.

abonentupplysning: förvärvsmässig verksamhet för upplysning om abonentuppgifter till allmänheten eller för förmedling av abonentuppgifter för sådant ändamål,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter,

allmänt telefonnät: elektroniskt kommunikationsnät som används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga telefonitjänster och som möjliggör överföring av tal, telefaxmeddelanden, datakommunikation och andra former av kommunikation mellan nätanslutningspunkter,

användare: den som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

elektronisk kommunikationstjänst: tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt passiva nätdelar och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

lokaliseringssuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare,

lokaliseringssuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät eller av en elektronisk kommunikationstjänst och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare,

nätanslutningspunkt: fysisk punkt vid vilken en abonnent ansluts till ett allmänt kommunikationsnät,

nödsamtal: samtal till samhällets alarmeringstjänst via ett nummer inom fastställd nummerplan för telefoni,

operatör: den som innehar eller på annat sätt råder över ett allmänt kommunikationsnät eller tillhörande installation,

radioanläggning: anordning som möjliggör radiokommunikation eller bestämning av position, hastighet eller andra kännetecken hos ett föremål

genom sändning av radiovågor (radiosändare) eller mottagning av radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: överföring, utsändning eller mottagning av tecken, signaler, skrift, bilder, ljud eller meddelanden av varje slag med hjälp av radiovågor,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

samtal: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägskommunikation *i vad som för användaren uppfattas som realtid*,

samtal: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägskommunikation,

samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av allmänna kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

skadlig störning: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigationstjänst eller någon annan säkerhetstjänst, eller som på annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

slutanvändare: användare som inte tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan, *inklusive nödsamtal*,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som inte utgör men har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör *eller stöder* den tjänsten eller tillhandahållande av tjänster via det nätet,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som inte utgör men har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör, *stöder eller kan stödja* den tjänsten eller tillhandahållande av tjänster via det nätet *eller den tjänsten*,

vertikalt integrerad operatör: en operatör som tillhandahåller tjänster till företag som den konkurrerar med på marknader i efterföljande handelsled.

3 kap.
11 §

Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,
3. täckning och utbyggnad inom landet,
4. det geografiska område som tillståndet avser,
5. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,
6. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
7. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,
8. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt
9. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

2. täckning och utbyggnad inom landet,
3. det geografiska område som tillståndet avser,
4. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,
5. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
6. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,
7. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt
8. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

Tillstånd att använda radiosändare får också förenas med villkor om vilka slag av elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser, om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,
2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,
3. skydda människors liv eller hälsa,
4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa slag av elek-

5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållande av radio- och televisionstjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag.

Villkor enligt andra stycket, vilka förbjuder tillhandahållandet av någon annan elektronisk kommunikationstjänst än som anges i villkoren, får meddelas endast om det krävs för att säkerställa verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa, eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till det allmännas intresse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Användning av amatörradio-sändare

11 b §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna prov och utfärda bevis om att föreskrivna kompetenskrav för användning av amatörradio-sändare är uppfyllda.

Ett beslut om överlämnande enligt första stycket får återkallas om prov anordnas eller bevis utfärdas i strid mot gällande föreskrifter eller om anordnaren eller utfärdaren på annat sätt visar sig vara olämplig att anordna prov eller utfärda bevis.

17 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst skall kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst som ger möjlighet till internationella samtal, ska kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883. De priser som tillämpas för sådana samtal

4 kap.

3 §

Den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknadsmässig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

En förpliktelse enligt första stycket får även avse skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster.

5 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om

1. redovisning,
2. tekniska specifikationer,
3. nätegenskaper,
4. villkor för tillhandahållande och användning,
5. prissättning, eller
6. andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *skall* innehålla besked om vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade dessa ska vara samt på vilket sätt de ska offentliggöras.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *skall* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Ett beslut enligt första och tredje stycket får förenas med vite.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *ska* innehålla besked om vilka uppgifter som ska tillhandahållas, hur detaljerade dessa ska vara samt på vilket sätt de ska offentliggöras.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *ska* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

8 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *skall*

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *ska*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer,
 2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,
 3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,
 4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckel-teknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,
 5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,
 6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,
 7. erbjuda tillträde till driftstöds-system eller liknande program-system som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster, *eller*
 8. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.
1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer, *inbegripet sådant tillträde som krävs för att möjliggöra val och förval av nätoperatörer samt erbjudanden om återförsäljning av abonnemang,*
 7. erbjuda tillträde till driftstöds-system eller liknande program-system som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,
 8. *erbjuda tillträde till identitets-, lokaliserings- och närvarotjänster eller andra tillhörande tjänster, eller*
 9. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

Beslut enligt första stycket får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nät drift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifikationer får endast innebära att följa sådana standarder som Europeiska kommissionen har angivit som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

9 §

- En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till *ett allmänt telefonnät mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och abonnentens fasta nätanslutningspunkt skall, om nätet där består av en parkabel av metall, förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenser-*
- En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till *nätinfrastruktur i grossistledet via en fast anslutningspunkt ska förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet ska innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets*

bjudande som anges i 5 §. Erbjudandet *skall* innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv). Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), *ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG*⁴. Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

10 §

Vid tillämpning av 8 § *skall* särskilt beaktas

Vid tillämpning av 8 § *ska* särskilt beaktas

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande installationer, med hänsyn tagen till marknadsutvecklingen samt art och typ av samtrafik och andra former av tillträde,

2. den tillgängliga kapaciteten,

3. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till nät eller tillhörande installationer,

4. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,

5. berörda immateriella rättigheter,

5. berörda immateriella rättigheter, *och*

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *och*

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

7. *nätets funktion och tekniska säkerhet.*

12 a §⁵

Om det finns synnerliga skäl får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § ålagts en *skyldighet om tillträde till ett sådant nät som avses i 9 §*, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som *avser förvaltning, drift och tillhandahållande av nät och tillhörande installationer* som omfattas av beslutet om tillträdesskyldighet. Avskiljandet ska särskilt syfta till

Om det finns synnerliga skäl får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § *första stycket första meningen* ålagts en *tillträdesskyldighet*, förpliktas att organisatoriskt avskilja verksamheter som *har anknytning till* beslutet om tillträdesskyldighet. Avskiljandet ska *ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och* särskilt syfta till att säkerställa

⁴ EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140.

⁵ Senaste lydelse 2008:473.

att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

icke-diskriminering och insyn.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 4

Om operatören ålagts en skyldighet att tillhandahålla dubbelriktad höghastighetsöverföring för att inom ett geografiskt område nå fler än en slutanvändare från en anslutningspunkt, får operatören, om slutanvändaren nås i ett sådant nät som avses i 9 §, även förpliktas att avskilja ytterligare verksamheter som behövs för tillhandahållande enligt skyldighetsbeslutet.

12 d §

Om en operatör som avses i 12 a § avser att avskilja en betydande del av eller samtliga sådana verksamheter som där anges i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören i förväg och i god tid underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt, eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen.

13 a §

En operatör eller någon annan som äger ledningar för elektronisk kommunikation inuti en byggnad, får, efter ansökan av en operatör förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden möjligheter till gemensamt utnyttjande av sådana ledningar inuti byggnaden, eller fram till det första utlopps- eller förgreningsstället om detta är beläget utanför byggnaden. En sådan förpliktelse får endast beslutas om anläggning av ytterligare sådan infrastruktur är olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

14 §⁶

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § 5 förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § 5 eller 13 a § förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

1. är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller

2. krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnering eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *skall* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnering eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *ska* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

5 kap.

1 §

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *skall* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *det allmänna telefontätet* till en fast anslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det,

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster *till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe* åt var och en som efterfrågar denna tjänst,

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *ska* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *ett allmänt kommunikationsnät* till en fast anslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det,

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefonitjänster *via den anslutningspunkt som avses i 1* åt var och en som efterfrågar denna tjänst,

⁶ Senaste lydelse 2006:586.

3. i en abonnentförteckning, som *skall* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla funktionshinderade tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose funktionshinderades behov av särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster *skall* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

3. i en abonnentförteckning, som *ska* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater *eller andra ställen för allmän tillgång till taltelefoni* i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla funktionshinderade tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose funktionshinderades behov av särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster *ska* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

2 §

Den som enligt 1 § *skall* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *skall* vara utformad så att *slutanvändare kan utföra och ta emot lokala, nationella och internationella samtal*, telefax och datakommunikation med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.

Regeringen får meddela föreskrifter om datahastighet enligt andra stycket.

Den som enligt 1 § *ska* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *ska* vara utformad så att *den stöder en allmänt tillgänglig telefonitjänst samt telefax och datakommunikation med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet*.

3 a §

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla samhällsomfattande tjänster och som avser att avskilja en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i det lokala accessnätet till en separat juridisk enhet med ett annat ägarskap, ska i god tid underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt.

4 §⁷

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst får i tillämpliga fall åläggas skyldighet att

1. tillämpa gemensamma taxor för hela landet eller tillämpa ett visst högsta pris,

2. göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* och för användning av allmänna telefonitjänster, samt

3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden.

2. göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* och för användning av allmänna telefonitjänster,

3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden, *samt*

4. *avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade räkningar som gäller användning av det allmänna kommunikationsnätet, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad,*

5. *på en abonnents begäran upplysa om alternativa taxor som ger en lägre kostnad, och*

6. *avgiftsfritt tillhandahålla konsumenter varningsmeddelanden om onormala konsumtionsmönster observeras.*

Taxor som avses i första stycket 1 ska göras allmänt tillgängliga.

6 a §⁸

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *skall se*

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *ska vidta*

⁷ Senaste lydelse 2008:484.

⁸ Senaste lydelse 2005:240.

till att verksamheten uppfyller rimliga krav på god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten skall fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att verksamheten uppfyller rimliga krav på driftsäkerhet. De åtgärder som vidtas ska vara ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

6 b §

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning.

Tillsynsmyndigheten får förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott, om myndigheten bedömer att det ligger i allmänhetens intresse att sådan information lämnas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

6 c §

Om det behövs för att förebygga försämring av elektroniska kommunikationstjänster, eller förhindrad eller långsam trafik i elektroniska kommunikationsnät, får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som

6 d §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska i verksamheten ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att

1. få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och

2. dra nytta av det utbud av tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur skyldigheten ska fullgöras.

7 §⁹

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,

2. *i den mån det är tekniskt genomförbart*, tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringssuppgifter,

3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och icke-diskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av *ett allmänt telefonnät eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster*, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad,

5. se till att slutanvändare *från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk*

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användningen av *tjänsten*, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad, *och*

5. se till att slutanvändare, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet

⁹ Senaste lydelse 2009:546.

betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, och

6. i verksamheten ta hänsyn till funktionshinderades behov av särskilda tjänster.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras, om undantag från skyldigheterna och, i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.

9 §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *telefonitjänster* skall se till att *telefonnätet* medger att en abonnent kan behålla sitt telefonnummer vid byte av tjänsteleverantör. Om abonnenten begär det, *skall* telefonnummer som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne *skall* tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *telefonitjänst* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Första stycket gäller inte överlämnande av telefonnummer mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster* ska se till att en abonnent kan behålla sitt telefonnummer vid byte av tjänsteleverantör. Om abonnenten begär det, *ska* telefonnummer som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne *ska* tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *elektroniska kommunikationstjänster* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Överlämnande av telefonnummer enligt första stycket ska utföras snarast möjligt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *ska* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

15 §

Ett avtal mellan en slutanvändare och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster eller anslutning till ett allmänt telefonnät skall innehålla uppgifter om

1. leverantörens namn och adress,
2. de tjänster som tillhandahålls,

3. den kvalitetsnivå som erbjuds,

4. leveranstiden,

5. de underhållstjänster som erbjuds,

6. detaljerade priser och taxor,

7. hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,

8. avtalets löptid,

Ett avtal mellan en slutanvändare och den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska innehålla tydliga, heltäckande och lättillgängliga uppgifter om

3. tillgång till och begränsningar i tillhandahållandet av larmtjänster samt huruvida det tillhandahålls uppgifter om varifrån samtal kommer,

4. andra villkor som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar än som anges i 3,

5. den miniminivå på tjänsterna som erbjuds,

6. leveranstiden,

7. eventuella förfaranden som företaget infört för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika att en del av nätet fylls eller överbelastas samt information om hur dessa förfaranden kan inverka på tjänsternas kvalitet,

8. de underhållstjänster som erbjuds och de kundstödstjänster som tillhandahålls samt hur dessa kan kontaktas,

9. eventuella begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning,

10. abonnentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning och vilka personuppgifter som har införts i abonnentförteckningen,

11. detaljerade priser och taxor,

12. de betalningsmetoder som erbjuds och eventuella kostnadskillnader beroende på betalningsmetod samt hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,

13. avtalets löptid,

9. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,

10. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,

14. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,

15. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,

16. vilka villkor på minsta användning eller kortaste löptid som gäller för att kampanj-erbjudanden ska kunna utnyttjas,

17. eventuella avgifter för att behålla telefonnummer eller andra identifierare vid byte av tjänstleverantör,

18. eventuella avgifter vid uppsägning av avtalet, inklusive eventuell kostnadstäckning med avseende på terminalutrustning,

19. vilken typ av åtgärder som företaget kan komma att vidta i samband med säkerhets- eller integritetsincidenter eller hot och sårbarhet,

11. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och

12. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.

20. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och

21. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.

15 a §

Ett avtal mellan en slutanvändare och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster får inte ha en inledande löptid som överstiger 24 månader.

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda slutanvändare avtal med en längsta löptid om 12 månader.

16 §

Om den som tillhandahåller abonnenter elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet skall abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kost-

Om den som tillhandahåller abonnenter ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet ska abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren

nad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *skall* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *ska* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 4

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om underrättelsens utformning.

17 §

Den som tillhandahåller *en allmänt tillgänglig telefonitjänst* skall hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor *för tillgång till och användning av telefonitjänsten* allmänt tillgänglig.

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster*, *ska* hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor allmänt tillgänglig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådan information.

17 a §

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster* får förpliktas att tillhandahålla *abbonenter information om*

1. *tillämpliga taxor för nummer eller tjänster som omfattas av särskild prissättning,*

2. *ändringar när det gäller abonnenters tillgång till larmtjänster eller till information om varifrån samtal kommer,*

3. *ändringar av villkor som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar,*

4. *förfaranden som leverantören infört för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika att en del av nätet fylls eller överbelastas samt om hur dessa förfaranden kan inverka på tjänsternas kvalitet,*

5. *abbonenternas rättighet att avgöra om de ska föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning och om vilka typer av uppgifter som berörs, och*

6. produkter och tjänster som är riktade till abonnenter med funktionsnedsättning.

Ett beslut om en förpliktelse enligt första stycket 1 får, när det gäller enskilda tjänstekategorier, förenas med krav på att information tillhandahålls omedelbart innan samtalet kopplas.

18 §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet.

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät* eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet *och om vilka åtgärder som vidtagits för att säkerställa likvärdigt tillträde för slutanvändare med funktionsnedsättning.*

6 kap.

1 §

I detta kapitel avses med

elektroniskt meddelande: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och tv-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät om denna information inte kan sättas i samband med den enskilde abonnenten eller användaren av informationen,

integritetsincident: en händelse som leder till oavsiktlig utplåning, förlust, ändring, otillåtet avslöjande av eller otillåten åtkomst till uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

trafikuppgift: uppgift som behandlas i syfte att befordra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande.

Begreppen *behandling*, *personuppgiftsansvarig* och *samtycke* har i kapitlet samma innebörd som i personuppgiftslagen (1998:204).

3 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *skall* vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att *behandlade* uppgifter skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *skall* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *skall* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsintrång*.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *ska* vidta lämpliga *tekniska och organisatoriska* åtgärder för att säkerställa att uppgifter *som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten* skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *ska* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *ska* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsincidenter*.

4 a §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska utan dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om inträffade integritetsincidenter. Om incidenten i större grad kan antas påverka de abonnenter eller användare som uppgifterna berör, eller om tillsynsmyndigheten så begär, ska även dessa underrättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

4 b §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska löpande föra förteckningar över inträffade integritetsincidenter.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i sådana förteckningar.

18 §

Elektroniska kommunikationsnät får användas för att lagra eller få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren av den personuppgiftsansvarige får information om ändamålet med behandlingen och ges tillfälle att hindra sådan behandling. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att utföra eller underlätta att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning, endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till behandlingen. Detta hindrar inte sådan lagring eller hämtning som behövs för att utföra eller underlätta att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

7 kap.

3 §

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen att tillhandahålla myndigheten upplysningar och handlingar som behövs för kontroll av

1. betalning av avgift,
2. efterlevnaden av de allmänna skyldigheter som gäller enligt denna lag,
3. efterlevnaden av villkor som meddelats med stöd av lagen, *och*
4. efterlevnaden av de skyldigheter som ålagts enligt 4 och 5 kap.
3. efterlevnaden av villkor som meddelats med stöd av lagen,
4. efterlevnaden av de skyldigheter som ålagts enligt 4 och 5 kap., *och*
5. ett faktiskt och effektivt utnyttjande av radiofrekvenser och nummer.

Ett föreläggande enligt första stycket får förenas med vite.

Information som *skall* hållas allmänt tillgänglig enligt denna lag, eller enligt de skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, *skall* utan anmodan *tillställas* tillsynsmyndigheten.

Information som *ska* hållas allmänt tillgänglig enligt denna lag, eller enligt de skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, *ska* utan anmodan *lämnas till* tillsynsmyndigheten.

3 a §¹⁰

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG finns regler om prisnivåer och informationsplikt vid tillhandahållande av roamingtjänster för rösttelefoni mellan medlemsstaterna.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de i förordningen angivna reglerna ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de skyldigheter som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i gemenskapen ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

4 §

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, *skall* myndigheten underätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig. I underrättelsen *skall* myndigheten ange att den kan komma att meddela ett föreläggande eller förbud enligt 5 §, om inte rättelse sker inom skälig tid. *Skälig tid får inte understiga en månad, annat än vid upprepade fall av överträdelse, om inte den som underättas samtycker till en kortare tidsfrist.*

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, *ska* myndigheten underätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig. I underrättelsen *ska* myndigheten ange att den kan komma att meddela ett föreläggande eller förbud enligt 5 §, om inte rättelse sker inom skälig tid.

5 §

Om en underrättelse enligt 4 § inte leder till rättelse får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs

Om en underrättelse enligt 4 § inte leder till rättelse får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs

¹⁰ Senaste lydelse 2007:1375.

för att rättelse *skall* ske.

för att rättelse *ska ske omedelbart*
eller inom skälig tid.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 4

Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis *skall* upphöra med verksamheten, om inte överträdel- sen är av mindre betydelse, eller

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis *ska* upphöra med verksamheten, om inte överträdel- sen är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Om en radiosändare använts i mindre omfattning än vad tillståndsvillkoren medger får dock ett sådant tillstånd inte återkallas om särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Förelägganden och förbud enligt första och andra stycket får förenas med vite.

8 §

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, *eller andra användare av radiofrekvenser*, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

1. meddela ett föreläggande att genast efterleva lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,

2. återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *skall* upphöra.

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *ska* upphöra.

Ett beslut enligt första stycket får meddelas att gälla i högst tre månader. Om rättelse inte vidtas under denna tid får tiden förlängas med ytterligare högst tre månader.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt första stycket får förenas med vite.

9 a §

Konsumentombudsmannen får besluta att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster tills vidare ska blockera tillträdet till ett nummer eller en tjänst om Konsumentombudsmannen avser att ingripa mot marknadsföringen av numret eller tjänsten genom att

1. meddela ett föreläggande enligt 28 § marknadsföringslagen, eller

2. väcka talan vid Marknadsdomstolen om förbud eller åläggande enligt 23, 24 eller 25 § samma lag.

Konsumentombudsmannen ska upphäva beslutet när den marknadsföring som föranledde beslutet upphört eller om det i övrigt finns skäl för det.

Lydelse enligt bet. 2009/10:TU18 *Föreslagen lydelse*

10 §¹¹

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster, eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, eller

2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

¹¹ Senaste lydelse 2009:546.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 4

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *skall* tillsynsmyndigheten vid handläggning av ärendet samråda med den utländska myndigheten.

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *ska* tillsynsmyndigheten vid handläggning av ärendet samråda med den utländska myndigheten.

Tillsynsmyndigheten ska vid behov samråda med organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation och begära att organet yttrar sig över vilken åtgärd som bör vidtas för att lösa tvisten.

När tillsynsmyndigheten har lämnat in en begäran om yttrande, får beslut fattas först när yttrandet har kommit in. Om ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp får dock beslut fattas tidigare. Tillsynsmyndigheten ska i beslutet beakta innehållet i yttrandet.

13 b §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ersätta en abonnent skada som uppkommer genom dröjsmål med överlämnande av telefonnummer enligt 5 kap. 9 §, om inte den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om överlämnande av telefonnummer och vars följder denne inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. Beror dröjsmålet på någon som tjänstetillhandahålla-

ren har anlitat för att helt eller delvis fullgöra överlämnandet, är tjänstetillhandahållaren fri från ansvar endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första meningen.

Abonnetten har alltid rätt till ersättning för skada som uppkommit genom missbruk av överlämnande av telefonnummer.

8 kap.

Lydelse enligt bet. 2009/10:TU18 Föreslagen lydelse

1 §

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19, 23 och 24 §§,

2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till gagn för konsumenterna enligt 5 kap.,

3. klart definierade statistiska ändamål,

4. marknadsanalys enligt 5 och 6 §§, *eller*

5. beslut om skyldigheter enligt 4 och 5 kap.,

6. *skydda en effektiv användning och säkerställa en ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser, och*

7. *utvärdering av sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka de grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter.*

En operatör som enligt 7 § har betydande inflytande på en grossistmarknad är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de slutkundsmarknader som är förknippade med grossistmarknaden.

Uppgifter som avses i första stycket 2–5 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

Uppgifter som avses i första stycket 3–7 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

En operatör får förpliktas att tillhandahålla nödvändig in-

formation för att möjliggöra en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet avseende den egendom eller annat som avses i 4 kap. 14 a § andra stycket.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 4

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Den information som har erhållits av en myndighet enligt bestämmelser i denna lag får på motiverad begäran lämnas till Europeiska kommissionen, eller andra behöriga myndigheter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är nödvändigt för att dessa myndigheter eller den svenska myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Den information som har erhållits av en myndighet enligt bestämmelser i denna lag får på motiverad begäran lämnas till Europeiska kommissionen, *organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation* eller andra behöriga myndigheter inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är nödvändigt för att dessa eller den svenska myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter.

8 §

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 14 § eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *skall* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skälig tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte finns särskilda skäl mot det.

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. *13 a eller* 14 § eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *ska* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skälig tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte finns särskilda skäl mot det.

Lydelse enligt bet. 2009/10:TU18

Föreslagen lydelse

10 §

När en myndighet avser att enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation eller meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt

När en myndighet avser att enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation eller meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt

5 § fastställd marknad, ska den upprätta ett förslag till åtgärd och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid.

Första stycket gäller inte en tvist som har hänskjutits till prövning enligt 7 kap. 10 §.

11 §

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut *tillställas* behöriga myndigheter i övriga stater och Europeiska kommissionen.

Underrättelse till kommissionen enligt första stycket ska även lämnas om en myndighet i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som beslutats enligt denna lag.

Nuvarande lydelse

5 § fastställd marknad, *eller meddela villkor enligt 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket*, ska den upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 4

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut *överlämnas till* behöriga myndigheter i övriga stater, *organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation* och Europeiska kommissionen.

Föreslagen lydelse

11 a §

En underrättelse enligt 11 § ska ske inom tre år från det senaste beslutet om en särskild skyldighet för en viss marknad, eller inom den längre tid som Europeiska kommissionen dessförinnan har godkänt.

Om den rekommendation som avses i 5 § innehåller en marknad som inte tidigare har analyserats, ska underrättelsen ske inom två år från beslutet om rekommendationen.

Om en underrättelse enligt första eller andra stycket inte kan ske i tid för att marknadsanalysen enligt 5 § inte har slutförts, ska bistånd med slututförandet begäras från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation.

12 §

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att underrättelse har skett. *Infaller den tidpunkt som bestämts enligt 10 § senare får beslutet meddelas tidigast då.*

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att underrättelse har skett.

Ett beslut får dock meddelas tidigast två månader efter utgången av den tid som anges i första stycket, om Europeiska kommissionen inom den tiden meddelat myndigheten att den överväger att inte godta ett förslag till beslut som

1. innebär att en marknad som ska fastställas enligt 5 § avviker från kommissionens rekommendation, eller

2. avser identifiering av företag enligt 6 § andra stycket.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där får beslut inte meddelas.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där får beslut inte meddelas. *Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 10 § ske av det nya förslaget inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 a §

Beslut om särskilda skyldigheter enligt 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 eller 14 § får meddelas tidigast en månad efter det att underrättelse enligt 11 § har skett.

Ett beslut får dock meddelas tidigast fyra månader och senast fem månader efter utgången av den tid som anges i första stycket om Europeiska kommissionen meddelat att den har invändningar mot förslaget. I sådant fall ska ett samarbete inledas med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation, i syfte att identifiera den mest effektiva och lämpliga åtgärden.

Beslut får fattas senare än vad som anges i andra stycket om det behövs för att ett förnyat sam-

Lydelse enligt bet. 2009/10:TU18 Föreslagen lydelse

13 §

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter och Europeiska kommissionen utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter, Europeiska kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Ett beslut om en åtgärd enligt första stycket får inte förlängas utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§.

14 a §¹²

Ett beslut enligt 4 kap. 12 a eller 12 c § får inte fattas utan att ett förslag till beslutet först har godkänts av Europeiska kommissionen.

När kommissionen har godkänt ett förslag stycket ska den myndighet som regeringen bestämmer göra en analys enligt 6 § första stycket av de marknader som kan påverkas av beslutet.

1. Denna lag träder i kraft den 26 maj 2011.

2. Tillståndsvillkor som meddelats före ikraftträdandet med stöd av 3 kap. 11 § första stycket 2 och som strider mot 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket, upphör att gälla den 26 maj 2016.

¹² Senaste lydelse 2008:473.

Häri genom föreskrivs¹ i fråga om marknadsföringslagen (2008:486) att det i lagen ska införas en ny paragraf, 20 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 a §

Vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot 9 § eller 10 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 26 maj 2011.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).

Allmänna reklamationsnämnden, ASPECT (Association for Surveying, Property evaluation and valuation, Competence development and Transaction), Branschorganisationen MORGAN, BT Global Services, Com Hem AB, Datainspektionen, De handikappades riksförbund, Domstolsverket, Frivilliga radioorganisationen (FRO), Föreningen Sveriges sändareamatörer, Föreningen Experimenterande Svenska Radioamatörer (ESR), Föreningen SNUS (Swedish Network Users' Society), Föreningen Sveriges sändareamatörer (SSA), Företagarombudsmannen, Försvarmakten, Förvaltningsrätten i Karlstad, Förvaltningsrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Uppsala, Generic Mobile Systems Sweden AB, Google Sverige AB, Hi3G Access AB, Intel Sweden AB, IT Norrbotten AB, IT & Telekomföretagen, Juliagruppen, Justitiekanslern, Justitieombudsmannen, Kammarrätten i Stockholm, Kommerskollegium, Konkurrensverket, Konsumenternas tele-, tv- och internetbyrå, Konsumentverket med Konsumentombudsmannen, Kungliga Tekniska Högskolan (Centrum för Trådlösa System), Lantbrukarnas riksförbund, Lantmäteriverket, Marknadsdomstolen, Myndigheten för handikappolitisk samordning, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Netett Sverige AB, Näringslivets Regelnämnd (NNR), Näringslivets Telekomförening (NTK), Post- och telestyrelsen, Radio- och TV-verket, Regelrådet, Rymdbolaget, SES Sirius AB, Skype Sweden AB, SkåNet, SOS Alarm i Sverige AB, Statskontoret, Stiftelsen Etiska Rådet för Betalletejänster (ERB), Stiftelsen för Internetinfrastruktur (.SE), Stockholms Handelskammare, Stockholms tingsrätt, Stokab AB, Swefour AB, Sveriges advokatsamfund, Sveriges DX-Förbund, Svenska Stadsnätetsföreningen, Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges Radio AB, Sveriges Television AB, Sveriges Utbildningsradio AB, Tillväxtverket, TDC Sverige AB, Tele2 Sverige AB, Telecomix/Werebuild, Telenor Sverige AB, Telefonaktiebolaget LM Ericsson, TeliaSonera AB, Teracom AB, Ventelo AB och Verket för innovationssystem,

Remissvar har härutöver inkommit från Boxer TV-Access AB, Elöverkänsligas riksförbund, Försvarets radioanstalt, Hjälpmedelsinstitutet, IAB Sverige, Internet Society i Sverige (ISOC-SE), Kronofogdemyndigheten, Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, Myndigheten för radio och tv, Omnitor AB, SABO AB, Stiftelsen Den Nya Valfärden, Svenska Antipiratbyrån, Svenska Tidningsutgivareföreningen (TU), Synskadades riksförbund och TradeDoubler AB.

Deltagare vid Näringsdepartementets remissmöte med fastighetsägarorganisationer den 24 november 2010

Prop. 2010/11:115
Bilaga 6

Vid Näringsdepartementets remissmöte med fastighetsägarorganisationer den 24 november 2010 om promemorian Bättre regler för elektroniska kommunikationer (Ds 2010:19) deltog representanter för Fastighetsägarna, Sveriges Allmännyttiga Bostadsföretag (SABO) och bostadsrättsorganisationen SBC.

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 9 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt Ds 2010:19

Föreslagen lydelse

7 kap.

9 a §

Konsumentombudsmannen får besluta att företag som tillhandahåller allmänt tillgängliga kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster tills vidare ska blockera tillträdet till ett nummer eller en tjänst om Konsumentombudsmannen avser att ingripa mot marknadsföringen av numret eller tjänsten genom att

1. meddela ett föreläggande enligt 28 § marknadsföringslagen, eller
2. väcka talan vid Marknadsdomstolen om förbud eller åläggande enligt 23, 24 eller 25 § samma lag.

Beslutet får förenas med skyldighet att hålla inne betalning för användningen av numret eller tjänsten tills ärendet har avgjorts slutligt. Om beslutet står fast har användarna rätt att snarast återfå inbetalade belopp.

Beslut får inte meddelas utan att den som har vidtagit marknadsföringsåtgärden har fått tillfälle att yttra sig. I brådskande fall får dock beslut omedelbart meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

Konsumentombudsmannen ska upphäva beslutet när den marknadsföring som föranledde beslutet upphört eller om det i övrigt finns skäl för det.

Förslag till lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation²

dels att 3 kap. 9 och 10 §§ och 5 kap. 12 och 14 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 3 kap. 10 § ska utgå,

dels att nuvarande 5 kap. 6 a § ska betecknas 5 kap. 6 b §,

dels att 1 kap. 7 §, 3 kap. 4, 11 och 17 §§, 4 kap. 3, 5, 8–10, 12 a och 14 §§, 5 kap. 1, 2, 4, nya 6 b, 7, 7 a, 9–11 och 15–19 §§, 6 kap. 3, 18 och 22 §§, 7 kap. 3 a–5, 8, 10, 10 a, 13 och 13 a §§ samt 8 kap. 1, 6, 8, 10–13, 16, 20 och 23 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas sjutton nya paragrafer, 3 kap. 12 c §, 4 kap. 13 a §, 5 kap. 3 a, 6 a, 6 c–6 e, 7 c, 15 a och 17 a §§, 6 kap. 4 a och 4 b §§, 7 kap. 9 a och 13 b §§ och 8 kap. 1 a, 11 a och 12 a §§, samt närmast före 3 kap. 12 c § och 7 kap. 9 a § nya rubriker av följande lydelse.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 7, Celex 32002L0019), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/20/EG av den 7 mars 2002 om auktorisation för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (auktorisationsdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 21, Celex 32002L0020), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/21/EG av den 7 mars 2002 om ett gemensamt regelverk för elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (ramdirektiv) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 33, Celex 32002L0021), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 37, Celex 32009L0140), Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51, Celex 32002L0022), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136), samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37, Celex 32002L0058), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).

² Senaste lydelse av

3 kap. 9 § 2010:497

3 kap. 10 § 2010:720

rubriken närmast före 3 kap. 10 § 2010:497

5 kap. 14 § 2006:26.

1 kap.
7 §³

I lagen avses med

abonnent: den som har ingått avtal med en leverantör av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster om tillhandahållande av sådana tjänster,

abonnentupplysning: förvärvsmässig verksamhet för upplysning om abonnentuppgifter till allmänheten eller för förmedling av abonnentuppgifter för sådant ändamål,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

allmänt kommunikationsnät: elektroniskt kommunikationsnät som helt eller huvudsakligen används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster och som stöder informationsöverföring mellan nätanslutningspunkter,

allmänt telefonnät: elektroniskt kommunikationsnät som används för att tillhandahålla allmänt tillgängliga telefonitjänster och som möjliggör överföring av tal, telefaxmeddelanden, datakommunikation och andra former av kommunikation mellan nätanslutningspunkter,

användare: den som använder eller efterfrågar en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst,

elektronisk kommunikationstjänst: tjänst som vanligen tillhandahålls mot ersättning och som helt eller huvudsakligen utgörs av överföring av signaler i elektroniska kommunikationsnät,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

elektroniskt kommunikationsnät: system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt passiva nätdelar och andra resurser som medger överföring av signaler, via tråd eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

lokaliseringssuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät och som visar den geografiska positionen för

lokaliseringssuppgift: uppgift som behandlas i ett elektroniskt kommunikationsnät eller av en elektronisk kommunikationstjänst

³ Senaste lydelse 2008:473.

terminalutrustningen för en användare,

och som visar den geografiska positionen för terminalutrustningen för en användare,

Prop. 2010/11:115
Bilaga 8

nätanslutningspunkt: fysisk punkt vid vilken en abonnent ansluts till ett allmänt kommunikationsnät,

nödsamtal: samtal till samhällets alarmeringstjänst via ett nummer inom fastställd nummerplan för telefoni,

operatör: den som innehar eller på annat sätt råder över ett allmänt kommunikationsnät eller tillhörande installation,

radioanläggning: anordning som möjliggör radiokommunikation eller bestämning av position, hastighet eller andra kännetecken hos ett föremål genom sändning av radiovågor (radiosändare) eller mottagning av radiovågor (radiomottagare),

radiokommunikation: överföring, utsändning eller mottagning av tecken, signaler, skrift, bilder, ljud eller meddelanden av varje slag med hjälp av radiovågor,

radiovågor: elektromagnetiska vågor med frekvenser från 9 kilohertz till 3 000 gigahertz som breder ut sig utan särskilt anordnad ledare,

samtal: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägs-kommunikation *i vad som för användaren uppfattas som realtid*,
samtal: förbindelse för överföring av tal som medger tvåvägs-kommunikation,

samtrafik: fysisk och logisk sammankoppling av allmänna kommunikationsnät för att göra det möjligt för användare att kommunicera med varandra eller få tillgång till tjänster som tillhandahålls i näten,

skadlig störning: störning som äventyrar funktionen hos en radionavigationstjänst eller någon annan säkerhetstjänst, eller som på annat sätt allvarligt försämrar, hindrar eller upprepat avbryter en radiokommunikationstjänst som fungerar i enlighet med gällande bestämmelser, inbegripet störning av befintliga eller planerade tjänster på nationellt tilldelade frekvenser,

slutanvändare: användare som inte tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan, *inklusive nödsamtal*,

telefonitjänst: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som *inte utgör men* har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör *eller* stöder den tjänsten eller tillhandahållande av tjänster via det nätet,

tillhörande installation: anordning, funktion eller annat som har samband med en elektronisk kommunikationstjänst eller ett elektroniskt kommunikationsnät, och som möjliggör, stöder *eller kan stödja* den tjänsten, eller tillhandahållande av tjänster via det nätet *eller tjänsten*,

3 kap.

4 §⁴

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Därvid får det föreskrivas villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som anges i 11 § 1–7 och 9 samt 11 a § 1, 2 och 4.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från tillståndsplikt enligt 1 §. Därvid får det föreskrivas villkor om att den radioanläggning där sändaren ingår ska uppfylla bestämda tekniska krav samt i övrigt sådana villkor som anges i 11 § första stycket 1–7 och 9 samt 11 a § 1, 2 och 4. *Villkor som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas får meddelas endast i de fall som anges i 11 § andra och tredje styckena.*

Undantag enligt första stycket får tidsbegränsas, varvid 12 § andra stycket har motsvarande tillämpning.

11 §⁵

Tillstånd att använda radiosändare får förenas med villkor om

1. det frekvensutrymme som tillståndet avser,
2. vilken eller vilka elektroniska kommunikationstjänster eller slag av elektroniska kommunikationsnät eller tekniker som tillståndet avser,
3. täckning och utbyggnad inom landet,
4. det geografiska område som tillståndet avser,
5. skyldighet för sökanden att dela frekvensutrymme med annan,
6. sådant som i enlighet med beslut om en harmoniserad användning av radiofrekvenser ska uppställas som villkor när den som ska tilldelas radiofrekvens har utsetts i enlighet med internationella avtal eller bestämmelser antagna med stöd av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,
7. skyldigheter som följer av tillämpliga internationella avtal i fråga om användning av frekvenser,
8. åtaganden som har gjorts i samband med beviljande av tillstånd enligt 8 §, samt
9. tekniska krav och annat som krävs för att säkerställa ett faktiskt och effektivt frekvensutnyttjande.

⁴ Senaste lydelse 2010:497.

⁵ Senaste lydelse 2010:497.

Villkor enligt första stycket som innebär en begränsning av vilka elektroniska kommunikationstjänster eller vilka tekniker som får användas, får beslutas endast om det krävs för att

1. undvika skadlig störning,
2. säkerställa ett effektivt frekvensutnyttjande,
3. skydda människors liv eller hälsa,
4. tillgodose det allmännas intresse av att vissa elektroniska kommunikationstjänster finns tillgängliga i vissa delar av landet, eller
5. tillgodose det allmännas intresse av att främja tillhandahållandet av radio- och tv-tjänster för vilka tillstånd meddelats enligt annan lag.

Villkor som innebär att endast en viss elektronisk kommunikationstjänst får tillhandahållas, får beslutas endast om det krävs för att säkerställa verksamhet som bedrivs i syfte att skydda människors liv eller hälsa, eller om det annars finns synnerliga skäl för det med hänsyn till ett allmänt intresse.

Användning av amatörradio-sändare

12 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får överlämna till fysiska eller juridiska personer att anordna prov och utfärda bevis om att föreskrivna kompetenskrav för användning av amatörradiosändare är uppfyllda samt att tilldela anropssignaler för sådan användning.

Ett beslut om överlämnande enligt första stycket får återkallas om prov anordnas, bevis utfärdas eller anropssignaler tilldelas i

*strid med gällande föreskrifter eller om anordnaren eller utfärda-
ren på annat sätt visar sig olämplig att fullgöra uppgiften.*

Prop. 2010/11:115
Bilaga 8

17 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *skall* kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst *som ger möjlighet till internationella samtal, ska* kunna hantera alla samtal till det europeiska nummerutrymmet 3883. *De taxor som tillämpas för sådana samtal ska vara jämförbara med dem som tillämpas för samtal till och från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.*

4 kap.

3 §

Den som kontrollerar tillträde till slutanvändare får förpliktas att mot marknadsmissig ersättning bedriva samtrafik eller vidta annan åtgärd som krävs för att säkerställa att slutanvändare kan nå varandra.

En förpliktelse enligt första stycket får även avse skyldighet att göra tjänster kompatibla med andra operatörers tjänster.

5 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att i ett referenserbjudande eller på annat sätt offentliggöra specificerade uppgifter om

1. redovisning,
2. tekniska specifikationer,
3. nätegenskaper,
4. villkor för tillhandahållande och användning,

4. villkor för tillhandahållande och användning, *inbegripet villkor som begränsar tillträde till eller användning av vissa tjänster,*

5. prissättning, eller
6. andra förhållanden som behövs för insyn i fråga om samtrafik och andra former av tillträde.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *skall* innehålla besked om vilka uppgifter som *skall* tillhandahållas, hur detaljerade dessa *skall* vara samt på vilket sätt de *skall* offentliggöras.

Ett beslut om förpliktelse enligt första stycket *ska* innehålla besked om vilka uppgifter som *ska* tillhandahållas, hur detaljerade dessa *ska* vara samt på vilket sätt de *ska* offentliggöras.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *skall* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

Ett beslut enligt första eller tredje stycket får förenas med vite.

Operatören får förpliktas att ändra en uppgift, om det är nödvändigt för att den *ska* stämma överens med en skyldighet som har beslutats enligt detta kapitel.

8 §

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *skall*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer,

2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,

3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,

4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckel-teknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,

5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,

6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,

7. erbjuda tillträde till driftstöds-system eller liknande program-system som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster, *eller*

8. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

En operatör som avses i 4 § får förpliktas att uppfylla rimliga krav på tillträde till och användning av nät och tillhörande installationer i syfte att tillhandahålla elektroniska kommunikationstjänster. En sådan skyldighet kan avse att operatören *ska*

1. ge annan tillträde till specificerade nätdelar och tillhörande installationer, *inbegripet sådant tillträde som krävs för att möjliggöra val och förval av operatör samt erbjudanden om återförsäljning av abonnemang,*

2. förlänga ett redan beviljat tillträde till tillhörande installationer,

3. erbjuda andra operatörer specificerade tjänster för återförsäljning,

4. bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckel-teknik som är nödvändig för samverkan mellan tjänster,

5. erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av tillhörande installationer,

6. erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna,

7. erbjuda tillträde till driftstöds-system eller liknande program-system som krävs för att garantera en sund konkurrens när det gäller tillhandahållande av tjänster,

8. *erbjuda tillträde till sådana tjänster som möjliggör, stödjer eller kan stödja tillhandahållande av tjänster via elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster,*

9. bedriva samtrafik eller i övrigt vidta åtgärder så att nät eller tillhörande installationer kan förbindas.

Beslut enligt första stycket får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nätdrift. Villkor om att följa särskilda tekniska standarder eller specifi-

kationer får dock endast gälla sådana standarder som Europeiska kommissionen har angett som obligatoriska i en förteckning som offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 8

9 §

En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till ett allmänt *telefonnät* mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och *abonnentens fasta* nätanslutningspunkt *skall, om nätet där består av en parkabel av metall,* förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet *skall* innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv). Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

En förpliktelse enligt 8 § som avser tillträde till ett allmänt *kommunikationsnät* mellan en korskoppling eller likvärdig anslutningspunkt och *en fast* nätanslutningspunkt *ska* förenas med skyldighet att offentliggöra ett sådant referenserbjudande som anges i 5 §. Erbjudandet *ska* innehålla de uppgifter som avses i artikel 9.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/19/EG av den 7 mars 2002 om tillträde till och samtrafik mellan elektroniska kommunikationsnät och tillhörande faciliteter (tillträdesdirektiv), *ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/140/EG⁶.* Beslutet om skyldighet att offentliggöra ett referenserbjudande får förenas med vite.

10 §

Vid tillämpning av 8 § *skall* särskilt beaktas

1. den tekniska och ekonomiska bärkraften för användning och installation av alternativa nätdelar eller tillhörande installationer, med hänsyn tagen till marknadsutvecklingen samt art och typ av samtrafik och andra former av tillträde,

2. den tillgängliga kapaciteten,

3. de risker som en nyinvestering medför för ägaren till nät eller tillhörande installationer,

4. behovet av att värna konkurrensen på lång sikt,

5. berörda immateriella rättigheter,

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *och*

Vid tillämpning av 8 § *ska* särskilt beaktas

5. berörda immateriella rättigheter, *och*

6. intresset av gränsöverskridande tjänster inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

⁶ EUT L 337, 18.12.2009, s. 37 (Celex 32009L0140).

12 a §⁷

Om det finns synnerliga skäl får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § ålagts en skyldighet om tillträde till ett sådant nät som avses i 9 §, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som avser förvaltning, drift och tillhandahållande av nät och tillhörande installationer som omfattas av beslutet om tillträdesskyldighet. Avskiljandet ska särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

Om operatören ålagts en skyldighet att tillhandahålla dubbelriktad höghastighetsöverföring för att inom ett geografiskt område nå fler än en slutanvändare från en anslutningspunkt, får operatören, om slutanvändaren nås i ett sådant nät som avses i 9 §, även förpliktas att avskilja ytterligare verksamheter som behövs för tillhandahållande enligt skyldighetsbeslutet.

Om det finns synnerliga skäl får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § första stycket första meningen ålagts en tillträdesskyldighet förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om tillträdesskyldighet. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

13 a §

En operatör eller någon annan som äger ledningar för elektronisk kommunikation inuti en byggnad får efter ansökan av en annan operatör förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla gemensamt utnyttjande av sina ledningar inuti byggnaden eller fram till första utlopps- eller förgreningsstället. Detsamma gäller en operatör som har nyttjanderätt till sådana ledningar.

⁷ Senaste lydelse 2008:473.

En skyldighet enligt första stycket får endast åläggas om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 8

14 §⁸

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § 5 förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

En operatör får, efter ansökan av en annan operatör, även i annat fall än enligt 8 § *första stycket 5 eller 13 a §* förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla sökanden samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av egendom eller annat, om det

1. är av betydelse för att skydda miljön eller för att uppnå mål för fysisk planering, eller

2. krävs för att skydda folkhälsa eller allmän säkerhet.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnation eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *skall* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

Ett förpliktande enligt första stycket får innefatta en skyldighet för den förpliktade att mot ersättning för uppkomna kostnader genomföra stagnation eller påbyggnad av en mast för elektronisk kommunikation eller andra liknande åtgärder som krävs för att ett tillhandahållande *ska* kunna ske. Förpliktandet får inte innebära en skyldighet att byta ut en befintlig mast mot en ny.

5 kap.

1 §

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *skall* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *det allmänna telefontätet* till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det,

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster *ska* finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till *ett allmänt kommunikationsnät* till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det,

⁸ Senaste lydelse 2006:586.

2. uppfylla rimliga krav på tillgång till allmänt tillgängliga telefoni-tjänster till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som efterfrågar denna tjänst,

3. i en abonnentförteckning, som *skall* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla *funktionshinder* tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose *funktionshindrades* behov av särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster *skall* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

3. i en abonnentförteckning, som *ska* uppdateras årligen, göra uppgifter om samtliga telefonabonnemang tillgängliga i den utsträckning de inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

4. tillhandahålla en fullständig upplysningstjänst avseende telefonabonnemang i den utsträckning uppgifterna som tillhandahålls inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag,

5. tillhandahålla telefonautomater *eller andra ställen med allmän tillgång till taltelefoni* i en omfattning som i fråga om kvalitet, antal och geografisk utbredning tillgodoser allmänhetens behov, eller

6. tillhandahålla *personer med funktionsnedsättning* tillgång till tjänster enligt 2–5 i samma utsträckning och på likvärdiga villkor som för andra slutanvändare och tillgodose *de* behov som *personer med funktionsnedsättning har* av särskilda sådana tjänster.

Tillgång till samhällsomfattande tjänster *ska* tillförsäkras genom upphandling av staten om det är särskilt påkallat med hänsyn till kostnaderna för tillhandahållande av tjänsten eller nätet.

2 §

Den som enligt 1 § *skall* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *skall* vara utformad så att *slutanvändare kan utföra och ta emot lokala, nationella och internationella samtal, telefax och datakommunikation* med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.

Regeringen får meddela föreskrifter om datahastighet enligt andra stycket.

Den som enligt 1 § *ska* tillhandahålla en tjänst får åläggas skyldighet att inom viss tid nå särskilda prestandamål. Denna tid får inte understiga tre månader.

En anslutning enligt 1 § första stycket 1 *ska* vara utformad så att *den stöder röst- och telefax-kommunikation samt datakommunikation* med en viss angiven lägsta datahastighet som medger funktionell tillgång till Internet.

4 §⁹

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst får i tillämpliga fall åläggas skyldighet att

1. tillämpa gemensamma taxor för hela landet eller tillämpa ett visst högsta pris,

2. göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* och för användning av *allmänna* telefonitjänster, samt

3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna *telefonnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden.

2. göra det möjligt för konsumenter att på förhand betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* och för användning av *allmänt tillgängliga* telefonitjänster,

3. tillåta konsumenter att betala för anslutning till det allmänna *kommunikationsnätet* genom betalningar som är fördelade över tiden, *och*

4. på en abonnents begäran upplysa om alternativa taxor som ger en lägre kostnad.

Taxor som avses i första stycket 1 ska göras allmänt tillgängliga.

6 a §

Den som enligt 1 § ska tillhandahålla en tjänst och som avser att avyttra en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet, ska i god tid före åtgärden underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt.

6 b §¹⁰

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *skall se till* att verksamheten uppfyller rimliga krav på *god funktion och teknisk säkerhet samt på uthållighet och tillgänglighet vid extraordinära händelser i fredstid*. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

Den som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster *ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa* att verksamheten uppfyller rimliga krav på *driftsäkerhet*. *De åtgärder som vidtas ska vara ägnade att skapa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för störningar och avbrott*. Regeringen eller den myndighet som

⁹ Senaste lydelse 2008:484.

¹⁰ Senaste lydelse 2005:240.

regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheterna.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 8

6 c §

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst ska utan dröjsmål till tillsynsmyndigheten rapportera störningar eller avbrott av betydande omfattning.

Tillsynsmyndigheten får förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig allmän kommunikationstjänst att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott, om det ligger i allmänhetens intresse att sådan information lämnas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten enligt första stycket ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

6 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på lägsta tjänstekvalitet för företag som tillhandahåller allmänna kommunikationsnät, om det behövs för att förebygga förhindrad eller långsam trafik i nätet eller försämring av kvaliteten på allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster.

6 e §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska i verksamheten ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster motsvarande dem som

erbjuds flertalet slutanvändare, och att kunna dra nytta av det urval av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras.

7 §¹¹

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska

1. medverka till att nödsamtal utan avbrott kan förmedlas avgiftsfritt för användaren,

2. i den mån det är tekniskt genomförbart, tillhandahålla den som mottar nödsamtal lokaliseringsuppgifter,

2. avgiftsfritt tillhandahålla den som tar emot nödsamtal lokaliseringsuppgifter,

3. på villkor som är rättvisa, kostnadsorienterade och ickediskriminerande tillgodose varje rimlig begäran om att lämna ut abonnentuppgifter som inte omfattas av sekretess eller tystnadsplikt enligt lag till den som bedriver eller avser att bedriva abonnentupplysning,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användning av ett allmänt *telefonnät* eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad,

4. avgiftsfritt tillhandahålla en abonnent specificerade telefonräkningar som gäller användningen av ett allmänt *kommunikationsnät* eller därtill hörande allmänt tillgängliga telefonitjänster, om inte abonnenten har begärt att räkningen ska vara ospecificerad, och

5. se till att slutanvändare från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kan nå svenska nummer, vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden, och

5. se till att slutanvändare kan nå samtliga nummer som tillhandahålls inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, om det är tekniskt och ekonomiskt genomförbart och den uppringde abonnenten inte av kommersiella skäl har valt att begränsa tillträdet för uppringande från vissa geografiska områden.

¹¹ Senaste lydelse 2009:546.

Samtal som är avgiftsfria för den uppringande abonnenten får inte anges på dennes telefonräkning.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras, om undantag från skyldigheterna och, i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. på vilket sätt skyldigheterna ska fullgöras,

2. undantag från skyldigheterna,

3. i fråga om första stycket 2–4, vilka uppgifter som omfattas av skyldigheterna, och

4. i fråga om första stycket 2, de krav som ska uppfyllas vid tillhandahållandet av uppgifterna.

7 a §¹²

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska på begäran av en abonnent avgiftsfritt spärra vissa nummer eller typer av utgående samtal eller sms med förhöjd taxa.

En abonnent ska i samband med att avtal träffas om tillhandahållande av en allmänt tillgänglig telefonitjänst informeras om sin rätt enligt första stycket och ska under löpande avtalsperiod ha rätt att avgiftsfritt ändra spärrningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten. Den som har förpliktats att tillhandahålla en tjänst enligt 1 § första stycket 2 får inte undantas från skyldigheten.

7 c §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig telefonitjänst ska erbjuda abonnenter möjlighet att på annat sätt än som anges i 7 § första stycket 4, 7 a § eller 7 b § kontrollera sina kostnader för användningen av tjänsten.

¹² Senaste lydelse 2008:484.

9 §

Den som tillhandahåller *allmänt tillgängliga telefonitjänster* skall se till att *telefonnätet* medger att en abonnent kan behålla sitt *telefonnummer* vid byte av tjänsteverantör. Om abonnenten begär det, *skall telefonnummer* som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne *skall* tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *telefonitjänst* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Första stycket gäller inte överlämnande av *telefonnummer* mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *skall* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

Den som tillhandahåller *elektroniska kommunikationstjänster* ska se till att en abonnent *med nummer ur en nationell nummerplan* kan behålla sitt *nummer* vid byte av tjänsteverantör. Om abonnenten begär det, *ska nummer* som används för en sådan tjänst överlämnas till annan för att denne *ska* tillhandahålla tjänsten. Ett nummer vars sifferstruktur har geografisk betydelse behöver överlämnas endast för tillhandahållande av *elektroniska kommunikationstjänster* inom samma geografiska område (riktnummerområde).

Första stycket gäller inte överlämnande av *nummer* mellan nät som tillhandahåller tjänster till en fast respektive en mobil nätanslutningspunkt.

Överlämnande av nummer ska ske så snart som möjligt. Den mottagande tjänsteverantören ska tillhandahålla tjänsten senast en arbetsdag efter det att överlämnandet har skett.

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheterna *ska* fullgöras och om undantag från skyldigheterna samt får, i enskilda fall, medge undantag från skyldigheterna, om det finns särskilda skäl.

10 §

Ersättning för att överlämna *telefonnummer* enligt 9 § får grundas endast på driftskostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett *telefonnummer* har endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafikknaster för ett meddelande till *telefonnumret*. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått

Ersättning för att överlämna *nummer* enligt 9 § får grundas endast på driftskostnaden för överlämnandet.

Den som har överlämnat ett *nummer* har endast rätt till ersättning för den driftskostnad som utgörs av ökade trafikknaster för ett meddelande till *numret*. Sådan ersättning får tas ut endast från den som den anropande abonnenten har ingått avtal med om förmed-

avtal med om förmedling av meddelandet.

Den som överlämnar *telefonnummer* har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

ling av meddelandet.

Den som överlämnar *nummer* har inte rätt till ersättning från abonnenten för överlämnandet.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 8

11 §

Den som överlämnar ett *telefonnummer* enligt 9 § *skall* till den som tillsynsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigering av meddelande till *telefonnumret*. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om *telefonnummer* och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga *telefonitjänster* får inte lämnas utan samtycke från personen.

Myndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter som avses i första stycket och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *telefonitjänster*, i den mån denne behöver uppgifterna för dirigering av *samtal*, och andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören *skall* i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *telefonitjänster* tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skälig med hänsyn till kostnaderna.

Bestämmelserna i denna lag gäller i tillämpliga delar för den databasverksamhet som avses i andra stycket.

15 §

Ett avtal mellan en *slutavändare* och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster *eller anslutning till ett allmänt telefontät* *skall* innehålla uppgifter om

Den som överlämnar ett *nummer* enligt 9 § *ska* till den som tillsynsmyndigheten bestämmer genast lämna de uppgifter som är nödvändiga för dirigering av meddelande till *numret*. Andra uppgifter som kan vara direkt eller indirekt hänförliga till en fysisk person än uppgifter om *nummer* och om den som tillhandahåller berörda allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster* får inte lämnas utan samtycke från personen.

Myndigheten får utse någon att i en databas sammanställa sådana uppgifter som avses i första stycket och lämna dem till den som tillhandahåller allmänt *tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster*, i den mån denne behöver uppgifterna för dirigering av *kommunikation*, och *till* andra som myndigheten bestämmer. Den utsedda databasoperatören *ska* i förhållande till den som tillhandahåller allmänt tillgängliga *elektroniska kommunikationstjänster* tillämpa villkor som är konkurrensneutrala och får ta ut den ersättning som är skälig med hänsyn till kostnaderna.

Ett avtal mellan en *konsument* och den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga* elektroniska kommunikationstjänster *ska* innehålla *tydliga, heltäckande och lättillgängliga* uppgifter om

1. leverantörens namn och adress,
 2. de tjänster som tillhandahålls,
 3. tillgången till nödsamtal och tillhandahållandet av lokaliseringsuppgifter,
 4. villkor som begränsar tillgången till eller användningen av andra tjänster och tillämpningar än som avses i 3,
 3. den kvalitetsnivå som erbjuds,
 5. den lägsta kvalitetsnivå som erbjuds,
 6. leveranstiden,
 7. de åtgärder som vidtagits för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika överbelastning av nätet och hur åtgärderna kan påverka tjänsternas kvalitet,
 4. leveranstiden,
 8. de underhålls- och kundstöd tjänster som erbjuds,
 9. begränsningar när det gäller användningen av terminalutrustning,
 10. abonnentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning,
 5. de *underhållstjänster* som erbjuds,
 11. detaljerade priser och taxor,
 12. hur betalning kan ske och prisskillnaden mellan olika betalningssätt samt hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,
 6. detaljerade priser och taxor,
 13. avtalets löptid,
 14. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,
 15. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,
 16. vilka åtgärder som kan komma att vidtas vid säkerhetsbrister,
 7. hur information om gällande taxor och underhållsavgifter kan erhållas,
 17. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och
 18. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.
 8. avtalets löptid,
 19. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,
 20. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,
 21. vilka åtgärder som kan komma att vidtas vid säkerhetsbrister,
 9. villkoren för förlängning och upphörande av tjänsten,
 22. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och
 23. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.
 10. villkoren för förlängning och uppsägning av avtalet,
 24. villkoren för ersättning om tjänster inte tillhandahålls enligt avtalet, och
 25. hur ett tvistlösningsförfarande för konsumenter utanför domstol inleds.
- Första stycket ska också gälla för andra slutanvändare som begär det.*

15 a §

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska erbjuda slutanvändare att ingå avtal med en längsta giltighetstid om 12 månader. Ett avtal mellan en konsument och den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster får inte ha en längre inledande bindningstid än 24 månader.

Första stycket andra meningen ska också gälla för andra slutanvändare som begär det.

16 §

Om den som tillhandahåller abonnenter elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet *skall* abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *skall* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Om den som tillhandahåller abonnenter ett elektroniskt kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster vill ändra avtalet *ska* abonnenten underrättas om ändringen minst en månad innan den träder i kraft. En abonnent som inte godtar de nya villkoren får säga upp avtalet utan att därvid drabbas av någon kostnad, avgift eller annan förpliktelse. I underrättelsen *ska* abonnenten upplysas om sin rätt att säga upp avtalet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om underrättelsens utformning.

17 §

Den som tillhandahåller *en allmänt tillgänglig telefonitjänst* skall hålla information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillgång till och användning av *telefonitjänsten* allmänt tillgänglig.

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst*, ska hålla tydlig, jämförbar, adekvat och aktuell information om gällande priser, taxor och allmänna villkor för tillgång till och användning av *nätet eller tjänsten* allmänt tillgänglig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om sådan information.

17 a §

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst* får förpliktas att tillhandahålla abonnenter information om

1. tillämpliga taxor för nummer eller tjänster som omfattas av särskild prissättning,

2. ändringar när det gäller abonnenters tillgång till nödsamtal eller lokaliseringssuppgifter,

3. åtgärder som begränsar tillgången till eller användningen av tjänster och tillämpningar,

4. åtgärder som vidtagits för att mäta och styra trafiken i syfte att undvika överbelastning av nätet och hur åtgärderna kan påverka tjänsternas kvalitet, och

5. abonnentens valmöjligheter när det gäller att föra in sina personuppgifter i en abonnentförteckning.

Ett beslut om en förpliktelse enligt första stycket 1 får förenas med krav på att information om en viss typ av tjänst ska tillhandahållas omedelbart innan ett samtal kopplas.

Den som tillhandahåller *ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst* får förpliktas att regelbundet tillhan-

18 §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet.

Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster får förpliktas att för slutanvändarna offentliggöra jämförbar, adekvat och aktuell information om tjänsternas kvalitet och om vilka åtgärder som vidtagits för att se till att slutanvändare med funktionsnedsättning har tillträde till tjänsterna i likvärdig utsträckning som andra slutanvändare.

19 §

Om en abonnent inte betalar för en telefonitjänst till en fast nätan slutningspunkt får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skälig tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en abonnent inte betalar för tillhandahållandet av ett allmänt kommunikationsnät eller för en allmänt tillgänglig telefonitjänst får tillhandahållandet av tjänsten avbrytas först sedan abonnenten uppmanats att betala inom viss skälig tid, med upplysning om att tillhandahållandet annars kan komma att avbrytas. Betalas tjänsten inom angiven tid, får tillhandahållandet inte avbrytas.

Om en abonnent vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten skall i sådant fall genast underrätta abonnenten om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge abonnenten möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Om en abonnent vid upprepade tillfällen har betalat för sent, får tillhandahållandet avbrytas omedelbart. Den som tillhandahåller tjänsten ska i sådant fall genast underrätta abonnenten om avbrytandet och under en tid av lägst tio dagar från avbrytandet ge abonnenten möjlighet att ringa nödsamtal och andra avgiftsfria samtal.

Gäller utebliven eller upprepad för sen betalning en viss tjänst skall avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och abonnenten inte tidigare har fått en betalningsuppsmaning eller har vilselett tjänsteleverantören.

Gäller utebliven eller upprepad för sen betalning en viss tjänst ska avbrottet begränsas till den tjänsten, om det är tekniskt möjligt och abonnenten inte tidigare har fått en betalningsuppsmaning eller har vilselett tjänsteleverantören.

6 kap.

3 §

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *skall* vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att *behandlade* uppgifter skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *skall* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *skall* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsintrång*.

Den som tillhandahåller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst *ska* vidta lämpliga *tekniska och organisatoriska* åtgärder för att säkerställa att uppgifter *som behandlas i samband med tillhandahållandet av tjänsten* skyddas. Den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät *ska* vidta de åtgärder som är nödvändiga för att upprätthålla detta skydd i nätet. Åtgärderna *ska* vara ägnade att säkerställa en säkerhetsnivå som, med beaktande av tillgänglig teknik och kostnaderna för att genomföra åtgärderna, är anpassad till risken för *integritetsincidenter*.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyddsåtgärder enligt första stycket.

4 a §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska utan dröjsmål underrätta tillsynsmyndigheten om inträffade integritetsincidenter. Om incidenten i högre grad kan antas påverka de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör, eller om tillsynsmyndigheten begär det, ska även dessa utan onödigt dröjsmål underrättas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket sätt skyldigheten ska fullgöras och om undantag från skyldigheten.

4 b §

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska löpande föra förteckningar över inträffade integritetsincidenter.

18 §

Elektroniska kommunikationsnät får användas för att lagra eller få tillgång till information som är lagrad i en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren av den personuppgiftsansvarige får information om ändamålet med behandlingen och ges tillfälle att hindra sådan behandling. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att utföra eller underlätta att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

Uppgifter får lagras i eller hämtas från en abonnents eller användares terminalutrustning endast om abonnenten eller användaren får tillgång till information om ändamålet med behandlingen och samtycker till den. Detta hindrar inte sådan lagring eller åtkomst som behövs för att överföra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller som är nödvändig för att tillhandahålla en tjänst som användaren eller abonnenten uttryckligen har begärt.

22 §¹³

Den som tillhandahåller ett elektroniskt kommunikationsnät eller en elektronisk kommunikationstjänst och därvid har fått del av eller tillgång till uppgift som avses i 20 § första stycket ska på begäran lämna

1. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till en myndighet som i ett särskilt fall behöver en sådan uppgift för delgivning enligt delgivningslagen (2010:1932), om myndigheten finner att det kan antas att den som söks för delgivning håller sig undan eller att det annars finns synnerliga skäl,

2. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och som gäller misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet, om fängelse är föreskrivet för brottet och det enligt myndighetens bedömning kan föranleda annan påföljd än böter,

3. uppgift som avses i 20 § första stycket 3 och som gäller misstanke om brott till åklagarmyndighet, polismyndighet eller någon annan myndighet som ska ingripa mot brottet, om det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i två år,

4. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Kronofogdemyndigheten om myndigheten behöver uppgiften i exekutiv verksamhet och

¹³ Senaste lydelse 2010:1973. **Anm.** Paragrafen föreslagen ändrad även i lagrådsremiss den 16 december 2010.

myndigheten finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende,

5. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till Skatteverket, om verket finner att uppgiften är av väsentlig betydelse för handläggningen av ett ärende som avser kontroll av skatt eller avgift eller rätt folkbokföringsort enligt folkbokföringslagen (1991:481),

6. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till polismyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i samband med underrättelse, efterforskning eller identifiering vid olyckor eller dödsfall eller för att myndigheten ska kunna fullgöra en uppgift som avses i 12 § polislagen (1984:387),

7. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 till polismyndighet eller åklagarmyndighet, om myndigheten finner att uppgiften behövs i ett särskilt fall för att myndigheten ska kunna fullgöra underrättelseskyldighet enligt 33 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, och

8. uppgift som avses i 20 § första stycket 1 och 3 till regional alarmeringscentral som avses i lagen (1981:1104) om verksamheten hos vissa regionala alarmeringscentraler.

Ersättning för att lämna ut uppgifter enligt första stycket 8 ska vara skälig med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

7 kap. 3 a §¹⁴

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen och om ändring av direktiv 2002/21/EG finns regler om prisnivåer och informationsplikt vid tillhandahållande av roamingtjänster för rösttelefoni mellan medlemsstaterna.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de i förordningen angivna reglerna ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att de skyldigheter som anges i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007 av den 27 juni 2007 om roaming i allmänna mobila kommunikationsnät i gemenskapen¹⁵ ska följas. Förelägganden och förbud får förenas med vite.

4 §

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte

Finner tillsynsmyndigheten skäl att misstänka att den som bedriver verksamhet enligt denna lag inte

¹⁴ Senaste lydelse 2007:1375.

¹⁵ EUT L 167, 29.6.2009, s. 12 (Celex 32009R0544).

efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, *skall* myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig. *I underrättelsen skall myndigheten ange att den kan komma att meddela ett föreläggande eller förbud enligt 5 §, om inte rättelse sker inom skälig tid. Skälig tid får inte understiga en månad, annat än vid upprepade fall av överträdelse, om inte den som underrättas samtycker till en kortare tidsfrist.*

efterlever lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, eller inte använder en radiosändare i den utsträckning som villkoren medger, *ska* myndigheten underrätta den som bedriver verksamheten om detta förhållande och ge denne möjlighet att yttra sig *inom skälig tid.*

5 §

Om en underrättelse enligt 4 § inte leder till rättelse får tillsynsmyndigheten meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse skall ske.

Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis *skall* upphöra med verksamheten, om inte överträdelserna är av mindre betydelse, eller

2. meddela de ytterligare förelägganden eller förbud som behövs för efterlevnaden av lagen eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Om en radiosändare använts i mindre omfattning än vad tillståndsvillkoren medger får dock ett sådant tillstånd inte återkallas om särskilda skäl talar mot det eller ändamålet med föreläggandet lika väl kan tillgodoses genom att tillståndsvillkoren ändras.

Förelägganden och förbud enligt första och andra stycket får förenas med vite.

Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att rättelse av en överträdelse som avses i 4 § ska ske omedelbart eller inom skälig tid.

Följs inte föreläggandet, får tillsynsmyndigheten, *efter den tid som angetts i underrättelsen enligt 4 §,*

1. återkalla ett tillstånd, ändra tillståndsvillkor eller besluta att den som åsidosatt en skyldighet helt eller delvis *ska* upphöra med verksamheten, om inte överträdelserna är av mindre betydelse, eller

8 §

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

Om en överträdelse av denna lag eller av de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen utgör ett allvarligt hot mot allmän ordning, allmän säkerhet eller folkhälsan eller kan befaras orsaka allvarliga ekonomiska eller operativa problem för tillhandahållare eller användare av elektroniska kommunikationsnät eller elektroniska kommunikationstjänster, eller andra användare av radiofrekvenser, får tillsynsmyndigheten, i avvaktan på att ärendet avgörs slutligt, omedelbart

1. meddela ett föreläggande att genast efterleva lagen eller de beslut om skyldigheter eller villkor eller de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,

2. återkalla ett tillstånd eller ändra tillståndsvillkoren, eller

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *skall* upphöra.

3. besluta att en verksamhet helt eller delvis *ska* upphöra.

Giltighetstiden för ett beslut enligt första stycket får vara högst tre månader. Om rättelse inte vidtas får giltighetstiden förlängas med ytterligare högst tre månader.

Tillsynsmyndighetens beslut enligt första stycket får förenas med vite.

Tillträde till nummer och tjänster

9 a §

Konsumentombudsmannen får förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst att hindra användares tillträde till ett nummer eller till en tjänst via ett nummer vars sifferstruktur saknar geografisk betydelse, om marknadsföringen av numret eller tjänsten är otillbörlig eller om väsentlig information utelämnas vid marknadsföringen.

Beslutet får förenas med skyldighet att hålla inne betalning avseende numret eller tjänsten tills ärendet har avgjorts slutligt. Om

beslutet står fast ska innehållna medel snarast återbetalas.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 8

Beslut får inte meddelas utan att den som har vidtagit marknadsföringsåtgärden har fått tillfälle att yttra sig. I brådskande fall får dock beslut omedelbart meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

10 §¹⁶

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

Uppkommer det en tvist mellan dem som tillhandahåller elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster eller tillhörande tjänster, *eller mellan en sådan aktör och ett företag som drar nytta av en skyldighet i fråga om samtrafik eller andra former av tillträde*, får en part hänskjuta tvisten för avgörande av tillsynsmyndigheten, om

1. tvisten har samband med skyldigheter som följer av denna lag eller av föreskrifter, tillståndsvillkor eller beslut om förpliktelser som meddelats med stöd av lagen eller som följer av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 717/2007, eller

2. tvisten i övrigt rör villkor för samtrafik eller andra former av tillträde.

Myndigheten ska så snart som möjligt besluta i de frågor som tvisten gäller. Beslutet ska meddelas senast fyra månader från det att begäran kom in till myndigheten, om längre tid inte är nödvändig med hänsyn till tvistens omfattning eller andra särskilda omständigheter.

10 a §¹⁷

Tillsynsmyndigheten får förelägga en part att tillhandahålla myndigheten de uppgifter och handlingar som behövs för att pröva en tvist enligt 10 § och som avser

1. allmänna skyldigheter som gäller enligt denna lag,
 2. villkor som meddelats med stöd av lagen, eller
 3. särskilda skyldigheter som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 *eller 14* §.
3. särskilda skyldigheter som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 §.

Föreläggandet får förenas med vite. Vid prövning av en ansökan om utdömmande av vite får även vitets lämplighet bedömas.

¹⁶ Senaste lydelse 2010:497.

¹⁷ Senaste lydelse 2007:881.

13 §

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *skall* tillsynsmyndigheten vid handläggning av ärendet samråda med den utländska myndigheten.

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en myndighet i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, *ska* tillsynsmyndigheten vid handläggning av ärendet samråda med den utländska myndigheten.

Tillsynsmyndigheten får även samråda med organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation och begära att organet yttrar sig över vilken åtgärd som bör vidtas för att lösa tvisten. När tillsynsmyndigheten har begärt ett sådant yttrande, får ärendet inte avgöras förrän yttrandet har lämnats. I brådskande fall får dock ärendet avgöras tidigare. Tillsynsmyndigheten ska i sitt beslut beakta innehållet i yttrandet.

13 a §¹⁸

Om ett företag som enligt 8 kap. 7 § *skall* anses ha ett betydande inflytande på en viss marknad uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot en skyldighet som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 *eller 14 § eller som följer av 5 kap. 12 §*, *skall* företaget ersätta den skada som därigenom uppkommer. Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att vidta en åtgärd som är nödvändig för att efterkomma en sådan skyldighet.

Om ett företag som enligt 8 kap. 7 § *ska* anses ha ett betydande inflytande på en viss marknad uppsåtligen eller av oaktsamhet vidtar en åtgärd som strider mot en skyldighet som beslutats med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 §, *ska* företaget ersätta den skada som därigenom uppkommer. Detsamma gäller den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att vidta en åtgärd som är nödvändig för att efterkomma en sådan skyldighet.

Rätten till sådan ersättning faller bort, om talan inte väcks inom tio år från det att skadan uppkom.

¹⁸ Senaste lydelse 2007:881.

Den som tillhandahåller elektroniska kommunikationstjänster ska ersätta en abonnent skada som uppkommer genom dröjsmål med överlämnande av nummer enligt 5 kap. 9 § eller med tillhandahållande av en tjänst när sådant överlämnande har skett.

Första stycket gäller inte om den som tillhandahåller tjänsten visar att dröjsmålet beror på ett hinder utanför dennes kontroll som denne inte skäligen kunde förväntas ha räknat med vid begäran om överlämnande av nummer eller vid överlämnandet när det gäller dröjsmål med tillhandahållande av en tjänst, och vars följder denne inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit. Beror dröjsmålet på någon som tjänsteleverantören har anlitat för att helt eller delvis fullgöra överlämnandet eller tillhandahållandet, är den som tillhandahåller tjänsten fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som har anlitats skulle vara fri enligt första meningen.

Första stycket gäller inte heller i fråga om andra slutanvändare än konsumenter, om det av avtalet följer att slutanvändaren har rätt till skälig ersättning på grund av dröjsmålet.

Abonnten har alltid rätt till ersättning för skada som uppkommit genom missbruk när det gäller överlämnande av nummer.

8 kap.

1 §¹⁹

Den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet upplysningar och handlingar som behövs för

1. förfaranden för eller bedömning av framställningar om beviljande av tillstånd eller medgivande enligt 3 kap. 1, 19, 23 och 24 §§,

¹⁹ Senaste lydelse 2010:497.

2. offentliggörande av jämförande kvalitets- och prisöversikter över tjänster till gagn för konsumenterna enligt 5 kap.,
3. klart definierade statistiska ändamål,
4. marknadsanalys enligt 5 och 6 §§, *eller*
5. beslut om skyldigheter enligt 4 och 5 kap.

4. marknadsanalys enligt 5 och 6 §§,
5. beslut om skyldigheter enligt 4 och 5 kap.,

6. att säkerställa en effektiv användning och ändamålsenlig förvaltning av radiofrekvenser,

7. att utvärdera sådan utveckling av nät och tjänster som kan påverka grossisttjänster som gjorts tillgängliga för konkurrenter, och

8. att upprätta en detaljerad förteckning över typ, tillgänglighet och geografisk belägenhet i fråga om sådan egendom eller annat som kan utnyttjas gemensamt enligt 4 kap. 14 §.

En operatör som enligt 7 § har betydande inflytande på en marknad i grossistledet är skyldig att på begäran tillhandahålla en myndighet redovisningsuppgifter om de marknader i slutkundsledet som är förknippade med den marknaden.

Uppgifter som avses i första stycket 2–5 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

Uppgifter som avses i första stycket 3–7 får inte begäras in före ett marknadstillträde eller som villkor för detta.

1 a §

Om en operatör som avses i 4 kap. 12 a § avser att utan förpliktelse avskilja en betydande del av eller samliga sådana verksamheter som där anges i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören i förväg och i god tid underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt, eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen.

Den myndighet som regeringen bestämmer ska fortlöpande analysera de relevanta marknader som har fastställts enligt 5 §. Därvid ska Europeiska kommissionens riktlinjer för marknadsanalys och bedömning av ett företags betydande inflytande på marknaden beaktas. För varje marknad ska det fastställas om det råder effektiv konkurrens.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska företag med betydande inflytande på den marknaden identifieras och beslut meddelas om skyldigheter enligt 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 och 14 §§.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska skyldigheter som har beslutats med stöd av 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 och 14 §§ upphävas. Tidpunkten för upphävande av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

För gränsöverskridande marknader som fastställts enligt beslut av Europeiska kommissionen ska åtgärder enligt första–tredje styckena beslutas efter samråd med behöriga myndigheter i berörda länder.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det inte råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska företag med betydande inflytande på den marknaden identifieras och beslut meddelas om skyldigheter enligt 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 §.

Om det vid en bedömning enligt första stycket konstateras att det råder effektiv konkurrens på en fastställd marknad, ska skyldigheter som har beslutats med stöd av 4 kap. 4 § och 5 kap. 13 § upphävas. Tidpunkten för upphävande av en skyldighet ska bestämmas med hänsyn till berörda parter intressen.

8 §

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 14 § eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *skall* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skälig tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte finns särskilda skäl mot det.

I ett ärende om förpliktelse enligt 4 kap. 13 a eller 14 §§ eller om ändring av tillstånd eller villkor för att använda radiosändare eller nummer för elektronisk kommunikation *ska* berörda parter och andra som kan ha intresse i saken ges skälig tid att yttra sig innan beslut fattas, dock minst fyra veckor om det inte finns särskilda skäl mot det.

10 §²¹

När en myndighet avser att enligt 5 § fastställa en marknad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation eller

En myndighet ska upprätta ett förslag och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid när den avser att 1. enligt 5 § fastställa en mark-

²⁰ Senaste lydelse 2010:497.

²¹ Senaste lydelse 2010:497.

meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt 5 § fastställd marknad, ska den upprätta ett förslag till åtgärd och ge berörda parter tillfälle att yttra sig över förslaget inom skälig tid.

nad som skiljer sig från dem som framgår av Europeiska kommissionens rekommendation,

2. meddela beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket eller 3 kap. 7 § eller vidta andra åtgärder som har betydande inverkan på en enligt 5 § fastställd marknad, eller

3. meddela tillståndsvillkor som innebär sådana begränsningar som anges i 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket.

Första stycket gäller inte en tvist som har hänskjutits till prövning enligt 7 kap. 10 §.

11 §²²

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 § eller 14 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut *tillställas* behöriga myndigheter i övriga stater och Europeiska kommissionen.

Om ett beslut enligt 5 §, 6 § andra eller tredje stycket, 4 kap. 3 eller 4 § eller 5 kap. 13 § skulle kunna påverka handeln mellan staterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska ett motiverat förslag till beslut *överlämnas till* behöriga myndigheter i övriga stater, *organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation* och Europeiska kommissionen.

Underrättelse till kommissionen enligt första stycket ska även lämnas om en myndighet i enlighet med internationella avtal avser att införa, ändra eller upphäva en skyldighet som beslutats enligt denna lag.

11 a §

Om ett förslag till beslut enligt 6 § andra eller tredje stycket ska överlämnas för samråd enligt 11 § första stycket, ska förslaget upprättas och överlämnas inom tre år från det senaste beslutet rörande marknaden i fråga eller inom den längre tid om högst ytterligare tre år som Europeiska kommissionen dessförinnan har godkänt.

Om en ny rekommendation som avses i 5 § har antagits och rekommendationen rör en marknad som inte tidigare har analyse-

²² Senaste lydelse 2010:497.

rats, ska förslaget till beslut i stället upprättas och överlämnas inom två år från offentliggörandet av rekommendationen.

Om förslag till beslut inte kan överlämnas inom den tid som anges i första eller andra stycket och orsaken till detta är att marknadsanalysen enligt 5 § inte har slutförts, ska bistånd med slutförandet begäras från organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation. Förslaget ska då överlämnas inom sex månader därefter.

12 §²³

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att *underrättelse* har skett. *Infaller den tidpunkt som bestämts enligt 10 § senare får beslutet meddelas tidigast då.*

Ett beslut får dock meddelas tidigast två månader efter utgången av den tid som anges i första stycket, om Europeiska kommissionen inom den tiden meddelat myndigheten att den överväger att inte godta ett förslag till beslut som

1. innebär att en marknad som ska fastställas enligt 5 § avviker från kommissionens rekommendation, eller

2. avser identifiering av företag enligt 6 § andra stycket.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där, får beslut inte meddelas.

Beslut i fall som avses i 11 § får meddelas tidigast en månad efter det att *överlämnandet* har skett.

Om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där, får beslut inte meddelas. *Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 10 § ske av det nya förslaget inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.*

12 a §

Om ett förslag till beslut om skyldigheter enligt 4 kap. 3 eller 5–12 §§ eller 5 kap. 13 § har överlämnats för samråd enligt 11 § första stycket och Europeiska kommissionen har meddelat att

²³ Senaste lydelse 2010:497.

den har invändningar mot åtgärderna i förslaget ska samverkan ske med kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation i syfte att fastställa vilka åtgärder som är mest effektiva och lämpliga.

I sådant fall får beslut meddelas tidigast fyra månader och senast fem månader efter utgången av den tid som anges i 12 § första stycket. Om det krävs för att ett förnyat samrådsförfarande enligt 10–12 §§ ska kunna genomföras får tidsfristen förlängas ytterligare.

13 §²⁴

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter och Europeiska kommissionen utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Om det behövs för att säkerställa konkurrensen på en marknad som fastställts enligt 5 § eller för att skydda användarnas intressen, och ett beslut om åtgärd inte kan skjutas upp, får beslut, utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§, meddelas att gälla i högst sex månader. I sådant fall ska behöriga myndigheter, Europeiska kommissionen och organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation utan dröjsmål underrättas om beslutet och skälen för detta.

Ett beslut om en åtgärd enligt första stycket får inte förlängas utan iakttagande av samrådsskyldigheten i 10–12 §§.

16 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om skyldighet att särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster för den som

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta om skyldighet att särredovisa de verksamheter som har samband med tillhandahållandet av elektroniska kommunikationsnät eller kommunikationstjänster för den som

²⁴ Senaste lydelse 2010:497.

1. bedriver verksamhet som är anmälningspliktig enligt 2 kap. 1 §, och Prop. 2010/11:115
2. har särskild eller exklusiv rätt att tillhandahålla andra tjänster än Bilaga 8
enligt denna lag.

20 §

Ett beslut enligt 6 § andra stycket som avser identifiering av företag med betydande inflytande på *andra marknader än den som anges i 5 kap. 12 §* får överklagas endast i samband med att beslut att införa, upphäva eller ändra en skyldighet som anges i 6 § överklagas.

Ett beslut enligt 3 kap. 7 § att begränsa antalet tillstånd får överklagas endast i samband med att beslut i fråga om tillstånd att använda radiosändare överklagas.

23 §²⁵

Mål i förvaltningsrätt och kamrarrätt som avser överprövning av följande beslut *skall* handläggas skyndsamt:

1. beslut om särskilda skyldigheter med stöd av 4 kap. 4 § eller 5 kap. 13 *eller* 14 §,
2. beslut i ett tillsynsärende enligt 7 kap. 5 §, om tillsynen avsett efterlevnaden av ett beslut som anges i 1,
3. beslut vid prövning av en tvist enligt 7 kap. 10 §, om tvisten grundar sig på ett beslut som avses i 1, och
4. beslut om identifiering av företag med betydande inflytande på en marknad enligt 6 §.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.
2. Tillståndsvillkor som beslutats enligt 3 kap. 11 § första stycket före den 1 juli 2011 och som inte skulle få beslutas enligt de nya bestämmelserna i 3 kap. 11 § andra eller tredje stycket, upphör att gälla den 25 maj 2016.

²⁵ Senaste lydelse 2009:839.

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 1 § lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation i stället för dess lydelse enligt lagen (2011:000) om ändring i nämnda lag ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2010/11:46 *Föreslagen lydelse*

6 kap.

1 §

I detta kapitel avses med

elektroniskt meddelande: all information som utbyts eller överförs mellan ett begränsat antal parter genom en allmänt tillgänglig elektronisk kommunikationstjänst, utom information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och TV-program som är riktade till allmänheten via ett elektroniskt kommunikationsnät om denna information inte kan sättas i samband med den enskilde abonnenten eller användaren av informationen,

integritetsincident: en händelse som leder till oavsiktlig utplåning, förlust eller ändring, eller otillåtet avslöjande av eller otillåten åtkomst till uppgifter som behandlas i samband med tillhandahållandet av allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster

Internetåtkomst: möjlighet till överföring av ip-paket som ger användaren tillgång till Internet,

meddelandehantering: utbyte eller överföring av elektroniskt meddelande som inte är samtal och inte heller är information som överförs som del av sändningar av ljudradio- och TV-program,

misslyckad uppringning: uppringning som kopplas fram utan att nå en mottagare,

telefoni: elektronisk kommunikationstjänst som innebär möjlighet att ringa upp eller ta emot samtal via ett eller flera nummer inom en nationell eller internationell nummerplan,

trafikuppgift: uppgift som behandlas i syfte att befordra ett elektroniskt meddelande via ett elektroniskt kommunikationsnät eller för att fakturera detta meddelande.

Begreppen *behandling*, *personuppgiftsansvarig* och *samtycke* har i kapitlet samma innebörd som i personuppgiftslagen (1998:204).

Härigenom föreskrivs¹ att det i marknadsföringslagen (2008:486) ska införas en ny paragraf, 20 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 a §

Vid marknadsföring av informationssamhällets tjänster med elektronisk post får mottagaren inte uppmanas att besöka webbplatser vars marknadsföring strider mot 9 § eller 10 § tredje stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37, Celex 32002L0058), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/136/EG (EUT L 337, 18.12.2009, s. 11, Celex 32009L0136).

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2011-03-07

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och justitierådet Ann-Christine Lindeblad.

Bättre regler för elektroniska kommunikationer

Enligt en lagrådsremiss den 10 februari 2011 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,
2. lag om ändring i lagen (2011:000) om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation,
3. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Pontus Söderström och rättsakkunniga Helene Ramqvist, biträdda av konsulten Marcus Boklund.

Förslagen föranleder följande yttrande av *Lagrådet*:

Genom lagen om elektronisk kommunikation genomfördes år 2003 i huvudsak den EU-rättsliga regleringen på området för elektronisk kommunikation. Lagen omfattar åtta kapitel och innebär en invecklad och tekniskt avancerad reglering av hur enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer och största möjliga utbyte vad gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster samt deras pris och kvalitet.

Den EU-rättsliga regleringen av elektronisk kommunikation har nu varit föremål för en genomgripande översyn. Resultatet av denna översyn föreligger i form av två direktiv om elektronisk kommunikation, nämligen direktiv 2009/140/EG och direktiv 2009/136/EG. Genom dessa direktiv genomförs ändringar i fem äldre direktiv, nämligen direktiv 2002/21/EG, (ramdirektivet) direktiv 2002/19/EG (tillträdesdirektivet) och direktiv 2002/20/EG (auktorisationsdirektivet) respektive direktiv 2002/22/EG (direktivet om samhällsomfattande tjänster), direktiv 2002/58/EG (direktivet om integritet och elektronisk kommunikation) och förordning (EG) nr 2006/2004 om samarbete mellan de nationella tillsynsmyndigheterna som ansvarar för konsumentskyddslagstiftningen. Översynen har vidare avkastat en förordning, EG nr 544/2009 om ändring i en äldre förordning, EG nr 717/2007 om roaming i allmänna mobiltelefonnät i gemenskapen.

Att resultatet av översynen redovisas i form av förslag till ändringar i fem nästan tio år gamla direktiv och en lika gammal förordning ställer läsaren på svåra prov. Direktiven och förordningen är dessutom mycket svårtolkade beroende på, enligt vad som har upplysts under föredragningen, att översynsarbetet har bedrivits under tidspress och med stora motsättningar bland medlemsstaterna. I slutskedet fördes förhandlingar mellan kommissionen och parlamentet som resulterade i en rad kompromisslösningar som innebar att direktiven belastades med regler som har

mera karaktär av myndighetsföreskrifter på detaljnivå än riktlinjer för lagstiftning i medlemsstaterna.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 9

I lagrådsremissen föreslås att de två ändringsdirektiven genomförs genom nya eller ändrade bestämmelser i lagen om elektronisk kommunikation. Det har som framgått av det anförda varit en grannlaga uppgift att överföra direktivens bestämmelser till svensk lag. Svårigheterna förs vidare på Lagrådet som först och främst ska kontrollera att Sverige genom de remitterade lagförslagen fullgör sina skyldigheter enligt direktiven på ett sätt som godtas av kommissionen och EU-domstolen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om elektronisk kommunikation

1 kap. 7 §

I definitionen av ”tillhörande installation” används orden ”stöder” och ”stödja”. Båda orden återfinns i SAOL, men Lagrådet ifrågasätter om det är lämpligt att växla mellan dem och föreslår att ”stödja” i olika böjningsformer genomgående används i lagen.

3 kap. 11 §

I 3 kap. 4 § första stycket andra meningen sägs att ”(v)illkor ..får meddelas..”. Det ska jämföras med 3 kap. 11 § andra och tredje styckena där det sägs att ”(v)illkor ..får beslutas..”.

Lagrådet föreslår att 3 kap. 11 § andra och tredje styckena ändras till överensstämmelse med 3 kap. 4 § första stycket andra meningen.

3 kap. 12 c §

Lagrådet föreslår att andra stycket görs mera lättläst genom att ges följande lydelse:

Ett beslut om överlämnande enligt första stycket får återkallas, om anordnaren eller utfärdaren anordnar prov, utfärdar bevis eller tilldelar anropssignaler i strid med gällande föreskrifter eller på annat sätt visar sig olämplig för uppdraget.

3 kap. 17 §

Enligt andra meningen ska de taxor som tillämpas för vissa samtal vara ”jämförbara med” dem som tillämpas för samtal till och från andra stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Även om det valda uttrycket är hämtat ur den svenska språkversionen av direktivet om samhällsomfattande tjänster och motsvaras av ”vergleichbar” i den tyska språkversionen kan konstateras att innebörden av de engelska och franska språkversionerna (”similar to” respektive ”similaires à”) närmast tyder på att taxorna ska vara lika med, liknande, likartade eller nästan samma som. Lagrådet förordar därför att de föga upplysande orden ”jämförbara med” byts mot ”likartade”.

4 kap. 10 §

Ändringen, som behandlas i avsnitt 7.6 och som innebär att paragrafens sjunde punkt upphävs, föranleds av att artikel 5.2 i tillträdesdirektivet har ändrats. I stället anges numera i 8 § andra stycket att ett beslut om tillträde får förenas med de villkor som behövs för att säkerställa normal nät drift. Detta bör enligt Lagrådets mening framgå av författningskommentaren. Samtidigt ska punkten 7 utgå ur lagtexten i författningskommentaren.

4 kap. 12 a §

Enligt första meningen får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § första stycket första meningen ålagts en tillträdesskyldighet förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om tillträdesskyldighet, om det finns synnerliga skäl för det. En tillträdesskyldighet innebär att någon är skyldig att tillträda. Men 4 § första stycket första meningen innebär att en vertikalt integrerad operatör åläggs skyldighet att lämna tillträde (jfr 4 kap. 8 § första stycket 1). Lagrådet föreslår därför att paragrafen ges följande lydelse:

Om det finns synnerliga skäl för det får en vertikalt integrerad operatör, som med stöd av 4 § första stycket första meningen ålagts en skyldighet att lämna tillträde, förpliktas att organisatoriskt avskilja de verksamheter som har anknytning till beslutet om skyldigheten. Avskiljandet ska ske på ett sådant sätt att verksamheterna bedrivs av en oberoende affärsenhet och särskilt syfta till att säkerställa icke-diskriminering och insyn.

4 kap. 13 a §

En operatör definieras i 1 kap. 7 § som är den som innehar eller på något annat sätt (t.ex. på grund av nyttjanderätt) råder över ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät eller tillhörande installation (se 1 kap. 7 §). Det innebär att det i första stycket första meningen i förevarande paragraf räcker med att ange att en operatör, eller någon som äger ledningar i ett elektroniskt kommunikationsnät som operatören råder över, får förpliktas att tillhandahålla de ifrågavarande ledningarna för gemensamt utnyttjande och att bestämmelserna i andra meningen i samma stycke om en operatör som har nyttjanderätt till ledningarna kan utgå.

På grund av det anförda föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

En operatör, eller någon som äger ledningar i ett allmänt elektroniskt kommunikationsnät som operatören råder över, får efter ansökan av annan förpliktas att mot marknadsmässig ersättning tillhandahålla gemensamt utnyttjande av ledningarna i en byggnad eller fram till första utlopps- eller förgreningsstället.

En skyldighet enligt första stycket får åläggas endast om anläggning av ytterligare infrastruktur bedöms olönsam eller fysiskt ogenomförbar.

Prop. 2010/11:115
Bilaga 9

5 kap. 1 §

Enligt första stycket 1 får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris uppfylla rimliga krav på anslutning till ett allmänt kommunikationsnät till en fast nätanslutningspunkt i stadigvarande bostad eller fast verksamhetsställe åt var och en som begär det. De avslutande orden ”åt var och en som begär det” motsvaras i direktivet av ”samtliga rimliga krav”. Lagrådet föreslår att bestämmelsen utformas i nära överensstämmelse med direktivtexten men med uteslutande av ordet ”samtliga”; eftersom en förpliktelse att uppfylla rimliga krav omfattar samtliga rimliga krav. I enlighet härmed föreslår Lagrådet att första stycket 1 förtydligas genom att ges följande lydelse:

Om det behövs för att nedanstående samhällsomfattande tjänster ska finnas tillgängliga till överkomliga priser, får den som bedöms lämplig för det förpliktas att till överkomligt pris

1. uppfylla rimliga krav på anslutning till ett allmänt kommunikationsnät i en fast nätanslutningspunkt i en stadigvarande bostad eller ett fast verksamhetsställe,

I punkt 2 bör prepositionen ”till” i uttrycket ”till en fast nätanslutningspunkt” bytas ut mot prepositionen ”i”.

5 kap. 4 §

Lagrådet föreslår att orden ”i tillämpliga fall” utgår såsom överflödiga.

5 kap. 6 a §

Lagrådet föreslår att ordet ”avyttra” byts mot ”avhända sig” (jfr ”dispose” i den engelska versionen och ”céder” i den franska).

5 kap. 6 b §

Lagrådet föreslår att ordet ”skyldigheterna” byts mot ”skyldigheten”.

5 kap. 6 c §

Lagrådet föreslår att andra stycket förtydligas genom att ges följande lydelse:

Tillsynsmyndigheten får, om det ligger i allmänhetens intresse, förplikta den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en allmänt tillgänglig kommunikationstjänst att informera allmänheten om inträffade störningar eller avbrott.

Lagrådet föreslår att paragrafen utformas i närmare överensstämmelse med ordalagen i direktivet och ges följande lydelse:

Den som tillhandahåller allmänt tillgängliga elektroniska kommunikationstjänster ska ta hänsyn till de behov som slutanvändare med funktionsnedsättning har av att

1. få tillgång till elektroniska kommunikationstjänster i samma utsträckning som flertalet slutanvändare, och
2. kunna dra nytta av det utbud av företag och tjänster som flertalet slutanvändare har tillgång till.

5 kap. 7 §

Lagrådet föreslår att första stycket 2 förtydligas genom att ges följande lydelse:

2. avgiftsfritt lämna lokaliseringssuppgifter till den som tar emot nödsamtal,

5 kap. 18 §

Lagrådet föreslår att orden ”se till att slutanvändare med funktionsnedsättning har tillträde” byts mot ”ge slutanvändare med funktionsnedsättning tillträde”.

6 kap. 4 a §

Paragrafen föreskriver en skyldighet att lämna underrättelser om inträffade integritetsincidenter. Underrättelse ska alltid lämnas till tillsynsmyndigheten. Om en incident i högre grad kan antas påverka de abonnenter eller användare som de behandlade uppgifterna berör ska även dessa underrättas. Genom bestämmelsen genomförs artikel 4.3 i e-data-skyddsdirektivet.

Lagrådet konstaterar att förutsättningen för underrättelseskyldigheten gentemot abonnenter eller användare enligt direktivet uppkommer, om en incident kan antas inverka menligt på en abonnents eller en enskild persons personuppgifter eller integritet. Något krav på en ”högre grad” av inverkan ställs inte. Lagrådet förordar att bestämmelsen utformas i närmare överensstämmelse med direktivet genom att orden ”i högre grad kan antas påverka” byts mot ”inverka menligt” eller ”inverka negativt”.

Dessutom bör ordet ”inträffade”, utgå eftersom en incident måste ha inträffat.

Lagrådet föreslår att orden ”föra förteckningar” byts mot ”föra en förteckning” och att ”sådana förteckningar” byts mot ”en sådan förteckning”. Dessutom bör ordet ”inträffade” utgå (jfr vad som anförs under 6 kap. 4 a §).

6 kap. 22 §

I lagrådsremissen föreslås att andra stycket ska upphävas som en följd av att lokaliseringssuppgifter enligt förslaget till 5 kap. 7 § första stycket 2 ska tillhandahållas avgiftsfritt. Bestämmelsen omfattar dock även andra uppgifter än lokaliseringssuppgifter. Enligt vad som upplysts vid fördragningen är inte avsikten att ändra vad som ska gälla i fråga om ersättning för att lämna ut sådana andra uppgifter. Lagrådet föreslår att stycket behålls och ges följande lydelse:

Ersättning för att lämna ut andra uppgifter enligt första stycket 8 än lokaliseringssuppgifter ska vara skälig med hänsyn till kostnaderna för utlämnandet.

7 kap. 5 §

Lagrådet föreslår att orden ”utgången av” infogas omedelbart före ”den tid som angetts”. Dessutom bör ordet ”stycket” i paragrafens sista stycke bytas mot ”styckena”.

7 kap. 13 §

Artikel 21 i ramdirektivet behandlar gränsöverskridande tvister som kan hänskjutas till den nationella regleringsmyndigheten i minst två medlemsstater. De behöriga myndigheterna ska samordna sina insatser och har rätt att samråda med organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation (Berec).

När en behörig myndighet begärt samråd med Berec ska inte bara den myndigheten utan varje nationell regleringsmyndighet som har behörighet i någon del av tvisten invänta Berecs yttrande innan den vidtar åtgärder för att lösa tvisten. När yttrandet från Berec kommit, ska myndigheten i största möjliga utsträckning beakta detta när den löser tvisten. I avbidan på Berecs yttrande får myndigheten vid behov vidta brådskande åtgärder. Det ligger närmast till hands att tolka direktivtexten så att dessa brådskande åtgärder får vidtas i avvaktan på att tvisten formellt eller reellt löses. De brådskande åtgärderna får i så fall inte innebära att myndigheten skiljer sig från ärendet. Mot denna bakgrund föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

Om en tvist som hänskjutits till tillsynsmyndigheten enligt 10 § också har hänskjutits till en eller flera tillsynsmyndigheter i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska tillsynsmyndigheten samordna sina insatser med den eller de utländska myndigheterna.

I ett ärende som avses i första stycket får tillsynsmyndigheten begära att organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation ska yttra sig om vilken åtgärd som ska vidtas för att lösa tvisten. När tillsynsmyndigheten har begärt ett sådant yttrande, får ärendet inte avgöras förrän yttrandet har lämnats. I brådskande fall får dock beslut meddelas att gälla till dess något annat förordnas.

Tillsynsmyndigheten ska lösa tvisten i enlighet med vad organet för europeiska regleringsmyndigheter för elektronisk kommunikation anger i sitt yttrande, om det inte föreligger särskilda skäl där emot.

8 kap. 1 a §

I paragrafen anges att en operatör som avses i 4 kap. 12 a § är skyldig att underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt att avskilja en betydande del av eller samtliga sådana verksamheter som där anges.

Hänvisningen till 4 kap. 12 a § innebär att skyldigheten att underrätta tillsynsmyndigheten gäller för en vertikalt integrerad operatör som med stöd av 4 kap. 4 § första stycket första meningen ålagts en skyldighet att lämna tillträde. En sådan skyldighet kan åläggas en operatör som enligt 8 kap. 7 § har ett betydande inflytande på en viss marknad.

Det får enligt Lagrådets mening antas att syftet med förevarande bestämmelse är att en vertikalt integrerad operatör som har ett betydande inflytande på en viss marknad men som inte ålagts en skyldighet om funktionell separation enligt 4 kap. 12 a § ska ha en lagfäst skyldighet att underrätta tillsynsmyndigheten, om operatören har en sådan avsikt som avses i paragrafen.

På grund härav och för att uppnå en bättre överensstämmelse med artikel 13 b i tillträdesdirektivet, förordar Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

Om en vertikalt integrerad operatör som enligt 8 kap. 7 § har ett betydande inflytande på en viss marknad avser att utan förpliktelse enligt 4 kap. 12 a § avskilja en betydande del av eller samtliga sina tillgångar i accessnätet i syfte att säkerställa icke-diskriminering och insyn, ska operatören i förväg och i god tid underrätta tillsynsmyndigheten om sin avsikt, eventuella ändringar av planerna och slutresultatet av processen.

8 kap. 12 §

Enligt tredje stycket får beslut inte meddelas, om kommissionen inom den tid som anges i andra stycket beslutar att inte godta ett sådant förslag som avses där. Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 10 § ske av det nya förslaget inom sex månader från dagen för kommissionens beslut. Enligt Lagrådet framgår det inte av lagtexten om samrådet ska genomföras inom sexmånadersfristen eller om det räcker att samråd inleds innan fristen löpt till ända. Lagrådet föreslår att oklarheten undanröjs genom att andra meningen ges följande lydelse:

Om kommissionens invändningar kan tillgodoses genom att förslaget ändras, ska samråd enligt 10 § om det nya förslaget inledas inom sex månader från dagen för kommissionens beslut.

Förslaget till lag om ändring i lagen om ändring i lagen om elektronisk kommunikation

6 kap. 1 §

I paragrafen definieras ”integritetsincident”, ett begrepp som används i några andra paragrafer i samma kapitel. I författningskommentaren till förevarande paragraf anges att definitionen av integritetsincident bygger på e-dataskyddsdirektivets definition av ”personuppgiftsbrott” i artikel 2. Ett personuppgiftsbrott enligt direktivet innebär ett brott mot säkerhetsbestämmelserna som bl.a. leder till oavsiktlig eller olaglig utplåning, förlust eller ändring. Lagrådet konstaterar att den föreslagna definitionen av integritetsincident till skillnad från direktivets personuppgiftsbrott inte omfattar olaglig utplåning, förlust eller ändring av vissa uppgifter. För att uppnå bättre överensstämmelse med direktivet föreslår Lagrådet att definitionen av integritetsincident inleds med orden ”en händelse som leder till oavsiktlig eller otillåten utplåning...”.

Övrigt lagförslag

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 mars 2011.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, ordförande, och statsråden Björklund, Bildt, Ask, Olofsson, Carlgren, Carlsson, Sabuni, Billström, Adelsohn Liljeroth, Ohlsson, Norman, Attefall, Engström, Kristersson, Elmsäter-Svärd, Ullenhag, Hatt.

Föredragande: statsrådet Hatt.

Regeringen beslutar proposition 2010/11:115 Bättre regler för elektroniska kommunikationer.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EU-regler
Lag om ändring i lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation	3 kap. 4 §,	32009L0136
	3 kap. 12 c §	32009L0140
	5 kap. 2 §	32009R0544
	5 kap. 6 b §	
	5 kap. 6 c §	
	5 kap. 6 e §	
	5 kap. 7 §	
	5 kap. 7 a §	
	5 kap. 9 §	
	6 kap. 3 §	
	6 kap. 4 a §	
6 kap. 4 b §		
Lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486)		32009L0136